



Suomenkielinen laitos

Tiedonantoja ja ilmoituksia

57. vuosikerta

15. huhtikuuta 2014

Sisältö

I Päätöslauselmat, suositukset ja lausunnot

PÄÄTÖSLAUSELMAT

Alueiden komitea

104. täysistunto, 28.–29. marraskuuta 2013

2014/C 114/01	Alueiden komitean päätöslauselma aiheesta "Euroopan komission lainsäädäntö- ja työohjelmaan perustuvat alueiden komitean poliittiset painopistealat vuodeksi 2014"	1
---------------	--	---

LAUSUNNOT

Alueiden komitea

104. täysistunto, 28.–29. marraskuuta 2013

2014/C 114/02	Alueiden komitean lausunto – Katsaus Euroopan unionin kansalaisuuteen vuonna 2013.	6
2014/C 114/03	Alueiden komitean lausunto aiheesta "EU:n suuntaviivat valtiontuesta lentoasemille ja lentoyhtiöille". .	11
2014/C 114/04	Alueiden komitean lausunto aiheesta "Makroalustrategioiden lisäarvo"	18
2014/C 114/05	Alueiden komitean lausunto aiheesta "Kilpailukykyistä ja kestävä eurooppalaista terästeollisuutta koskeva toimintasuunnitelma".	23
2014/C 114/06	Alueiden komitean lausunto aiheesta "Vammaisurheilu ja -liikunta".	27
2014/C 114/07	Alueiden komitean lausunto aiheesta "Kalastus- ja vesiviljelyalan valtiontuet"	33
2014/C 114/08	Alueiden komitean lausunto aiheesta "Strategiset suuntaviivat EU:n vesiviljelyalan kestäväksi kehittämiseksi".	37

III Valmistelevat säädökset

ALUEIDEN KOMITEA

104. täysistunto, 28.–29. marraskuuta 2013

2014/C 114/09	Alueiden komitean lausunto aiheesta ”Tutkijat, opiskelijat, vapaaehtoistyöntekijät ja muut kolmansien maiden kansalaisten ryhmät”	42
2014/C 114/10	Alueiden komitean lausunto aiheesta ”Euroopan unionin solidaarisuusrahasto”	48
2014/C 114/11	Alueiden komitean lausunto aiheesta ”EU:n tulevan satamapolitiikan puitteet”	57
2014/C 114/12	Alueiden komitean lausunto aiheesta ”Romanien integraatiota edistävät strategiat”	73
2014/C 114/13	Alueiden komitean lausunto aiheesta ”Direktiivi sähköisestä laskutuksesta ja täysin sähköiset hankinnat”	79
2014/C 114/14	Alueiden komitean lausunto aiheesta ”Julkisten työvoimapalvelujen tehostettu yhteistyö”.	85
2014/C 114/15	Alueiden komitean lausunto aiheesta ”Älykkäät rajat -paketti”.	90
2014/C 114/16	Alueiden komitean lausunto aiheesta ”Virallista valvontaa koskeva asetus”	96

I

(Päätöslauselmat, suositukset ja lausunnot)

PÄÄTÖSLAUSELMAT

ALUEIDEN KOMITEA

104. TÄYSISTUNTO, 28.–29. MARRASKUUTA 2013

Alueiden komitean päätöslauselma aiheesta ”Euroopan komission lainsäädäntö- ja työohjelmaan perustuvat alueiden komitean poliittiset painopistealat vuodeksi 2014”

(2014/C 114/01)

ALUEIDEN KOMITEA

- ottaa huomioon komission vuoden 2014 työohjelmastaan julkistaman tiedonannon ⁽¹⁾,
- ottaa huomioon alueiden komitean 4. heinäkuuta 2013 antaman päätöslauselman aiheesta ”Alueiden komitean painopisteet vuodeksi 2014 Euroopan komission tulevaa työohjelmaa silmällä pitäen” ⁽²⁾,
- ottaa huomioon 16. helmikuuta 2012 allekirjoitetun Euroopan komission ja alueiden komitean yhteistyöpöytäkirjan,

Tärkeimmät poliittiset painopisteet vuonna 2014

1. katsoo, että Euroopan unionin tärkeimmät haasteet ovat kestäväpohjaisen kasvun luominen, sosiaalisen, taloudellisen ja alueellisen yhteenkuuluvuuden takaaminen, työpaikkojen luominen ja kansalaisten luottamuksen vahvistaminen Eurooppa-hankkeeseen.
2. kehottaa vahvistamaan talous- ja sosiaalipoliittikkujen koordinoitua jäsenvaltioiden välisten kilpailukykyerojen tasaamiseksi sekä muistuttaa, että nuorisotyöttömyyteen on puututtava pikaisesti ja korjattava nykyiset maantieteelliset epätasapainotilat EU:n alueiden välillä, jotta inhimillistä pääomaa ei menetetä edelleen.
3. kehottaa laatimaan vuonna 2014 Eurooppa 2020 -strategiasta perusteellisen väliarvioinnin, jonka pohjana on i) paikallinen ja alueellinen ulottuvuus, joka mahdollistaa tavoitteiden asettamisen jäsenvaltiotasoa alempana erilaisten alueellisten tilanteiden pohjalta, ii) hallinnointi, jossa paikallis- ja alueviranomaiset ovat mukana tavoitteiden asettamisessa ja strategian täytäntöönpanossa sekä iii) riittävä rahoitus pitkän aikavälin investointeihin, joita julkisen talouden vakauttamista koskevat tavoitteet eivät saa vaarantaa.
4. korostaa demokraattisen prosessin keskeistä merkitystä Euroopan unionissa vaalivuonna 2014. Komitea aikoo lisätä omaa panostaan unionin tulevaisuudesta käytävään keskusteluun vahvistaakseen paikallis- ja alueviranomaisten roolia integraatioprosessissa. Tämän vuoksi komitea pyrkii vauhdittamaan mahdollista keskustelua perussopimusten uudistamisesta järjestämällä poliittisia debatteja ja tuomalla näkyvämmiin esille toissijaisuusperiaatteen ja monitasoisen hallinnon käsitteen merkitystä näiden tavoitteiden saavuttamisen kannalta.
5. kehottaa Euroopan komissiota osoittamaan nykyistä paremmin lainsäädäntöehdotuksissaan EU:n toiminnan lisäarvon ottaen huomioon, että toissijaisuusperiaate on yleisesti hyväksytty keino varmistaa, että poliittiset päätökset tehdään mahdollisimman lähellä kansalaisia. Komitea tuo lisäksi esiin panoksensa toissijaisuusperiaatteen noudattamisen seurantaan niiden EU:n aloitteiden osalta, jotka sisältyvät komission vuoden 2014 työohjelmaan ja joilla on paikallinen tai alueellinen ulottuvuus.

⁽¹⁾ COM(2013) 739 final.

⁽²⁾ CdR 4044/2013.

6. on tyytyväinen siihen, että komissio keskittyy toteutukseen ja täytäntöönpanoon ja sitoutuu edistämään vaikutustenarvioinnin paikallisen ja alueellisen ulottuvuuden vahvistamista.

Talous- ja rahaliitto

7. korostaa, että talouspolitiikkojen koordinoitua on vahvistettava, ja katsoo siksi, että paikallis- ja alueviranomaiset tulisi kutsua mukaan EU-ohjausjaksoon jäsenvaltioitasolla. Komitean tulisi myös voida osallistua EU:n toimielinten joukossa.

8. on tyytyväinen siihen, että tarve vahvistaa talous- ja rahaliiton sosiaalista ulottuvuutta tunnustetaan etenkin komission ehdotuksessa tärkeimpien työllisyys- ja sosiaalisten indikaattorien tulostaulusta, joka sisältyisi makrotalouden epätasapainoa koskevaan menettelyyn. Komitea odottaa, että komissio käsittelee yksityiskohtaisemmin julkisten menojen laatua.

9. odottaa kipeästi kaivattuja komission ehdotuksia pankkiunionin valmisteleminen Euroopan pankkisektorin uudistuksen avulla. Uudistuksen tavoitteena olisi parantaa yritysten hallintotapaa, jolloin mahdollistettaisiin tehokas pankkien elvytys ja kriisinratkaisu, vahvistettaisiin pankkien pääomaa ja keskityttäisiin reaalisuuden luotottamiseen. Uudistus sisältäisi myös vähittäispankki- ja investointitoiminnan pakollisen erottamisen toisistaan.

10. tukee kaikkia pyrkimyksiä pankkiunionin loppuunsaattamiseksi ja ottaa samalla huomioon sen paikallisen ja alueellisen ulottuvuuden ja alueellisten pankkien keskeisen roolin pääoman tarjoamisessa pk-yrityksille ja julkisille investointihankkeille.

Kasvu, työllisyys ja osallistaminen

11. on yhtä mieltä Euroopan komission kanssa siitä, että työttömyysaste on erityisesti nuorten keskuudessa edelleen taloudellisesti ja sosiaalisesti kestävämmällä tasolla. Alueiden komitea kehottaa komissiota ottamaan huomioon paikalliset ja alueviranomaisien hyvät käytännöt ja sisällyttämään ne nuorisotyöllisyyden edistämistä koskeviin ehdotuksiin, pitää tervetulleena Euroopan sosiaaliselle mallille todellisenä uhkana olevan nuorisotyöttömyyden torjumisen asettamista keskeiseksi painopisteeksi sekä panee merkille nuorisotakuun merkityksen keinona varmistaa nuorille yhdenvertaiset mahdollisuudet työmarkkinoilla.

12. on tyytyväinen komission ilmoitukseen esittää työvoiman liikkuvuutta koskeva paketti, jossa painotetaan jäsenvaltioiden sosiaaliturvajärjestelmien välisen koordinoitua parantamista, mutta katsoo, että ennakkoehdotus on umpikujaan ajautuneen, työntekijöiden lähettämistä koskevan direktiivin 96/71/EY täytäntöönpanon⁽³⁾ ratkaiseminen. Tämä voi edellyttää petosten torjuntatoimien tarkistamista, esimerkiksi A1-lomakkeen tunnistamisen lykkäämistä. Komitea myös odottaa, että tulevaan pakettiin sisältyy lainsäädäntöehdotus työntekijöille tiedottamisesta ja heidän mielipiteidensä kuulemisesta ennakkoitaessa ja hallinnoitaessa rakenneuudistuksia sekä ehdotuksia pätevyysvaatimusten koordinoitua parantamisesta.

13. tukee Euroopan parlamentin pyrkimyksiä troikka-järjestelmän tarkistamiseksi siten, että taataan demokraattinen valvonta ja vastuuvastuu.

14. kehottaa Euroopan komissiota ja jäsenvaltioita käyttämään uuden monivuotisen rahoituskehityksen ohjelmia väestöhaasteiden ratkaisemiseksi, perhe- ja työelämän yhteensovittamisen parantamiseksi sekä sosiaalisen yhteenkuuluvuuden edistämiseksi.

15. on tyytyväinen pyrkimykseen uudistaa valtiontukipolitiikkaa siten, että se vastaa paremmin Eurooppa 2020 -strategiaa ja vähentää byrokratiaa pitäen mielessä, että ensisijaisena tavoitteena tulee olla heikommin kehittyneiden alueiden kilpailukykyyn parantaminen teollisuuden ja yritystoiminnan aloilla ja korkean työttömyyden torjumiseksi. AK kuitenkin kehottaa jälleen Euroopan komissiota kuulemaan virallisesti komiteaa ehdotuksista EU:n valtiontukisääntöjä koskeviksi uusiksi suuntaviivoiksi ja erityisesti niistä, joita valmistellaan parhaillaan infrastruktuuriin liittyen.

16. pitää tervetulleena kaavailtua, esteettömyyttä koskevaa eurooppalaista säädösaloitetta ja korostaa, että tavaroiden ja palvelujen saatavuus on keskeinen seikka toimintatavoitteiden henkilöiden elämänlaadun kannalta.

⁽³⁾ Ehdotus – Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi palvelujen tarjoamisen yhteydessä tapahtuvasta työntekijöiden lähettämisestä työhön toiseen jäsenvaltioon annetun direktiivin 96/71/EY täytäntöönpanosta, COM(2012) 131 final.

Koheesiopolitiikka

17. kehottaa Euroopan komissiota edistämään ja valvomaan paikallis- ja alueviranomaisten osallistumista kumppanuussopimusten ja asianomaisten toimenpideohjelmien viimeistelyyn asetusten ja ”hyvän kumppanuuden käytäntesääntöjen” mukaisesti ja laatimaan tästä asiasta raportin helmikuuhun 2014 mennessä. Kumppanuussopimuksista on tultava monitasoisen hallinnon ydinalue Eurooppa 2020 -strategian ja kaikkien muiden eurooppalaisten kasvu- ja työllisyysstrategioiden täytäntöönpanossa.

18. panee merkille, että erilaiset koordinoimattomat EU:n aloitteet kaupunkipolitiikan alalla ovat lisääntyneet. Komitea kehottaa laatimaan valkoisen kirjan kaupunkia koskevasta yhdenmukaisesta EU-toimintaohjelmasta ja ilmaisee halunsa osallistua tähän prosessiin.

19. sitoutuu seuraamaan tiiviisti uudistetun yhteisen maatalouspolitiikan maaseudun kehittämistä koskevan pilarin alaisten toimien täytäntöönpanoa erityisesti maaseudun talouden monipuolistamisen ja modernisoinnin osalta sekä tukemaan tiivistä yhteistyötä maaseutu- ja kaupunkikuntien välillä paikallisten ja alueellisten toiminnallisten kumppanuuksien kautta.

20. kehottaa jäsenvaltioita ja komissiota arvioimaan kaikkien uusien makroaluestrategioiden kehittämistä kyseisten maantieteellisten alueiden yhteisten haasteiden ja mahdollisuuksien sekä niiden tarjoaman eurooppalaisen lisäarvon valossa. Komitea korostaa nykyisten hallintorakenteiden virtaviivaistamisen sekä monitasoisen hallinnon periaatteen vahvemman toteutumisen merkitystä.

EU:n talousarvio

21. toistaa kehoituksensa nykyisen omien varojen järjestelmän uudistamisesta perussopimusten mukaisesti ja keinona vähentää jäsenvaltioiden suoria maksuja EU:n talousarvioon, lisätä avoimuutta ja taata EU:n rahoituksen pohjan kestävyys. Niinpä komitea odottaa, että omia varoja tarkastelevalle korkean tason ryhmälle myönnetään valtuudet esittää uudistusehdotuksia monivuotisen rahoituskehityksen välitarkastelua silmällä pitäen.

22. sitoutuu antamaan lausunnon EU:n talousarvion toteuttamisesta ja tarkastelemaan siinä horisontaalisesti EU:n varojen käyttöä paikallis- ja alueyhteisöjen näkökulmasta.

23. huomauttaa, että Eurooppa 2020 -strategiaa tukevista rahoitusmahdollisuuksista ei ole yhtenäistä näkemystä. Komitea toistaa, että EU:n, jäsenvaltioiden ja valtiotasoa alemmien hallintotasojen talousarviovarojen yhteisvaikutukset ovat keskeisen tärkeitä asetettujen tavoitteiden saavuttamiseksi, ja on huolissaan kriisin vaikutuksista määrärahoihin, joilla rahoitetaan pitkäaikaisia investointeja. Komitea kehottaa Euroopan komissiota tarkastelemaan tätä ulottuvuutta Eurooppa 2020 -strategian väliarvioinnin yhteydessä.

Maatalous ja meripolitiikka

24. kehottaa Euroopan komissiota tarkistamaan julkisia rakennusurakoita sekä julkisia tavara- ja palveluhankintoja koskevien sopimusten tekomenettelyjen yhteensovittamisesta annettua direktiiviä 2004/18/EY niin, että ”paikallisesti tuotettu” voisi olla vakiovalintaperusteena esimerkiksi koulujen, hoitokotien ja julkisten laitosten ruoan toimitusta koskevissa tarjouspyynnöissä.⁽⁴⁾

25. kehottaa arvioimaan huolellisesti kaikkien maatalouden markkinasäätelymekanismien purkamiseen tähtäävien ehdotusten, myös kahdenvälisten kauppasopimusten ja assosiaatiosopimusten, paikalliset ja alueelliset vaikutukset ja tarkistamaan, ovatko ehdotukset ristiriidassa Lissabonin sopimuksessa vahvistetun alueellisen yhteenkuuluvuuden tavoitteen kanssa.

Liikenne

26. kehottaa Euroopan komissiota seuraamaan alueiden ja paikallisyhteisöjen osallistumista Euroopan laajuisen liikenneverkon runkoverkon prioriteettikäytävien hallintofoorumeihin ja tukemaan kyseisten viranomaistahojen osallistumista sellaisten hankkeiden valmisteluun, jotka vaikuttavat niiden alueisiin tai joilla on rajanylittävä ulottuvuus.

27. aikoo osallistua aktiivisesti Euroopan komission liikennealan aloitteisiin, joilla edistetään tehokkaiden multimodaalisten verkkojen käyttöä ja vahvistetaan osaltaan yhtenäistä eurooppalaista rautatiealuetta ja yhtenäistä eurooppalaista ilmatilaa.

⁽⁴⁾ Ks. CdR 341/2010.

Ympäristö, ilmastonmuutos ja energia

28. kehottaa Euroopan komissiota laatimaan vuoteen 2030 ulottuvan kunnianhimoisen uuden ilmasto- ja energiapolitiittisen toimintakehyksen, jossa asetetaan oikeudellisesti sitovia tavoitteita kasvihuonekaasujen vähentämisestä, energiatehokkuudesta ja uusiutuvasta energiasta.

29. peräänkuuluttaa vakaata EU:n lainsäädäntökehystä aloilla, jotka liittyvät oikeussuojaan ympäristöasioissa ja maaperän suojeluun.

30. odottaa, että resurssitehokkuutta ja jätteitä koskevassa Euroopan komission aloitteessa ei ainoastaan aseteta resurssitehokkuusindikaattoreita vaan myös näihin indikaattoreihin perustuvia tavoitteita.

31. kehottaa Euroopan komissiota varmistamaan, että kun vuonna 2014 tarkistetaan jätelainsäädäntöä ja jätteen syntymisen ehkäisemistä, uudelleenkäyttöä, kierrätystä, hyödyntämistä ja kaatopaikoille sijoittamisen vähentämistä koskevia nykyisiä tavoitteita osana resurssitehokkuutta ja jätteitä koskevaa aloitetta, komitean Euroopan komission pyynnöstä laatima asiaa käsittelevä suuntaa-antava lausunto otetaan asianmukaisesti huomioon. Uudelleentarkastelussa olisi sitouduttava resurssitehokkuutta koskevassa toimintasuunnitelmassa asetettuihin ”kunnianhimoisiin tavoitteisiin”, jotka raivaavat tietä uudelleenkäyttöön ja kierrätykseen perustuvalla taloudella. Komitea kehottaa kiinnittämään vuoden 2014 tarkistuksessa huomiota muovijätteeseen ja ottamaan asianmukaisesti huomioon komitean aiheesta antaman lausunnon.

32. toivoo Euroopan komission ehdottavan kunnianhimoista toimintasuunnitelmaa täysin yhdentyneiden ja kilpailuun perustuvien energian sisämarkkinoiden toteuttamiseksi. Komitea kehottaa Euroopan komissiota edistämään toimia, joilla helpotetaan energian mikrotuotannon leviämistä ja sen yhdistämistä jakeluverkkoihin sekä takaamaan tämän prosessin yhteydessä, että kuluttajat vähittäismarkkinoilla voivat täysimääräisesti hyötyä kohtuuhintaisesta energiasta ja että energia-alan uudistetuilla valtiontukisäännöillä helpotetaan paikallis- ja aluetason investointeja kestäväpohjaiseen energiaan. Puheenjohtajavaltio Kreikan pyynnöstä AK tulee laatimaan ehdotuksia EU:n strategiaa varten, jolla taataan kohtuuhintainen energia kaikille.

33. kehottaa Euroopan komissiota pitämään huolta siitä, energiasektoria koskevat sääntelypuitteet jäsenvaltiotasolla pysyvät vakaina ja Eurooppa 2020 -strategiassa asetettujen tavoitteiden mukaisina.

34. odottaa Euroopan komission ehdotuksia liuskekaasua ja tiheää kaasua koskevasta oikeudellisesta kehyksestä, joka on välttämätön epätavanomaisten hiilivetyjen hyödyntämisen turvallisuuden ja kestäväpohjaisuuden takaamiseksi Euroopan unionissa.

Tutkimus ja innovaatio

35. odottaa mielenkiinnolla komission aloitetta ”Tutkimus ja innovointi uusina kasvun lähteinä” sekä komission arviointia siitä, miten innovaatiotalous edistää kilpailukykyä ja tarjoaa asiaperusteet Horisontti 2020 -puiteohjelman kautta osarahoitettavien ensisijaisten investointien yksilöimiseksi.

36. aikoo jatkossakin olla aktiivisesti mukana älykkään erikoistumisen foorumissa ja muissa vastaavissa hankkeissa alueatasolla sekä seurata älykkään erikoistumisen strategioiden suunnittelun ja täytäntöönpanon seuraavaa vaihetta alueilla.

Tieto- ja viestintätekniikka

37. pitää tervetulleena painopisteen asettamista digitaalitalouteen, innovointiin ja palveluihin sekä kehottaa neuvostoa ja komissiota toteuttamaan tätä toimintasuunnitelmaa siten, että kannustetaan investointeja alalle, saatetaan loppuun digitaaliset sisämarkkinat ja käynnistetään toimia, joilla parannetaan osaamista ja kavennetaan jäsenvaltioiden alueiden digitaalista kuilua. Komitea sitoutuu edistämään paikallis- ja aluetason julkishallinnon nykyaikaistamista tarjottavien palveluiden, kuten sähköisen hallinnon, sähköisen terveydenhuollon, sähköisen laskutuksen ja sähköisten hankintojen, alalla.

Koulutus, kulttuuri ja matkailu

38. pitää erittäin tärkeänä taata, että tuleva Erasmus+-ohjelma tarjoaa riittävästi tukea ja tasavertaiset mahdollisuudet kaikille edellisten ohjelmien kohderyhmille, ja seuraa edelleen rahoituksen jakamisen ja ohjelman hallinnoinnin näkökohtia. AK tukee nuorten työllistettävyyden parantamiseen tähtääviä uusia toimenpiteitä, joista mainittakoon Euroopan komission ehdotus harjoittelujen laatukehiksestä, sekä aloitteita koulutuspolitiikkojen ja opettajan ammattien uudistamiseksi. Komitea odottaa Euroopan komission ehdotuksia aidosti eurooppalaisen ammattitaidon ja -pätevyyden alueen perustamisesta.

39. kehottaa jälleen laatimaan tiedonannon kestäväpohjaisesta ja kilpailukykyisestä kulttuurimatkailusta EU:ssa. Komitea katsoo, että selkeä strategiakehitys tällä alalla voisi tukea merkittävästi paikallisten pienten ja keskisuurten yritysten kehitystä, edistää Euroopan monimuotoista kulttuuriperintöä ja sen säilyttämistä sekä tiivistää EU:n kansalaisten integrointia.

Vapauden, turvallisuuden ja oikeuden alue ja kansalaisoikeudet

40. odottaa mielenkiinnolla Euroopan komission vastausta ensimmäisiin menestyksellisiin kansalaisaloitteisiin ja tarjoutuu jälleen avustamaan Euroopan komissiota niiden arvioinnissa sekä osallistumaan Euroopan parlamentissa järjestettäviin julkisiin kuulemistilaisuuksiin.

41. odottaa Euroopan komission ehdotuksia Tukholman ohjelman jatkotoimista ja aikoo tuoda esille omat odotuksensa vapauden, turvallisuuden ja oikeuden alueen tulevasta kehittämisestä.

42. peräänkuuluttaa kattavia, muuttoliikettä, liikkuvuutta ja turvapaikkakysymyksiä käsitteleviä EU:n politiikkoja, jotka perustuvat ihmisten perusoikeuksien ja -vapauksien kunnioittamiseen ja joilla voidaan suojella EU:n rajoja, vahvistaa ihmiskaupan ja laittoman maahanmuuton torjuntaa, parantaa yhteistyötä EU:n ulkopuolisten lähtö- ja läpikulkumaiden kanssa sekä rakentaa todellista solidaarisuutta EU:n jäsenvaltioiden sekä myös paikallis- ja alueyhteisöjen välillä. Erityisesti komitea kehottaa tarkistamaan Dublin II -asetusta siten, että mahdollistetaan turvapaikanhakijoiden tasapuolinen sijoittaminen jäsenvaltioiden välillä. Näiden huomioiden tulisi päteä myös suunniteltuun EU:n meriturvallisuusstrategiaan.

43. pyrkii tukemaan Eurooppa-neuvoston peräänkuuluttamien ensisijaisten toimien valmistelua muuttoliikettä sekä muuttajien kotouttamista koskevan EU:n strategian vahvistamiseksi. Komitea katsookin, että muuttovirtojen hallintaa erityisesti Välimeren alueella olisi kehitettävä kokonaisvaltaisesti kestäväpohjaisten ratkaisujen löytämiseksi siten, että mukana ovat kaikki sidosryhmät, etenkin kolmannet maat, EU:n jäsenvaltiot ja alue- ja paikallisyhteisöt.

Eurooppa maailmanlaajuisena toimijana

44. pyrkii edelleen tukemaan ehdokasvaltioiden ja mahdollisten ehdokasvaltioiden paikallis- ja alueviranomaisia laajentumisprosessissa. Komitea kehottaa panemaan merkille Euro-Välimeri-alueen alue- ja paikallisedustajien kokouksen (ARLEM) ja EU:n ja itäisten kumppanimaiden paikallis- ja alueviranomaisten konferenssin (CORLEAP) tekemän työn ja niiden tarjoamat tilaisuudet demokratian lujittamiseen unionin naapurustossa taloudellisen, sosiaalisen ja alueellisen yhteistyön avulla.

45. on tyytyväinen siihen, että komissio toistaa olevansa sitoutunut tukemaan demokraattista muutosprosessia kumppanimaissa Välimeren alueella, ja muistuttaa, että siirtymän onnistuminen edellyttää sitoutumista kaikilla tasoilla. Komitea on valmis tukemaan hallinnon hajauttamiseen tähtäviä toimia paikallis- ja aluetason poliittisten toimien valmistelun ja täytäntöönpanon välineenä talouskasvun sekä sosiaalisen ja alueellisen yhteenkuuluvuuden vahvistamiseksi.

46. pitää tervetulleena ehdotusta ja tulevaa päätöstä kehitysyhteistyön eurooppalaisesta teemavuodesta 2015, jonka avulla pyritään takaamaan vuosituhaten kehitystavoitteiden jatkotoimet ja käynnistämään uusi kansainvälinen kestävä kehityksen toimintasuunnitelma. Komitea toistaa, että paikallis- ja alueyhteisöjen olisi voitava osallistua täysipainoisesti sekä vuoden 2015 jälkeisen toimintasuunnitelman että kehitysyhteistyön eurooppalaisen teemavuoden 2015 toteutukseen. Siksi komitea kehottaa jälleen takaamaan talousarviossa riittävän taloudellisen tuen paikallis- ja alueyhteisöjen aloitteille.

Bryssel 29. marraskuuta 2013

*Alueiden komitean
puheenjohtaja*

Ramón Luis VALCÁRCEL SISO

LAUSUNNOT

ALUEIDEN KOMITEA

104. TÄYSISTUNTO, 28.–29. MARRASKUUTA 2013

Alueiden komitean lausunto – Katsaus Euroopan unionin kansalaisuuteen vuonna 2013

(2014/C 114/02)

I POLIITTISET SUOSITUKSET

ALUEIDEN KOMITEA

1. muistuttaa, että unionin kansalaisuus mahdollistaa erilaisten kansallisten identiteettien yhteiselon Euroopan unionissa riippumatta valtion kansalaisuuden myöntämiselle asetetuista edellytyksistä, tarjoaa kansalaisille tilaisuuden osallistua Euroopan yhdentymisprosessiin ja tukee näin myös eurooppalaisen demokratian rakentamista.
2. korostaa, että liikkumisvapaus on EU:n taloudellisen ja poliittisen kehityksen kulmakivi, se tarjoaa EU:n kansalaisille ammatillisia ja oppimiseen liittyviä mahdollisuuksia tiivistää eurooppalaisten välisiä yhteyksiä ja se on näin ollen keskeinen tekijä unionin kansalaisuudessa.
3. korostaa, että on keskityttävä myös taloudelliseen ulottuvuuteen, jotta voidaan varmistaa taloudellisesti vahva Eurooppa, jolloin voidaan vahvistaa EU:n kansalaisuuden sosiaalista ulottuvuutta, sillä velkakriisi syvenee jatkuvasti ja työttömyys lisääntyy Euroopan kansalaisten ja erityisesti nuorten keskuudessa.
4. ottaa huomioon, että osa Euroopan kansalaisista pitää unionitason päätöksentekoprosessia etäisenä, ja muistuttaa, että päätökset on tehtävä mahdollisimman avoimesti ja mahdollisimman lähellä kansalaisia.
5. on tietoinen, että paikallis- ja alueviranomaiset, jotka ovat kansalaisia lähinnä, ovat parhaimmassa asemassa saattamaan heidät tietoisiksi siitä, mitä unionin kansalaisuus tarkoittaa, edistämään unionin kansalaisuutta ja tuomaan esille, mitä konkreettisia etuja siitä kertyy heille.
6. korostaa, että nyt kun Euroopan talous- ja rahaliittoa syvennetään ja samalla käydään keskustelua mahdollisuudesta vahvistaa poliittista unionia perussopimuksia tarkistamalla, on huolehdittava siitä, että integraation syventämisen ohella demokraattinen legitimeetti lisääntyy.

Unionin kansalaisuuden poliittiset ja oikeudelliset puitteet

7. muistuttaa, että eurooppalaisen identiteetin ja demokratian muodostamisessa saavutettiin tärkeä ja erittäin symbolinen etappi, kun Maastrichtin sopimuksessa vahvistettiin Euroopan unionin kaikkien jäsenvaltioiden kansalaisille kuuluva "unionin kansalaisuuden" käsite ja kun Amsterdamin sopimuksessa tämä katsottiin jäsenvaltion kansalaisuutta täydentäväksi.
8. tähdentää myös, että Lissabonin sopimuksen uusilla määräyksillä vahvistettiin unionin kansalaisuutta, josta on nyt tullut lisä, eikä enää vain täydennys, jäsenvaltion kansalaisuudelle, mutta joka ei kuitenkaan korvaa sitä. Euroopan kansalaisuuden ei ole tarkoitus olla poliittista järjestelmää ylläpitävien aiempien siteiden ilmentymä, vaan sen on tarkoitus tarjota sääntelypuitteet, jotka muuttavat vapauden liikkua valtiosta toiseen oikeuksiksi eikä rajoituksiksi.

9. huomauttaa, että kaksikymmentä vuotta sen jälkeen, kun EU:n kansalaisten oikeudet vahvistettiin Maastrichtin sopimuksessa, niistä ei ole vielä tultu arkipäivän todellisuutta kansalaisille. EU:n kansalaiset vahvistivat tämän EU:n kansalaisuutta koskeneessa laajassa julkisessa kuulemismenettelyssä, jonka yhteydessä saatiin 12 000 vastausta ja jossa EU:n kansalaiset kertoivat esimerkkejä byrokraattisista esteistä, joita he edelleenkin kohtaavat oikeuksiensa, muun muassa vapaan liikkumisen, harjoittamisessa.⁽¹⁾ Se, että alalla on vielä tehtävää, on käynyt ilmi kansalaisten oikeuksia⁽²⁾ ja vaalioikeuksia⁽³⁾ käsitteistä Eurobarometri-kyselyistä, kansalaisten ja unioni- sekä jäsenvaltiotason poliitikkojen välisistä suorista keskusteluista ja niistä lukuisista kysymyksistä, joita kansalaiset ovat esittäneet Europe Direct -palveluille eurooppalaisista oikeuksistaan.

10. korostaa, että oikeudet, joihin katsauksessa viitataan, ovat Euroopan unionin kansalaisille EU:n perussopimusten nojalla kuuluvia oikeuksia, mutta monet niistä ovat perusoikeuksia, joita sovelletaan myös unionin ulkopuolisten maiden kansalaisiin.

11. toteaa, että unionin ja jäsenvaltion kansalaisuuden välinen suhde on edelleenkin epäselvä. Se riippuu yhtäältä suoraan kunkin jäsenvaltion lainsäädännössä määritellystä jäsenvaltion kansalaisuudesta, joka on ainoa ehto EU:n kansalaisuudelle. Tämä aspekti rajoittaa unionin kansalaisuuden jäsenvaltion kansalaisuuteen yhteydessä olevien oikeuksien lisälähteeksi. Samaan aikaan se kuitenkin erottaa kansalaisuuden käsitteen kansallisvaltiosta ja korostaa asuinpaikkaa, yhdenvertaisten yksilöllisten, poliittisten ja sosiaalisten oikeuksien takaamista ja liikkumisvapautta unionin kansalaisena eikä enää yksilön integroitumista kansalaisten yhteisöön.

12. toteaa, että jäsenvaltion kansalaisuuden ja sen kautta EU:n kansalaisuuden saaminen voi olla keskeinen mekanismi unionin ulkopuolisten maiden kansalaisten integroitumiselle eurooppalaiseen yhteiskuntaan ja että sen tulee olla kohtuullisesti niiden maahanmuuttajien ulottuvilla, jotka ovat oleskelleet EU:n alueella laillisesti pitkän aikaa. Kansalaisuuden myöntäminen näille siirtolaisille on tärkeä väline eurooppalaiseen yhteiskuntaan integroitumiseksi.

13. huomauttaa kehottaneensa jo vuonna 2010 unionin kansalaisuudesta antamassaan lausunnossa EU:ta lisäämään demokratiaa ja avoimuutta politiikoissaan ja päätöksentekokelemissään. Komitea kehotti myös ottamaan käyttöön mekanismeja kaksisuuntaisen poliittisen vuoropuhelun edistämiseksi ja toteuttamaan käytännössä osallistavan demokratian periaatetta.

14. toteaa, että komissio esittää katsauksen tähän asti toteutetuista toimista ja pyrkii noudattamaan sitoumuksiaan EU:n kansalaisuuden edistämiseksi ehdottamalla toimenpiteitä kahdellatoista alalla.

15. huomauttaa kuitenkin, että katsauksessa tehdään ehdotuksia, jotka koskevat etupäässä EU:n taloudellista ulottuvuutta ja vasta toissijaisesti Euroopan yhdentymisen sosiaalista tai poliittista ulottuvuutta. Siinä ei esimerkiksi tehdä lainkaan täsmällisiä ja konkreettisia ehdotuksia potilaiden oikeuksien vahvistamisesta tai rajatylittävien terveyspalvelujen tarjoamisesta, monikulttuurisuuden edistämisestä, "sosiaalisen Euroopan" edistämisestä esimerkiksi torjumalla köyhyyttä ja sosiaalista syrjäytymistä taikka eurooppalaisen identiteetin asteittaisesta rakentamisesta.

16. toteaa, että katsauksessa esitetyt toimet ovat lähtökohtaisesti toissijaisuusperiaatteen ja suhteellisuusperiaatteen mukaisia. On kuitenkin ehdottoman tärkeää, että Euroopan komissio perustelee yksityiskohtaisesti kaikki virallisesti ehdottamansa yksittäiset toimet, sillä osa ehdotuksista saattaa vaatia lähempää tarkastelua (esimerkiksi vapaaehtoisten yhtenäisten eurooppalaisten asiakirjojen myöntäminen). Suunnitellut toimet eivät saa myöskään aiheuttaa liiallista hallinnollista ja taloudellista rasitetta asianomaisille valtiollisille, alueellisille ja paikallisille viranomaisille.

17. huomauttaa, että vuonna 2014 järjestettäviä Euroopan parlamentin vaaleja silmällä pitäen katsausta tulee myös lukea Euroopan komission tuoreen tiedonannon ja siihen liittyvän suosituksen⁽⁴⁾ valossa. Näiden asiakirjojen tarkoituksena on vahvistaa demokraattista prosessia ja edustuksellista demokratiaa EU:ssa kannustamalla osallistumaan Euroopan parlamentin vaaleihin.

⁽¹⁾ http://ec.europa.eu/justice/citizen/files/eu-citizen-brochure_fi.pdf

⁽²⁾ http://ec.europa.eu/public_opinion/flash/fl_365_en.pdf

⁽³⁾ http://ec.europa.eu/public_opinion/flash/fl_364_en.pdf

⁽⁴⁾ COM(2013) 126 final, Euroopan komission tiedonanto "Valmistautuminen vuonna 2014 järjestettäviin Euroopan parlamentin vaaleihin: entistä demokraattisempi ja tehokkaampi vaalimenettely" ja C(2013) 1303 final, suositus Euroopan parlamentin vaalimenettelyn demokraattisuuden ja tehokkuuden lisäämisestä.

18. muistuttaa vielä, että AK osallistui tiiviisti katsauksen valmisteluun ja että katsauksessa on otettu huomioon tulokset ja suositukset AK:n teettämästä tutkimuksesta ⁽⁵⁾, joka käsitteli paikallis- ja alueviranomaisia EU:n kansalaisuuskäsitteen ja -oikeuksien edistäjinä.

Todellisen kansalaisuuden edellytykset

19. ehdottaa toteutettavaksi toimenpiteitä, joilla varmistetaan kansalaisuusvalistus ja -koulutus, kansalaisten kyky käyttää oikeuksiaan ja täyttää velvollisuutensa tietoisesti ja vapaasti, kansalaisuuden sosiaalisen ulottuvuuden vahvistaminen talouskriisin syntyessä sekä unionin kansalaisten vapaata liikkumista haittaavien erilaisten esteiden poistaminen.

20. korostaa, että maailmassa, jossa liikkuminen lisääntyy, on äärimmäisen tärkeää luoda todellinen vapauden, turvallisuuden ja oikeuden alue kansalaisia varten ⁽⁶⁾, ja huomauttaa, että sen takaaminen, että EU:n kansalaiset voivat käyttää vaivattomasti oikeuttaan liikkua vapaasti, on ratkaisevan tärkeää, koska kyseessä on EU:n perussopimukseen perustuva oikeus, jota kansalaiset arvostavat eniten ja jota he pitävät EU:n yhdentymisen tärkeimpänä saavutuksena. Tässä yhteydessä ei riitä, että tarjotaan oikeudet, vaan on myös varmistettava, että kaikki hallintotasot tekevät yhteistyötä taatakseen, että näiden oikeuksien haltijat voivat harjoittaa niitä ilman esteitä.

Alue- ja paikallisviranomaisten rooli

21. korostaa, että vuoden 2010 katsauksen yhtenä keskeisenä päätelmänä oli, että unionin kansalaisten oikeuksiensa harjoittamisessa kohtaamat esteet eivät johdu niinkään EU:n puutteellisesta lainsäädännöstä vaan ennemminkin tekijöistä, jotka liittyvät kyseisen lainsäädännön siirtämiseen osaksi kansallista lainsäädäntöä ja sen täytäntöönpanoon jäsenvaltioissa. Tätä taustaa vasten komitea katsoo, ettei Euroopan komission katsauksessa kiinnitetä erityistä huomiota panokseen, jonka alue- ja paikallisviranomaiset voivat antaa unionin kansalaisuuden harjoittamiseen ja sen laatuun.

22. huomauttaa, että alue- ja paikallisviranomaisilla on keskeinen rooli osallistavissa prosesseissa, joita luodaan todellisen alhaalta ylöspäin suuntautuvan lähestymistavan toteuttamiseksi ja jotka antavat kansalaisille mahdollisuuden osallistua merkittävällä tavalla niiden EU:n politiikkojen määrittelyyn, jotka konkretisoivat heidän oikeutensa.

23. korostaa, että paikallis- ja alueviranomaiset voivat auttaa hallitsemaan unionin kansalaisten liikkumiseen ja oleskeluun liittyviä ongelmia sekä muuttajien vastaanottamista koskevia kysymyksiä ja huomauttaa, että ne pystyvät saavuttamaan ryhmät, joiden osallistuminen poliittiseen prosessiin on usein heikompaa, kuten nuoret ja siirtolaiset.

24. on tyytyväinen Euroopan komission ehdotukseen, jonka tavoitteena on korjata paikallis- ja alueviranomaisten puutteet unionin kansalaisten oikeuksia koskevissa tiedoissa ottamalla käyttöön verkkokoulutusväline paikallishallintoa varten. Nämä puutteet johtavat usein väärän tiedon jakamiseen ja vaikeuttavat kyseessä olevien oikeuksien harjoittamista. Koska alueiden komitean jäsenet tuntevat hyvin kotialueidensa paikallishallinnon virkamiesten tarpeet ja valmiudet, komitea on valmis tekemään aktiivisesti yhteistyötä Euroopan komission kanssa työvälineen kehittämisessä ja sen tekemisessä tunnetuksi jäsenvaltioissa.

25. on tyytyväinen komission aloitteisiin, joilla pyritään poistamaan unionin kansalaisuuteen liittyvien oikeuksien harjoittamisen esteet. Komitea huomauttaa kuitenkin, että jäsenvaltioissa on edelleenkin kiulu sovellettavien oikeudellisten säännösten ja kansalaisten päivittäisen todellisuuden välillä erityisesti rajatylittävissä yhteyksissä ja että asiaan tulisi kiinnittää enemmän huomiota.

Unionin kansalaisuuden ulottuvuudet ⁽⁷⁾

Aktiivinen kansalaisuus:

26. katsoo, että unionin kansalaisuuden lujittaminen voi perustua siihen, että vahvistetaan kansalaisten aktiivista osallistumista paikallisyhteisöjen elämään. Tämä koskee erityisesti nuoria, jotka liikkuvat enemmän EU:n sisällä.

⁽⁵⁾ Alueiden komitean tutkimus "Local and regional authorities promoting EU citizenship and citizens' rights" (2012). Tiivistelmä tutkimuksesta löytyy osoitteesta <http://cor.europa.eu/fi/events/forums/Pages/ey2013-toolkit.aspx>

⁽⁶⁾ CdR 201/2009.

⁽⁷⁾ Tässä lausunnossa käytetään jaottelua, joka on esitetty AK:n lausunnossa "Katsaus Euroopan unionin kansalaisuuteen vuonna 2010 – Unionin kansalaisoikeuksien esteiden poistaminen" (esittelijä: Roberto Pella, IT, PPE), CdR 355/2010 fin.

Sosiaalinen kansalaisuus:

27. pitää välttämättömänä vahvistaa unionin tasolla aloitteita, joilla edistetään sosiaalista kansalaisuutta, sillä mahdollisuus käyttää sosiaalisia oikeuksia on eräissä tapauksissa yhteydessä jäsenvaltioiden asettamiin vaatimuksiin ja kriteereihin. Tämä synnyttää erilaista syrjintää ja on unionin oikeuteen kuuluvan yhdenvertaisuuden ja yhdenvertaisen kohtelun periaatteen vastaista.

28. myöntää, että Euroopan komission katsaukseen sisältyy eräitä toimenpiteitä, jotka vahvistavat sosiaalista kansalaisuutta. Esimerkkinä voidaan mainita myönteinen aloite harjoittelun laatupuitteiden luomisesta, mutta ne ovat näkemyksemme mukaan vain suuntaa-antavia.

29. kannattaa ehdottomasti sitä, että oikeutta liikkumiseen vahvistetaan erityisesti nuorten osalta, kun otetaan huomioon, että työttömyys kasvaa jatkuvasti jäsenvaltioissa.

Yhteiskunnan kansalaisuus:

30. toteaa, että tässä suhteessa on vielä paljon tehtävää. Erityiseurobarometrin tulosten Alueiden komitean tutkimus "Local and regional authorities promoting EU citizenship and citizens' rights" (2012). Tiivistelmä tutkimuksesta löytyy osoitteesta ⁽⁸⁾ mukaan kyselyyn osallistuneista vain puolet oli tietoisia Euroopan oikeusasiamiehen olemassaolosta ja vastuualueista. Heillä oli myös hyvin vähän tietoa oikeudesta vedota Euroopan parlamenttiin. ⁽⁹⁾

31. ehdottaa, että paikallis- ja alueviranomaiset järjestävät asiaankuuluvien unionin rahastojen tuella unionin kansalaisille erityisiä ja tehokkaita valistustoimia, joiden yhteydessä kerrotaan Euroopan oikeusasiamiehestä ja oikeudesta vedota Euroopan parlamenttiin.

Poliittinen kansalaisuus:

32. toteaa, että Euroopan parlamentin vaalien äänestysprosentti on laskenut jatkuvasti vuodesta 1979, ja vuonna 2009 se oli 43 prosenttia. ⁽¹⁰⁾ Tämä suuntaus vahvistaa sen, että unionin kansalaiset tuntevat, ettei heidän mielipiteitään oteta huomioon unionitason päätöksentekoprosessissa. Eurobarometri-tutkimuksen mukaan 68 prosenttia kansalaisista oli tätä mieltä.

33. kiinnittää huomiota hyviin käytänteisiin ⁽¹¹⁾, jotka antavat paikallis- ja alueviranomaisille mahdollisuuden järjestää asianmukaisten EU-varojen turvin valistusohjelmia ja -kampanjoita paikallis- ja aluetasolla antaakseen alueensa asukkaille tietoa niin heidän äänestysoikeudestaan kuin heidän oikeudestaan asettua ehdokkaaksi Euroopan parlamentin vaaleissa. Komitea korostaa myös paikallis- ja alueviranomaisten roolia varsinkin koululaisille ja opiskelijoille suunnatussa tiedottamisessa ja valistuksessa, jotta heitä voidaan valmistaa käyttämään aktiivisesti vaalioikeuksiaan.

34. huomauttaa, että EU:n ulkopuolisten maiden kansalaisten poliittisia oikeuksia on vahvistettava edelleen ja kannustaa jäsenvaltioita välttämään liiallisia rajoituksia heidän mahdollisuuksiin saada jäsenvaltion kansalaisuus. Aiemmissa lausunnoissaan komitea on todennut, että jäsenvaltioissa laillisesti oleskelevilla maahanmuuttajilla on odotuksia unionin kansalaisuuden saamisen suhteen, ja huomauttanut, että laillisten maahanmuuttajien osallistuminen poliittiseen elämään on erittäin tärkeä edistävä tekijä heidän integroitumisessaan paikallisyhteisöihin.

35. kehottaa jokaista jäsenvaltiota helpottamaan kansalaistensa äänioikeuden käyttöä ja asettumista ehdokkaaksi riippumatta siitä, asuvatko tai oleskelevatko he kyseisessä valtiossa. Sen, että he käyttävät oikeuttaan liikkua EU:ssa, ei tule evätä heiltä poliittisia oikeuksia.

36. katsoo, että aika on kypsä käynnistää ja syventää keskusteluita EU:n kansalaisten äänioikeuden laajentamisesta kattamaan myös asuinmaan alueelliset ja valtiolliset vaalit tämän rajoittamatta kuitenkaan kunkin jäsenvaltion suvereniteettia (*jus domicili*).

⁽⁸⁾ <http://cor.europa.eu/fi/events/forums/Pages/ey2013-toolkit.aspx>, s. 12

⁽⁹⁾ Ks. Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 227 artikla.

⁽¹⁰⁾ Alueiden komitean tutkimus "Local and regional authorities promoting EU citizenship and citizens' rights" (2012), s. 10.

⁽¹¹⁾ Mt., s. 11.

37. korostaa, että unionin kansalaisuuden käsite voi antaa uutta pontta EU:n laajentumisprosessille, joka ei rajoitu vain unionin säännöstöön perustuviin taloudellisiin ja lainsäädännöllisiin mukautuksiin, vaan edellyttää myös poliittisia toimia liittymistä valmistelevissa maissa demokraattisten rakenteiden ja oikeusvaltion vahvistamiseksi. Mahdollisuus unionin kansalaisuuteen voi antaa konkreettista merkitystä näille toimille.

Hallinnollinen kansalaisuus:

38. muistuttaa, että paikallis- ja aluetasolla on toteutettava hallinnon yksinkertaistamistoimia, joiden ansiosta unionin kansalaisuuteen liittyvät oikeudet ja erityisesti vapaa liikkuvuus voivat toteutua käytännössä ja joiden avulla voidaan poistaa kaikki painostuskäytännöt tai muut syrjinnän muodot, joiden seurauksena EU:n kansalaisia kohdellaan toisistaan poikkeavilla tavoilla erityisesti oleskeluoikeuksia myönnettäessä. Lisäksi paikallis- ja alueviranomaisten olisi kyettävä löytämään toimivia ratkaisuja kohtaamiinsa ongelmiin.

39. myöntää, että komission ilmoittamat toimenpiteet edistävät asiaa jonkin verran. Ottaen huomioon, että eräät toimenpiteet edellyttävät paikallis- ja alueviranomaisten aktiivista osallistumista ⁽¹²⁾, on tehtävä arvioitava vaikutuksia ja varattava rahoitusta unionin varoista.

40. on tyytyväinen Euroopan komission ehdotuksiin edistää katsastustodistusten tunnustamista EU:ssa sekä ehdotukseen yhdenmukaistaa moottoriajoneuvojen teknisiä tarkastuksia. Ne olisi otettava käyttöön mahdollisimman pian ja siten, että voidaan varmistaa, että kansalaiset pystyvät käyttämään entistä helpommin oikeuttaan vapaaseen liikkumiseen sekä siirtämään ajoneuvojen rekisteröintiasiakirjoja maasta toiseen.

Kansalaiskulttuuri:

41. ehdottaa, että vahvistetaan yhteistyöaloitteita, joiden tarkoituksena on edistää tiedon jakamista kansalaisille heidän oikeudestaan liikkua vapaasti. Esimerkkinä voidaan mainita muun muassa ystävyyskaupunkitoiminta tai rajatylittävän yhteistyön aloitteet.

42. muistuttaa ⁽¹³⁾, että vuoden 2014 Euroopan parlamentin vaaleja silmällä pitäen on hyvin tärkeää valistaa unionin kansalaisia entistä paremmin heitä kaikkia koskevista oikeuksista ja erityisesti vaalioikeuksista, jotka kuuluvat heille asuinjäsenvaltiossa, ja edistää näiden oikeuksien toteuttamista.

Toimenpiteiden rahoittaminen, verkostoitumis- ja kumppanuusmahdollisuudet

43. korostaa uutta monivuotista rahoituskehystä 2014–2020 silmällä pitäen, että perusoikeuksia ja kansalaisuutta koskeva ohjelma ja ”Kansalaisten Eurooppa” -ohjelma voivat antaa huomattavan sysäyksen unionin kansalaisuuden vahvistamiseen, ja kannattaa toimia, joilla on tarkoitus edistää unionin lainsäädännön ja politiikkojen tuntemusta ja soveltamista jäsenvaltioissa.

44. suosittelee, että sovelletaan yksinkertaisempaa ja tehokkaampaa lähestymistapaa unionin kansalaisuutta koskeviin ohjelmiin liittyvien toimenpiteiden rahoittamisessa ja että määritellään tarkemmin poliittisten valintojen kanssa johdonmukaiset painopisteet sekä huolehditaan siitä, että toimenpiteiden tuloksista jaetaan tietoa niiden vaikuttavuuden vahvistamiseksi, jotta voidaan saavuttaa strategiset ja poliittiset tavoitteet. Tämän tavoitteen toteuttamiseksi on tärkeää, että paikallis- ja alueviranomaiset voivat osallistua toimenpiteiden suunnitteluun etenkin koulutuksen ja vuosittaisten työohjelmien laatimisen osalta.

Bryssel 28. marraskuuta 2013

*Alueiden komitean
puheenjohtaja*

Ramón Luis VALCÁRCEL SISO

⁽¹²⁾ Erityisesti kohdennettujen ja helposti saatavilla olevien tietojen tarjoaminen Euroopan unionista siten, että paikallis- ja alueviranomaisten käyttöön annetaan internet-pohjaisia koulutusvälineitä ja tarjotaan kansalaisille käyttäjäystävällisessä muodossa tietoja, jotta voidaan auttaa heitä ratkaisemaan ongelmiaan.

⁽¹³⁾ Ks. lausunto EU:n kansalaisuuden lujittamisesta, 2013.

Alueiden komitean lausunto aiheesta ”EU:n suuntaviivat valtiontuesta lentoasemille ja lentoyhtiöille”

(2014/C 114/03)

I POLIITTISET SUOSITUKSET

ALUEIDEN KOMITEA

Yleistä

1. toteaa, että Euroopan komissio käynnisti vuonna 2012 laajan prosessin valtiontukia koskevien sääntöjen uudistamiseksi ⁽¹⁾, ja sen yhteydessä todettiin lentoliikenteen olevan yksi niistä aloista, joilla julkista rahoitusta koskevan sääntelykehityksen ajantasaistaminen on tarpeen infrastruktuurin, lentoasemille myönnettävien toimintatukien ja lentoyhtiöille myönnettävien toiminnan aloittamista koskevien tukien osalta. ⁽²⁾
2. muistuttaa, että Euroopan komissio antoi vuonna 1994 ensimmäiset lentoliikennealan valtiontukia koskevat säännöt ⁽³⁾. Niiden laatimista edelsi ilmailualan markkinoiden asteittainen vapauttaminen, joka vauhditti huomattavasti kilpailua alalla ja teki näin ollen tarpeelliseksi sääntelytoimet sen takaamiseksi, että kaikki toimijat alalla noudattavat tasapuolisia pelisääntöjä.
3. painottaa, että lentoliikennealan vapaiden markkinoiden vakiintuminen sekä edeltävinä vuosina alalla tapahtunut nopea kehitys, jonka myötä markkinoille oli tullut ryminällä halpalentoyhtiöiden uusi, pienten lentoasemien käyttöön perustuva liiketoimintamalli, johtivat siihen, että silloista sääntelykehystä oli ajantasaistettava vuonna 2005 Euroopan komission suuntaviivoilla lentoasemien ja alueellisilta lentoasemilta liikennöivien lentoyhtiöiden julkisesta rahoituksesta. ⁽⁴⁾
4. toteaa, että vain kahdeksassa vuodessa eurooppalaisten markkinoiden kehitys on johtanut rajuun muutokseen lentoliikenteen määrissä etenkin siksi, että markkinoilla asemaansa ovat voimakkaasti vahvistaneet halpalentoyhtiöt, joiden liiketoimintamalli perustuu pääasiassa pienten, hajautettujen alueellisten lentoasemien käyttöön perinteisten kansallisten lentoasemien ja suurten liikennekeskusten sijaan.
5. on yhtä mieltä Euroopan komission kanssa siitä, että lentoasemille suunnattua julkista tukea koskevaan sääntelykehitykseen tarvitaan pikaisia muutoksia, jotka ovat johdonmukaisia valtiontukien uudistusohjelman tavoitteiden kanssa siten, että jäsenvaltioiden käyttöön pyritään antamaan kaudelle 2014–2020 kilpailun suojelua ja sisämarkkinoita koskeva ajantasaistettu, yksinkertainen ja tehokas lainsäädäntöpaketti. Tässä yhteydessä komitea palauttaa mieleen suosituksen, jotka se antoi lausunnossaan valtiontukiudistuksesta ⁽⁵⁾.
6. on tyytyväinen julkiseen kuulemismenettelyyn, jonka ensimmäisen vaiheen Euroopan komissio käynnisti 6. kesäkuuta 2011 ja meneillään olevan toisen vaiheen 3. heinäkuuta 2013 ja jonka avulla pyritään keräämään kaikkien sidosryhmien näkemykset nykyisen sääntelykehityksen tarkistamisesta sekä ehdotuksesta uusiksi suuntaviivoiksi. Komitea tukee Euroopan komission lähestymistapaa, jolla pyritään luomaan tasapuoliset kilpailuedellytykset Euroopan lentoliikenteen toimijoiden välille niiden liiketoimintamallista riippumatta, jotta Euroopan lentoliikenteellä on mahdollisuudet menestyä ja olla kilpailukykyinen.
7. pahoittelee kuitenkin, että koska EU:n kilpailulainsäädäntö kuuluu Euroopan komission yksinomaiseen toimivaltaan ja koska ei-sitovaa lainsäädäntöä on liian paljon, alue- ja paikallisviranomaisilla ei ole mahdollisuutta toteuttaa merkittäviä toimia tällaisilla alueellisen ja paikallisen kehityksen kannalta keskeisillä aloilla, joihin alueelliset lentoasemat ja aluekehitystä tukevat politiikat kuuluvat.

⁽¹⁾ COM(2012) 209 final.⁽²⁾ Julkinen kuuleminen käynnistyi 7. huhtikuuta 2011 ja päättyi 7. kesäkuuta 2011.⁽³⁾ 94/C 350/07.⁽⁴⁾ 2005/C 312/01.⁽⁵⁾ CdR 1528/2012.

8. muistuttaa komissiota EU:n alueella ja erityisesti syrjäisimmillä alueilla sijaitsevien lentoasemien erilaisesta tilanteesta. Syrjäisimpien alueiden eristyneisyyden ja kaukaisuuden vuoksi niillä sijaitsevat lentoasemat eivät matkustajamääristä riippumatta voi olla taloudellisesti kannattavia tai kilpailla muiden unionin lentoasemien kanssa, saati muodostaa uhkaa muille vaihtoehtoisille liikennemuodoille (maantie- tai rautatieliikenteelle).

9. muistuttaa, että näillä aloilla alue- ja paikallisviranomaiset ovat alueellisten kehitys- ja kasvupolitiikkojen keskeisiä toimijoita myös valtiontukien kautta ja että niillä on läheiset siteet talous- ja yhteiskuntaelämän toimijoihin ja siten perusteellinen tuntemus paikallisesta taloudesta. Siksi niitä ei saa unohtaa EU:n lainsäädännössä, mikäli tavoitteena on todella tukea alueita ja niiden yhteenkuuluvuutta sisämarkkinoilla sekä edistää alueellista yhteenkuuluvuutta kaikkialla EU:ssa.

10. toistaa lausunnossa "Alueellisia valtiontukia koskevat suuntaviivat vuosiksi 2014–2020" ⁽⁶⁾ antamansa suositukset ja toivoo, että laatiessaan ehdotusta valtiontukisäännöiksi Euroopan komissio kuulis ennakkoivasti ja järjestelmällisesti alueiden komiteaa (AK) ⁽⁷⁾, jotta saadaan tarvittavat elementit vaikutustenarviointia varten monitasoisen hallinnon periaatteita kunnioittaen. ⁽⁸⁾

Julkisen sektorin institutionaalinen rooli infrastruktuurien rahoituksessa

11. muistuttaa Euroopan talous- ja sosiaalikomitean tavoin ⁽⁹⁾ komissiota alueellisten lentoasemien keskeisestä roolista Euroopan lentoliikenteessä: vuonna 2010 lähes 60 prosenttia EU:n lentoasemista palveli alle miljoonaa matkustajaa. Komitea toivookin, että niiden merkitys otetaan huomioon myös uusissa suuntaviivoissa.

12. painottaa jälleen alueellisten lentoasemien merkitystä aluekehityksen edistämisessä ja saavutettavuuden parantamisessa; tällä tavoin ne tukevat alueelliseen yhteenkuuluvuuteen, alueiden talouskasvuun ja työllisyyteen liittyvien tavoitteiden saavuttamista. Jotta myös EU:n harvempaan asutut alueet sekä syrjäisimmät alueet (ja yksinomaan lentoliikenteen varassa olevat alueet) voisivat olla aktiivinen osa sisämarkkinoita, on saavutettavuus (esim. asianmukaiset lentoyhteydet) aivan ratkaisevaa.

13. katsoo, että tämä rooli on erityisen merkittävä ja strateginen juuri näinä historiallisina aikoina, kun unioni pyrkii pääsemään ulos talouskriisistä. Nykyinen, vuonna 2008 alkanut kriisi on sen ensi hetkistä lähtien edellyttänyt eurooppalaisten ja kansallisten viranomaisten vahvoja ja päättäväisiä toimia talouden suhdanteiden tasoittamiseksi. Euroopan komissio on hyväksynyt ja oikeuttanut tällaiset toimet Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 107 artiklan 3 kohdan b alakohdan tarjoamien laajojen mahdollisuuksien pohjalta. ⁽¹⁰⁾ Sen vuoksi taloudellisesti vaikeina aikoina on erityisen tärkeää vahvistaa markkinoiden kaikkien osien saavutettavuutta.

14. korostaa lisäksi alueellisten lentoasemien merkitystä lentoasemia koskevaa EU:n politiikkaa käsittelevän komission tiedonannon huomioon ottaen. ⁽¹¹⁾ Niiden avulla voidaan vähentää tuntuvasti suurten päälentoasemien yhä pahenevaa ruuhkautumista, josta aiheutuu paikalliselle väestölle ja ympäristölle huomattavia haittoja. Lisäksi ne edistävät sekä matkailua EU:ssa että pk-yritysten pääsyä markkinoille ja parantavat sen myötä niiden kilpailukykyä. ⁽¹²⁾

15. katsookin, että lentoliikenteen kestäväpohjaisuus ja tehokkuus unionissa edellyttävät asianmukaista pienten lentoasemien infrastruktuuriverkkoa.

16. jakaa Euroopan komission ilmaiseman huolen infrastruktuurien kasvavasta tarpeesta ⁽¹³⁾, sillä Eurooppa 2020 -strategia edellyttää nykyaikaisia, asianmukaisia ja joustavia infrastruktuuriverkkoja energian, tieto- ja viestintätekniikan ja liikenteen aloilla, jotta Euroopassa voidaan siirtyä tietointensiiviseen, vähäpäästöiseen ja vahvasti kilpailukykyiseen talouteen.

⁽⁶⁾ CdR 2232/2012.

⁽⁷⁾ CdR 76/2005, s. 1.

⁽⁸⁾ Ks. CdR 2232/2012, kohdat 18–20.

⁽⁹⁾ 2012/C 299/10.

⁽¹⁰⁾ Ks. Euroopan komission hyväksymät toimenpiteet talous- ja finanssikriisiin vastaamiseksi vuodesta 2008 lähtien: http://ec.europa.eu/competition/state_aid/legislation/temporary.html

⁽¹¹⁾ COM(2011) 823 final.

⁽¹²⁾ COM(2006) 819 final.

⁽¹³⁾ SEC(2011) 391 final.

17. on yhtä mieltä myös siitä, että markkinat eivät aina kykene takaamaan Euroopassa tarvittavia infrastruktuureita ja että ilman julkisia toimia monet Eurooppa 2020 -strategian tavoitteiden saavuttamisen edellyttämistä investoinneista jäisivät toteutumatta tai siirtyisivät vuoden 2020 jälkeiselle ajalle.

18. on tyytyväinen komission kehotukseen lisätä infrastruktuuriin kohdistuvia EU:n investointeja, joiden tarpeen arvioidaan olevan yli 1,5 triljoonaa euroa kaudella 2010–2020, jotta voidaan vastata liikennepalvelujen tämänhetkiseen tarpeeseen. Tämä kuvaa vahvaa yhteyttä alueiden maantieteellisen saavutettavuuden ja niiden talouskasvun välillä.

19. panee merkille tuomioistuimen oikeuskäytännön vahvistamat periaatteet tapauksessa Leipzig/Halle⁽¹⁴⁾, mutta painottaa niiden taustalla olevaa erityistä tilannetta. Komitea kehottaakin komissiota ottamaan suuntaviivoissaan huomioon, että infrastruktuuria tukevat julkiset toimet ovat hyvin erilaisia. Yksityisen pääoman lisäksi julkisen sektorin osallistuminen rahoitukseen on usein ratkaisevan tärkeää lentoasemien kaltaisten suurten infrastruktuurihankkeiden onnistumisen varmistamiseksi riippumatta siitä, onko niiden käyttötarkoitus kaupallinen vai ei.

20. muistuttaa, että absoluuttiset matkustajamäärät voivat vain tavanomaisessa tapauksessa olla soveltuva kriteeri arvioitaessa lentoaseman mahdollista kannattavuutta ja luokiteltaessa se. Komitea kannattaakin tässä yhteydessä soveltuvuussääntöjen joustavampaa muotoilua siten, että yksittäistapauksissa voidaan vielä ottaa huomioon erityispiirteitä.

21. kehottaa myös ottamaan huomioon, että nykyisessä tilanteessa kriisistä selviytymisen kannalta olisi erityisen tärkeää arvioida ensisijaisesti infrastruktuureihin kohdistuvan julkisen rahoituksen positiivisia vaikutuksia koheesioon, kasvuun ja työllisyyteen ja ottaa ne kilpailusääntöjen ohella asianmukaisesti lukuun eri näkökohtia punnittaessa.

22. panee merkille komission vertailuperusteena käyttämän markkinataloussijoittajaperiaatteen, mutta on huolissaan vaikutuksista, joita periaatteen soveltamisella on infrastruktuureihin, joissa valtion rooli on ollut perinteisesti ja institutionaalisesti korvaamaton. Koska tarvittavien investointien määrä on suuri eikä investointikustannusten jälleenrahoitusta voida kokonaan säilyttää infrastruktuureita käyttävien yhteisöjen hoidettavaksi, suuri osa infrastruktuuriin kohdistuvista investoinneista on yksityisille investoijille lähtökohtaisesti kestäättömiä. On epärealistista ja yleisen edun kannalta vaarallista olettaa, että valtio voidaan rinnastaa yksityiseen toimijaan ottamatta huomioon sosiaalisia, aluepoliittisia ja alakohtaisia olosuhteita, mikäli tätä periaatetta sovelletaan alueelliseen infrastruktuuriin kohdistuviin toimiin, jotka kuuluvat olennaisesti julkisen palvelun tehtäviin.

23. kehottaa komissiota ottamaan huomioon, että infrastruktuurin rakentamiseen ja kehittämiseen kohdistuvat julkiset toimet⁽¹⁵⁾ sekä toimet, joilla parannetaan asukkaiden huonoja yhteyksiä, ovat usein tosiasiallisesti yleisiä talouspoliittisia toimenpiteitä eivätkä näin ollen valtiontukea, vaan yleisen edun mukaisia toimia. Komitea kehottaakin komissiota jatkamaan valtiontukisääntöjen uudistamista siten, että otetaan huomioon poliittisia toimia ja valtion institutionaalista roolia ohjaavat perusperiaatteet. Komitea muistuttaa, että lentoasemilla on maanteiden ja rautateiden tapaan julkisen infrastruktuurin tehtävä.

Pienet lentoasemat, joihin ei sovelleta valtiontukia koskevia sääntöjä

24. kehottaa komissiota jatkamaan uudistusta todelliseen yksinkertaistamiseen pyrkien ja siten, että voimavarat keskitetään niihin toimintaympäristöihin ja tapauksiin, jotka vääristävät eniten kilpailua ja muodostavat todellisen uhan sisämarkkinoiden yhtenäisyydelle.

25. on yhtä mieltä sellaisten sääntöjen tarpeesta, joilla taataan kaikille lentoliikennealalla toimiville yrityksille tasapuoliset toimintaedellytykset Euroopan talousalueella, minimoidaan markkinoita vääristävät julkiset toimet ja vältetään jäsenvaltioiden välinen tukikilpailu.

⁽¹⁴⁾ EU:n tuomioistuimen 19. joulukuuta 2012 antama tuomio – *Mitteldeutsche Flughafen AG, Flughafen Leipzig/Halle GmbH* / Euroopan komissio, Saksan liittotasavalta, *Arbeitsgemeinschaft Deutscher Verkehrsflughäfen ev.*

⁽¹⁵⁾ 94/C 350/07, s. 1.

26. katsoo kuitenkin, että komission olisi keskityttävä tomissaan suuriin lentoasemakokonaisuuksiin ja että pienille lentoasemille, joiden vuotuinen matkustajamäärä on alle 300 000 matkustajaa, kohdistettujen tukitoimien ei pitäisi kuulua valtiontukisääntöjen soveltamisalaan, koska niillä ei ole vaikutusta jäsenvaltioiden väliseen kauppaan ja koska nämä lentoasemat eivät rakenteellisesti kykene kattamaan toiminta- ja pääomakustannuksiaan. Komitea painottaa, että komissio on jo tunnustanut 300 000 matkustajan kynnyksen asianmukaisuuden 20. joulukuuta 2011 antamassaan päätöksessä, joka koskee Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 106 artiklan 2 kohdan määräysten soveltamista tietyille yleisiin taloudellisiin tarkoituksiin liittyviä palveluja tuottaville yrityksille korvauksena julkisista palveluista myönnettävään valtiontukeen. Päätös tosin koski ainoastaan lentoyhteyksiä saarille sekä satamia, kun taas lentoasemien yleisiin taloudellisiin tarkoituksiin liittyville palveluille asetettiin matalampi kynnyks. Komitea kehottaakin komissiota johdonmukaistamaan ja yksinkertaistamaan kynnyksiä eri oikeusperustoissa ja näin ollen muuttamaan ehdotusta uusista suuntaviivoista, erityisesti 80 kohdan 1 ja 2 alakohtaa lentoasemien luokittelun osalta sekä tuki-intensiteettiä koskevaa 92 kohtaa, johon tulisi lisätä oma ryhmä alle 300 000 matkustajan lento-asemille, kuten myös edellä mainitun päätöksen 2 artiklan 1 alakohdan e alakohtaa.

27. on tyytyväinen siihen, että komissio on kiinnittänyt huomiota lentoasemiin, joiden vuotuinen matkustajakapasiteetti on hyvin rajallinen, ja myöntänyt, että niiden rakenteelliset valmiudet eivät useinkaan riitä kattamaan pääoma- ja toimintakustannuksia ilman minkäänlaista julkista tukea. Sama koskee jopa 5 miljoonaa matkustajaa vuodessa palvelevia lentoasemia. Komitea kuitenkin pahoittelee, ettei vastaavia seikkoja oteta johdonmukaisesti huomioon tällaisille lentoasemille myönnettävien tukien soveltuvuuskriteereissä. ⁽¹⁶⁾

28. toteaa, että näiden lentoasemien tyypillisiä piirteitä ovat

— alhainen matkustajamäärä

— sijaintialueen heikko saavutettavuus joko syrjäisen sijainnin vuoksi, pinnanmuodostukseen liittyvistä syistä tai siksi, että vaihtoehtoiset liikenne yhteydet ympäröiviin alueisiin ovat puutteellisia

— pieni vaikutusalue sekä näistä syistä johtuvat rajalliset kehitysnäkymät.

Näiden seikkojen vuoksi tällaiset lentoasemat ovat selkeästi paikallisia eikä niillä ole rajatylittävää vetovoimaa.

29. katsoo, että useimmissa tapauksissa kyse on liikennekapasiteetiltaan pienistä lentoasemista, joille on vähän tai ei lainkaan vaihtoehtoisia lentoasemia tai muita julkisen liikenteen muotoja, joten niiden matkustajamäärien mahdollinen jakautuminen ei vaikuttaisi lainkaan vaihtoehtoisten lentoasemien liikenteen määrään.

30. onkin sitä mieltä, että näille lentoasemille myönnettävä rahoitus ei ole Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 107 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua valtiontukea, sillä se ei voi vääristää kilpailua eikä vaikuttaa jäsenvaltioiden väliseen kauppaan. Näin ollen sen ei pitäisi kuulua uusien suuntaviivojen soveltamisalaan.

31. ehdottaa ⁽¹⁷⁾, että enintään 10 vuoden siirtymäkausi, jonka aikana komissio pitää lentoasemille myönnettävää julkista toimintatukea soveltavana, koskisi vain lentoasemia, joiden vuotuinen matkustajamäärä on yli miljoona matkustajaa. Ehdotettu kielto ei saisi aiheuttaa pienten lentoasemien sulkemisaaltoa. Lisäksi komitea ehdottaa, että investointituen enimmäisintensiteettiä koskevassa taulukossa alle miljoonan matkustajan lentoasemien kategorian määritelmää muutettaisiin siten, että se kattaa lentoasemat, joiden vuotuinen matkustajamäärä on 300 000–1 000 000 matkustajaa.

32. on yhtä mieltä Euroopan komission kanssa siitä, että on vältettävä kannattamattomien lentoasemien päällekkäisyyksiä ja liikakapasiteetin luomista, mutta katsoo, että mikäli oikeudellisten edellytysten perusteella rahoitusta ei voida katsoa valtiontueksi, kuten pienten paikallisesti merkittävien lentoasemien osalta, tällaisten suositusten ei pitäisi sisältyä valtiontukisääntöihin, joiden tavoitteena on turvata tasapuoliset kilpailuedellytykset jäsenvaltioiden välillä sisämarkkinoiden eheyden vuoksi eikä arvioida jäsenvaltioiden julkisten menojen laatua.

⁽¹⁶⁾ Ks. luonnos komission tiedonannoksi – EU:n suuntaviivat valtiontuesta lentoasemille ja lentoyhtiöille (2013), kohdat 80.1 ja 92.

⁽¹⁷⁾ Ks. ed. alaviite, kohta 102.

Yleisiin taloudellisiin tarkoituksiin liittyvät palvelut

33. panee merkille, että komissio luokittelee lentoasemien perustamisen ja ylläpitämisen niihin tapauksiin, joissa voidaan myöntää korvausta julkisen palvelun velvoitteen hoitamisesta, mutta pitää ehdotettua soveltamisalaa aivan liian suppeana.
34. katsoo, että lentoasemien säilyttämistä voidaan pitää perusteltuna myös sellaisten alueiden ulkopuolella, jotka ilman lentoasemaa olisivat eristyksissä muusta EU:n alueesta siinä määrin, että se vaikuttaisi haitallisesti niiden sosiaaliseen ja taloudelliseen kehitykseen.
35. kehottaa ottamaan huomioon, että yleisiin taloudellisiin tarkoituksiin liittyvien palvelujen määrittely kuuluu lähtökohtaisesti jäsenvaltioiden ja niiden alue- ja paikallisviranomaisten itsemääräämisoikeuden piiriin ja että komissio voi tutkia asiaa vain ilmeisten virheiden osalta.
36. katsoo, että lentoaseman perustaminen ja pitäminen on julkisen palvelun tehtävän mukaista ennen kaikkea myös silloin, kun tarkoituksena on parantaa rakenteellisesti heikon alueen tilannetta niin, että alueen taloudellinen kehitys on ylipäättään mahdollista.
37. pitää tarpeellisenä poliittista yhteistyötä Euroopan rajaseutualueiden välillä sellaisten lentoasemien koordinoimiseksi tai perustamiseksi, jotka palvelevat useamman kuin yhden valtion alueita.

Toimintatuet lentoasemille, joiden kapasiteetti on 300 000–1 000 000 matkustajaa

38. toteaa, että Euroopan komissio myöntää pienten alueellisten lentoasemien tarvitsevan toimintatukea pitkälti siksi, että ne eivät kykene kattamaan toimintakustannuksiaan. Komission mielestä voisi myös olla mahdollista siirtyä korkeintaan kymmenen vuoden sisällä kohti markkinapainotteisempaa hallintotapaa, joka antaisi näille lentoasemille riittävät resurssit toimintakustannusten kattamiseen.
39. epäilee vahvasti tällaisen siirtymän toteutumista komission kaavailemalla kymmenen vuoden aikavälillä tai yleensäkin ilman, että vuotuinen matkustajamäärä ylittää miljoonan matkustajan rajan, ottaen huomioon pienten alueellisten lentoasemien markkinoiden ominaispiirteet.
40. on periaatetasolla yhtä mieltä komission valitsemasta markkinapainotteisesta lähestymistavasta, jossa julkisia varoja myönnetään tehokkaille lentoasemamalleille ja vältetään tehottomien lentoasemien päällekkäisyydet sekä suojellaan kilpailua lentoasemien ja lentoyhtiöiden välillä.
41. pitää kuitenkin epäasianmukaisena tapaa, jolla komissio pyrkii saavuttamaan nämä tavoitteet, sillä siinä ei oteta huomioon, että markkinoiden dynamiikka vaihtelee suuresti lentoasemien koon ja ominaispiirteiden mukaan ja että näin ollen lentoasemia hallinnoivat yhtiöt toimivat ainoastaan näennäisesti samoilla markkinoilla.
42. muistuttaa kansainvälisen lentoasemien järjestön ACI:n äskettäin julkaisemasta tutkimuksesta⁽¹⁸⁾, jonka mukaan 80 prosenttia lentoasemien kustannuksista on kiinteitä kuluja, jotka eivät ole yhteydessä matkustajaliikenteeseen vaan johtuvat sekä infrastruktuurista että toimintakustannuksista, jotka liittyvät suurelta osin turvallisuusvaatimuksiin. Tämän vuoksi kustannukset matkustajaa kohden ovat paljon merkittävämmät pienillä kuin suurilla lentoasemilla, sillä suuret lentoasemat voivat korvata kiinteitä kuluja suuren matkustajamäärän avulla. Tämä vaikeuttaa huomattavasti kannattavuusrajan saavuttamista.
43. painottaa lisäksi, että pienten lentoasemien kilpailuasema on rakenteellisesti epäedullinen, sillä ne eivät kykene korvaamaan kiinteitä kuluja sen enempää kaupallisilla tuloilla, jotka ovat kiinteästi sidoksissa matkustajamäärään, kuin korottamalla lentoyhtiöiden lentoasemamaksuja: tämä vähentäisi entisestään kohteen houkuttelevuutta, joka muutenkin kärsii vaikutusalueen pienuudesta ja puutteellisista yhteyksistä, ja saisi lentoyhtiöt siirtymään suuremmille lentoasemille.
44. toteaa myös, että suuri osa niistä pienistä lentoasemista, joiden vuotuinen matkustajamäärä on 300 000–1 000 000 matkustajaa, jää tulevaisuudessakin pienikokoisiksi, koska niiden sijaintialueen ominaispiirteet ovat epäsuotuisia (saaristoluonne, vuoristoisuus, syrjäisyys, puutteellinen infrastruktuuri, heikot intermodaaliset yhteydet jne.). Siitä huolimatta ne muodostavat 20 prosenttia ensisijaisesta ja yleisestä Euroopan laajuisesta liikenneverkosta (TEN-T)⁽¹⁹⁾, joten niillä on keskeinen rooli Euroopan laajuisen verkkojen tulevaisuuden sekä Eurooppa 2020 -strategian liikenneyhteyksiä koskevien tavoitteiden kannalta.

⁽¹⁸⁾ *Airports and State Aid: How To Protect Both Growth and Competition*, ACI, 2013.

⁽¹⁹⁾ Ks. ed. alaviite.

45. painottaa tuoreiden tutkimusten⁽²⁰⁾ osoittaneen, että vaikka alle miljoonan matkustajan vuosikapasiteetilla operoivien lentoasemien tappiot ovat yhteensä 445 miljoonaa euroa vuodessa, nämä lentoasemat edistävät EU:n BKT:n kasvua 16,15 miljardilla eurolla vuodessa ja tarjoavat 265 000 työpaikkaa.

46. katsookin, että uusissa suuntaviivoissa ei pitäisi kieltää toimintatukia lentoasemille, joiden vuotuinen matkustajamäärä on alle miljoona matkustajaa, eikä syrjäisimpien alueiden lentoasemille edes enintään kymmenen vuoden päästä. Nämä tuet ovat ainoa tapa tasoittaa vääristymiä, jotka johtuvat edellä mainituista rakenteellisista puutteista, ja ne ovat täysin perusteltuja niiden tuomien positiivisten taloudellisten ulkoisvaikutusten vuoksi.

47. kehottaa komissiota asettamaan etusijalle edut, joita pienten alueellisten lentoasemien tukeminen tarjoaa unionin kansalaisille suhteessa pelkkiin rahoituksellisiin ja taloudellisiin näkökohtiin.

48. muistuttaa komissiota laajan ja monipuolisen pienten alueellisten lentoasemien verkoston myönteisistä ulkoisvaikutuksista: ne lisäävät liikkuvuutta paitsi kansallisella etenkin Euroopan laajuisella tasolla, koska suuremmat kilpailupaineet laskevat lentolippujen hintoja ja alentavat kustannuksia sekä vahvistavat unionin sosiaalista, kulttuurista ja alueellista yhteenkuuluvuutta.

49. on yhtä mieltä tarpeesta valvoa, ettei julkinen tuki pienille lentoasemille johda ristiinsubventioihin lentokenttäinfrastruktuurin ulkopuolisille toimijoille.

50. ehdottaa, että siirtymäkauden päättymisen katsottaisiin "väliarvioinniksi", jolloin ei suljeta pois mahdollisuutta jatkaa toimintatukia myös siirtymäkauden jälkeen, mikäli edellytykset siihen ovat edelleen olemassa. Lisäksi komitea ehdottaa, että toimintatukia voitaisiin porrastaa vastaavalla tavalla kuin investointitukia suhteuttaen ne lentoasemien kokoon ja niiden hallinnon mahdolliseen tehostamiseen. Toimintatuille ei voida eikä tule asettaa tiukkaa vuotuista 10 prosentin ehtoa, joka koskisi erotuksetta kaikkia lentoasemia.

51. katsoo, että uuden reitin aloittamiseen myönnettävälle tuelle asetettu 24 kuukauden enimmäiskesto on ymmärrettävä niin, että tukikuukausien ei tarvitse olla peräkkäisiä, sillä usein matkailuun liittyvien kausittaisten reittien liiketoimintamalli on erityisen yleinen pienillä alueellisilla lentoasemilla.

Investointituet lentoasemille

52. on huolissaan siitä, etteivät komission ehdottamat, koosta riippuvat jäykät rahoitusosuudet investointikustannuksia varten vastaa erilaisten tapausten erityispiirteitä, ja kehottaa tämän vuoksi komissiota hyväksymään tähänastisen päätöksäytäntönsä perusteella joustavammin rahoitustukea, jos tietty lentoasema palvelee yleistä tavoitetta (ennen kaikkea liikenneyhteydet, aluepoliittinen kehitys), jos siltä voidaan liikenne-ennusteet ja liiketoimintasuunnitelma huomioon ottaen odottaa pitkällä aikavälillä kannattavuutta ja jos matkustajien ja lentoyhtiöiden syrjimättömyys on varmistettu. Komitea ei myöskään pidä asianmukaisena ehdotusta siitä, että näille lentoasemille myönnettävien investointitukien, joiden intensiteetti saa olla enintään 25 prosenttia, ehtona on tuen takaisinmaksu hankkeen onnistuessa. Komitea ehdottaa, että 25 prosentin intensiteetti ei olisi kokonaisuudessaan sidoksissa takaisinmaksettavan ennakon muotoon.

53. muistuttaa alalla tehdyistä tutkimuksista⁽²¹⁾, joiden tulokset osoittavat, että lentoasemat saavuttavat kilpailullisia mittakaavaetuja vasta, kun 5 miljoonan vuotuisen matkustajan raja on ylitetty. Kuten Euroopan komissio itse myöntää, lentoasemat, joiden vuotuinen matkustajamäärä on 3–5 miljoonaa matkustajaa, eivät aina kykene kattamaan kaikkia kustannuksiaan.

Lentoasemien intermodaalisuuden rahoitus

54. kehottaa tukemaan suunnitelmia olemassa olevan lentoasemainfrastruktuurin muuntamiseksi aluekeskuksissa siten, että tämä sovitetaan yhteen intermodaalikuljetusten alueellisen kehityksen kanssa. Komitea on yhtä mieltä komission kanssa siitä, että kuten jo liikennepolitiikkaa koskevassa valkoisessa kirjassa todettiin vuonna 2011⁽²²⁾, EU:n on toimittava nopeasti helpottaakseen multimodaalista matkustamista erityisesti rautatie- ja lentoliikenteen välillä. Komitea kehottaa komissiota jatkamaan valtiontukien uudistamista siten, että uudet säännöt helpottavat julkisia toimia, joilla korjataan näitä vaarallisia infrastruktuurin puutteita ja pirstoutuneisuutta Euroopan lentoliikennejärjestelmässä. Toimia tulisi pitää olennaisena osana julkista politiikkaa, jolla tuetaan Euroopan kansalaisten liikkuvuutta.

⁽²⁰⁾ Ks. ed. alaviite.

⁽²¹⁾ Ks. ed. alaviite.

⁽²²⁾ COM(2011) 144 final.

Maailmanlaajuisesta kilpailusta johtuvat haasteet

55. muistuttaa ilmailun keskeisestä roolista Euroopan taloudessa sekä unionin kansalaisille että yrityksille. Ala tarjoaa yli 5 miljoonaa työpaikkaa ja sen osuus EU:n BKT:stä on 2,4 prosenttia eli 365 miljardia euroa, joten se edistää merkittävästi talouskasvua, työllisyyttä, matkailua ja ihmisten välistä kanssakäymistä sekä unionin alueellista ja sosiaalista yhteenkuuluvuutta. Alan merkitys on siis keskeinen Euroopan ja muun maailman välisten yhteyksien kannalta.

56. on yhtä mieltä siitä, että epäterveet käytännöt eivät saa vääristää kilpailua sen enempää EU:n sisällä kuin unionin ulkopuolellakaan. Komitea kehottaa komissiota varmistamaan, että sisämarkkinoiden toteuttamiseen tähtäävät toimet eivät rajoita unionin mahdollisuuksia vastata maailmanlaajuisen kilpailun aiheuttamiin haasteisiin. Komissio on todennut, että merkittävimpiin kilpailijamaihin verrattuna EU:n ilmailualan kilpailukyky on heikentynyt huolestuttavalla tavalla ja lisääntyvässä määrin.⁽²³⁾

57. katsoo, että kilpailu uusista reiteistä ei rajoitu Eurooppaan vaan se on maailmanlaajuista. Jos syrjäisten alueiden halutaan pysyvän taloudellisesti kilpailukykyisinä tai niiden halutaan tulevan sellaisiksi, yhteyksien parantamiseen tarvitaan tukea, jotta voidaan jakaa uusien reittien käynnistämiseen liittyviä riskejä. EU:n ulkopuoliset yhteydet ovat yhä tärkeämpiä nykyisten ja nousevien markkinoiden ylläpitämisen ja kehittämisen sekä niiden tuottamien välittömien taloudellisten hyötyjen kannalta, ja tietyin edellytyksin myös niitä voitaisiin tukea.

58. muistuttaa, että EU:n tiukka valtiontukien valvontajärjestelmä on ainutlaatuinen maailmassa ja että Euroopan ilmailualan maailmanlaajuinen kilpailukyky on yhteydessä valtaviin julkisiin tukiin, joita Yhdysvalloissa, Aasiassa ja Lähi-idässä edelleen myönnetään lentokenttäinfrastruktuurille ja lentoyhtiöille, mikä asettaa EU:n epäedulliseen kilpailuasemaan. Uudistuksen yhteydessä on otettava huomioon tämä seikka. Unionilla ei ole varaa pitäytyä rajoittavassa lähestymistavassa varsinkaan, kun on kyse infrastruktuureille myönnettävästä julkisesta tuesta, jotta unionin ilmailualan ja EU:n koko talouden kilpailukyky ei edelleen heikentyisi.

Bryssel 28. marraskuuta 2013

*Alueiden komitean
puheenjohtaja*

Ramón Luis VALCÁRCEL SISO

⁽²³⁾ COM(2012) 556 final.

Alueiden komitean lausunto aiheesta ”Makroaluestrategioiden lisäarvo”

(2014/C 114/04)

I. POLIITTISET SUOSITUKSET

ALUEIDEN KOMITEA

1. kiittää komissiota tämän 27.6.2013 antamasta selvityksestä ja siinä esitetystä arvioista, jotka perustuvat nykyisiin kahteen makroaluestrategiaan (Itämeren alue ja Tonavan alue). Alueiden komitea kiittää myös komission esittämistä tarkennuksista makroaluestrategiakonseptiin sekä suosituksista tulevia toimia varten, niin olemassa olevien makroaluestrategioiden ja Atlantin merialuetta koskevan toimintasuunnitelman jatkotyötä kuin myös valmisteilla olevaa Adrian- ja Joonianmeren makroaluestrategiaa, Alppien makroaluestrategiaa sekä muita tulevaisuudessa mahdollisesti valmisteltavia strategioita silmällä pitäen.
2. on tyytyväinen 22. lokakuuta 2013 kokoontuneen Eurooppa-neuvoston päätelmiin makroaluestrategioiden tuomasta lisäarvosta. Niissä korostetaan strategioiden merkittävää roolia nykyisillä makroalueilla sekä suositetaan, että komissio ja jäsenvaltiot harkitsevat makroalueellisen lähestymistavan parhaiden käytäntöjen soveltamista tarpeen mukaan myös laajuudeltaan ja vaikuttavuudeltaan vähäisemmillä yhteistyöaloilla.
3. on yhtä mieltä komission kanssa siitä, että makroaluestrategioiden ja merialuekohtaisten strategioiden lähestymistapa on samankaltainen, sillä kummankin taustalla on samanlainen ajattelutapa, niissä pyritään samoihin tavoitteisiin, asianomaisilla alueilla sovellettavien toimien valikoima on samanlainen ja kummallakin on sama eurooppalainen poliittinen kehys. Molemmat strategiat mahdollistavat monialaisen yhteistyön ja monitasoisen hallinnon. Alueiden komitea pyytää, että komissio selvittäisi, millaisia keskinäisen oppimisen mahdollisuuksia molempien tuleva toteutus tarjoaa.
4. ilmaisee tyytyväisyytensä komission laatiman selvityksen ajoituksesta suhteessa uuteen ohjelmakauteen 2014–2020 ja muistuttaa, että alueiden komitea on jo lausunnossaan ”Strategia Pohjanmeren ja Englannin kanaalin aluetta varten” (CdR 99/2010 fin) kehottanut laatimaan vihreän kirjan, jossa komission olisi tutkittava tarkemmin makroalueiden roolia ja tehtävää ja määriteltävä ne.
5. muistuttaa, että alueiden komitea tukee makroaluestrategioiden laadintaa ja toteutusta ja korostaa Itämeren alueen ja Tonavan alueen strategioiden tähänastisen työn poliittista ja strategista merkitystä kyseisten suuralueiden yhteistyön edistämässä niin EU:n sisällä kuin myös EU:n ulkopuolisten maiden kanssa. Nämä strategiat ovat edelläkävijöitä uudenlaisten yhteistyömallien toteuttajina ja eurooppalaisen yhdentymisen edistäjinä.
6. palauttaa mieliin, että makroaluestrategiatyössä keskeisiä lähtökohtia ovat yhteistyön kautta saatava synergiaetu etsittäessä ratkaisuja yhteistä maantieteellistä aluetta koskeviin ongelmiin ja alueen mahdollisuuksien hyödyntämiseen. Keskeistä on myös olemassa olevien resurssien tehokkaampi koordinaatio sekä yhteistyön tiivistäminen olemassa olevien instituutioiden välillä ilman uutta hallinnon tasoa, etenkin kun otetaan huomioon alue- ja paikallisviranomaisten rooli.
7. korostaa EU:n tuoman lisäarvon merkitystä makroaluestrategioiden laatimisessa ja toteuttamisessa ja pitää tärkeänä, että Euroopan komissio pysyy jatkossakin keskeisenä strategisena koordinaatitahona jäsenvaltioiden välisessä yhteistyössä makroaluestrategioita laadittaessa ja toteutettaessa.
8. pitää tärkeänä komission esitystä siitä, että makroaluestrategioihin liittyviä asioita käsiteltäisiin säännöllisesti neuvoston asianomaisissa työryhmissä. Euroopan komission ja Euroopan parlamentin roolit ovat keskeisiä strategian hyväksyjinä ja edistäjinä.
9. kehottaa Euroopan komissiota ja jäsenvaltioita tukemaan innovatiivisten hallintolähestymistapojen kehittämistä ja ottamaan alueet, kunnat ja eurooppalaiset rakenteelliset kokonaisuudet, kuten EAYY:t ja muut alueellisen yhteistyön välineet (esimerkiksi työyhteisöt), todellisen yhteispäätösmenettelyn puitteissa mukaan erityisesti makroaluestrategioiden laatimiseen ja toteuttamiseen. Alueiden komitea korostaa, että EAYY:iden ja muiden alueellisen yhteistyön välineiden tuomaa lisäarvoa voitaisiin vielä vahvistaa antamalla niille mahdollisuus osallistua makroaluestrategioihin.

10. näkee tärkeänä, että alueiden ja paikallisyhteisöjen välinen yhteistyö tiivistyy ja laajenee kattamaan unionin politiikan eri lohkoja ja ylittää myös sektorirajoja. Makroaluestrategioiden on toimittava paikallis- ja aluetason, jäsenvaltioiden ja unionin välisen yhteistyön instrumentteina tukemassa näitä tavoitteita.

Makroaluestrategia-lähestymistavan tehokas hyödyntäminen – selvityksen tulokset

11. nostaa esiin komission selvityksessä esille nousseet keskeiset havainnot tähänastisesta makroalueilla tehdystä strategiatyöstä: strategiatyö on tehostanut olemassa olevien resurssien hyödyntämistä yhteisten tavoitteiden toteuttamiseksi, edistänyt monialaista lähestymistapaa esimerkiksi laaja-alaisissa ympäristökysymyksissä ja alueiden kilpailukyvyyn edistämässä sekä vahvistanut yhteistyötä osallistujamaiden välillä ja kansallisesti eri toimijoiden kesken.

12. toteaa tehdyn selvityksen perusteella makroaluestrategiaan perustuvan lähestymistavan tuoneen selkeää lisäarvoa Euroopan sosiaalisen, taloudellisen ja alueellisen yhteenkuuluvuuden edistämässä.

13. toteaa, että nykyisissä makroaluestrategioissa on varsin kattavasti ja monipuolisesti nostettu esiin tiivistä yhteistyötä edellyttäviä painopisteitä. Uudistetussa Itämeren alueen strategiassa on kaikkiaan 17 prioriteettialaa sekä viisi horisontaalista tointa ja Tonavan alueen strategiassa on 11 prioriteettialaa. Teemat kattavat laajasti yhteistyön tarpeet liikenteen, ympäristön, talouden ja elinkeinojen, osaamisen sekä kulttuurin ja hyvinvoinnin aloilla. Itämeren alueen strategian puitteissa on toimintasuunnitelmassa listattu yli 100 ns. lippulaivahanketta ja Tonavan alueen strategian puitteissa on käsiteltävänä yli 400 yhteistyöhanketta, joista 150 on jo toteutusvaiheessa.

14. pitää tärkeänä, että makroaluestrategioiden toteutuksessa on mahdollisuus arvioida uudelleen valittuja prioriteetteja, mikäli toimintaympäristössä tapahtuu oleellisia muutoksia tai saadut kokemukset muutoin siihen antavat aihetta. Näin turvataan resurssien tehokas kohdentuminen strategian täytäntöönpanossa.

15. pitää tärkeänä, että makroaluestrategioissa keskitytään selkeästi määriteltyihin, realistisiin tavoitteisiin, joilla on makroaluetason ulottuvuuksia. Tavoitteiden tulisi muodostaa perusta jatkuvalla seuranta- ja arviointityölle, johon kaikki asianomaiset sidosryhmät osallistuvat.

16. korostaa, että käytännön yhteistyöprojekteilla on keskeinen rooli makroaluestrategioiden todellisen lisäarvon luomisessa. Käytännön toteutuksessa tulee entistä enemmän kiinnittää huomiota siihen, kuinka pystytään käynnistämään uutta ja innovatiivista hanketoimintaa, joka vastaa kohdennetusti makroaluestrategian tavoitteisiin. Nykyisin hankeyhteistyötä ohjaavat ennemminkin rahoitusinstrumenttien säädökset, jolloin innovatiivisuudelle jää kovin vähän tilaa. Tällainen toimintatapa ei tue parhaimmalla mahdollisella tavalla makroaluestrategioiden toteuttamista. Jatkossa tarvitaan joustoja niin yksittäisten rahoitusvälineiden puitteissa kuin niiden välillä sekä mahdollisuutta sovittaa eri rahoitusvälineitä paremmin yhteen. Samalla pitää edelleen pyrkiä yksinkertaistamaan rahoitusinstrumenttien säädöksiä. Komitea korostaa tässä yhteydessä Interreg B-ohjelman erityismerkitystä, sillä sen avulla on määrä toteuttaa yhteistyöhankkeita makroalueilla ajanjaksona 2014–2020.

17. tähdentää, että tulevaisuudessa tulee edistää aiempaa strategisempaa hanketyötä, joka linkittyy Eurooppa 2020 -strategiaan, yhteisön ohjelmasuunnittelun 2014–2020 yleislinjoihin sekä kansallisiin ja alueellisiin strategioihin ja ohjelmiin. Makroaluestrategioiden toteutusta tukevassa hanketyössä on tärkeää mahdollistaa eri sektoreiden ja painopiste-alueiden rajat rikkova (cross-sectoral) yhteistyö sekä riittävä joustavuus ja reagointikyky esille nouseviin uusiin mahdollisuuksiin ja haasteisiin.

18. painottaa, että uusien yhteistyömuotojen ja hankealoitteiden syntymistä tulee edistää ja tässä yhteydessä haluaa mainita esimerkkinä niin sanotun siemenrahoituksen merkityksen uusien yhteistyöhankkeiden muodostamisessa. Itämeren alueen strategian puitteissa avatun siemenrahoitusmahdollisuuden ensimmäisessä haussa myönnettiin rahoitus kaikkiaan 14 valmisteluhankkeelle, joiden tavoitteena on rakentaa strategian toteutusta tukeva yhteistyöhanke. Myös Tonavan alueen strategian puitteissa on tuettu menestyksellisesti vastaavanlaista hankevalmistelutyötä.

19. kehottaa makroaluestrategioissa mukana olevia jäsenvaltioita sekä Euroopan komissiota yhdessä kiinnittämään huomiota tulevan EU:n rahoituskauden 2014–2020 ohjelmatyötä valmisteltaessa siihen, kuinka tuettaisiin parhaiten kansainvälisen hanketoiminnan vahvistamista osana kansallista ja alueellista ohjelmatyötä. Jäsenvaltioiden tulee Euroopan komission antamien suuntaviivojen mukaisesti selkeästi osoittaa eri EU-rahoitusohjelmien suhde makroaluestrategioiden toteuttamiseen sekä mahdollisuuksien mukaan tunnistaa niitä kansallisia rahoitusvälineitä, jotka ovat tähän tarkoitukseen hyödynnettävissä.

20. tähdentää, että uusien, makroaluestrategian tavoitteiden toteutusta edistävien hankekokonaisuuksien syntymisessä on sekä Itämeren alueen että Tonavan alueen prioriteettialojen ja horisontaalisten toimien koordinaattoreiden välisellä yhteistyöllä sekä alue- ja paikallistason yhteistyöllä suuri merkitys. Näiden toimijoiden toimintaedellytykset tulee myös turvata. Euroopan komissiota ja asianomaisia toimijoita kehoitetaan tutkimaan kaikkia vaihtoehtoja antaa yksinkertaista ja luotettavaa rahoitustukea prioriteettialojen koordinaattoreille ja horisontaalisten toimien johtajille.

21. toteaa, että vaikka komissio on selkeyttänyt sekä Itämeren alueen että Tonavan alueen strategian hallintorakenteita ja täsmentänyt eri tahojen (kansalliset yhteyspisteet, prioriteettialojen koordinaattorit, horisontaalisten toimien johtajat ja lippulaivahankkeiden johtajat) tehtäviä ja vastuita, on komission toteuttamassa kyselyssä hallinto nähty edelleen vaikeaksi. Alueiden komitea kehottaa komissiota ja jäsenvaltioita kiinnittämään huomiota mahdollisuuksiin yksinkertaistaa nykyisiä hallintorakenteita. Alue- ja paikallistason roolia tulee edelleen vahvistaa.

22. huomauttaa, että tiedottaminen makroaluestrategioiden tavoitteista ja käynnissä olevasta yhteistyöstä mahdollisimman laajalle sidosryhmäjoukolla on tärkeää, jotta edistettäisiin tietoisuutta eurooppalaisesta yhteistyöstä ja laajaa sitoutumista strategioiden toteuttamiseen. Alueiden komitea pitää tärkeänä, että niin makroaluetasolla kuin kansallisesti laaditaan viestintää ja sidosryhmätoimintaa tukevat ohjeet. Hanketyössä tunnistettujen parhaiden käytäntöjen ja kokemusten levittämisessä tulee entistä enemmän hyödyntää sähköisten informaatioalustojen suomia mahdollisuuksia.

Johtajuus

23. painottaa, että korkean poliittisen tason toimijoiden näkyvä sitoutuminen ja rooli suunnannäyttäjinä ovat perusedellytyksiä, jotta strategian toteuttaminen etenee kaikissa siihen osallistuvissa maissa. Sitouttamisen tulee tapahtua jäsenvaltiotasolla, jotta pystyttäisiin parhaiten tukemaan alue- ja paikallistason toimintaa strategian toteuttamisessa.

24. pitää hyvänä että johtajuuden vahvistamista nykyisissä strategioissa tarkastellaan erikseen vuonna 2014 pidettävien vuosittaisten strategiafoorumien yhteydessä.

Monitasoisen hallinnon periaate tärkeänä osana strategioiden toteutusta

25. palauttaa mieliin, että aiemmissa alueiden komitean lausunnoissa koskien Itämeren alueen tarkistettua strategiaa (2012), Tonavan alueen strategiaa (2011), Adrian- ja Joonianmeren makroalueen kautta toteutettavaa alueyhteistyötä Välimerellä (2011) sekä strategiaa Pohjanmeren ja Englannin kanaalin aluetta varten (2010) on vahvasti nostettu esille monitasoisen hallinnon periaatteen merkitys makroaluestrategioiden toteuttamiselle. Strategian tavoitteiden toteutuksen ja onnistumisen kannalta on ratkaisevan tärkeää ottaa siihen johdonmukaisesti ja pysyvästi mukaan kaikki sidosryhmät.

26. pitää vartenotettavana komission esiin nostamaa mahdollisuutta ottaa julkisia ja EU:n muita institutionaalisia foorumeja mukaan strategioiden hallintoon ja huomauttaa, että tässä yhteydessä tulee tarkastella erityisesti järjestöketän hyödyntämistä. Erilaiset järjestöt ja yhteistyöelimet voivat toimia vielä tehokkaammin välineinä erilaisten toimijoiden sitouttamiselle makroaluestrategioiden toteuttamiseen. Alueiden komitea on osaltaan valmis yhteistyöhön eri asiantuntijafoorumeilla.

27. nostaa esille, että komission arviointia varten teettämässä kyselytutkimuksessa kolmasosa vastaajista ilmoitti, ettei jäsenvaltio- tai projektitason politiikkalinjauksissa tai projektien toteutusta koskevista päätöksistä ole monitasoisen hallinnon periaatetta täysin otettu huomioon. Alueiden komitea katsoo, että monitasoisen hallinnon periaatteiden vahvistamiseen erityisesti strategian toteutuksessa tulee panostaa edelleen. Tämä edellyttää toimenpiteitä erityisesti strategiassa mukana olevilta jäsenvaltioilta yhteistyössä komission kanssa.

28. esittää, että paikallis- ja aluetason ohella tulee kansalaisyhteiskunnan osallistumismahdollisuuksia makroaluestrategioiden toteutukseen vahvistaa kumppanuuden ja läpinäkyvyyden periaatteiden mukaisesti. Paikallisviranomaisien ja kansalaisyhteiskunnan edustajien säännölliset konsultaatiot tulee ottaa käyttöön makroaluestrategioiden toteutuksen kaikilla hallintorakenteen tasoilla.

Uudet strategiat

29. kannustaa Adrian- ja Joonianmeren aluetta koskevassa EU:n strategiatyössä ottamaan jo olemassa olevat hyvät kokemukset Itämeren ja Tonavan alueiden käynnissä olevasta strategiatyöstä huomioon ja esittää erityisesti tässä yhteydessä tiiviimpää yhteistyötä eri makroaluestrategioiden välillä.

30. viittaa yksimielisesti hyväksymäänsä lausuntoon ”Strategia Pohjanmeren ja Englannin kanaalin aluetta varten” (CdR 99/2010 fin), jossa se kyseisen alueen suuria haasteita ajatellen kehottaa painokkaasti laatimaan makroaluestrategian Pohjanmeren ja Englannin kanaalin aluetta varten ja pahoittelee, ettei komissio ole tähän mennessä antanut lupaamaansa tiedonantoa integroidun meripolitiikan toteuttamisesta laajennetun Pohjanmeren alueella.

31. pitäisi tervetulleena, että arvioitaisiin vastaavasti myös merialuestrategioiden toimivuutta ja vertailtaisiin tuloksia makroaluestrategioista saatuihin kokemuksiin ennen kuin kehitetään uusia merialuestrategioita.

32. palauttaa mieliin jo aiemmissa alueiden komitean lausunnoissa esitetyt kannat eri tahojen menestykselliseksi sitouttamiseksi makroaluestrategioiden toteutukseen: tarvitaan päätöksenteon läpinäkyvyyttä, kattavaa tiedonvaihtoa sekä yhteisten toimintatapojen kehittämistä kaikilla tasoilla.

33. kehottaa Euroopan komissiota ja Eurooppa-neuvostoa tukemaan tulevien makroaluestrategioiden ja niihin liittyvien toimintasuunnitelmien laatimista tiiviissä yhteistyössä kaikkien asianomaisten sidosryhmien kanssa. Tässä yhteydessä tulee ottaa huomioon myös innovatiiviset hallintolähestymistavat, joissa paikallis- ja alueyhteisöille annetaan todellista yhteispäätösvaltaa strategioita laadittaessa ja toteutettaessa.

34. tähdentää, että makroaluestrategioiden tulee vastaisuudessa keskittyä sellaisiin alueellisiin haasteisiin, joihin yksittäiset jäsenvaltiot eivät pysty alueillaan vastaamaan, joihin vastaaminen on niille hyvin vaikeaa tai jotka ovat niin vahvasti kyseiselle suuralueelle erityisiä, että ne vaativat erityistarkastelua laajemman EU-politiikan puitteissa. Makroaluestrategioiden tulisi näin ollen yhteisten alueellisten etujen ajamisen lisäksi tarjota räätälöityjä ratkaisuja kunkin alueen erityishaasteisiin. Yksi keskeinen yhteistyön edellytys on makroalueen sisäisten liikenneyhteyksien toimivuus, johon alueiden komitea pyytää kiinnittämään huomiota uusien strategioita valmisteltaessa. Toinen erityisen merkittävä haaste monien Euroopan alueiden tulevaisuuden kannalta liittyy väestönkehitykseen, jonka erityisongelmat ilmenevät makroalueellisella tasolla.

35. yhtyy komission näkemykseen, jonka mukaan yhteistyön ja alueellisen yhdentymisen tehostamiseksi tulee hakea tarkoituksenmukaisia tapoja, joista makroaluestrategia on yksi vaihtoehto muiden joukossa. Jatkossakin on tuettava jo olemassa olevia yhteistyömuotoja, jotka ovat osoittautuneet hyödyllisiksi ja toimiviksi.

36. kannustaa jäsenvaltioita arvioimaan uusien makroaluestrategioiden luomista suhteessa kyseisen maantieteellisen alueen yhteisiin haasteisiin ja mahdollisuuksiin ottaen huomioon sosiaalisen, taloudellisen ja alueellisen yhteenkuuluvuuden periaatteet. Näin ollen on kiinnitettävä erityistä huomiota maaseutuun, teollisuuden muutosprosessissa oleviin alueisiin sekä vakavista ja pysyvistä luontoon tai väestöön liittyvistä haitoista kärsiviin alueisiin, kuten pohjoisimpiin alueisiin, joiden väestötiheys on erittäin alhainen, ja saaristo-, rajaseutu- ja vuoristoalueisiin. Strategian tavoitteita asetettaessa tulee ottaa alue- ja paikallistaso mukaan keskusteluun jo varhaisessa vaiheessa, kuten tehtiin mm. Itämeren alueen strategiaa valmisteltaessa. Myös kansalaisyhteiskunta on otettava tähän prosessiin mukaan. Alue- ja paikallistason ja kansalaisyhteiskunnan tietous alueen tarpeista ja mahdollisuuksista sekä näiden tahojen olemassa olevat yhteistyöverkostot antavat osaltaan vahvan pohjan strategian laadinnalle ja toteutukselle.

EU:n ulkopuoliset maat makroaluestrategioiden toteutuksessa

37. toteaa, että neuvosto on huomionut alueiden komitean uudistettua EU:n Itämeren alueen strategiaa koskevassa lausunnossa (CdR 1272/2012 fin) esittämät näkemykset kannustaessaan jatkamaan toimia, jotta pohjoista ulottuvuutta ja sen kumppanuuksia voitaisiin hyödyntää mahdollisimman hyvin Itämeren alueen strategian toteutuksessa. Tonavan alueen strategialla on keskeinen merkitys EU:n jäsenmaiden sekä EU:n ulkopuolisten maiden välisen yhteistyön tiivistämisessä kaikkiaan 14 valtion kesken.

38. tähdentää, että makroaluestrategioiden tulisi vahvistaa EU:n ja kyseisen makroalueen asemaa ja vuorovaikutusta suhteessa EU:n ulkopuolisiin alueisiin. Vaikka kyseessä ovat Euroopan unionin strategiat, ei monia niiden tavoitteista voida saavuttaa ilman yhteistyötä eikä painopisteiden lähentämistä EU:n ulkopuolisten kumppaneiden kanssa. Sekä Itämeren alueen että Tonavan alueen strategiatyössä EU:n ulkopuolisten alueiden kanssa tehtävällä yhteistyöllä on suuri merkitys paitsi makroalueen taloudellisen kilpailukyvyyn ja yhteenkuuluvuuden vahvistamisessa myös EU:n ulkoisten yhteyksien edistämisessä. Näistä lähtökohdista ulkoinen ulottuvuus kolmansiin maihin nähden ja sen vaikutukset sekä naapuruus- että laajentumispolitiikan tasolla voivat olla alusta lähtien keskeinen seikka tulevien makroalue-strategioiden onnistumisen kannalta.

Lopuksi

39. haluaa tuoda esiin, että tähänastisen strategiatyön perusteella ei pystytä vielä tekemään pitkälle vietyjä johtopäätöksiä lähestymistavan vaikuttavuudesta suhteessa EU:n horisontaalisten ja yhdennettyjen tavoitteiden toteutumiseen.

40. korostaa, että vuoden 2014 alusta käynnistyvä uusi EU:n rahoituskausi antaa hyvät mahdollisuudet tehokkaampaan ja tuloksekkaampaan strategiatyöhön. Alueiden komitea peräänkuuluttaa tässä yhteydessä eri jäsenvaltioiden sekä rahoittajaviranomaisten tavoitteellista yhteistyötä niin EU-tason kuin kansallisessa kehittämissä.

41. esittää, että komission tulee jatkaa makroaluestrategioiden sekä myös merialuestrategioiden toteutuksen seurantaa ja niiden tuoman lisäarvon arviointia johdonmukaisesti koko Euroopan laajuisesti, ei pelkästään yksittäisten makroalue-strategioiden osalta.

Bryssel 28. marraskuuta 2013

*Alueiden komitean
puheenjohtaja*

Ramón Luis VALCÁRCEL SISO

Alueiden komitean lausunto aiheesta ”Kilpailukykyistä ja kestävä eurooppalaista terästeollisuutta koskeva toimintasuunnitelma”

(2014/C 114/05)

I POLIITTISET SUOSITUKSET

ALUEIDEN KOMITEA

1. katsoo, että terästeollisuudella on ratkaiseva rooli Euroopan unionin talouden kokonaisuudessa. Se on erittäin tärkeä strateginen ala, joka vaikuttaa suoraan EU:n kaikkien jäsenvaltioiden taloudelliseen, sosiaaliseen ja ekologiseen kehitykseen.
2. on sitä mieltä, että eurooppalaisen terästeollisuuden tuleva kehitys vaikuttaa lisäksi suoraan alue- ja paikalliskehitykseen ja että kilpailukykyinen ja kestävyysajattelun mukainen terästeollisuus on sekä taloudellisen elpymisen edellytys että sen keskeinen tekijä lukuisilla alueilla Euroopassa.
3. pitää omavaraista eurooppalaista terästeollisuutta tukevan politiikan käyttöönottamista välttämättömänä Euroopan unionin pitkäaikaisen huoltovarmuuden takaamiseksi. Jotta terästeollisuus säilyttäisi riippumattomuutensa, on sen piirissä toimivien osoitettava olevansa valmiit kohtaamaan tulevaisuuden haasteet innovoinnin ja ympäristöajattelun keinoin. Mahdollisen EU:n myöntämän tuen tarkoituksena on pelkistää vauhdittaa prosessia, jota terästeollisuuden itsensä on ryhdyttävä toteuttamaan.
4. painottaa vaikean taloudellisen tilanteen johtaneen siihen, että Euroopan unioni, missä teräksen kokonaistuotantokapasiteetti on 217 miljoonaa tonnia vuodessa ja tosiasiallinen tuotanto noin 11 prosenttia globaalista tuotannosta, on joutunut kansainvälisellä tasolla ilmenneiden ylituotannosta ja heikosta markkinakysynnästä johtuvien ongelmien eteen.
5. viittaa siltä osin, että teräksen kysyntä EU:ssa on riippuvainen ”muutaman keskeisen terästä käyttävän teollisuudenalan talous- ja rahoitustilanteesta – [esimerkkeinä] rakennusala ja autoteollisuus”⁽¹⁾, lausuntoihinsa teollisuuspolitiikasta⁽²⁾ ja aiheesta ”CARS 2020: Kilpailukykyistä ja kestävä eurooppalaista autoteollisuutta koskeva toimintasuunnitelma”⁽³⁾.
6. katsoo, että rakennusala on yksi teräksen keskeisistä kuluttajista, joten etenkin rakentamisessa, jota voidaan kutsua julkisen rakennuskannan uudistamiseksi, on asetettava etusijalle kaikki, mikä liittyy kestävyysperiaatteiden mukaiseen rakentamiseen ja energiatehokkuuteen. Tämä voitaisiin kykeä sosiaalista asuntotarjontaa koskevaan eurooppalaiseen toimintaohjelmaan, jota AK ja Euroopan parlamentti ovat useaan otteeseen vaatineet.
7. muistuttaa, että viime vuosien teollisen toiminnan selkeän hidastumisen seurauksena monet 23 jäsenvaltioon jakautuneista noin 500 tuotantopaikasta ovat joutuneet vähentämään tuotantoaan merkittävästi ja että toisia on suljettu lopullisesti, ja toteaa, että kaikkiaan noin 40 000 työpaikan häviäminen on valitettavaa.
8. toteaa, että tämä vaikea taloudellinen tilanne on vaikuttanut kielteisesti asianomaisten alueiden taloudelliseen ja sosiaaliseen yhteenkuuluvuuteen.
9. toteaa, että terästeollisuuden tulevaisuutta varten tarvitaan eurooppalainen strategia yleisellä tasolla.
10. pitää välttämättömänä, että alue- ja paikallisviranomaiset osallistetaan prosessiin suoraan kunnioittaen alueellisia erityispiirteitä ja osaamista ja ottamalla huomioon, että ne ovat parhaimmassa asemassa arvioimaan taloudellisia ja yhteiskunnallisia haasteita ja lisäinvestointien välttämättömyyttä ja kannattavuutta työpaikkojen luomiseksi tai säilyttämiseksi sekä yksilöimään mahdollisia resursseja tällaisia investointeja varten. Lisäksi niillä on parhaat tiedot ympäristövaikutusten arviointiin liittyvistä kysymyksistä.
11. katsoo, että EU:n kilpailukykyyn vahvistamisen on nojattava avoimuutta ja yrittäjyyden perusedellytyksiä koskeviin periaatteisiin. Eurooppalainen terästeollisuus voi erottua kilpailijoistaan muun muassa osaamisella, innovointikyvyllä ja laadulla.

⁽¹⁾ COM(2013) 407 final.

⁽²⁾ 11. huhtikuuta 2013 annettu AK:n lausunto aiheesta ”Vahvempi eurooppalainen teollisuus talouden kasvua ja elpymistä varten”, esittelijä: Claude Gewerc (PSE, FR), CDR2255-2012_00_00_TRA_AC.

⁽³⁾ AK:n lausuntoluonnos (esittelijä: Christian Buchmann [PPE, AT]), CDR1997-2013_00_00_TRA_PA.

12. kannattaa aktiivista teollisuuspolitiikkaa, jossa tähdätään EU:n terästeollisuuden kilpailukyvyyn kehittämiseen ja mahdollisuuksien mukaan olemassa olevien tuotantopaikkojen ja työpaikkojen suojelemiseen tai laajentamiseen ja lisäämiseen muun muassa hyödyntämällä jalostusta ja kierrätystä, jotta ala ei menettäisi työntekijöiden vuosikymmenten kuluessa hankkimaa metallialan osaamista ja tietämystä.
13. kehottaa sen vuoksi tarjoamaan rakennemuutoksen kohteeksi mahdollisesti joutuvilla tuotantopaikoilla työskenteleville työntekijöille ammatillisia jatkokoulutusohjelmia, joilla kehitetään heidän pätevyyttään terästeollisuuden ammattiteissa.
14. kehottaa niin ikään ottamaan käyttöön tuotantolaitosten sulkemisen tai uudelleenjärjestelyn vaikutuksista kärsivien työntekijöiden ammatilliseen uudelleenkoulutukseen tähtääviä lisätoimenpiteitä laajentamalla rakennerahastojen hyödyntämismahdollisuuksia Euroopan globalisaatiorahastoon (EGR) tehtävän tarkistuksen avulla sekä tarjoamalla yksilöiden tarpeisiin ja alueellisiin erityispiirteisiin mukautettuja ohjelmia niin, että samalla ylläpidetään alaan liittyvää työvoiman osaamista ja edistetään sitä.
15. kehottaa luomaan rahoitusapujärjestelmän niitä alueita varten, joita rakenneuudistus tai tuotantopaikkojen sulkeminen koskee. Järjestelmässä tulisi keskittyä työntekijöiden uudelleenkouluttamiseen ja talouden monipuolistamiseen, ja sen tulisi perustua yksityisiltä ja julkisilta talouden toimilta saataviin varoihin.
16. painottaa kaikkien viranomaisten koordinoitua lähestymistavan tärkeyttä, kun on kyse teräsalaa koskevien uudelleenjärjestelytoimenpiteiden suunnittelusta ja toteuttamisesta.
17. on tyytyväinen teräsalaa koskevan korkean tason ryhmän perustamiseen Euroopan tasolle, mutta pahoittelee, että kokoontumiskertoja on sovittu olevan vain yksi vuodessa. Komitea ehdottaa, että ryhmään otetaan mukaan yksi alueiden komitean edustaja sekä alue- ja paikallisyhteisöjen edustajia yhteistyön sekä tietojen ja parhaimpien käytänteiden vaihdon edistämiseksi keskeisten sidosryhmien välillä jäsenvaltioissa.
18. pitää lisäksi välttämättömänä, että toimintasuunnitelmaa käydään arvioimaan 12 kuukauden kuluessa sen käyttöönotosta.
19. kehottaa, että käynnistetään vahvistettu työmarkkinaosapuolien välinen vuoropuhelu kriisin taltuttamiseksi ja että työmarkkinaosapuolet osallistuvat suoraan ja tiiviisti teollisuuspolitiikkaan yleisesti ja erityisesti teräsalaa edistävään politiikkaan.
20. toteaa, että Euroopan unionin kestäväpohjainen kasvu edellyttää kokonaisvaltaista teollista mallia, joka perustuu innovointiin ja uusiin teknologioihin tehtäviin merkittäviin investointeihin.
21. toteaa, että eurooppalaisen terästeollisuuden on tarjottava innovatiivisia ja laadukkaita tuotteita, jotka vastaavat markkinoiden tarpeisiin ja joiden ansiosta eurooppalainen terästeollisuus erottautuu kilpailijoistaan. Tämä lähestymistapa edellyttää kuitenkin merkittäviä investointeja kalliisiin tuotanto- tai prosessointitapoihin sekä tutkimus- ja kehitystyöhön (t&k).
22. katsoo, että innovaatiotukea on laajennettava siten, että se kattaa kaikki terästeollisuuteen liittyvät toiminnot. Horisontti 2020 -ohjelman puitteissa on otettava käyttöön EIP:n rahoitusmekanismeja, jotta voidaan edistää terästeollisuusyritysten ja niiden alueiden, joille yritykset ovat sijoittuneet, yhteistyötä tutkimuksen, kehittämisen ja innovoinnin alalla kestävän kehityksen ja taloudellisen toiminnan edistämiseksi.
23. toistaa kehoituksensa investoida ammatilliseen osaamiseen ja koulutukseen terästeollisuuden alan monipuolistumisen, erikoistumisen ja innovoinnin edistämiseksi, jotta ala olisi tulevaisuudessa entistä kilpailukykyisempi.
24. kannattaa komission toimia, joilla pyritään tukemaan toimenpiteitä osaamisen kehittämiseksi sekä nuorisotyöllisyyttä teräsalalla koskevia toimenpiteitä, mutta pahoittelee, ettei komission tiedonannossa ehdoteta minkäänlaisia toimenpiteitä osaamisen siirtämisen tukemiseksi yritysten sisällä.
25. on tyytyväinen siihen, että toimintasuunnitelmassa painotetaan sellaisen innovoinnin edistämistä, jossa tavoitteena on kehittää päästöttömämpiä sekä resurssi- ja energiatehokkaampia teknologioita kustannusten vähentämiseksi ja vuoteen 2030 ulottuvan EU:n ilmastopoliittisen kehityksen vaatimusten noudattamiseksi.
26. kehottaa komissiota suosimaan Euroopan tasolla teräksen tuottamista valokaariuuneissa, sillä se aiheuttaa selvästi vähemmän hiilidioksidipäästöjä kuin teräksen primaarituotanto malmista.

27. vahvistaa tukevansa teollisuuden ekologista lähestymistapaa, jossa keskitytään materiaalien kierrättämiseen ja energiankulutuksen valvontaan.

28. painottaa tässä yhteydessä sitä, että teräs soveltuu erittäin hyvin kierrätykseen ja että valmistamalla teräs romumetallista malmin sijasta voidaan vähentää tarvittavaa energiapanosta noin 75 prosenttia ja säästää noin 90 prosenttia raaka-ainepanoksista.

29. toistaa kannattavansa investointeja innovaatioihin sekä parempia edellytyksiä markkinoille pääsemiseksi sekä pääoman, henkilöresurssien ja osaamisen hankkimiseksi entistä vahvemman teollisuuspolitiikan peruspilareina.

30. kannustaa komissiota arvioimaan jatkossakin terästeollisuuden kohdistamaansa sääntelytaakkaa sekä sen vaikutusta kilpailukykyyn.

31. kannattaa komission toimia pohdinnan käynnistämiseksi eurooppalaisen terästeollisuuden tuotantokustannusten vähentämisestä. Pohdinnassa huomio tulee kohdentaa innovointiin, energiatehokkuuteen ja ympäristön säästämiseen.

32. tähdentää erityisesti sitä, että sähköä paljon kuluttaville teollisuusaloille on sallittava mahdollisuus solmia pitkäkestoisia toimitussopimuksia, jotka toisin sanoen kattavat vähintään kymmenen vuoden aikajakson ja sisältävät riittävän täsmälliset tarkistusekset, toimituksen säännöllisyyden takaamiseksi pitkälle ulottuvan sopimuskehyksen puitteissa sekä kustannusten hallinnan ja näin ollen toimialan kilpailukykyyn varmistamiseksi.

33. pitää tarpeellisena tehostaa tavaraliikenteen verkostoja, jotka ovat alueiden kannalta keskeinen seikka, etenkin kun on kyse syrjäisistä ja rajaseutualueista.

34. suhtautuu myönteisesti komission ehdotukseen tukea EU:ssa tuotetun teräksen kysyntää unionissa ja sen ulkopuolella muun muassa kohdennetuin toimin, joilla vahvistetaan kysyntää autoteollisuudessa ja kestävyysperiaatteiden mukaisen rakentamisen alalla.

35. kehottaa komissiota edistämään terästeollisuuden monipuolistamista kysyntäriippuvuuden vähentämiseksi ja siitä aiheutuvien riskien minimoimiseksi.

36. kannattaa toimia kestävyysperiaatteiden mukaista teräsrakennustuotteiden tuotantoa koskevien eurooppalaisten standardien asettamiseksi ja sellaisen kyseistä tuotteita koskevan laatusertifiointijärjestelmän ("SustSteel") laatimiseksi, jonka avulla voidaan edistää eurooppalaisten tuotteiden lisäarvoa ja kilpailukykyä.

37. muistuttaa, että on tärkeää puolustaa eurooppalaisia standardeja työ- ja sosiaalipolitiikan, ympäristön, ilmaston suojeleminen, työturvallisuuden ja työolojen aloilla, jotta varmistetaan Euroopan unionin taloudellinen ja sosiaalinen yhteenkuuluvuus ja eurooppalaisten yritysten kilpailukyky maailmanmarkkinoilla.

38. kannattaa komission aloitteita ryhtyä kolmansien maiden kanssa toimiin sopimattomia kaupallisia menettelyjä vastaan ja edistää muun muassa tasavertaisia toimintamahdollisuuksia.

39. katsoo, että teräksen ja terästuotteiden vapaan ja avoimen kaupan turvaaminen on pitkällä aikavälillä tärkeää alalle, ja toteaa, että huolimatta komission toteuttamista toimista kansainvälisen kaupan vapauttamiseksi WTO:n puitteissa, toimiala lähtee arvioissaan siitä, että noin 65 prosenttiin teräksen maailmanmarkkinoista sovelletaan mitä monenlaisimpia protektionistisia esteitä.

40. on komission kanssa yhtä mieltä siitä, että neuvottelemisen kauppasopimuksista kahdenvälisellä tasolla – erityisesti neuvottelut vapaakauppasopimuksista – voivat olla olennainen keino yhdenvertaisten toimintaedellytysten luomiseksi yrityksille Euroopan unionissa.

41. kehottaa komissiota pitämään kiinni vaatimusten vastavuoroisuuden periaatteesta neuvoteltaessa sopimuksista kahdenvälisellä tasolla tai WTO:n puitteissa.

42. kannustaa komissiota ottamaan epäroimattä käyttöön riittävän päättäväisiä ja määrätietoisia toimenpiteitä kolmansien maiden epäoikeudenmukaisia kaupallisia käytäntöjä vastaan ja uudenaikaistamaan kaupallisia suojaakeinojaan.

43. kehottaa komissiota varmistamaan seikkaperäisesti, että "Surveillance 2" -järjestelmä antaa vähintään samat seuranta- ja valvontaa koskevat takeet hyvän kauppataidan vastaisia tuki- ja polkumyynninmenettelyjä vastaan kuin tiettyjen rauta- ja terästuotteiden tuonnin ennakkotarkkailujärjestelmä ((EU) N:o 1241/2009).
44. pitää lisäksi huolestuttavana, että Euroopan komissiolta kestää pitkään – keskimäärin kaksi vuotta – ottaa käyttöön polkumyynnin vastaisia toimenpiteitä, kun taas Yhdysvallat tarvitsee siihen vain kuusi kuukautta. Komitea kehottaa komissiota tehostamaan ja nopeuttamaan toimiaan.
45. antaa tukensa komissiolle sen pyrkiessä tekemään kaikkensa taatakseen vapaan pääsyn primaari- ja uusioraaka-aineiden markkinoille, erityisesti rautamalmi- ja koksishiili- sekä kierrätettävien aineiden markkinoille, ja pitää tätä vapaata pääsyä ehdottomana edellytyksenä eurooppalaisen terästeollisuuden kilpailukykyyn varmistamiseksi maailmanlaajuisesti.
46. katsoo, että parempi tuottavuus, hyvä investointiympäristö ja panostukset innovointiin ovat tärkeitä edellytyksiä terästeollisuuden kehitykselle ja elinkelpoisuudelle EU:ssa pitkällä aikavälillä. Myös energiatehokkuuden lisääminen on hyvä tapa vähentää energiakustannuksia, mikä voi osaltaan vahvistaa kilpailukykyä.
47. huomauttaa, että komission tiedonannossa ei mainita logistiikkakustannuksia, erityisesti kustannuksia, jotka liittyvät merikuljetuksiin, raaka-aineiden toimittamiseen ja toimitusvarmuuteen sekä talouskehitykseen satamia kehitettäessä.
48. kannattaa komission pyrkimyksiä parantaa EU:n teollisuuden kasvupotentiaalia tukevia yleisiä edellytyksiä, joita ovat energian toimitusvarmuuden ja kilpailukykyisten hintojen säilyttäminen sekä resurssitehokkaaseen ja vähemmän hiilidioksidipäästöjä tuottavaan tuotantoon kannustaminen.
49. kannattaa kaikkia aloitteita, joilla pyritään varmistamaan raaka-ainemarkkinoiden seuranta ja valvonta, romumetallimarkkinat mukaan luettuina, romumetallin laittoman viennin torjumiseksi.
50. kehottaa komissiota laatimaan eurooppalaisen terästeollisuuden hyväksi ehdotettuja toimenpiteitä koskevan kustannus-hyöty-analyysin sekä varmistamaan, etteivät ne ole ristiriidassa muihin eurooppalaisiin politiikkoihin, erityisesti ympäristönsuojelu-, ilmasto- ja kestävä kehityksen politiikkoihin nähden.
51. katsoo, etteivät toimintasuunnitelmassa ehdotetut, kilpailukykyistä ja kestävyysajattelun mukaista eurooppalaista terästeollisuutta koskevat toimenpiteet ole päämäärä sinänsä vaan että niitä on ehdottomasti täydennettävä elinkeinoelämän toimilla investointien ja työpaikkojen luomisen edistämiseksi eurooppalaisissa tuotantolaitoksissa.
52. toteaa, ettei ehdotus toimintasuunnitelmaksi nykyisessä muodossaan vaikuta olevan ristiriidassa toissijaisuus- ja suhteellisuusperiaatteiden kanssa, sillä se on sopusoinnussa Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen (SEUT) 173 artiklan kanssa, jossa säädetään, että EU:lla on toimivalta toimien tukemiseksi teollisuuspolitiikan alalla.
53. painottaa, että komission tulee hyödyntää SEUTin 173 artiklan mukaisesti Lissabonin sopimuksen tarjoamia mahdollisuuksia teollisuuspolitiikan osalta erityisesti tekemällä aiheellisia aloitteita jäsenvaltioiden toimintalinjojen koordinoimisen edistämiseksi teollisuuspolitiikan alalla, vahvistamalla suuntaviivoja ja indikaattoreita, järjestämällä parhaiden käytäntöjen vaihtoa sekä varmistamalla tarvittavat tekijät säännöllistä seurantaa ja arviointia varten.

Bryssel 28. marraskuuta 2013

*Alueiden komitean
puheenjohtaja*

Ramón Luis VALCÁRCEL SISO

Alueiden komitean lausunto aiheesta ”Vammaisurheilu ja -liikunta”

(2014/C 114/06)

I POLIITTISET SUOSITUKSET

ALUEIDEN KOMITEA

Taustan esittely

1. kiinnittää huomiota siihen, että EU:ssa arvioidaan olevan lähes 80 miljoonaa toimintarajoitteista, eli noin 15 prosenttia koko väestöstä. Liikuntarajoitteisia on arvioiden mukaan yli 40 prosenttia väestöstä.
2. korostaa, että koska iäkkäiden vammautumisriski on suurempi ja krooniset sairaudet ovat yleistyneet, toimintarajoitteisten määrä saattaa lisääntyä. Euroopan alueiden onkin tulevaisuudessa kyettävä vastaamaan uusiin haasteisiin.
3. kiinnittää huomiota siihen, että vammaisuudelle ei ole yhteistä määritelmää EU:n tasolla ja että käsitteen oikeudellisesta määritelmästä on käyty lukuisia keskusteluja ja sen merkitystä on tulkittu eri tavoin. Vammaisuus on monimutkainen käsite ja monitahoinen kokemus, jonka taustalla on vuorovaikutus henkilön fyysisten ja älyllisten ominaisuuksien ja häntä ympäröivän yhteiskunnan välillä. Sen vuoksi on tarpeen ottaa käyttöön toimintarajoitteisia koskevia käsitteitä.
4. toteaa, että vammaisuuden todellisista vaikutuksista on puutteellisesti tietoa ja vääranlaisia käsityksiä, ja korostaa tarvetta painottaa ”valmiuksia”, jotka voidaan ottaa huomioon urheilusuoritusten yhteydessä.
5. tunnustaa liikunnan ja urheilun arvon ja tärkeyden toimintarajoitteisille sekä sen merkityksen EU:n strategisten tavoitteiden, etenkin Eurooppa 2020 -strategian tavoitteiden saavuttamisen kannalta. Komitea panee merkille, että erityisliikunta ja vammaisurheilu ovat kehittyneet erittäin merkittävästi viime vuosina. Tuorein esimerkki on vuonna 2012 järjestetyt Lontoon paralympiakisat, joissa tiedotusvälineet kertoivat kattavasti paralympialiikkeestä ja tukivat sitä.
6. kiinnittää huomiota urheilun kiistattomaan arvoon ihmisen yleisen hyvinvoinnin kannalta sekä siihen, että urheilu vaikuttaa myönteisesti vammaisten kuntoutus- ja sopeutumismahdollisuuksiin ja että mahdollisuus urheiluun on vammaisille ennen kaikkea perusoikeus.
7. korostaa, että toimintarajoitteisten urheilu kattaa laajalti toimintoja huippu-urheilusta vapaa-ajan harrasteliikuntaan ja soveltavasta liikuntakasvatuksesta liikunnan avulla tapahtuvaan kuntoutukseen. Monipuolisuudessaan käsitteen määrittely on vähintään yhtä vaikeaa kuin termin ”urheilu”. Muun muassa tämän vuoksi Euroopan eri alueilla esiintyy erilaisia määritelmiä. Liikunnan ja urheilun alalla vallitsee useita pieniä eroja sen mukaan, onko liikunnan harjoittaminen lähinnä urheilullista, virkistävää vai terveyden edistämiseen tähtäävää jne. Liikunnan harrastaja valitsee painotuksensa, mutta kaikissa tapauksissa sillä täsmennyksellä, että urheilun ja liikunnan harrastaminen parantaa yleisesti sekä fyysistä että henkistä terveydentilaa ihmistyyppistä riippumatta.
8. kiinnittää huomiota siihen, että alaan liittyvistä tai alan toimijoiden käyttämistä erilaisista termeistä ja käsitteistä on keskusteltu paljon. Tässä yhteydessä käytetään termiä ”toimintarajoitteisten urheilu”, jotta lähestymistapa olisi ihmisläheinen mutta samalla myös yleisluonteinen.

9. muistuttaa kunnioittavansa täysin toissijaisuusperiaatetta ja urheilun hallintoelinten – myös itsenäisten urheilujärjestöjen – riippumattomuutta. Käsillä olevassa lausunnossa esitettyjen suositusten tavoitteena on toimia kimmokkeena jäsenvaltioiden ja paikallis- ja alueviranomaisten toimien vaikutuksen lisäämiseksi ja muuttaa käsityksiä koko yhteisössä korostamalla vammaisten kykyä.

Poliittinen tausta

10. suhtautuu myönteisesti siihen, että EU:n politiikoissa on tunnustettu toimintarajoitteisten urheilun merkitys, ja tukee tällaisia aloitteita, joita ovat muun muassa, toimintarajoitteisille suunnattu unionin strategia 2010–2020 ⁽¹⁾, komission tiedonanto ”Urheilun eurooppalaisen ulottuvuuden kehittäminen” ⁽²⁾ ja Euroopan komission urheilun valkoinen kirja ⁽³⁾.

11. pahoittelee kuitenkin, ettei vammaisia ole mainittu millään tavoin komission alkuperäisessä Yhteinen Erasmus -ehdotuksessa, joka koskee EU:n uutta koulutus-, nuoriso- ja urheiluohjelmaa vuosiksi 2014–2020. Komitea toivoo siksi, että parhaillaan vielä neuvotteluiden kohteena olevaan uuteen ohjelmaan sisällytettäisiin selkeä viittaus tarpeeseen edistää kestävää ja osallistavaa kasvua helpottamalla vammaisten pääsyä osallistumaan urheiluun ja liikuntaan.

12. kiinnittää huomiota siihen, että jäsenvaltioiden viranomaiset sekä alue- ja paikallisviranomaiset voivat toimivaltansa puitteissa ja taloudellisten mahdollisuuksiensa mukaan olla tärkeässä asemassa vammaisurheilun kehityksen kannalta etenkin, kun on kyse investoinneista urheiluinfrastruktuuriin ja pitkän aikavälin urheilutoimintaan ja niiden edistämisestä. Komitea korostaa tarvetta varmistaa hankerahoitus alueille, missä koulujen ja muiden koulutuslaitosten infrastruktuuri on alikehittynyt ja joilla ei ole tarjota mahdollisuuksia lainkaan tai vain suppeat mahdollisuudet vammaisten lasten liikuntaharrastukselle.

13. katsoo, että julkisten vastuutahojen on otettava vammaisurheilun kannalta tärkeät näkökohdat asianmukaisesti huomioon, kun on kyse yleisten liikuntapaikkojen ja urheilutilojen käytöstä. Näin vastataan vaatimukseen luoda toimintarajoitteisille samanlaiset elinolosuhteet kuin muillekin. Esteettömyys on tässä yhteydessä keskeinen tekijä.

14. toteaa, että toimintarajoitteisten urheilualan toimijoilla on erityinen rooli, jotta pystytään hyödyntämään urheilun tarjoamat mahdollisuudet sosiaalisen osallisuuden, integroitumisen ja tasa-arvon edistämiseksi.

15. huomauttaa, että monesti toimintarajoitteisten urheilu mainitaan erityisesti ainoastaan sosiaalisen osallisuuden yhteydessä. Komitea kehottaa erittelemään laaja-alaisesti toimintarajoitteisten urheilun eri osa-alueet, joita ovat muun muassa huippu-urheilu, harrasteliikunta, liikuntakasvatus, urheilun tarjoamat koulutus- ja kasvatusmahdollisuudet, erityisliikunta, kuntoutus liikunnan avulla sekä liikunnan hyödyntäminen terapeuttisiin erityistarkoituksiin.

16. kehottaa ottamaan alan ammattitaitoiset edustajat paremmin mukaan kaikkiin EU:n toimielinten tukemiin aloitteisiin, jotka liittyvät ruohonjuuritason urheilun kehittämiseen ja arviointiin. Tulisi harkita erityisten määrärahojen myöntämistä osallistumisen helpottamiseksi sekä erityiskoulutuksen tarjoamiseksi liikunta-alan ammatti-ihmisille.

17. kehottaa laatimaan yksityiskohtaisen strategia-asiakirjan, joka perustuu nykyisiin politiikkoihin mutta jossa käsitellään erityisesti toimintarajoitteisten urheilua, jotta määritellään painopisteet tärkeimpien alaa koskevien erityiskysymysten joukosta.

Erityisiä huomioita: harrasteliikunta

18. toteaa, että vaikka poliittisella tasolla on kiinnitetty yhä enemmän huomiota toimintarajoitteisten liikuntamahdollisuuksiin, liikuntaa harrastavien osuus on edelleen liian pieni. Tämä liittyy muun muassa puutteisiin, joita esiintyy toimintarajoitteisten tarpeisiin soveltuvien liikuntainfrastruktuurien saatavuudessa.

⁽¹⁾ COM(2010) 636 final.

⁽²⁾ COM(2011) 12 final.

⁽³⁾ COM(2007) 391 final.

19. toteaa, että fyysisten, sosioekonomisten ja viestinnän esteiden lisäksi liikunnan harrastamista haittaavat kulttuuriset raja-aidat ja psykologiset tekijät, kuten ruohonjuuritason urheilutoiminnan järjestäjien ja toimijoiden asenteet vammaisuutta kohtaan. Nämä asenteet ovat osoitus tietämättömyydestä ja resurssien puutteesta erilaisten tilanteiden kohtaamisessa. Tulisi toteuttaa tiedotus- ja koulutuskampanjoja, jotka helpottavat toimintarajoitteisten hyväksymistä liikunnan harrastamisessa. Suositeltavaa on, että kaikkia liikuntamahdollisuuksien parantamiseen tähtääviä toimia tulisi edeltää alan toimijoiden asianmukainen kuuleminen, sillä eri ryhmät saattavat tarvita erilaista tukea.

20. Ehdoton edellytys liikunnan yleistymiselle on, että esteettömyyttä parannetaan fyysisesti liikuntapaikoilla ja että viestintää parannetaan.

21. kehottaa järjestämään koordinoituja tiedotuskampanjoita olemassa olevista liikuntamahdollisuuksista. Kampanjat voitaisiin käynnistää eurooppalaisella tasolla, mutta ne on sen jälkeen siirrettävä alue- ja paikallistasolle, missä konkreettinen tarjonta esiintyy. Tärkeää on olla suoraan yhteydessä toimintarajoitteisiin ja antaa heille tietoa. Ihanteellista olisi, että näiden kampanjoiden järjestämisessä tukena olisivat ruohonjuuritason urheilutoimintaa johtavat tahot sekä kansalliset urheilujärjestöt ja toimintarajoitteisten urheilujärjestöt ja myös vammaisten organisaatiot (erityisesti järjestöt). Lisäksi on tärkeää järjestää paitsi vammaisille myös muille kansalaisille tarkoitettuja tiedotuskampanjoita, ja näin auttaa heitä ymmärtämään, hyväksymään ja osallistamaan vammaisia sekä oppimaan vammaisten kanssaihminen tukemista. Tulee pyrkiä toimintarajoitteisten mahdollisimman suureen itsenäisyyteen sekä kannustaa ja auttaa heitä esittämään, tekemään tunnetuksi ja järjestämään mainitun kaltaisia tapahtumia.

22. korostaa, että saattaa olla välttämätöntä lähestyä yksitellen eri kohderyhmiä ottaen huomioon niiden valmiudet, ikäjakautumisen ja sosiaalisen tilanteen. Erityisen tärkeää on tavoittaa nuoret ja tukea heitä. Lisäksi on tärkeää ottaa huomioon kunkin jäsenvaltion liikuntaharrastamisen rakenne sekä paikalliset ja alueelliset erityispiirteet. Olisi tuettava laadukkaan, helposti saatavilla olevan ja säännöllisesti päivitetävän tiedon tarjoamista, jotta eri kohderyhmät saavat jatkuvasti tietoa heitä varten tarjolla olevasta urheilutarjonnasta. Organisoituun ruohonjuuritason toimintaan kannustaminen ja tällaisen toiminnan kehittäminen voi edistää tiedon levittämistä ja helpottaa sen saatavuutta.

23. Paikallis- ja aluetasolla on tarpeen saada käyttöön mukautettu liikenneverkko, jonka tarjoaa vammaisille mahdollisuuden päästä liikuntapaikoille sekä liikunnan harrastamista että kilpailemista varten.

24. tähdentää, että vanhemmilla on merkittävä rooli nuorten kannustamisessa urheiluharrastuksiin ja että vapaaehtoistyöntekijät muodostavat alan selkärangan. Siksi on tarpeen levittää tietoisuutta vapaaehtoistyön merkityksestä ja harkita foorumeiden perustamista vapaaehtoistyöntekijöiden rekrytointia ja koulutusta varten sekä toimenpiteitä, joilla heidän panoksensa tunnustetaan ja palkitaan.

25. ehdottaa, että perustetaan liikuntapaikkoja EU:ssa käsittelevä tiedotusfoorumi ja avataan samalla julkiseen käyttöön verkkosivut, mistä toimintarajoitteiset voisivat saada tietoa liikuntainfrastruktuurista, teknisistä mahdollisuuksista yms. asuinseudullaan ja -alueellaan.

26. kiinnittää huomiota siihen, että tietyt väestöryhmät kärsivät kaksin- tai kolminkertaisesta syrjinnästä, jos he ovat monivammaisia (eli heillä on useampi kuin yksi toimintarajoite), maahanmuuttaja- tai vähemmistötaustaisia tai homofobiaan tai sukupuoleen liittyvän sosiaalisen syrjinnän uhreja. On tärkeää taata kaikille tuki ja yhtäläiset mahdollisuudet harrastaa liikuntaa.

27. toteaa, että toimintarajoitteisten urheilu ei saa jäädä erilleen yleisestä urheilutoiminnasta ja että sen normalisointi, eli organisointivastuun jakaminen suurten urheilujärjestöjen kanssa, vaikuttaa jo ensisijaiselta poliittiselta tavoitteelta. Tässä yhteydessä on varmistettava, että vammaisurheilun sisällyttämisessä urheilun valtavirtaan edistytään ja että voidaan ottaa käyttöön erilaisia rinnakkaisia organisointimuotoja, malleja ja rakenteita toimintarajoitteisten todellisten kykyjen ja integraatitavoitteen mukaisesti.

28. Toimintarajoitteisten liikuntaharrastamista tulee edistää urheiluliitoissa, joiden toiminta-alaan heidän lajinsa tai erityislajinsa kuuluu ottaen huomioon niiden urheiluliittojen roolin, joiden toiminta on suunnattu pääasiassa heille ja joita tulee tukea niiden keskeisen tärkeässä toimintarajoitteisia palvelevassa tehtävässä.

29. Urheiluliittojen tulisi edistää edustajakokouksissaan puheoikeutta muttei äänioikeutta urheiluseuroille, joiden tavoite on lajin harrastaminen toimintarajoitteisten keskuudessa, vaikka seurat eivät olisi niiden jäseniä.

30. toteaa havaittujen esimerkkien pohjalta, että matkailun ja harrasteliikunnan yhdistävä lähestymistapa on hyvä väline luoda toimintarajoitteisille ensimmäinen yhteys urheiluun, jotta voitaisiin lisätä liikuntaa harrastavien osuutta ja saada kansalaiset tietoisiksi vammaisten kyvyistä.

31. katsoo, että tulee tarjota laadukasta ja ajantasaista tietoa vammaisille mukautetusta liikuntatarjonnasta ja kuljetuksista sekä pääsystä liikuntapaikoille liikuntamatkailun edistämiseksi.

Erityisiä haasteita: koulutus

32. myöntää, että toimintarajoitteisten urheilun asianmukainen kehitys edellyttää alan ammattilaisilta hyvätasoista koulutusta.

33. katsoo, että vaikka toimintarajoitteiset eivät joutuisi leimatuiksi, he saattavat silti kärsiä syrjinnästä, sillä monet ihmiset eivät tiedä, miten heidät tulisi ottaa vastaan ja integroida urheilutoimintaan ja -rakenteisiin. Komitea peräänkuuluttaa koulutus- ja valistusaloitteita yhtenäisen tiedon jakamiseksi paitsi urheilutoiminnan organisoinnista vastaaville henkilöille myös laajemmin kansalaisille. Tähän tarkoitukseen voitaisiin hyödyntää esimerkiksi helposti saatavilla olevia verkkokoulutustyökaluja. Samanaikaisesti olisi lisättävä tietoisuutta toimintarajoitteisten oikeuksista, tarpeista ja valmiuksista.

34. korostaa, että liikuntakasvatusta pitäisi tarjota kaikille koululaisille eikä vammaisuus saa rajoittaa osallistumista koulujen liikuntaopetukseen. Nuoret innostuvat usein liikunnasta ja urheilusta juuri koulun liikuntatunneilla, ja tämä pätee myös toimintarajoitteisiin nuoriin. Koululiikunta tarjoaa myös mahdollisuuden valistaa terveitä oppilaita ja saada heidät tietoisiksi luokkatovereidensa kyvyistä. Tässä yhteydessä on aivan erityisesti kannustettava kaikille sopivien liikuntaohjelmien kehittämistä. Hyvä esimerkki on ajatus käänteisestä integraatiosta, eli terveiden urheilijoiden osallistumisesta toimintarajoitteisten urheiluun: näin voidaan muuttaa asenteita toisten urheilijoiden kykyä kohtaan. Samoin on tuettava ja kehitettävä aloitteita terveiden ja toimintarajoitteisten yhteisestä urheilutoiminnasta (esim. *"Sport partage"* Ranskassa). Tavoitteen saavuttaminen edellyttää erityistä koulutusta oppilaitosten opettajille ja erityisesti liikunnanopettajille sekä sitä, että vammaisten lasten vanhemmat saavat tietoa tarjolla olevista erilaisista urheilumahdollisuuksista.

35. toteaa, että valmentajien osaamista ja asiantuntemusta ei aina hyödynnetä, koska toimintarajoitteisten urheilun ja ruohonjuuritason urheilun toimijoiden välinen tiedonvaihto ja koordinointi on puutteellista. Ehdotetaan, että toteutettaisiin yhteistoimintaan perustuvia koulutusaloitteita näiden organisaatioiden välillä koulutusalan tahojen ja viranomaisten tuella.

36. kehottaa ottamaan korkeakoulujen edustajat tiiviimmin mukaan meneillään olevaan, toimintarajoitteisten syrjäytymisen vähentämistä käsittelevään prosessiin. Tavoitteena tulisi olla muutosten aikaansaamien tulevien liikunnopettajien koulutuksessa, minkä ansiosta näillä olisi paremmat valmiudet ymmärtää eroja oppilaidensa terveystilanteessa.

37. katsoo, että toimintarajoitteisten urheilun imago kaipaava kohennusta. Toimintarajoitteisten huippu-urheilijoiden eliittuurheilua tulee edistää. Tulee myös huolehtia siitä, että heillä on sama status kuin terveillä eliittuurheilijoilla. Yleisesti tunnustetaan, että tietoisuus vammaisurheilijoiden suorituksista huipputasolla auttaa muuttamaan mielikuvia. Tässä mielessä paralympiakisoihin ja vammaisten korkeatasoisiin urheilutapahtumiin liittyvä tiedotusstrategia on erittäin tärkeä.

38. myöntää, että toimintarajoitteisten urheilu nojaa vahvasti vapaaehtoistoimintaan. Komitean mielestä on edelleen edistettävä laadukasta koulutusta vapaaehtoistyöntekijöille. Koulutusta on joiltain osin mukautettava sidosryhmien tarpeisiin. Lisäksi vapaaehtoistyön hallinnointi on yhä tärkeämpää. Toimintarajoitteisten urheilusta vastaavien organisaatioiden on parannettava toimintaansa henkilöresurssien hallintaan ja laadun kehittämiseen tähtäävien uusien välineiden avulla. On koulutettava ammattilaisia, jotta voidaan parantaa toimintarajoitteisille tarjottavia palveluja. Ammattilaiset ovat välttämättömiä varsinkin erityisryhmien tapauksessa. Järjestöjen rakenteissa tulee pyrkiä todelliseen ammattimaisuuteen.

39. pahoittelee, että usein vammaisten potentiaali aliarvioidaan. Komitea painottaa, että urheilu voi vahvistaa toimintarajoitteisten henkilökohtaista kehitystä ja siten myös vaikuttaa merkittävästi siihen, että integroituminen työelämään onnistuu.

40. hyväksyy EU:n suuntaviivat urheilijoiden kaksoisurasta⁽⁴⁾, joissa vahvistetaan, että "olisi huomattava edistysaskel yleisesti urheilun ja erityisesti toimintarajoitteisten urheilun kannalta, jos kaksoisuria tukevia toimenpiteitä sovellettaisiin tasapuolisesti kaikkiin urheilijoihin". Komitea yhtyy myös varauksettomasti suuntaviivoissa esitettyyn kantaan, jonka mukaan "yleisiin urheilujärjestöihin sisällytetään yhtä monta vammaisurheilulajia. Tämä ryhmä tarvitsee erityistä huomiota, jotta taataan tasapuolinen kohtelu ja voidaan kehittää erityisiä urapolkuja silloin, kun terveiden urheilijoiden urapolkuja ei voida käyttää".

41. korostaa, että alalla olisi jo nyt pyrittävä lisäämään nuorimpien urheilijoiden riippumattomuutta ja tukemaan heidän henkilökohtaista kehitystään. Olisikin aiheellista tukea erityisiä koulutustoimia, jotka on suunnattu nuorille urheilijoille urheilutapahtumien yhteydessä.

Erityisiä haasteita: terveys

42. toteaa urheilun merkityksen terveyden edistämisen ja terveystasvatuksen kannalta ja korostaa erityisliikunnan erityistä suhdetta toimintarajoitteisten kuntoutukseen, sillä kyse on heidän fyysisestä ja henkisestä terveydestään.

43. tukee urheilua, terveyttä ja osallistumista käsittelevän EU:n asiantuntijaryhmän työtä. Neuvosto oli antanut asiantuntijaryhmän tehtäväksi ehdottaa toimia terveyttä edistävän liikunnan ja ruohonjuuritason urheiluun osallistumisen edistämiseksi ja määritellä asianmukaiset toimenpiteet vuoden 2013 puoliväliin mennessä. AK korostaa, että liikunta ja urheilu tulisi selkeästi tunnustaa terapiavälineiksi toimintarajoitteisille ja niitä tulisi tukea.

44. panee merkille dopingin vastaisen EU:n asiantuntijaryhmän työn tulokset. Neuvosto oli antanut asiantuntijaryhmän tehtäväksi luonnostella EU:n kannanoton antidopingsäännösten tarkistuksesta ja hyvän hallintotavan merkityksestä urheilussa. AK suosittelee ottamaan paralympialiikkeen sidosryhmät nykyistä paremmin huomioon.

45. katsoo, että uusien monivuotisten rahoituspuitteiden kaikkiin rahoitusvälineisiin tulisi sisällyttää vammaisten kulun esteettömyyttä koskeva näkökohta.

Erityisiä haasteita: taloudellinen ja rakenteellinen tuki

46. panee merkille, että edelleen neuvotteluiden kohteena olevaan Yhteinen Erasmus -ohjelmaan on ehdotettu urheilua koskeva budjettikohta. Komitea kehottaa kuitenkin komissiota mainitsemaan Yhteinen Erasmus -ohjelman edunsaajien oppaassa nimenomaan vammaisurheilun ja -liikunnan ja asettamaan sen painopisteeksi ohjelman urheiluun liittyvässä toiminnassa.

47. ehdottaa, että komissio tukisi erityisin toimin paikallis- ja aluetason hankkeita toimintarajoitteisten urheilun edistämiseksi.

48. katsoo, että alalle on tyypillistä tietynlainen hajanaisuus EU:n eri välineiden välillä, vaikka niillä pyritään samanlaisiin tavoitteisiin. Tehokkaammasta yhdenmukaistamisesta ja pitkän aikavälin rahoitussitoumuksista – ainakin alan tärkeimmille edustajille eurooppalaisella tasolla – olisi suuresti hyötyä.

49. tukee rakennerahastojen hyödyntämistä esteettömän ja kaikille avoimen urheiluinfrastruktuurin kehittämiseen alue- ja paikallistasolla. On myös tärkeää rahoittaa tutkimusta vammaisurheiluun ja -liikuntaan liittyvien teknologioiden alalla Horisontti 2020 -puiteohjelman kautta. On perustavan tärkeää investoida tutkimus- ja innovaatiotoimintaan, pääasiassa yliopistojen ja alan yritysten kautta. Itse asiassa monet ammatillaiset tekevät parhaillaan väitöskirjatutkimusta tällä alalla. Erityisesti on panostettava terapialiikuntaan, josta esimerkkinä ratsastusterapia.

50. kehottaa EU:n toimielimiä tukemaan edelleen ja pitkällä aikavälillä sellaisia urheilutapahtumia, jotka ovat avoimia kaikille, erityisesti toimintarajoitteisille nuorille.

Paikallis- ja alueviranomaisten rooli

51. katsoo, että paikallis- ja alueviranomaisilla on ratkaiseva rooli vammaisurheilun eurooppalaisen ulottuvuuden kehittämisessä niiden institutionaalisten valtuuksien puitteissa.

⁽⁴⁾ <http://ec.europa.eu/sport/library/documents/c3/dual-career-guidelines-final.pdf>

52. painottaa tarvetta vahvistaa paikallis- ja alueviranomaisten osallistumista sellaisen yhteistyössä laaditun ohjelman pohjalta, jossa mukana ovat Euroopan komissio ja neuvosto sekä urheilusta, vammaisten asioista ja heille järjestettävästä, yleiseen urheilutoimintaan sisällyttämiseen pyrkivästä urheilutoiminnasta vastaavat kansalliset viranomaiset. Paikallis- ja alueviranomaiset kykenevät tuomaan EU:n lähemmäksi paikallistasoa ja näin muodostamaan siteen seurojen, koulujen tai vanhempien ajamiin hankkeisiin.

53. toteaa, että erityisesti paikallis- ja aluetasolla on kokemusta ja järjestyneitä kumppanuuksia, joiden avulla voidaan edistää toimintarajoitteisten urheilun ja -liikunnan kehitystä. Komitea kehottaa vaihtamaan tällaisia hyviä käytäntöjä ja ilmaisee olevansa itse valmis jakamaan niitä eteenpäin EU:n toimielinten sekä asianomaisten sidosryhmien tuella. Olemassa olevan materiaalin kääntäminen on merkittävä haaste, jota tulisi tukea. Olisi myös pohdittava järjestelmää ”erityisen hyvien käytäntöjen” palkitsemiseksi.

54. kannattaa toimintarajoitteisten urheilun kehityksestä vastaavien tahojen järjestelmää. Nämä voisivat muodostaa pohjan hyvien käytänteiden vaihdolle ja toteuttamiselle mm. tietotekniikan välineitä hyödyntämällä sekä toimia siteenä EU:n politiikkojen ja alueellisten realiteettien välillä. Eurooppalaisten hyvien käytänteiden vaihtamishankkeiden edistäminen ja kehittäminen antaa mahdollisuuden soveltaa hyviä ratkaisuja yhteisiin ongelmiin sekä saada tietoa muiden alueiden ja maiden tarpeista.

Muita päätelmiä

55. panee merkille ensimmäiset aloitteet eurooppalaisen urheilun teemaviikon tiimoilta ja kehottaa ottamaan sen yhteydessä huomioon erityisesti toimintarajoitteisille tarkoitetut liikuntamuodot ja sisällyttämään ne kaikille avoimeen urheilutoimintaan. Komitea kehottaa myös harkitsemaan vuotuisen eurooppalaisen toimintarajoitteisten urheilun teemapäivän perustamista.

56. toteaa vertailukelpoisten alueellisten tietojen puuttuvan alalta ja kehottaa perustamaan mekanismin luotettavien tietojen keräämistä varten. Tätä tarkoitusta varten voitaisiin esimerkiksi tilata erityinen toimintarajoitteisten urheilua koskeva Eurobarometri-tutkimus tai ainakin sisällyttää yksityiskohtaisempia kysymyksiä aiheesta tuleviin urheilua ja/tai vammaisia koskeviin Eurobarometri-tutkimuksiin.

57. tukee painokkaasti vammaisurheilua käsittelevän eurooppalaisen asiantuntijaryhmän perustamista. Ryhmän tulisi tunnustaa alan erityinen merkitys ja tukeutua työssään alan toimijoilta laaja-alaisesti saatavaan palautteeseen. Eurooppalainen asiantuntijaryhmä voisi ryhtyä seuraaviin toimiin:

— semanttisella tasolla

— ehdottaa yhteistä määritelmää vammaisurheilulle, erityisliikunnalle ja terveiden ja vammaisten yhteisliikunnalle näiden käsitteiden tunnettuuden edistämiseksi

— teknisellä tasolla

— kerätä yhteen tärkeimpiä alueellisia ja paikallisia kokemuksia niiden mallintamisen ja jakamisen edistämiseksi

— tarjota poliittiselle tasolle valistamisessa tarvittavat välttämättömät tekniset välineet ja tarjota alueiden komitealle mahdollisuus toteuttaa kunnianhimoisen suunnitelmansa toimia liikkeellepanevana voimana alalla, missä paikallis- ja alueviranomaisilla on ensisijainen rooli.

Bryssel 29. marraskuuta 2013

*Alueiden komitean
puheenjohtaja*

Ramón Luis VALCÁRCEL SISO

Alueiden komitean lausunto aiheesta ”Kalastus- ja vesiviljelyalan valtiontuet”

(2014/C 114/07)

I POLIITTISET SUOSITUKSET

ALUEIDEN KOMITEA

1. suhtautuu myönteisesti kalastus- ja vesiviljelyalan valtiontukisääntöjen uudelleenarviointiin ja Euroopan komission sen yhteydessä hiljattain järjestämään julkiseen kuulemismenettelyyn.
2. korostaa, että uudelleenarviointi on nähtävä osana laajempaa kokonaisuutta, johon kuuluvat i) yhteisen kalastuspolitiikan uudistus, ii) neuvottelut Euroopan meri- ja kalatalousrahastosta, muista Euroopan rakenne- ja investointirahastoista ja muista kalastus- ja vesiviljelyalan kannalta merkittävistä EU:n rahoitusohjelmista sekä iii) kilpailun pääosaston organisoima laajempi valtiontukien uudistusohjelma.
3. kannattaa voimakkaasti yhteisen kalastuspolitiikan uudistuksen yleistavoitteita, joiden avulla kalastuksesta tehdään paremmin kestävyysajattelun mukaista, ja on tyytyväinen poliittiseen yhteisymmärrykseen, joka on saavutettu asiassa Irlannin toimiessa Euroopan unionin neuvoston puheenjohtajana.
4. muistuttaa, että kalastus- ja vesiviljelyalan valtiontukisääntöjen uudistuksen peruslähtökohtana tulee olla yhteisen kalastuspolitiikan uudistuksen tukeminen ja helpottaminen; samoin Euroopan meri- ja kalatalousrahastoa käsittelevissä neuvotteluissa tulee varmistaa, että rahaston varoilla tuetaan yhteisen kalastuspolitiikan tavoitteiden mukaisia toimintoja.
5. korostaa, että kestävä kehitys kalatalousalalla merkitsee kalakantojen elinvoimaisuutta ja pitkäaikaista säilymistä EU:n vesillä ja sitä kautta kalastusyhteisöjen sosioekonomisen tulevaisuuden turvaamista kaikkialla EU:ssa ja että näiden näkökohtien kehityksen välillä on saavutettava tasapaino.
6. kehottaa kiinnittämään huomiota EU:lle ominaiseen paradoksiin: se on toisaalta hyvin riippuvainen kalatalous- ja vesiviljelytuotteiden tuonnista (noin 60 prosenttia kokonaiskulutuksesta) EU:n kuluttajien kysyntään ja odotuksiin vastaamiseksi, mutta toisaalta sen on ehdottomasti päästävä takaisin kestävään enimmäistuottoon ja pysyttävä siinä, jotta kalakantoja riittäisi tuleville sukupolville. Tähän liittyen komitea muistuttaa, että vesiviljely auttaa osaltaan saavuttamaan vastaavat tuotantomäärät kuin merikalastus, mutta toimintatavat ovat kestäväällä pohjalla eivätkä vaaranna kalakantojen suojelua. Lisäksi vesiviljely tarjoaa runsaasti työpaikkoja ja voi siten todella lieventää sosiaalisia vaikutuksia kriisiaikoina.
7. korostaa, että on tärkeää suunnata tukea tehokkaasti pienimuotoista kalastusta harjoittavien kalastuslaivastojen hyväksi, joihin suurin osa EU:n kaikista aluksista kuuluu, ja että niiden tulee saada yhteisen kalastuspolitiikan sekä meri- ja kalatalousrahaston tuesta lukumääräänsä ja sosioekonomista merkitystään vastaava osuus edellyttäen, että ne noudattavat kestävä kehityksen mukaisia kalastuskäytäntöjä.
8. korostaa, että kalatalousalan julkisten tukien käyttäminen nykyistä kestäväpohjaisemmin edellyttää vahvaa poliittista tahtoa ja toimintaa kaikilla EU:n hallintotasoilla. Varoittavana esimerkkinä tästä on yhteisen kalastuspolitiikan vuoden 2002 uudistusten epäonnistuminen ympäristöön liittyvien, sosiaalisten ja taloudellisten tavoitteiden saavuttamisessa: vain 22:ta prosenttia kalakannoista hyödynnetään kestävä enimmäistuoton mukaisesti, 35:tä prosenttia liikakalastetaan ja 43 prosenttia on turvallisten biologisten rajojen alapuolella (lähde: Euroopan parlamentille vuonna 2011 tehty IEEP:n tutkimus).
9. toteaa, että Euroopan tilintarkastustuomioistuimen erityiskertomuksen nro 12/2011 arvion mukaan kalastuslaivaston liiakkapasiteetti lukeutuu yhä keskeisiin syihin, joista johtuen yhteisen kalastuspolitiikan avulla ei ole onnistuttu varmistamaan kalastustoiminnan kestävyttä.
10. myöntää, että kestävyystavoitteen saavuttaminen edellyttää rakennemuutoksia ja kalatalousalan monipuolistamista, ja korostaa, että valtiontukisäännöillä ja -toimenpiteillä tulee helpottaa näitä muutoksia ja erityisesti tukea *onshore*-talouden (jalostusteollisuus, kestävä vesiviljely, paikalliset kalatuotemarkkinat, uudet tuotteet, paikalliset toimitusketjut jne.), Euroopan merillä harjoitettavien uusien ja kestävien kalastuskäytäntöjen (etenkin on syytä mainita pienten rannikkokalastuslaivastojen ja pienimuotoisen kalastuksen asema, mutta erityistä huomiota on kiinnitettävä myös valikoivuutta, energiatehokkuutta jne. koskeviin parannuksiin, joita ovat toteuttaneet Euroopan unionissa kalastustuotteiden hankintaan osallistuvat kalastuslaivastojen muut osat etenkin, kun kyse on ihmisravinnoksi tarkoitetuista tuotteista) sekä laajemmin meri- ja vesiviljelytalouden kehittämistä. Valtiontuilla ei pidä tukea kestävä kehityksen vastaisia kalastuskäytäntöjä.

11. tunnustaa kalatalousalan arvon ja tärkeyden EU:lle ja ottaa huomioon merkittävät työllisyyskeskittymät tietyillä Euroopan alueilla sekä kalatalousalan rakenneuudistusten suorat vaikutukset näihin yhteisöihin.

12. ymmärtää, että maatalous-, rannikko- ja kalatalousyhteisöihin kohdistuvat paineet ovat erityisen suuret Euroopan tämänhetkisessä sosioekonomisessa kriisitilanteessa. Tämän vuoksi kohdennettu aluetason tuki on ratkaisevan tärkeää yhteisöjen hyvinvoinnin ja elinkelpoisuuden varmistamiseksi pitkällä aikavälillä.

13. panee merkille, että kalatalous on monien muiden alojen tavoin tuettu elinkeinoala ja että tämä on samaan aikaan sekä suuri haaste – riippuvuus julkisesta rahoituksesta – että mahdollisuus, sillä sen ansiosta Euroopan komissiolla, jäsenvaltioilla ja paikallis- ja alueviranomaisilla on mahdollisuus käyttää julkisia varoja alan keskeisten uudistusten läpiviemiseen.

14. muistuttaa tarpeesta käyttää kaikki saatavilla olevat resurssit mahdollisimman tehokkaasti ja kehottaa pitämään rannikko- ja kalastusyhteisöjen tukemista yhtenä tärkeimmistä kohteista valmisteltaessa kumppanuussopimuksia ja Euroopan rakenne- ja investointirahastojen tulevia toimenpideohjelmia tilanteessa, jossa uudistettu valtiontukia koskeva sääntelykehys on joustava ja sillä voidaan vastata yhteisöjen taloudellisiin tarpeisiin.

15. kehottaa käyttämään Euroopan rakenne- ja investointirahastoja joustavasti sen varmistamiseksi, että resurssit kohdennetaan maatalous-, rannikko- ja kalatalousyhteisöille, ja kehottaa Euroopan komissiota sitoutumaan valtiontukisääntöjen tarkistuksen yhteydessä selkeästi siihen, että säännöillä varmasti mahdollistetaan tämä myös käytännössä eikä hankaloiteta sitä.

16. katsoo, että jos varat käytetään tehokkaasti ja tuloksekkaasti, ne tarjoavat mahdollisuuden EU:n kalastus- ja vesiviljelyalan uudistamiseen ja kalastus- ja vesiviljelyalan kestävyysparantamiseen samalla kun niillä tuetaan laajempia ”sinisen kasvun” strategian tavoitteita eli vahvistetaan meri- ja vesiviljelytaloutta ja sen yhteyksiä maalla toimiviin taloudenaloihin sekä erityisesti parannetaan kalatuotteiden lisäarvoa kehittämällä *onshore*-taloutta, paikallisia markkinoita, innovatiivisia tuotteita ja kuluttajien tietoisuutta (etenkin sellaisista aiheista kuin lyhyt tuotantoketju, kausituotteet, tuotteen ominaispiirteet jne.).

17. kehottaa Euroopan komissiota, jäsenvaltioita ja muita viranomaisia kaikkialla Euroopassa tarttumaan tilaisuuteen ja viemään läpi todellisia muutoksia vuosien 2014–2020 aikana.

18. katsoo, että *de minimis* -sääntö ja ryhmäpoikkeusasetukset eivät anna kattavaa kuvaa kaikista kalastus- ja vesiviljelyalan tuista, sillä jäsenvaltioilla on mahdollisuus ottaa käyttöön nk. ilmoitettavia tukia (joille tarvitaan Euroopan komission etukäteishyväksyntä).

19. toteaa, että kalatalousala saa myös polttoaineverovapautuksia, jotka alentavat suoraan kalastusalusten käyttökustannuksia ja joiden summaksi arvioidaan EU:ssa noin 1,5 miljardia euroa vuosittain, vaikka myös *de minimis* -tuen puitteissa on mahdollista antaa aluksille polttoainetukea.

20. viittaa meriasioden pääosaston vuonna 2009 tilaamaan tutkimukseen, jonka mukaan tukea oli saatavilla arviolta 718 miljoonaa euroa *de minimis* -tukea koskevan asetuksen puitteissa, joskin täsmällisiä lukuja *de minimis* -tuesta on vaikea saada, koska EU:n tasolla asiaa ei käytännössä seurata. Lisäksi kalatalousalan ryhmäpoikkeusasetuksen nojalla myönnetään arviolta 8 miljoonaa euroa vuodessa.

21. panee merkille, että meriasioden pääosaston vuoden 2009 tutkimuksessa mainitaan myös *de minimis* -asetuksen täytäntöönpanon liittyviä riskejä, joita ovat i) Euroopan kalatalousrahaston käytön mahdolliset haitalliset vaikutukset jäsenvaltioissa, joissa on käytetty ensisijaisesti *de minimis* -tukea, ii) *de minimis* -tuen jäsenvaltioittain vaihtelevan käytön mahdollinen vääristävä vaikutus ja iii) riski, että *de minimis* -tukea käytetään tukemaan kalastusalusten toiminnassa pitämistä, vaikka laajemman uudistuksen tavoitteena on vähentää kalastuslaivaston kokoa ja mittakaavaa.

22. suhtautuu myönteisesti *de minimis* -tukea koskevien tietojen sisällyttämiseen jäsenvaltioiden vuosittaiseen valtiontukia käsittelevään raporttiin, koska se on tärkeä tekijä järjestelmän avoimuuden varmistamisessa.

23. toteaa, että Euroopan komission on löydettävä tasapaino pyrkimyksissään vähentää byrokratiaa ja virtaviivaistaa seurantavaatimuksia sekä toisaalta taata riittävä avoimuus ja valvonta. Komitea korostaa myös, että yhteisen kalastuspolitiikan uudistusten yleistavoitteet ovat riittäviä perusteita tämän alan valtiontukien järeälle ja avoimelle seurannalle.

24. ottaa huomioon vaatimukset nostaa nykyisiä *de minimis* -tuen kynnyksiä (enintään 30 000 euroa yritystä kohden minä tahansa kolmen verovuoden jaksona), jotta paikallis- ja alueviranomaiset voisivat tukea joustavammin aluetason toimintaa. Tätä pidetään erityisen tärkeänä, kun otetaan huomioon kalastuksen keskittyminen tietyille alueille ja tiettyihin yhteisöihin. Lisäksi komitea katsoo, että *de minimis* -tuen kynnyksiä tarkistettaessa on otettava huomioon tarve noudattaa kilpailun ja yhteismarkkinoiden periaatteita.

25. katsoo kuitenkin vaarana olevan, että *de minimis* -tuen kynnysten nostaminen mahdollistaa kestäväen kehityksen vastaisten kalastuskäytäntöjen tukemisen entistä laajemmin, jolloin yhteisen kalastuspolitiikan yleistavoite eli kalastuksen kestäväpohjaisuuden varmistaminen EU:ssa on uhattuna. Tämä vaara voidaan tosin ehkäistä kansallisen tason erityistapauksissa, joissa puutteet kestäväpohjaisuudessa aiheutuvat tuotanto- tai pyyntisektorista riippumattomista syistä.

26. pyytää siksi Euroopan komissiota esittämään tarkistettuja asetuksia koskevassa vaikutustenarvioinnissaan ja osana kuulemismenettelyyn saatujen vastausten arviointia yksityiskohtaisen analyysin siitä, mitä mahdollisia vaikutuksia (yhteisen kalastuspolitiikan laajempien uudistusten onnistumisen kannalta) aiheutuu, jos i) alan nykyiset *de minimis* -tuen kynnykset pidetään ennallaan, ii) *de minimis* -tuen kynnyksiä nostetaan ja iii) *de minimis* -tuen kynnyksiä alennetaan tai ne poistetaan kokonaan.

27. katsoo, että vaikutustenarvioinnissa olisi myös tarkasteltava *de minimis* -tukitoimenpiteiden asemaa kaikesta alan julkisesta toiminnasta muodostuvassa laajemmassa yhteydessä ja erityisesti sitä, miten niillä paikataan aukkoja, joita uusi Euroopan meri- ja kalatalousrahasto, kalastus- ja vesiviljelyalan yleinen ryhmäpoikkeusasetus ja alan ilmoitetut tukijärjestelmät eivät pysty täyttämään.

28. korostaa, että Euroopan meri- ja kalatalousrahastoa tulee vuosina 2014–2020 käyttää tehokkaammin kuin Euroopan kalatalousrahastoa tähän asti, sillä meri- ja kalatalousrahasto on keskeinen rahoitusmekanismi, jonka tuki voidaan kohdentaa siihen, että kalastus- ja vesiviljelyalalla saavutetaan yhteisen kalastuspolitiikan uudistusten yleistavoitteet.

29. katsoo, että kannattaisi tutkia mahdollisuutta siirtää kalatalous- ja vesiviljelytuotteiden jalostukseen ja markkinointiin kohdistuva tuki pois alakohtaisten *de minimis*- ja ryhmäpoikkeusasetusten piiristä ja sisällyttää se yleisten *de minimis*- ja ryhmäpoikkeusasetusten soveltamisalaan.

30. katsoo, että tällainen siirto sopisi Euroopan komission tavoitteeseen luoda kaupallisempi ja yrittäjähenkisempi kalastus- ja vesiviljelyala ja tutkia mahdollisuuksia parantaa kalataloustuotteiden lisäarvoa ja kehittää toimitusketjuja, laajempaa *onshore*-taloutta ja uusia ja innovatiivisia lähestymistapoja.

31. huomauttaa, että kalanjalostuksen *onshore*-toimintaan ja kestävään vesiviljelyyn kohdistettavan tuen siirtäminen yleisen *de minimis* -asetuksen piiriin mahdollistaisi sen, että toimenpiteisiin sovellettaisiin asetukseen sisältyviä korkeampia tukikynnyksiä (nykyisin 200 000 euroa). Tämä helpottaisi *onshore*-talouteen kohdistuvan investointitoiminnan esteiden raivaamista ja auttaisi paikallisia kalastusyhteisöjä saamaan kalataloustuotteista mahdollisimman suuren lisäarvon asetetun tavoitteen mukaisesti.

32. pyytää Euroopan komissiota harkitsemaan tätä tarkistettaessa kalastus- ja vesiviljelyalan valtiontukisääntöjä. Erityisesti olisi arvioitava, millaista taloudellista hyötyä tämä lähestymistapa voisi tuoda *onshore*-taloudelle ja kalastus-yhteisöille sekä toisaalta missä määrin muutoksesta aiheutuisi tarkoituksenvastaisia vaikutuksia, jollainen on esimerkiksi kestäväen kehityksen vastaisten kalastuskäytäntöjen yleistäminen.

33. pyytää Euroopan komissiota tarkastelemaan ryhmäpoikkeusasetukseen sisältyvien tukitoimenpiteiden luetteloa sen varmistamiseksi, että ne ovat johdonmukaisia yhteisen kalastuspolitiikan uudistuksen kanssa ja että kestäväen kehityksen vastaisia kalastuskäytäntöjä ei pystytä tukemaan valtiontukisääntöjen (eikä Euroopan meri- ja kalatalousrahaston) kautta.

34. muistuttaa, että ryhmäpoikkeusasetuksen soveltamisalaan kuuluu myös tuki erilaisille vesiensuojelu- ja säilyttämistoimenpiteille, ja pyytää Euroopan komissiota pitämään ennallaan ja laajentamaan asetuksen soveltamisalaa, jotta on mahdollista investoida meri- ja vesiviljely-ympäristön suojelu-, säilyttämis- ja kunnostamishankkeisiin sekä myös tukea meri- ja vesiviljelyalan tutkimusta ja tiedonkeruuta, tukea alaa kansallisen tason erityistapauksissa, joissa puutteet kestäväpohjaisuudessa aiheutuvat tuotanto- tai pyyntisektorista riippumattomista syistä, jne.

35. kehottaa jäsenvaltioita, paikallis- ja alueviranomaisia sekä muita sidosryhmiä tarkastelemaan luovasti asetusten (ja Euroopan meri- ja kalatalousrahaston) tarjoamia mahdollisuuksia sen varmistamiseksi, että kaikki kalastusalan, vesiviljelyn, meriympäristön ja rannikkoyhteisöjen kestävä kehitystä edistävät mahdollisuudet hyödynnetään parhaalla mahdollisella tavalla.

Bryssel 29. marraskuuta 2013

*Alueiden komitean
puheenjohtaja*

Ramón Luis VALCÁRCEL SISO

Alueiden komitean lausunto aiheesta ”Strategiset suuntaviivat EU:n vesiviljelyalan kestäväksi kehittämiseksi”

(2014/C 114/08)

I POLIITTISET SUOSITUKSET

ALUEIDEN KOMITEA

1. suhtautuu myönteisesti Euroopan komission tiedonantoon ”Strategiset suuntaviivat EU:n vesiviljelyalan kestäväksi kehittämiseksi” ja painottaa, että vesiviljelyalaa (kuten muitakin alkutuotannon aloja) olisi pidettävä strategisesti tärkeänä ruokaan, luonnonvaroihin ja alueisiin liittyviin tulevaisuuden haasteisiin vastaamiseksi.
2. korostaa sinisen kasvun merkitystä ja että vesiviljelyalan kestävä kehitys tukeva unionitason strategia on välttämätön, jotta alalla voidaan saavuttaa työllisyyteen ja tuottavuuden lisäämiseen liittyvät tavoitteet EU:n talouden elvyttämiseen tähtäävän Eurooppa 2020 -strategian mukaisesti.
3. kehottaa, että suuntaviivojen keskeiseksi tavoitteeksi olisi asetettava laittoman, ilmoittamattoman ja sääntelemättömän kalastuksen vähentäminen soveltamalla monitasoiseen hallintoon perustuvaa lähestymistapaa.
4. muistuttaa, että se on tukenut vesiviljelyalaa useissa aikaisemmissa lausunnoissaan ja kehottanut tunnustamaan sen omaksi politiikan alakseen, jota olisi rahoitettava ja tuettava riittävästi, jotta siitä voi tulla vahva vaihtoehto perinteiselle kalastukselle. Siksi komitea olisikin otettava keskeiseksi kumppaniksi tällaisen politiikan edistämiseen.
5. kiinnittää huomiota FAO:n arvioon, jonka mukaan tällä hetkellä 47 prosenttia kaikesta ihmisravinnoksi tarkoitetusta kalasta on peräisin vesiviljelystä, ja pitää valitettavana sitä, että EU:n vesiviljelyalan osuus on ainoastaan 2,3 prosenttia koko maailman tuotannosta ja 4 prosenttia sen arvosta.⁽¹⁾
6. on syvästi huolissaan siitä, että EU, joka oli edelläkävijä viljelykalojen tuotannossa, joutuu nyt tuomaan yli 60 prosenttia vesiviljelytuotteista, vaikka unioni kykenisi hyvin tuottamaan tämän ravinnon alueellaan tarjoten työpaikkoja kansalaisilleen ja noudattaen korkeimpia normeja.
7. tunnistaa tarpeen kehittää vesiviljelyn tarjoamia mahdollisuuksia paikalleen juuttuneen alan nostamiseksi uuteen taloudelliseen kukoistukseen.
8. on tyytyväinen siihen, että komissio myöntää tarpeen kuroa umpeen kalojen ja äyriäisten kulutuksen ja kalastussäätöjen määrän välistä eroa EU:ssa ja tunnustaa vesiviljelyalan roolin tämän tavoitteen saavuttamisessa.
9. painottaa, että kestävästä kehityksestä on tullut Euroopan tasolla ehdoton edellytys kaikenlaiselle sosioekonomiselle kasvulle, ja kullakin alalla poliittinen sitoutuminen ja resurssit on keskitettävä sen hyväksi.
10. katsoo, että kestävyysperiaatteiden mukaisella vesiviljelyn kehityksellä on strateginen merkitys, kun otetaan huomioon kaikkien alueiden ja paikallisyhteisöjen (myös sisämaassa sijaitsevien) välittömät intressit sekä ympäristöpolitiikkojen, vesien laadun (merien ja sisävesien) ja alan taloudellisen suorituskyvyn väliset yhteydet.
11. muistuttaa, että vesiviljely ei ole EU:ssa yhdenmukaista, vaan alalla on erilaisia viljelytekniikoita, kuten suljetun ja avoimen kierron järjestelmiä, jotka voivat olla ekstensiivisiä tai intensiivisiä, viljelyä harjoitetaan kiinteällä maalla, järvissä, lammikoissa ja erilaisissa altaissa, rannikon lähellä ja avomerellä, ja se kattaa meri- ja makean veden kalojen sekä äyriäisten viljelyn Skandinavian kylmiltä vesiltä eteläisen Euroopan lämpimämmille merille. Näistä eroista huolimatta EU:n vesiviljely tarvitsee tukea voidakseen kehittyä taloudellisesti kilpailukykyiseksi ja merkittäväksi alaksi, joka tarjoaa työpaikkoja sekä lisää osaamista ja omanarvontuntoa paikallisella tasolla.

⁽¹⁾ Facts and Figures on the Common Fisheries Policy 2012 (tietoja ja tilastoja yhteisestä kalastuspolitiikasta 2012).

12. pitää tarpeellisenä tiedotuskampanjaa, jonka avulla tuodaan esille näitä mahdollisuuksia ja alan monimuotoisuutta. Komitea ehdottaa, että myös vesiviljelytuotteiden merkintöjen avoimuutta lisätään siten, että intensiivisestä viljelystä peräisin olevat tuotteet voidaan erottaa niistä, joita viljellään luonnollisemmissa olosuhteissa (esim. meressä olevat altaat jne.).

13. katsoo, että EU:n tulisi ottaa johtava rooli ekologisten ja kestäväpohjaisten vesiviljelymenetelmien kehittämisessä ja valmistauduttava ”siniseen vallankumoukseen” käyttämällä unionissa kehitettyjä innovatiivisia teknologioita ja järjestelmiä kalojen tuotannossa, ruokinnassa, poikastuotannossa ja pyynnissä.

14. jakaa huolen EU:n vesiviljelytuotannon polkemisesta paikallaan ja katsoo, ettei ala edelleenkaan hyödy riittävästi eurooppalaisten kala- ja äyriäistuotteiden korkean laadun, hygienian ja elintarviketurvallisuuden tarjoamasta kilpailuedusta.

15. suosittelee, että EU:n tulisi säilyttää mahdollisimman korkeatasoiset tarkastukset unioniin tuotaville vesiviljelytuotteille, jotka toimivat usein raaka-aineina eurooppalaisten yritysten jalostustarpeisiin, sekä varmistaa terveys- ja hygieniavaatimuksia sekä työ- ja ympäristöolosuhteita koskeva standardoitu sääntelykehys sekä yhteisöön tuotujen että EU:ssa valmistettujen tuotteiden osalta.

16. kiinnittää huomiota positiivisiin sosioekonomisiin vaikutuksiin, joita vesiviljelyalan (ja siihen kytkeytyvien tuotannonalojen) pitkäaikaisella kasvulla voi olla, sillä se voi tarjota mahdollisuuden vastata kasvavaan sisäiseen kysyntään, joka katetaan tällä hetkellä tuontituotteilla, sekä käynnistää työllisyyden kasvua edistäviä prosesseja.

17. on tyytyväinen siihen, että komissio pyrkii käynnistämään vapaaehtoisin yhteistyöprosessin, jonka kautta jäsenvaltiot otetaan mukaan monivuotisten kansallisten strategiasuunnitelmien laatimiseen. Komitea suosittelee kuitenkin, että kehitystä mittaavien indikaattoreiden luominen ei aiheuttaisi liiallista byrokraattista taakkaa paikallishallinnolle ja yrityksille.

18. pahoittelee, ettei tiedonannossa viitata paikallis- ja alueviranomaisten rooliin kestävyysajattelun mukaisen vesiviljelyn kehityksen edistämiseksi. Ne voivat esimerkiksi lisätä vesiviljelytuotteiden tunnettuutta kouluissa toteutettavilla tiedotuskampanjoilla sekä edistää paikallisten ja kausittaisten (lyhyen tuotantoketjun) tuotteiden kulutusta.

19. suosittelee, että perustettavaksi ehdotettu vesiviljelyalan neuvoo-antava toimikunta hyödyntäisi työssään alueilta saatavaa palautetta. Eräissä jäsenvaltioissa alueilla on toimivaltuuksia taloudellisen kehityksen alalla.

20. on yhtä mieltä siitä, että ympäristöä, kansanterveyttä, kuluttajien suojelemista ja ympäristön kestävyttä koskevien EU:n vaatimusten noudattaminen on tärkeää vesiviljelyn kestäväpohjaisen kehityksen kannalta. Monivuotisten kansallisten strategiasuunnitelmien yhteiset tavoitteet on asetettava johdonmukaisesti näiden vaatimusten pohjalta.

21. tukee myös vaatimusta edistää EU:n ympäristölainsäädännön täytäntöönpanoa siten, ettei tuotantoketjun toimijoille aiheuteta kohtuutonta rasitusta. Tämän kannalta tuottajien itsensä ja paikallis- ja alueviranomaisten osaamisella voi olla ratkaiseva merkitys vesiviljelyalan neuvoo-antavassa toimikunnassa.

22. painottaa toteutettujen sidosryhmäkuulemisten merkitystä ja toivoo, että tällaiset kuulemismenettelyt voitaisiin järjestää uudelleen vuoden 2017 loppuun mennessä kaavaillun kansallisten suunnitelmien väliarvioinnin yhteydessä.

23. on yhtä mieltä komission nimeämisestä ensisijaisista haasteista ja vastaavista suuntaviivoista, joissa painotetaan tarvetta a) vähentää hallinnollista rasitetta, b) helpottaa maa- ja vesialueiden saatavuutta, c) parantaa alan kilpailukykyä ja d) pyrkiä takaamaan tasapuoliset toimintaedellytykset EU:n vesiviljelyalan kilpailuetuja hyväksi käyttämällä.

24. muistuttaa, että yli 90 prosenttia vesiviljelytoiminnasta on pienten ja keski suurten yritysten harjoittamaa ja että niiden kokonaiskannattavuus ja kestävä kehitys edellyttävät avoimuutta, tehokkaita hallinnollisia menettelyitä ja ennakoitavuutta. Ilman selkeitä puitteita talouden toimijat eivät kykene tekemään tietoon perustuvia valintoja investoinneista ja toiminnan laajentamisesta ja siten luomaan työpaikkoja ja kasvattamaan tuotantoa.

Hallinnollisten menettelyjen yksinkertaistaminen

25. pahoittelee, että jo vuonna 2002 julkaistussa tiedonannossa ja sitä koskevassa AK:n lausunnossa eritelty esteet uusien vesiviljelylaitosten perustamiselle eivät vielä ole poistuneet; sen sijaan ne rajoittavat entistä enemmän tällaisen kaupallisen toiminnan aloittamista. Uuden vesiviljely-yrityksen perustamiseen liittyvät menettelyt kestävät masentavan kauan, keskimäärin 2–3 vuotta (verrattuna vain 6 kuukauteen Norjassa, joka on alan johtava eurooppalainen toimija), mikä muodostaa esteen monelle mahdolliselle yrittäjälle ja asettaa koko EU:n epäedulliseen asemaan maailmanlaajuisiin kilpailijoihinsa nähden. Lainsäädäntö, jolla vähennetään tätä keskimääräistä aikaa ja eri jäsenvaltioiden välisiä eroja, on entistä välttämättömpää.

26. kehottaa komissiota ottamaan strategisissa suuntaviivoissaan huomioon kestävän enimmäistuoton.

27. on yhtä mieltä siitä, että komission tulee toimia jäsenvaltioiden keräämien tietojen perusteella yhteistyössä asianomaisten viranomaisten kanssa yksilöidäkseen parhaat toimintatavat ja ne kohdat, joiden osalta hallintoa voidaan tehostaa. Vastaavaa analyysia tulisi soveltaa myös menettelyihin, jotka liittyvät unionin rahoituksen myöntämiseen vesiviljely-yrityksille.

28. muistuttaa, että Euroopassa toimilupien myöntäminen vesiviljelylaitoksille sekä alueella toimivien pienten ja keski suurten vesiviljely-yritysten tukeminen kuuluvat usein alue- ja paikallisviranomaisten toimivaltaan. Kun vaakakupissa painavat yhtäältä tiukat ympäristönsuojelulait sekä ympäristöjärjestöjen ja matkailualan painostus ja toisaalta perinteisen kalastuksen taloudellinen taantuminen ja kasvava työttömyys, paikallis- ja alueviranomaiset hyötyisivät suuresti kestävästä EU:n vesiviljelyalalla koskevista selkeistä suuntaviivoista.

29. toteaa, että alue- ja paikallisviranomaiset voivat tukea merkittävästi myös hyvien hallintokäytäntöjen edistämistä esimerkiksi asettamalla saataville tietoja, joita jäsenvaltioiden on määrä kerätä vuoden 2013 loppuun mennessä.

Kestävän kehityksen ja vesiviljelyn kasvun varmistaminen harjoittamalla koordinoitua aluesuunnittelua

30. toteaa, että vesiviljely vaikuttaa yleisesti ottaen kalastusta herkemältä ympäristön pilaantumisen kannalta ja että on tärkeää kannustaa jäsenvaltioita laatimaan etukäteen "riskikartat" ja "vaikutusaluekartat" sisämaa-alueille, aluemerille ja rannikkoalueille. Nämä kartat voitaisiin toimittaa Euroopan meriturvallisuusvirastolle, ja niiden pitäisi sisältää tietoa infrastruktuureista ja toiminnoista, joilla saattaa olla vaikutusta vesien laatuun, toteutetuista lieventävistä toimenpiteistä, valvontakampanjoista, uusista suurhankkeista jne.

31. myöntää, että vesiviljelyala hyötyisi koordinoitusta aluesuunnittelusta, joka on välttämätöntä myös merialalla, jotta vähennetään ristiriitoja päällekkäisten käyttötapojen välillä, vahvistetaan niiden kestäväpohjaisuutta, vähennetään epävarmuutta, helpotetaan investointeja ja vauhditetaan vesiviljely-yritysten kehitystä.

32. neuvoo hyödyntämään maksimaalisesti mahdollisuudet ottaa rannikkoalueiden toimintaryhmät mukaan aluesuunnitteluvaiheessa. Näiden ryhmien kautta aluetaso voidaan ottaa mukaan resurssien suunnitteluun ja hallinnointiin, ja ne edustavat useita alueellisia sidosryhmiä.

33. painottaa vesiviljelyn ja kalastuksen välisen yhteistyön merkitystä. Niiden synergisellä kehityksellä on positiivisia vaikutuksia yritysten, rannikko- ja saariyhteisöjen näkökulmasta, sillä kalastusalalta poistuvaa työvoimaa voitaisiin hyödyntää kasvavalla vesiviljelyalalla. Lisäksi kehittämällä vesiviljelyalan sekä jalostukseen ja kauppaan liittyvän toiminnan yhteisvaikutuksia ja yhteistyötä voidaan luoda lisäarvoa vesiviljelyalan tuotteille.

34. pyytää komissiota edellyttämään jäsenvaltioilta monivuotisten kansallisten strategiasuunnitelmien laatimisen yhteydessä tarkempia tietoja vaikutuksista, jotka kohdistuvat rannikkoalueilla toimiviin vesiviljely-yrityksiin, vaikutusten lieventämisen kriteereistä sekä näille yrityksille tarkoitetuista korvaavista toimenpiteistä.

35. on yhtä mieltä siitä, että makeanveden vesiviljelyyn parhaiten soveltuvien alueiden yksilöiminen on tärkeää. Komitea toivoo, että kansallisista parhaista toimintatavoista, jotka jäsenvaltioiden on yksilöitävä, joidenkin olisi liityttävä makeanveden vesiviljelyyn.

36. on yhtä mieltä siitä, että vesiviljelylaitosten ympäristövaikutusten arviointi aluesuunnittelun yhteydessä voi helpottaa yksityisille toimijoille aiheutuvaa hallinnollista rasitetta.

37. toivoo, että strategisissa suuntaviivoissa voitaisiin viitata murtovesiympäristöjen (rannikkoaltaat ja laguunit) hyödyntämiseen rannikkoalueiden koordinoitussa aluesuunnittelussa, sillä ne voivat paitsi lisätä EU:n vesiviljelytuotantoa, myös tukea merkittävästi sosio-ekonomista kestävyys kriisiaikoina.

EU:n vesiviljelyalan kilpailukyyn parantaminen

38. on yhtä mieltä siitä, että vesiviljely-yritykset hyötyisivät markkinoiden tehokkaammasta järjestäytymisestä ja vesiviljelyalan tuottajaorganisaatioiden parantuneesta rakenteesta.

39. kehottaa komissiota jatkamaan vesiviljelyalan tuottajaorganisaatioiden suoraa kuulemista, jonka tavoitteena on yksilöidä organisaatioiden kohtaamat suurimmat esteet kehitykselle ja mahdollisesti käytetyt ratkaisumeکانismit.

40. katsoo, että tuottajaorganisaatioiden toimittamat tuotantoa ja kaupan pitämistä koskevat suunnitelmat ovat käyttökelpoisia välineitä vesiviljely-yritysten kilpailukyyn parantamiseen (yhdessä tuotanto- ja alakohtaisten sopimusten ja merkkejä koskevien politiikkojen kanssa) sekä kuluttajien kasvaviin odotuksiin vastaamiseksi tehokkaalla tavalla elintarvikkeiden laadun ja monipuolisuuden osalta.

41. korostaa alue- ja paikallisviranomaisten ja niiden (tutkimuksen ja testauksen alalla toimivien) yksiköiden roolia sekä markkinasuuntautuneen tutkimuksen, innovoinnin ja osaamisen siirron edistämässä että jäsenvaltioiden kumppaneina erilaisten kansallisten tutkimusohjelmien synergioiden tukemisessa ja toteuttamisessa.

42. kannustaa komissiota kiinnittämään edelleen vahvasti huomiota vakaviin ongelmiin, joita kalansyöjälinnut ja muut kalaa syövät eläinlajit (esim. saukko) aiheuttavat laajamittaiselle vesiviljelylle ja luonnon monimuotoisuudelle, sekä arvioimaan jäsenvaltioiden mahdollisesti hyödyntämien, lintu- ja luontotyyppidirektiivien mukaisten poikkeussäännösten tehokkuutta. Lisäksi olisi myös kiireellisesti tutkittava, onko kalaa syövien "ongelmallisten eläinlajien" suojele eräillä alueilla edelleen EU:n lainsäädännön mukaista, jotta voitaisiin vaivatta perustella jäsenvaltioissa tarvittavat poikkeukset muuttuneiden luokitusten pohjalta.

43. pitää erittäin aiheellisena, että jäsenvaltiot sekä paikallis- ja alueviranomaiset tukevat ja kehittävät koulutuksen ja ammatillisen koulutuksen ohjelmia, joiden tulisi olla mukautettuja vesiviljelyalan markkinoiden tarpeisiin sekä tarjota tietoa tämänhetkisestä tarjonnasta ja tavoitelluista kehityslinjoista.

44. katsoo, että Euroopan komissio voi tukea osaamisen, parhaiden toimintatapojen ja innovaatioiden siirtoa sekä perustamalla kaavaillun EU:n markkinaseurantakeskuksen että kannustamalla jäsenvaltioita kohdentamaan tulevissa toimenpideohjelmissa laajapohjaisempaa tukea niille (etenkin kollektiivisille) vesiviljely-yrityksille, jotka toteuttavat osaamisen ja innovoinnin siirtoon tähtääviä hankkeita.

EU:n toimijoiden tasavertaisten toimintaedellytysten edistäminen toimijoiden kilpailuetuja hyväksi käyttämällä

45. pitää tarpeellisena, että kuluttajat saavat täsmällistä tietoa kaikkien – sekä eurooppalaisten että unionin ulkopuolisten – vesiviljelytuotteiden laadusta, sillä asianmukaiset tiedot vahvistavat alan kilpailukykyä.

46. katsoo, että pakkausmerkintöjen ja vapaaehtoisten sertifiointijärjestelmien osalta monivuotisten kansallisten strategiasuunnitelmien tulisi tarjota ajantasainen toimintakehys ja kattava arvio tilanteesta sekä edistää yhdenmukaisuutta EU-tasolla.

47. toivoo, että kestävä kehittäminen EU:n vesiviljelyalalla koskevien suuntaviivojen yhteydessä voitaisiin painottaa tuottajaorganisaatioiden ja rannikkoalueiden toimintaryhmien roolia vesiviljelytuotteiden ja niiden tuotantoalueiden kokonaisvaltaisessa markkinoinnissa. Alueet voivat konkreettisesti edistää näitä tavoitteita.

48. katsoo, että tuotteiden jäljitettävyyden ja lyhyiden elintarvikeketjujen edistämiseksi jäsenvaltioiden ja alueiden on hyödynnettävä maatalousalalta saatuja myönteisiä kokemuksia sekä edistettävä niiden soveltamista vesiviljely-yrityksissä, jotta näiden kilpailukyky paranisi.

49. katsoo, että paikallisia kalastuksenhoitosuunnitelmia on tarkasteltava myös vesiviljelyalan kanssa saavutettavien synergioiden näkökulmasta, sillä niissä käsitellään teemoja, kuten poikastuotantoalueet, tuotannon kausivaihtelu, markkinakysyntään vastaaminen ja kalastusosalta poistuva työvoima.

50. korostaa, että on tärkeää kiinnittää mahdollisimman paljon huomiota luonnonmukaisten tuotteiden kasvavaan kysyntään, joka voi edistää alan kasvua.

51. kannattaa asetettujen tavoitteiden jakamista jäsenvaltioiden, komission ja vesiviljelyalan neuvoa-antava toimikunnan välillä. Jäsenvaltioiden tavoitteisiin voitaisiin lisätä myös paikallisten julkisen ja yksityisen sektorin kumppanuuksien hyödyntäminen rannikkoalueiden toimintaryhmien perustamiseksi, sillä nämä voivat edistää kestävästä kehityksestä vesiviljelyalalla.

Uusi hallintotapa EU:n vesiviljelyalan tukemiseksi

52. on tyytyväinen siihen, että komissio on ottanut huomioon AK:n (lausunnossa CdR 20/2003) antaman suosituksen neuvoa-antavan komitean perustamisesta erityisesti vesiviljelyä varten. Sen tehtävänä on tarjota puolueetonta tietoa päätöksentekijöille. Komitea muistuttaa myös tarjoutuvansa "toimimaan välittäjänä ja foorumina, jonka avulla taataan kansalaisten osallistuminen vesiviljelyyn liittyviin kysymyksiin ja tiedottaminen niistä, ja osallistumaan siten vesiviljelyalan hallinnon parantamiseen" ⁽²⁾.

Bryssel 29. marraskuuta 2013

*Alueiden komitean
puheenjohtaja*

Ramón Luis VALCÁRCEL SISO

⁽²⁾ EUVL C 141, 29.5.2010, s. 37–44.

III

(Valmistavat säädökset)

ALUEIDEN KOMITEA

104. TÄYSISTUNTO, 28.–29. MARRASKUUTA 2013

Alueiden komitean lausunto aiheesta ”Tutkijat, opiskelijat, vapaaehtoistyöntekijät ja muut kolmansien maiden kansalaisten ryhmät”

(2014/C 114/09)

I POLIITTISET SUOSITUKSET

ALUEIDEN KOMITEA

Viitekehys

1. toteaa, että Lissabonin sopimuksella vahvistetaan Euroopan unionin roolia kolmansien maiden kansalaisten maahantuloa koskevassa politiikassa. Tavoitteena on hallita maahanmuuttovirtoja tehokkaasti, kohdella jäsenvaltioissa laillisesti asuvia kolmansien maiden kansalaisia oikeudenmukaisesti sekä estää laitonta maahanmuuttoa ja ihmiskauppaa. Näin ollen Lissabonin sopimuksessa vahvistetaan, että Euroopan parlamentti ja neuvosto hyväksyvät toimenpiteitä, jotka koskevat muun muassa maahantulon, oleskelun ja unionin alueella vapaasti liikkumisen edellytyksiä, sekä laativat sääntöjä pitkäaikaisten viisumien ja oleskelulupien myöntämisestä jäsenvaltioissa; näihin kuuluvat myös perheiden yhdistämistä koskevat säännökset. Sen sijaan perussopimuksessa todetaan erikseen, että EU voi laatia toimenpiteitä tukeakseen jäsenvaltioita, mutta sen tavoitteena ei ole kolmansien maiden kansalaisten kotouttamista koskevien jäsenvaltioiden lakien ja asetusten yhdenmukaistaminen.

2. toteaa, että jäsenvaltiot ovat edelleen toimivaltaisia määrittämään, kuinka paljon kolmansista maista tulevia maahanmuuttajia ne vastaanottavat alueelleen työskentelemään. Maahanmuuttajien kotouttaminen kuuluu useimmissa tapauksissa ensisijaisesti jäsenvaltioiden vastuulle, mutta päävastuun kotouttamispolitiikan täytäntöönpanosta muun muassa koulutuksen, terveydenhuollon, asumisen ja työmarkkinoiden alalla kantavat alue- ja paikallisviranomaiset.

3. muistuttaa, että Tukholman ohjelmassa, jossa määritetään unionin painopisteet oikeuden, vapauden ja turvallisuuden alalle vuosiksi 2010–2014, tunnustetaan, että asianmukaisesti hallituilla muuttovirroilla voi olla myönteinen vaikutus oikeudenmukaisen ja osallistavan yhteiskunnan sekä kilpailukykyisen talouden luomisessa, ja korostetaan laillisten maahanmuuttajien sosiaalisen, taloudellisen ja kulttuurisen kotouttamisen merkitystä muuttoliikkeen myönteisten vaikutusten varmistamiseksi sekä maahanmuuttajien että vastaanottavien yhteiskuntien kannalta.

4. palauttaa mieliin, että unionin ulkopuolisten maiden kansalaisten kotouttamista koskevassa uudessa eurooppalaisessa toimintasuunnitelmassa todetaan maahanmuuton vaikuttavan myönteisesti EU:n kehitykseen ja ehdotetaan toimenpiteitä maahanmuuttajien kotouttamiseksi nykyistä paremmin. Euroopan komissio pitää kotouttamista asteittaisena prosessina, joka on eri hallintotasojen yhteisellä vastuulla ja joka edellyttää asiaankuuluvilta toimijoilta määrätietoista, tilanteen tasalla olevaa työtä sekä jatkuvaa yhteistoimintaa.

5. katsoo, että yksi Euroopan tämän päivän haasteista on väestön ikääntyminen, joka yhdistettynä viimeaikaiseen maailmanlaajuiseen talouskriisiin johtaa pätevän työvoiman puutteeseen ja uhkaa välittömästi heikentää talouden dynaamisuutta, kilpailukykyä, luovuutta ja innovointikapasiteettia. Tällaisessa tilanteessa kolmansien maiden kansalaisten maahantulo tutkimusta, opiskelua, käytännön koulutusta, vapaaehtoistyötä, vaihto-ohjelmiin osallistumista tai au pairina työskentelyä varten auttaa paikkaamaan inhimillisen pääoman vajetta.

6. toteaa, että Euroopan maiden ongelmana ovat työvoiman puute tietyillä aloilla ja se, ettei maiden omilla tai muualta EU:sta tulevilla työntekijöillä ole asianmukaista pätevyyttä hoitaa tiettyjä työtehtäviä erityisesti pitkälle erikoistuneilla aloilla, kuten terveydenhuollon, tieteen ja teknologian alalla.

7. painottaa, että inhimillisen pääoman vahvistaminen on yksi älykkääseen, kestäväan ja osallistavaan kasvuun EU:ssa tähtäävän Eurooppa 2020 -strategian selkeistä poliittisista tavoitteista.

8. toteaa, että direktiivissä 2005/71/EY säädetään nopeutetusta maahanpääsymenettelystä, jota sovelletaan sellaisiin kolmansista maista peräisin oleviin tutkijoihin, jotka ovat tehneet vastaanottosopimuksen jäsenvaltion hyväksymän tutkijaorganisaation kanssa. Vastaanottosopimus on todiste asianmukaisen tutkimushankkeen olemassaolosta ja siitä, että tutkijalla on haluttu tieteellinen pätevyys tutkimuksen toteuttamiseksi sekä riittävät varat ja sairausvakuutus. Tutkijat saavat lisäksi mahdollisuuden oleskella toisen jäsenvaltion alueella tutkimushankkeensa puitteissa ja antaa siellä opetusta kansallisen lainsäädännön vaatimusten mukaisesti.

9. toteaa, että direktiivissä 2004/114/EY asetetaan kolmansista maista olevien opiskelijoiden maahanpääsyyn sovellettavia sitovia säännöksiä, joita jäsenvaltiot voivat halutessaan soveltaa myös vaihto-oppilaisiin, vapaaehtoistyöntekijöihin ja palkattomiin harjoittelijoihin. Jos opiskelija täyttää asetetut vaatimukset, hänellä on oikeus saada oleskelulupa, hän saa eräitä työhön liittyviä oikeuksia ja hän voi liikkua jäsenvaltiosta toiseen opiskelua varten.

10. panee merkille, että palkallisten harjoittelijoiden ja au pairien maahanpääsystä ei ole annettu direktiiviä eikä jäsenvaltioilla ole yhtenäistä oikeudellista kehystä tai edes toisiaan vastaavia säännöksiä heidän työskentelynsä sääntelemiseksi. Valtaosa ei myöskään ole hyväksynyt kotityöntekijöitä koskevaa Kansainvälisen työjärjestön (ILO) yleissopimusta, joka tulee voimaan syyskuussa 2013.

11. toteaa, että tämä lausunto liittyy aihepiiriin, josta AK on jo aiemmin antanut lausuntoja, ja sen tarkoituksena on ilmaista AK:n näkemys siitä, miten tulisi säännellä kolmansien maiden kansalaisten maahantuloa ja oleskelua unionin toimivaltaan kuuluvalla alueella tutkimusta, opiskelua, oppilasvaihtoa, palkallista tai palkatonta harjoittelua, vapaaehtoistyötä tai au pairina työskentelyä varten. Samalla esitetään ehdotuksia, joiden tarkoituksena on varmistaa paikallis- ja alueyhteisöjen nykyistä tiiviimpi osallistuminen tämän aihepiirin käsittelemiseen sekä direktiivin tehokas täytäntöönpano.

Pääperiaatteet

12. korostaa, että kolmansien maiden kansalaisten vastaanottopolitiikan tulee olla sopusoinnussa eurooppalaisten perusarvojen kanssa. Näitä ovat muun muassa ihmisoikeuksien ja monimuotoisuuden kunnioittaminen, syrjimättömyys ja yhtäläisten mahdollisuuksien ja suvaitsevaisuuden edistäminen. Poliitiikan on myös sovittava yhteen koheesiota, työllisyyttä, kehittämistä, ulkosuhteita sekä vapautta, turvallisuutta ja oikeutta koskevien EU:n poliittisten peruslinjausten kanssa.

13. katsoo, että yhtäläisen kohtelun periaatteen soveltaminen on keskeisen tärkeää laadukkaassa demokraattisessa järjestelmässä ja että periaate on yksi Euroopan unionin kulttuurin suurista saavutuksista ja kulmakivistä.

Menetelmä

14. katsoo, että monitasoisen hallinnon menetelmällä päästään parhaisiin tuloksiin kolmansien maiden kansalaisten maahantulo- ja oleskeluasioissa. Lähestymistavassa on noudatettava toissijaisuusperiaatetta, joka säätelee Euroopan unionin, jäsenvaltioiden sekä paikallis- ja aluehallinnon välistä yhteistyötä.

15. on vakuuttunut siitä, että kaikkien muuttoliikkeisiin liittyvien aloitteiden on konkreettisten tulosten aikaansaamiseksi perustuttava strategiaan tavoitteisiin ja kolmansien maiden kanssa yhteisesti sovittuihin sitoumuksiin. Tehtäessä työtä unionin kiinnostavuuden lisäämiseksi ja kolmansien maiden kansalaisten pääsyedellytysten helpottamiseksi on käytävä vuoropuhelua kyseisten maiden kanssa ja otettava huomioon unionin ulkosuhdetoiminnan tavoitteet ja ulkorajoilla tapahtuvaan maahanmuuttoon sovellettava politiikka, jotka on määritelty maahanmuuttoa ja liikkuvuutta koskevassa uudistetussa kokonaisvaltaisessa lähestymistavassa.

Lainsäädäntökehyksen parantaminen ja puutteiden korjaaminen

16. katsoo, että voimassa olevain lainsäädäntökehyksen heikot kohdat on korjattava, jotta voidaan tukea kolmansien maiden tutkijoiden ja opiskelijoiden liikkuvuutta ja kannustaa heitä tulemaan EU:hun. Muuttovirtojen kasvu ja tähän sisältyvä mahdollisuus saada pitkälle koulutettua työvoimaa kolmansista maista voivat auttaa kattamaan unionin tarpeita.

17. kannattaa direktiiviehdotusta COM(2013) 151, joka tarkoituksena on parantaa sellaisiin kolmansien maiden kansalaisiin sovellettava oikeudellista kehystä, jotka haluavat tulla EU:hun ja oleskella EU:n alueella väliaikaisesti yli kolme kuukautta tutkimusta tai opiskelua varten hankkiakseen kokemusta ja/tai osallistuakseen erilaisiin toimintoihin pätevyytensä ja taitojensa kehittämiseksi muun muassa tutkijoina, opiskelijoina, vapaaehtoistyöntekijöinä, palkattuina tai palkallisina harjoittelijoina tai au paireina.

18. tukee EU:n ponnisteluja säilyä kiinnostavana kohteena opiskelijoille ja tutkijoille. Unionin potentiaali on edelleen merkittävä, kun ajatellaan osaamista ja välttämätöntä infrastruktuuria kansainvälisten huippuosamiskeskusten kehittämiseksi eri tutkimus- ja tieteenaloille. Kansainvälisen kilpailukyvyn säilyttäminen edellyttää kuitenkin, että jäsenvaltiot laajentavat talous- ja tiedeyhteistyötään ja ottavat käyttöön yhteisiä ohjelmia ja tavoitteita. Koska maailman muut alueet ovat yhä kiinnostavampia kohteita opiskelijoille, tutkijoille ja erittäin koulutetuille siirtotyöläisille, EU:n on näiden ryhmien houkuttelemiseksi löydettävä lisäksi tehokkaita ratkaisuja havaittuihin ongelmiin.

19. katsoo, että direktiivi on soveltuva lainsäädäntöväline nykyisen järjestelmän puutteiden korjaamiseen ja johdonmukaisen oikeudellisen kehysten luomiseen. Sen avulla voidaan asettaa yhteisiä sitovia sääntöjä maahantuloedellytyksistä, menettelyistä ja luvista, mutta samalla se jättää jäsenvaltioille tarpeellista harkinnanvaraa täytäntöönpanovaiheeseen.

20. pitää valitettavana, että Euroopan komissio ei suoraan mainitse ”alhaalta ylöspäin” suuntautuvan mallin käyttöönottoa ja että tehdyssä vaikutustenarvioinnissa ei oteta huomioon kolmansien maiden kansalaisten maahantuloa ja oleskelua koskevan politiikan palkallis- ja aluetasolle asettamia erityisvelvoitteita.

21. on tyytyväinen siihen, että luodaan kaikkiin asianomaisiin kolmansien maiden kansalaisten ryhmiin sovellettava yhteinen kehys. Järjestelmän, joka houkuttelee tehokkaasti lahjakkaita maahanmuuttajia, on ehdottomasti perustuttava yhteisiin, yksinkertaistettuihin maahantuloedellytyksiin ja -vaatimuksiin.

22. tunnustaa tarpeen luoda avoin ja koordinoitu lainsäädäntökehys, jota sovelletaan kolmansien maiden kansalaisten maahantulo- ja oleskeluedellytyksiin, jos unionin halutaan olevan aiempaa houkuttelevampi ja helppopääsyisempi kohde kyseisten maiden kansalaisille. EU:n lainsäädännöllä tulee kattaa maahantulo- ja oleskeluedellytykset, pitkäaikaiset viisumit ja oleskeluluvat, EU:n jäsenvaltioissa laillisesti oleskelevien kolmansien maiden kansalaisten oikeudet ja säännökset heidän liikkuvuudestaan EU:n alueella.

23. on tyytyväinen siihen, että direktiivin yhteisiä säännöksiä sovelletaan palkallisiin harjoittelijoihin ja au paireihin, ja katsoo, että oikeudellisen aseman antaminen näille ryhmille tarjoaa tarvittavat takeet niihin kuuluvien kolmansien maiden kansalaisten yhdenvertaisesta kohtelusta.

24. kannattaa oleskeluluvan myöntämistä tai epäämistä koskevien menettelyllisten takeiden asettamista (29 artikla).

25. suhtautuu myönteisesti toimenpiteisiin, joilla edistetään unionin sisäistä liikkuvuutta kaikkien ryhmien osalta, ja panee merkille, että EU:n liikkuvuusohjelmiin, kuten Erasmus Mundus- ja Marie Curie -ohjelmaan, osallistuviin sovelletaan suotuisampia sääntöjä (29 artikla).

26. kannattaa oleskeluluvan myöntämismenettelyjen yksinkertaistamista ja suhtautuu myönteisesti jäsenvaltioille asetettuun veloitteeseen antaa tietoa maahantulon ja oleskelun edellytyksistä (30 artikla).

27. kannattaa sitä, että hakemusten käsittelystä perittävien maksujen määrittämiseen sovelletaan suhteellisuusperiaatetta (31 artikla).

28. on tyytyväinen siihen, että oikeudet yhdenvertaiseen kohteluun vastaanottavan jäsenvaltion kansalaisten kanssa tunnustetaan kaikille ryhmille tavaroiden ja palvelujen saatavuuden osalta lukuun ottamatta kuitenkin asunnon saamiseen sovellettavia menettelyjä (21 artiklan 2 kohta).

29. tukee säännöksiä, joiden mukaan opiskelijoilla on oikeus työskennellä vastaanottavassa jäsenvaltiossa enintään 20 tuntia viikossa ja heidän perheenjäsenillään on oikeus osallistua työmarkkinoille ja joiden mukaan opintojen päätyttyä nämä saavat oleskella maassa työnhakutarkoituksessa siten, että enimmäisoleskeluaika on kaiken kaikkiaan 12 kuukautta.

30. kannattaa 32 ja 33 artiklan säännöksiä tarvittavien tilastotietojen keräämisestä, jotta pystytään määrittämään uuden direktiivin nojalla maahantuloluvan saaneiden kolmansien maiden kansalaisten lukumäärä.

31. pitää tärkeänä myös sitä, että tutkijoihin ei sovelleta sosiaaliturvaa koskevasta yhdistelmäluvasta annetun direktiivin 2011/98/EY mukaisia rajoituksia.

Ehdotuksia tavoitteisiin pääsemiseksi

32. katsoo, että yhdenmukainen lähestymistapa on välttämätön, jotta voidaan saavuttaa direktiivin tavoitteet ja perimmäinen päämäärä, joka on kilpailukykyinen eurooppalainen talous kansainvälisessä ympäristössä. Kolmansien maiden inhimillisen potentiaalin houkuttelemiseksi käytettävät keinot eivät saa koskea ainoastaan kyseisten maiden kansalaisten maahantulon ja oleskelun edellytyksiä, vaan niillä on myös tuettava toimenpiteitä heidän kotouttamisekseen paikalliseen yhteiskuntaan. Toimenpiteitä voidaan toteuttaa monilla aloilla, joista mainittakoon esimerkiksi koulutus, työllisyys, kansanterveys sekä taloudellinen, sosiaalinen ja alueellinen yhteenkuuluvuus.

33. kannustaa jäsenvaltioita luomaan asianmukaisen sääntelykehyksen palkallisten harjoittelijoiden ja kotiapulaisten (au pairien) oikeudenmukaisen kohtelun takaamiseksi ja kehottaa niitä hyväksymään Kansainvälisen työjärjestön (ILO) puitteissa solmitun kotityöntekijöitä koskevan yleissopimuksen.

34. katsoo, että monitasoisen hallinnon soveltaminen on välttämätön ennakkoehdelytys unionin alueelle tulevien kolmansien maiden kansalaisten maahantulo- ja oleskelujärjestelyjen onnistuneelle sääntelylle. Alueiden komitea korostaa, että laajakkaiden maahanmuuttajien houkuttelupolitiikan tehokas käytännön täytäntöönpano edellyttää paikallis- ja aluehallinnon aktiivista osallistumista toimintaan, jolla edistetään direktiiviehdotuksen kohderyhmien liikkuvuutta. Kolmansien maiden kansalaisten maahantulon ja oleskelun edellytysten määrittäminen ja sitä kautta heidän vastaanottonsa ja kotouttamisensa EU:n jäsenvaltioihin ovat asioita, joilla on erittäin suuri merkitys paikallis- ja aluehallinnon näkökulmasta. Alueelliset tahot ovat ratkaisevassa roolissa luomassa olosuhteita, joissa kolmansien maiden kansalaiset saavat tietoa ja palveluja opetuksen, terveydenhuollon, työllisyyden, asumisen ja muiden luonteeltaan julkisten palvelujen alalla.

35. on vakuuttunut siitä, että johdonmukaisen eurooppalaisen lähestymistavan yhteydessä on tehtävä kustannusanalyysi, jotta voidaan ottaa huomioon uusien säännösten täytäntöönpanosta jäsenvaltioille ja alue- ja paikallisyhteisöille mahdollisesti aiheutuvat taloudelliset seuraukset ja hallinnollinen rasite. Komitea muistuttaa, että alue- ja paikallisyhteisöt ovat yhdyslinkki, jonka kautta maahanmuuttajat voivat luoda vahvan ja rakentavan suhteen vastaanottavaan yhteiskuntaan. Tästä roolista voi aiheutua lisäkustannuksia alueille ja kunnille, joiden erittäin hankalaksi mutta entistä välttämättömämmäksi tehtäväksi heikossa taloustilanteessa ja säästötoimenpiteiden kurimuksessa usein lankeaa kotouttamishaasteiden ratkaiseminen.

II MUUTOSEHDOTUKSET

Muutosehdotus 1

Johdanto-osan 6 kappale

Komission ehdotus	AK:n muutosehdotus
Tällä direktiivillä olisi edistettävä myös ihmisten välisiä yhteyksiä ja liikkuvuutta, jotka ovat unionin ulkoisen politiikan tärkeitä osatekijöitä, erityisesti kun on kyse Euroopan naapuruuspolitiikan piiriin kuuluvista maista ja unionin strategisista kumppaneista. Direktiivillä on tarkoitus paremmin myötävaikuttaa maahanmuuttoa ja liikkuvuutta koskevaan kokonaisvaltaiseen lähestymistapaan ja liikkuvuuskumppanuuksiin, jotka tarjoavat konkreettiset puitteet jäsenvaltioiden ja kolmansien maiden väliselle vuoropuhelulle ja yhteistyölle, myös laillisen muuttoliikkeen helpottamisessa ja järjestämisessä.	Tällä direktiivillä olisi edistettävä myös ihmisten välisiä yhteyksiä ja liikkuvuutta, jotka ovat unionin ulkoisen politiikan tärkeitä osatekijöitä, erityisesti kun on kyse Euroopan naapuruuspolitiikan piiriin kuuluvista maista ja unionin strategisista kumppaneista. Direktiivillä on tarkoitus paremmin myötävaikuttaa maahanmuuttoa ja liikkuvuutta koskevaan kokonaisvaltaiseen lähestymistapaan ja liikkuvuuskumppanuuksiin, jotka tarjoavat konkreettiset puitteet jäsenvaltioiden ja kolmansien maiden väliselle vuoropuhelulle ja yhteistyölle. <u>Yhteistyö, johon osallistuvat myös paikallisviranomaiset ja kansalaisyhteiskunnan toimijat, on keskeinen osa kehittämistyötä ja auttaa helpottamaan ja järjestämään myös laillista muuttoliikettä laillisen muuttoliikkeen helpottamisessa ja järjestämisessä.</u>

Perustelu

Ks. tämän lausunnon kohta 34.

Muutosehdotus 2

Johdanto-osan 32 kappale

Komission ehdotus	AK:n muutosehdotus
Unionin maahanmuuttosääntöjen ja liikkuvuustoimenpiteitä sisältävien unionin ohjelmien olisi täydennettävä toisiaan paremmin. Tällaisten unionin ohjelmien piiriin kuuluvilla tutkijoilla ja opiskelijoilla, jotka ovat kolmansien maiden kansalaisia, olisi oltava oikeus liikkua ensimmäisen jäsenvaltion myöntämän luvan kattamiin jäsenvaltioihin, kunhan täydellinen luettelo kyseisistä jäsenvaltioista on tiedossa ennen unioniin tuloa. Tällaisen luvan olisi annettava heille mahdollisuus liikkua tarvitsematta esittää mitään lisätietoja tai suorittaa mitään muita hakemusmenettelyjä. Jäsenvaltioita kannustetaan helpottamaan vapaaehtoistyöntekijöiden, jotka ovat kolmansien maiden kansalaisia, unionin sisäistä liikkuvuutta, jos vapaaehtoisohjelmat kattavat useampia kuin yhden jäsenvaltion.	Unionin maahanmuuttosääntöjen ja liikkuvuustoimenpiteitä sisältävien unionin ohjelmien olisi täydennettävä toisiaan paremmin. Tällaisten unionin ohjelmien piiriin kuuluvilla tutkijoilla ja opiskelijoilla, jotka ovat kolmansien maiden kansalaisia, olisi oltava oikeus liikkua ensimmäisen jäsenvaltion myöntämän luvan kattamiin jäsenvaltioihin, kunhan täydellinen luettelo kyseisistä jäsenvaltioista on tiedossa ennen unioniin tuloa. Tällaisen luvan olisi annettava heille mahdollisuus liikkua tarvitsematta esittää mitään lisätietoja tai suorittaa mitään muita hakemusmenettelyjä. Jäsenvaltioita ja julkishallintoa kaikilla tasoilla kannustetaan helpottamaan vapaaehtoistyöntekijöiden, jotka ovat kolmansien maiden kansalaisia, unionin sisäistä liikkuvuutta, jos vapaaehtoisohjelmat kattavat useampia kuin yhden jäsenvaltion.

Perustelu

Ks. tämän lausunnon kohta 34.

Muutosehdotus 3

Johdanto-osan 35 kappale

Komission ehdotus	AK:n muutosehdotus
Tämän direktiivin säännökset eivät vaikuta jäsenvaltioiden toimivaltaan säännellä kolmansien maiden kansalaisen maahanpääsyä työntekoa varten.	Tämän direktiivin säännökset eivät vaikuta jäsenvaltioiden toimivaltaan säännellä <u>paikallis- ja aluetason työmarkkinaolosuhteet huomioon ottaen</u> kolmansien maiden kansalaisen maahanpääsyä työntekoa varten.

Perustelu

Ks. tämän lausunnon kohta 34.

Muutosehdotus 4

14 artikla

Komission ehdotus	AK:n muutosehdotus
Au parejaa koskevat erityisedellytykset Kolmannen maan kansalaisen, joka hakee maahanpääsyä au pairina työskentelyä varten, on 6 artiklassa säädettyjen yleisten edellytysten lisäksi täytettävä seuraavat edellytykset: a) hänen on oltava yli 17-vuotias mutta alle 30-vuotias tai, tapauskohtaisesti perustelluissa tapauksissa, yli 30-vuotias; b) hän toimittaa selvityksen siitä, että isäntäperhe vastaa hänestä koko hänen oleskelunsa ajan kyseisen jäsenvaltion alueella ja erityisesti hänen toimeentulonsa, majoituksensa, terveydenhoitonsa sekä äitiys- ja tapaturmariskien osalta; c) hän esittää au pairin ja isäntäperheen välillä tehdyn sopimuksen, jossa määritellään hänen oikeutensa ja velvollisuutensa, mukaan lukien au pairille maksettava taskuraha ja asianmukaiset järjestelyt, jotka mahdollistavat kurssilla käymisen, sekä osallistuminen päivittäisiin töihin perheessä.	Au parejaa koskevat erityisedellytykset Kolmannen maan kansalaisen, joka hakee maahanpääsyä au pairina työskentelyä varten, on 6 artiklassa säädettyjen yleisten edellytysten lisäksi täytettävä seuraavat edellytykset: a) hänen on oltava yli 17-vuotias mutta alle 30-vuotias tai, tapauskohtaisesti perustelluissa tapauksissa, yli 30-vuotias; b) hän toimittaa selvityksen siitä, että isäntäperhe vastaa hänestä koko hänen oleskelunsa ajan kyseisen jäsenvaltion alueella ja erityisesti hänen toimeentulonsa, majoituksensa, terveydenhoitonsa sekä äitiys- ja tapaturmariskien osalta; c) hän esittää au pairin ja isäntäperheen välillä tehdyn sopimuksen, jossa määritellään hänen oikeutensa ja velvollisuutensa, mukaan lukien au pairille maksettava taskuraha ja asianmukaiset järjestelyt, jotka mahdollistavat kurssilla käymisen, sekä osallistuminen päivittäisiin töihin perheessä; <u>d) au pairin ja isäntäperheen väliseen sopimukseen sisältyy vähintään yksi kokonainen vapaapäivä viikossa.</u>

Perustelu

Muutoksella pyritään varmistamaan, että au parejaa kohdellaan yhdenvertaisesti muiden työntekijöiden kanssa viikoittaisten lepokausien osalta: heillä tulisi olla vähintään yksi kokonainen lepopäivä viikossa.

Bryssel 28. marraskuuta 2013

Alueiden komitean
puheenjohtaja

Ramón Luis VALCÁRCEL SISO

Alueiden komitean lausunto aiheesta ”Euroopan unionin solidaarisuusrahasto”

(2014/C 114/10)

I POLIITTISET SUOSITUKSET**ALUEIDEN KOMITEA*****Yleistä***

1. katsoo, että Euroopan unionin solidaarisuusrahasto (jäljempänä ”rahasto”) on tärkein väline, jonka avulla unioni voi reagoida jäsenvaltioissa tai ehdokasvaltioissa tapahtuviin suurkatastrofeihin ja osoittaa siten solidaarisuutta katastrofista kärsiviä maita, alueita ja kuntia kohtaan (Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 222 artiklan mukaisesti).
2. toteaa, että rahasto on osoittautunut nykymuodossaan yleisesti ottaen tehokkaaksi, mutta sen toimivuutta voitaisiin parantaa mm. yksinkertaistamalla rahaston käytön edellyttämiä hallinnollisia menettelyjä, jotta tukea voitaisiin saada huomattavasti nykyistä nopeammin katastrofin sattumisen jälkeen. Rahaston toimintasääntöjä olisi hyvä selkeyttää, ja rahaston kohdentamista katastrofialueiden tarpeisiin voitaisiin parantaa.
3. pitää valitettavana, että Euroopan komissio ehdottaa rahastoon osoitettavien varojen enimmäismääräksi vuodesta 2002 samana pysynyttä summaa eli 500:aa miljoonaa euroa (vuoden 2011 hintoina), sillä tämä heikentää mahdollisuuksia antaa tukea heti merkittävän katastrofin sattuessa, etenkin kun otetaan huomioon, että niitä tapahtuu yhä useammin.

Toissijaisuus ja suhteellisuus

4. katsoo, että voimassa oleva asetus ja siihen ehdotetut muutokset ovat toissijaisuus- ja suhteellisuusperiaatteiden mukaisia.

Merkitys paikallis- ja aluetason kannalta

5. toteaa, että suuret luonnonkatastrofit ovat tuhoisia ennen muuta niiden kohteeksi joutuneille kunnille ja alueille. Tuhoalueilla aiheutuu hyvin usein vakavia vahinkoja perusinfrastruktuurille sekä luonnon- ja kulttuuriperinnölle.
6. muistuttaa, että vahingoittunut infrastruktuuri on yleensä paikallis- ja alueyhteisöjen omistuksessa ja ne vastaavat näin ollen infrastruktuurin palauttamisesta toimintakuntoon. Niiden on myös huolehdittava pelastuspalveluista, evakuoitujen henkilöiden tilapäisestä majoittamisesta ja tuhoja kärsineiden alueiden puhdistamisesta.
7. katsookin, että vaikka rahastotuen pääasiallisia edunsaajia ovat jäsenvaltiot tai ehdokasvaltiot, rahaston myöntämällä tuella rahoitetaan loppujen lopuksi alue- ja paikallistasolla toteutettavia toimenpiteitä.
8. korostaa, että alue- ja paikallisyhteisöjen kannalta tärkeintä on, että rahasto reagoi nopeasti ja että käytettävissä olevat resurssit voidaan kohdentaa niin, että niiden avulla voidaan vastata parhaalla mahdollisella tavalla todellisiin tarpeisiin.
9. suhtautuu siis erittäin myönteisesti komission ehdotuksiin, joiden tavoitteena on nopeuttaa rahaston antamaa tukea ja parantaa sen kohdentamista. Komitea esittää muutamia etenkin paikallis- ja alueyhteisöjen kannalta tärkeitä suosituksia.
10. huomauttaa tarpeesta ottaa huomioon syrjäisimpien alueiden erityistilanne, sillä ne ovat alttiimpia äärimmäisille sääilmiöille.

Rahaston soveltamisala (2 artikla)

11. on tyytyväinen siihen, että rahaston soveltamisalaa on selkeytetty. Tämä vähentää nykyistä oikeudellista epävarmuutta ja ehkäisee näin ollen sitä, että esitettäisiin hakemuksia, jotka eivät täytä tukiehtoja.

Rahaston käyttö poikkeuksellisten alueellisten katastrofien tapauksessa (2 artikla)

12. kannattaa komission toimia, joiden tavoitteena on yksinkertaistaa "alueellisen katastrofin" määritelmää ottamalla käyttöön BKT:hen perustuva selkeä kriteeri. Uusi määritelmä helpottaa hakemusten arviointia Euroopan komissiossa ja auttaa lisäämään rahaston avoimuutta ja tehokkuutta. Potentiaalisten hakijoiden on vastaisuudessa helpompi arvioida etukäteen, oikeuttaako kyseessä oleva katastrofi tukitoimenpiteisiin.

13. ehdottaa, että kriteeriksi, jonka mukaan katastrofi voidaan määritellä "alueelliseksi luonnonkatastrofiksi", asetetaan 1,0 prosenttia NUTS 2 -tason alueiden alueellisesta BKT:sta. Komitean mielestä tämä kriteeri ilmentäisi paremmin tahtoa antaa alueellisen luonnonkatastrofin sattuessa apua, joka olisi laajuudeltaan varsin vakaata.

14. katsoo, että mainittuja kriteerejä olisi mukautettava, kun kyse on luonnonkatastrofeista, jotka tapahtuvat jollakin NUTS 2 -tason saarialueen saarista, jotta vältetään se, että puhtaasti alueellinen lähestymistapa estäisi rahaston käytön kyseisissä tilanteissa.

Alueellisuuskriteerin määrittelemisen rahaston käytölle NUTS 3 -tasolla (2 artikla)

15. kiinnittää huomiota siihen, että luonnonkatastrofit koskevat yhä useammin alueita, jotka eroavat suuresti NUTS 2 -tason alueista (joissakin jäsenvaltioissa tämän tason alueet määritellään vain hallinnollisia tarkoituksia varten), ja että katastrofit voivat myös ylittää useiden näin määriteltyjen alueiden rajat. Jos alueellisuuskriteerissä ei oteta huomioon kuin NUTS 2 -tason alueiden rajat, vaarana on objektiivisuuden puute.

16. ehdottaa, että otetaan käyttöön kriteeri, jota sovelletaan NUTS 3 -tason alueita koskeviin alueellisiin katastrofeihin, mikäli katastrofi sattuu useammalla suoraan toisiinsa rajoittuvalla NUTS 3 -tason alueella, jotka yhdessä muodostavat kooltaan NUTS 2 -tasoa vastaavan alueen (vähintään 800 000 asukasta). Tällöin BKT-osuus määritettäisiin kyseisten NUTS 3 -tason alueiden keskimääräisen painotetun BKT:n perusteella.

Poikkeukselliset, rajatylittävät luonnonkatastrofit (2 artikla)

17. huomauttaa, että lukuisten katastrofien rajatylittävän luonteen vuoksi EU:n toiminta tällaisissa tapauksissa tuottaisi paljon lisäarvoa ja olisi selvästi positiivinen signaali kansalaisille.

18. ehdottaa, että "poikkeuksellisen, rajatylittävän luonnonkatastrofin" määrittelyssä käytettäisiin edellä mainittua NUTS 3 -tason kriteeriä niin, että toisiinsa rajoittuvat NUTS 3 -tason alueet voisivat sijaita eri jäsenvaltioissa.

Tukikelpoisten toimien määrittely (3 artikla)

19. pitää ilahduttavana, että rahastoa voidaan käyttää paitsi "välittömiin" toimiin myös toimiin, jotka liittyvät suoraan katastrofiin mutta ovat luonteeltaan sellaisia, että ne saattavat edellyttää pidempiaikaista täytäntöönpanoa.

20. korostaa, että paikallis- ja aluetasolla on katastrofin satuttua todellinen tarve käynnistää infrastruktuuri uudelleen niin, että varmistetaan parempi kestävyys mahdollisten tulevien katastrofien yhteydessä. Joissain tapauksissa voi jopa olla välttämätöntä siirtää kyseiset perusrakenteet sopivampaan paikkaan.

21. kehottaa täydentämään toimia, joihin voidaan saada tukea rahastosta, mahdollistamalla paitsi rahoitus infrastruktuurin palauttamiseen toimintakuntoon myös rahoitus sen käynnistämiseen niin, että varmistetaan aiempaa parempi kestävyys mahdollisten tulevien luonnonkatastrofien sattuessa. Lisäksi komitea ehdottaa, että toimiin, joihin voidaan saada tukea rahastosta, sisällytetään myös sellaisen infrastruktuurin siirtäminen, joka sijaitsee luonnonkatastrofin vastaisuudessaakin uhkaamalla paikalla.

Tekninen apu (3 artikla)

22. kiinnittää huomiota siihen, että osalle paikallis- ja alueyhteisöistä ulkopuolinen tekninen apu on usein välttämätöntä katastrofeista selviämiseksi ja vahingoittuneiden alueiden kunnostamiseen liittyvien toimien toteuttamiseksi.

23. ehdottaa ulkoiseen tekniseen apuun liittyvien kustannusten sisällyttämistä kustannuksiin, joihin voi saada tukea rahastosta. Kyseisten kustannusten tulee voida olla enintään 2 prosenttia rahastosta saatavasta kokonaisrahoituksesta.

Hakemuksen toimittamisen määräaika (4 artikla)

24. huomauttaa, että viranomaisilta kuluu hakemuksen valmisteluun erittäin paljon aikaa etenkin, kun pitää arvioida vahingot ja koota todisteita hakemuksen tueksi ja kun hakemus on tehtävä aikana, jolloin viranomaisten on toteutettava tarvittavat toimet katastrofin seurausten korjaamiseksi. Tilannetta voi vielä vaikeuttaa se, että kyseessä on hitaasti kehittyvä katastrofi, kuten kuivuus, tai tulvan kaltainen ilmiö, joka voi joskus kestää viikkoja tai kuukausiakin. Tällaisissa tapauksissa vahingot pystytään arvioimaan vasta veden laskettua. Katastrofin vakavuus voidaan siis määrittää vasta jälkikäteen.

25. kannattaa näin olleen komission ehdotusta ottaa huomioon hitaasti kehittyvien katastrofien erityispiirteet.

26. kiinnittää huomiota myös siihen, että asetusehdotuksessa pitäydytään muiden luonnonkatastrofien osalta nykyisissä säännöksissä eikä ratkaista ongelmia, jotka liittyvät hakemusten valmisteluun pitkäkestoisten tulvien tapauksessa.

27. ehdottaakin, että pitkäkestoisten tulvien tapauksessa hakemus voitaisiin toimittaa kymmenen viikon kuluessa siitä, kun luonnonkatastrofin uhka päättyy (esimerkiksi siitä, kun jäsenvaltion tai alueviranomaisen julistama hätätila päättyy tms.).

Katastrofien ennaltaehkäisyä edistävät säännökset (4 artikla)

28. on Euroopan komission kanssa samaa mieltä siitä, että luonnonkatastrofien sattuessa on aivan välttämätöntä toteuttaa tarvittavat ennaltaehkäisytoimet ja että kyseisiä toimia on aina pyrittävä parantamaan.

29. pelkää, että velvollisuus sisällyttää hakemukseen tiedot katastrofiriskien ennaltaehkäisystä saattaa aiheuttaa hakijalle ylimääräistä hallinnollista taakkaa ja viivästyttää hakemusten laadintaa ja käsittelyä, mikä olisi vastoin alkuperäistä tavoitetta eli rahaston käyttöönottoon liittyvien hallinnollisten menettelyjen yksinkertaistamista.

30. ehdottaa, että hakija veloitetaan toimittamaan hakemuksen käsittelyvaiheessa vain lyhyt kuvaus unionin lainsäädännön täytäntöönpanosta (4 artiklan 1 kohdan e alakohta) ja että velvoite esittää lisätietoja (4 artiklan 1 kohdan f alakohta) poistetaan, sillä kyseiset tiedot on esitettävä kertomuksessa rahastosta maksetun tuen täytäntöönpanosta.

Mahdollisuus saada ennakkomaksua (4 a artikla)

31. kannattaa komission ehdotusta, jonka mukaan otettaisiin käyttöön mahdollisuus maksaa ennakkomaksuja, jotta rahasto voi reagoida ripeästi. Komitea kehottaa kuitenkin pitämään ennakkomaksujärjestelmän monivuotista rahoituskehystä sekä rakennerahastoja koskevien konkreettisten ehdotusten ulkopuolella.

Rahastosta maksetun tuen käytön määrääjän pidentäminen (8 artikla)

32. pitää ilahduttavana komission aikeita jouduttaa rahaston tukiosuuden hyväksymiseen liittyvää hallinnollista menettelyä, jotta apu saavuttaisi tuhoja kärsineet alueet nykyistä nopeammin. Komitea huomauttaa tähän liittyen kuitenkin, että rahastosta maksetun tuen käyttöaika on käytännössä lyhyempi.

33. ehdottaa, että rahastosta maksetun tuen käytön määräaika pidennetään kahteen vuoteen etupäässä sen vuoksi, että perusinfrastruktuurin kunnostaminen sekä keskeisten palveluiden ja toimitusten uudelleenkäynnistäminen saattaa vaatia paljon aikaa, koska on laadittava tarvittavat asiakirjat ja varmistettava julkisia hankintoja koskevien sääntöjen noudattaminen.

Yksinkertaistamisvälineiden käyttö

34. toteaa, että eurooppalaiset elimet sekä kansalliset, alueelliset ja paikalliset viranomaiset ovat useaan otteeseen esittäneet, että hallinnointia on yksinkertaistettava maksimaalisesti tulossuuntautuneisuuden mahdollistamiseksi.⁽¹⁾ Yksinkertaistaminen on erityisen tärkeää solidaarisuusrahaston tapauksessa; rahastoa käytetään äärimmäisen kiireellisissä tilanteissa ja sen tukikelpoisiin menoihin kuuluvat menot, joilla pyritään vastaamaan ihmisten välittömiin tarpeisiin. Olisikin tarkoituksenmukaista sallia yksikkökustannusten käyttö menoissa, jotka osoitetaan katastrofista kärsivän väestön tarpeisiin ja jotka eivät liity infrastruktuurien uudelleenkäynnistämiseen.

II MUUTOSEHDOTUKSET**Muutosehdotus 1**

Johdanto-osan 11 kappale

Komission ehdotus	AK:n muutosehdotus
Rahaston tuella olisi osallistuttava infrastruktuurin toimintakuntoon palauttamiseen, katastrofin kohteena olevien alueiden siivoukseen sekä pelastuspalvelujen ja väestön tilapäisten majoitusjärjestelyjen kustannuksiin koko täytäntöönpanokauden ajan. Ajanjakso, jonka aikana katastrofin kodittomaksi jättämien ihmisten majoitusta voidaan pitää tilapäisenä, olisi myös määritettävä.	Rahaston tuella olisi osallistuttava infrastruktuurin toimintakuntoon palauttamiseen <u>tai saattamiseen sellaiseen kuntoon, jossa se kestää paremmin luonnonkatastrofeja, infrastruktuurin siirtäminen mukaan luettuna</u> , katastrofin kohteena olevien alueiden siivoukseen sekä pelastuspalvelujen ja väestön tilapäisten majoitusjärjestelyjen kustannuksiin koko täytäntöönpanokauden ajan. Ajanjakso, jonka aikana katastrofin kodittomaksi jättämien ihmisten majoitusta voidaan pitää tilapäisenä, olisi myös määritettävä.

Perustelu

Samansisältöinen kuin 3 artiklan 2 kohtaan ehdotettu muutosehdotus 7.

Muutosehdotus 2

Johdanto-osan 13 kappale

Komission ehdotus	AK:n muutosehdotus
Olisi myös täsmennettävä, että tukikelpoiset toimet eivät saa sisältää tekniseen apuun liittyviä kustannuksia.	Olisi myös täsmennettävä, että tukikelpoiset toimet eivät saa sisältää tekniseen apuun liittyviä kustannuksia.

Perustelu

Osalle paikallis- ja alueyhteisöistä ulkopuolinen tekninen apu on usein välttämätöntä katastrofeista selviämiseksi ja vahingoittuneiden alueiden kunnostamiseen liittyvien toimien toteuttamiseksi. Alueiden komitea ehdottaakin ulkoiseen tekniseen apuun liittyvien kustannusten sisällyttämistä kustannuksiin, joihin voi saada tukea rahastosta. Kyseisten kustannusten tulee voida olla enintään 2 prosenttia rahastosta saatavasta kokonaisrahoituksesta. Asetuksen 3 artiklan 5 kohtaan ehdotettu muutos kytkeytyy tähän muutosehdotukseen.

⁽¹⁾ Muun muassa alueiden komitean lokakuussa 2013 hyväksymä lausunto "Suositukset varojen käytön tehostamiseksi" (CDR3609-2013_00_00_AC).

Muutosehdotus 3

Johdanto-osan 15 kappale

Komission ehdotus	AK:n muutosehdotus
Tietyn tyyppiset luonnonkatastrofit, kuten kuivuus, kehittyvät pidemmän ajanjakson kuluessa ennen kuin niiden tuhoiset vaikutukset tuntuvat. Olisi annettava säännöksiä, joiden perusteella rahastoa voidaan käyttää myös tällaisissa tapauksissa.	Tietyn tyyppiset luonnonkatastrofit, kuten kuivuus, kehittyvät pidemmän ajanjakson kuluessa ennen kuin niiden tuhoiset vaikutukset tuntuvat. <u>Lisäksi mainittakoon tulvat, jotka ovat pitkäkestoisia katastrofeja.</u> Olisi annettava säännöksiä, joiden perusteella rahastoa voidaan käyttää myös tällaisissa tapauksissa.

Perustelu

Viranomaisilta kuluu hakemuksen valmisteluun erittäin paljon aikaa etenkin, kun pitää arvioida vahingot ja koota todisteita hakemuksen tueksi ja kun otetaan huomioon, että hakemus on tehtävä aikana, jolloin viranomaisten on toteutettava tarvittavat toimet katastrofin seurausten korjaamiseksi. Tilannetta voi vielä vaikeuttaa se, että kyseessä on hitaasti kehittyvä katastrofi, kuten kuivuus, tai tulvan kaltainen ilmiö, joka voi joskus kestää viikkoja tai kuukausiakin. Tällaisissa tapauksissa vahingot pystytään arvioimaan vasta veden laskettua. Katastrofin vakavuus voidaan siis määrittää vasta jälkikäteen. Vaikka asetusehdotuksessa otetaan huomioon hitaasti kehittyvien katastrofien erityispiirteet, siinä pitäydytään muiden luonnonkatastrofien osalta nykyisissä säännöksissä eikä ratkaista ongelmia, joita hakemusten valmisteluun liittyy pitkäkestoisten tulvien tapauksessa. Tähän liittyen ehdotetaan myös uuden kohdan lisäämistä 4 artiklaan.

Muutosehdotus 4

2 artiklan 3 kohta

Komission ehdotus	AK:n muutosehdotus
Tässä asetuksessa "alueellisella luonnonkatastrofilla" tarkoitetaan mitä tahansa luonnonkatastrofia, jonka seurauksena jäsenvaltion tai unioniin liittymisestä neuvottelevan valtion NUTS 2 -tason alueella syntyy välittömiä vahinkoja, joiden kustannukset ovat arviolta yli 1,5 prosenttia alueen bruttokansantuotteesta (BKT). Jos katastrofi koskee useampia NUTS 2 -tason alueita, kynnysarvoa sovelletaan näiden alueiden keskimääräiseen painotettuun BKT:hen.	Tässä asetuksessa "alueellisella luonnonkatastrofilla" tarkoitetaan mitä tahansa luonnonkatastrofia, jonka seurauksena jäsenvaltion tai unioniin liittymisestä neuvottelevan <u>valtion</u> <u>NUTS 2 -tason</u> <u>alueella</u> <u>tai</u> <u>useammalla suoraan toisiinsa rajoittuvalla NUTS 3 -tason alueella, jotka yhdessä muodostavat alueen, joka vastaa NUTS 2 -tason vähimmäiskriteeriä,</u> syntyy välittömiä vahinkoja, joiden kustannukset ovat arviolta yli 1,5 <u>1</u> prosenttia alueen bruttokansantuotteesta (BKT). Jos katastrofi koskee useampia NUTS 2- <u>tai</u> <u>NUTS 3</u> -tason alueita, kynnysarvoa sovelletaan näiden alueiden keskimääräiseen painotettuun BKT:hen.

Perustelu

Pääsyy siihen, että alueellisen luonnonkatastrofin kynnysarvoksi asetettiin 1,5 prosenttia, oli halu pitää tulokset lähes samoina verrattuna aiempiin päätöksiin, jotka oli tehty varsin epätarkkojen kriteerien perusteella. Tätä kriteeriä soveltamalla ei kuitenkaan olisi voitu antaa tukea kahden sellaisen alueellisen luonnonkatastrofin tapauksessa, joiden hakemukset kuitenkin hyväksyttiin. (Kyse on Sisiliassa vuonna 2003 tapahtuneesta tulivuorenpurkauksesta, josta aiheutuneiden vahinkojen kustannukset nousivat 1,36 prosenttiin alueen BKT:sta, ja vuonna 2004 tapahtuneesta Rhônen suistoalueen tulvasta, jonka aiheuttamien vahinkojen kustannukset olivat 1,05 prosenttia BKT:sta). Jos kynnysarvot ovat näin korkeat, ei voida taata tuloksia, joita kyseisten katastrofien uhreiksi joutuneet odottavat. Komitea ehdottaakin, että kynnysarvo lasketaan 1,0 prosenttiin BKT:sta.

Ehdotetussa asetuksessa käytetään alueellista luonnonkatastrofia määriteltäessä viiteyksikkönä NUTS 2 -tason aluetta. Kun otetaan huomioon, että luonnonkatastrofit koskevat yhä useammin alueita, jotka eroavat suuresti NUTS 2 -tason alueista (joissakin jäsenvaltioissa tämän tason alueet määritellään vain hallinnollisia tarkoituksia varten), ja että katastrofit voivat myös ylittää useiden näin määriteltyjen alueiden rajat, vaarana on, että jos alueellisuuskriteerissä ei oteta huomioon kuin NUTS 2 -tason alueiden rajat, se ei ole objektiivinen. Komitea ehdottaa tästä syystä, että määrittelyperusteeksi otetaan myös NUTS 3 -taso, mikäli useampi suoraan toisiinsa rajoittuva NUTS 3 -tason alue muodostaa yhdessä alueen, joka vastaa luonteeltaan vähintään NUTS 2 -tason vähimmäiskriteeriä (vähintään 800 000 asukasta). Tällöin BKT-osuus määritettäisiin kyseisten NUTS 3 -tason alueiden keskimääräisen painotetun BKT:n perusteella.

Muutosehdotus 5

2 artikla, uusi kohta 3 kohdan jälkeen

Komission ehdotus	AK:n muutosehdotus
	<u>Tässä asetuksessa "rajatylittävällä luonnonkatastrofilla" tarkoitetaan mitä tahansa luonnonkatastrofia, jonka seurauksena jäsenvaltion tai unioniin liittymisestä neuvottelevan valtion useammalla suoraan toisiinsa rajoittuvalla NUTS 3 -tason alueella, jotka yhdessä muodostavat alueen, joka vastaa NUTS 2 -tason vähimmäiskriteeriä, syntyy välittömiä vahinkoja, joiden kustannukset ovat yli 1,0 prosenttia alueen keskimääräisestä painotetusta bruttokansantuotteesta (BKT).</u>

Perustelu

Monet katastrofit ovat luonteeltaan rajatylittäviä. EU:n toiminta tällaisissa tapauksissa tuottaisi paljon lisäarvoa ja olisi selvästi positiivinen signaali kansalaisille. Alueiden komitea haluaakin sisällyttää asetukseen "rajatylittävää luonnonkatastrofia" koskevan uuden määritelmän. Tämän kriteerin täyttymistä arvioitaisiin eri jäsenvaltioissa tai unioniin liittymisestä neuvottelevissa valtioissa sijaitsevien NUTS 3 -tason alueiden perusteella. Katastrofin laajuutta arvioitaisiin tällöin niin, että otetaan huomioon useita suoraan toisiinsa rajoittuvia NUTS 3 -tason alueita, jotka yhdessä muodostavat alueen, joka vastaa NUTS 2 -tason alueen vähimmäiskriteeriä (vähintään 800 000 asukasta). BKT-osuus määritettäisiin tällöin kyseisten NUTS 3 -tason alueiden keskimääräisen painotetun BKT:n perusteella. Edunsaajia olisivat jäsenvaltiot, joiden alueilla näin määritelty alue sijaitsee.

Muutosehdotus 6

2 artiklan 4 kohta

Komission ehdotus	AK:n muutosehdotus
4. Rahaston tuki voidaan ottaa käyttöön myös, kun kyseessä on missä tahansa tukikelpoisessa valtiossa tapahtunut luonnonkatastrofi, joka on suuri luonnonkatastrofi viereisessä jäsenvaltiossa tai viereisessä unioniin liittymisestä neuvottelevassa valtiossa.	4 Rahaston tuki voidaan ottaa käyttöön myös, kun kyseessä on missä tahansa tukikelpoisessa valtiossa tapahtunut luonnonkatastrofi, joka on suuri luonnonkatastrofi <u>tai alueellinen luonnonkatastrofi</u> viereisessä jäsenvaltiossa tai viereisessä unioniin liittymisestä neuvottelevassa valtiossa.

Perustelu

Viereisten jäsenvaltioiden mahdollisuus saada tukea "suuren luonnonkatastrofin" aiheuttamiin vahinkoihin ilman, että niiden on itse täytettävä edellytykset, on ulotettava myös "alueellisiin luonnonkatastrofeihin". Muutoin tuki ei vastaa Euroopan yhdentymisen aatetta.

Muutosehdotus 7

3 artiklan 2 kohta

Komission ehdotus	AK:n muutosehdotus
Rahaston tavoitteena on täydentää tukikelpoisten valtioiden toimia ja kattaa osa niiden julkisista menoista, jotta voidaan auttaa asianomaisia maita toteuttamaan katastrofin luonteen mukaan seuraavia ensisijaisia hätä- ja pelastustoimia:	Rahaston tavoitteena on täydentää tukikelpoisten valtioiden toimia ja kattaa osa niiden julkisista menoista, jotta voidaan auttaa asianomaisia maita toteuttamaan katastrofin luonteen mukaan seuraavia ensisijaisia hätä- ja pelastustoimia:
a) infrastruktuurin ja palvelujen toiminnan uudelleenkäynnistäminen energia-, vesi- ja jätevesihuollon, televiestinnän, liikenteen, terveydenhuollon ja opetuksen alalla; b) väestön tarvitsemista tilapäisistä majoitusjärjestelyistä ja pelastuspalveluiden rahoituksesta huolehtiminen; c) varojärjestelmän infrastruktuureiden turvallisuuden varmistaminen ja kulttuuriperinnön suojelutoimenpiteet; d) tuhoja kärsineiden alueiden, luontoalueet mukaan lukien, puhdistaminen.	a) infrastruktuurin ja palvelujen toiminnan uudelleenkäynnistäminen energia-, vesi- ja jätevesihuollon, televiestinnän, liikenteen, terveydenhuollon ja opetuksen alalla; b) väestön tarvitsemista tilapäisistä majoitusjärjestelyistä ja pelastuspalveluiden rahoituksesta huolehtiminen; c) varojärjestelmän infrastruktuureiden turvallisuuden varmistaminen ja kulttuuriperinnön suojelutoimenpiteet; d) tuhoja kärsineiden alueiden, luontoalueet mukaan lukien, puhdistaminen.
Sovellettaessa b alakohtaa "tilapäisellä majoitusjärjestelyllä" tarkoitetaan majoitusta, jota tarjotaan siihen asti, kun kyseinen väestö pystyy palaamaan alkuperäisiin koteihinsa niiden korjauksen tai uudelleenrakennuksen jälkeen.	Sovellettaessa a alakohtaa "uudelleenkäynnistämällä" tarkoitetaan sellaista toimintakuntoon palauttamista, jonka avulla varmistetaan parempi kestävyys luonnonkatastrofien sattuessa mm. siirtämällä sellaisia infrastruktuurihankkeita, joiden sijaintipaikkaa mitä suurimmalla todennäköisyydellä uhkaa vastaisuudessaakin luonnonkatastrofi. Sovellettaessa b alakohtaa "tilapäisellä majoitusjärjestelyllä" tarkoitetaan majoitusta, jota tarjotaan siihen asti, kun kyseinen väestö pystyy palaamaan alkuperäisiin koteihinsa niiden korjauksen tai uudelleenrakennuksen jälkeen.

Perustelu

Rahastosta voidaan yleisesti ottaen rahoittaa vahingoittuneen infrastruktuurin uudelleenkäynnistämistä ja siten sen palauttamista alkuperäiseen kuntoonsa. Alueiden kokemusten mukaan erilaisia infrastruktuurihankkeita, jotka voivat koskea esimerkiksi usean alueen kannalta merkittäviä keskeisiä maantie- tai rautatieyhteyksiä, on siirrettävä ottaen huomioon katastrofien torjumiseksi välttämättömistä toimenpiteistä saatu uusi tieto. Lisäksi jos tietyt perusrakenteet, kuten sillat, ovat vahingoittuneet pahoin, niiden korjaamisen yhteydessä tulee investoida sen riskin poistamiseen, että ne vahingoittuisivat uudelleen mahdollisen seuraavan luonnonkatastrofin yhteydessä. Tällaisen infrastruktuurin pelkkä toimintakuntoon palauttaminen olisi näin ollen riittämätöntä ja haitallista.

Muutosehdotus 8

3 artiklan 5 kohta

Komission ehdotus	AK:n muutosehdotus
Tekniseen apuun, mukaan luettuna hallinto, seuranta, tiedotus ja viestintä, valitusten käsittely sekä valvonta ja tarkastus, ei voida myöntää tukea rahastosta.	<u>Ulkoiseen</u> Tekniseen apuun, mukaan luettuna hallinto, seuranta, tiedotus ja viestintä, valitusten käsittely sekä valvonta ja tarkastus, ei voidaan myöntää tukea rahastosta enintään 2 prosenttia rahastosta saatavasta kokonaisrahoituksesta.

Perustelu

Osalle alueyhteisöistä ulkopuolinen tekninen apu on usein välttämätöntä katastrofeista selviämiseksi ja vahingoittuneiden alueiden kunnostamiseen liittyvien toimien toteuttamiseksi. Alueiden komitea ehdottaakin ulkoiseen tekniseen apuun liittyvien kustannusten sisällyttämistä kustannuksiin, joihin voi saada tukea rahastosta. Kyseisten kustannusten tulee voida olla enintään 2 prosenttia rahastosta saatavasta kokonaisrahoituksesta.

Muutosehdotus 9

4 artiklan 1 kohta

Komission ehdotus	AK:n muutosehdotus
Valtio voi toimittaa komissiolle mahdollisimman pian ja viimeistään kymmenen viikon kuluessa luonnonkatastrofista seuranneen vahingon ensimmäisestä esiintymispäivästä rahastosta maksettavaa tukea koskevan hakemuksen, jossa annetaan kaikki käytettävissä olevat tiedot ainakin seuraavista seikoista: a) katastrofin aiheuttamat välittömät vahingot yhteensä ja niiden vaikutus asianomaiseen väestöön, talouteen ja ympäristöön; b) arvio 3 artiklan 2 kohdassa tarkoitettujen toimien kustannuksista; c) muut unionin rahoituslähteet; d) muut mahdolliset kansalliset tai kansainväliset rahoituslähteet, mukaan luettuna julkinen ja yksityinen vakuutusturva, jota voidaan käyttää vahingon korjaamisesta aiheutuvien menojen korvaamiseen; e) katastrofin luonteeseen liittyvän katastrofien riskinehkäisyä ja -hallintaa koskevan unionin lainsäädännön täytäntöönpano; f) kaikki muut asiaa koskevat tiedot toteutetuista ehkäisevistä ja lieventävistä toimenpiteistä, jotka liittyvät katastrofin luonteeseen.	Valtio voi toimittaa komissiolle mahdollisimman pian ja viimeistään kymmenen viikon kuluessa luonnonkatastrofista seuranneen vahingon ensimmäisestä esiintymispäivästä rahastosta maksettavaa tukea koskevan hakemuksen, jossa annetaan kaikki käytettävissä olevat tiedot ainakin seuraavista seikoista: a) katastrofin aiheuttamat välittömät vahingot yhteensä ja niiden vaikutus asianomaiseen väestöön, talouteen ja ympäristöön; b) arvio 3 artiklan 2 kohdassa tarkoitettujen toimien kustannuksista; c) muut unionin rahoituslähteet; d) muut mahdolliset kansalliset tai kansainväliset rahoituslähteet, mukaan luettuna julkinen ja yksityinen vakuutusturva, jota voidaan käyttää vahingon korjaamisesta aiheutuvien menojen korvaamiseen; e) <u>lyhyt kuvaus</u> katastrofin luonteeseen liittyvän katastrofien riskinehkäisyä ja -hallintaa koskevan unionin lainsäädännön täytäntöönpanosta; f) kaikki muut asiaa koskevat tiedot toteutetuista ehkäisevistä ja lieventävistä toimenpiteistä, jotka liittyvät katastrofin luonteeseen.

Perustelu

Velvollisuus sisällyttää hakemukseen tiedot katastrofiriskien ennaltaehkäisystä saattaa aiheuttaa hakijalle ylimääräistä hallinnollista taakkaa ja viivästyttää hakemusten laadintaa ja käsittelyä, mikä olisi vastoin kyseisen välineen alkuperäistä tavoitetta eli rahaston käyttöönottoon liittyvien hallinnollisten menettelyjen yksinkertaistamista. Alueiden komitea ehdottaakin, että 4 artiklan e alakohta säilytetään lieventäen sitä kuitenkin niin, että vaaditaan vain lyhyen kuvauksen antamista unionin lainsäädännön täytäntöönpanosta. Lisäksi komitea ehdottaa kyseisen artiklan f alakohdan poistamista, sillä samat tiedot on esitettävä kertomuksessa rahastosta maksetun tuen täytäntöönpanosta (8 artiklan 3 kohta).

Muutosehdotus 10

4 artikla, uusi kohta 1 a kohdan jälkeen

Komission ehdotus	AK:n muutosehdotus
	<u>Pitkäkestoisten luonnonkatastrofien (kuten tulvien) tapauksessa 1 kohdassa tarkoitettu hakemusten toimittamista koskeva kymmenen viikon määräaika alkaa päivästä, jona tukikelpoisen valtion viranomaiset toteavat virallisesti luonnonkatastrofin uhan päättyneen (esimerkiksi silloin, kun jäsenvaltion tai alueviranomaisen julistama hätätila päättyy tms.).</u>

Perustelu

Viranomaisilta kuluu hakemuksen valmisteluun erittäin paljon aikaa etenkin, kun pitää arvioida vahingot ja koota todisteita hakemuksen tueksi ja kun hakemus on tehtävä aikana, jolloin viranomaisten on toteutettava tarvittavat toimet katastrofin seurausten korjaamiseksi. Tilanne on erityisen ongelmallinen, kun on kyse tulvista, jotka saattavat kestää viikkoja tai jopa kuukausia. Tällaisissa tapauksissa vahingot pystytään arvioimaan vasta veden laskettua. Katastrofin vakavuus voidaan siis määrittää vasta jälkikäteen. Vaikka asetusehdotuksessa otetaan huomioon hitaasti kehittyvien katastrofien erityispiirteet, siinä pitäydytään muiden luonnonkatastrofien osalta nykyisissä säännöksissä eikä ratkaista ongelmia, joita hakemusten valmisteluun liittyy pitkäkestoisten tulvien tapauksessa.

Komitea ehdottaakin, että pitkäkestoisten tulvien tapauksessa hakemus voitaisiin toimittaa kymmenen viikon kuluessa siitä, kun luonnonkatastrofin uhka päättyy (esimerkiksi siitä, kun jäsenvaltion tai alueviranomaisen julistama hätätila päättyy tms.)

Muutosehdotus 11

8 artiklan 1 kohta

Komission ehdotus	AK:n muutosehdotus
Rahastosta maksettu tuki on käytettävä vuoden kuluessa siitä päivästä, jona komissio on maksanut avustuksen täyden määrän. Komissio perii tuensaajavaltiolta takaisin sen osan tuesta, jota ei ole käytetty kyseisen määräajan kuluessa tai joka on käytetty tukikelvottomiin toimiin.	Rahastosta maksettu tuki on käytettävä <u>kahden</u> vuoden kuluessa siitä päivästä, jona komissio on maksanut avustuksen täyden määrän. Komissio perii tuensaajavaltiolta takaisin sen osan tuesta, jota ei ole käytetty kyseisen määräajan kuluessa tai joka on käytetty tukikelvottomiin toimiin.

Perustelu

Kun rahastotuen antamista koskevaa hallinnollista menettelyä nopeutetaan, alueet voivat saada apua aiempaa nopeammin. Tähän liittyen on kuitenkin syytä korostaa, että rahastosta maksetun tuen käyttöaika on käytännössä lyhyempi. Alueiden komitea ehdottaa, että rahastosta maksetun tuen käytön määräaika pidennetään kahteen vuoteen etupäässä siitä syystä, että perusinfrastruktuurin kunnostamiseen kuluu aikaa ja lisäksi tulee laatia tarvittavat asiakirjat ja varmistaa julkisia hankintoja koskevien sääntöjen noudattaminen.

Bryssel 28. marraskuuta 2013

*Alueiden komitean
puheenjohtaja*

Ramón Luis VALCÁRCEL SISO

Alueiden komitean lausunto aiheesta ”EU:n tulevan satamapolitiikan puitteet”

(2014/C 114/11)

I POLIITTISET SUOSITUKSET**ALUEIDEN KOMITEA*****Poliittiset suositukset***

1. toteaa, että koska EU:n satamat työllistävät nykyään suoraan tai epäsuorasti kolme miljoonaa henkeä ja koska satamissa käsiteltävän tavaramäärän arvioidaan lisääntyvän 50 prosenttia vuoteen 2030 mennessä, alueiden komitea on tyytyväinen siihen, että Euroopan komissio perustaa ehdotuksensa seuraaviin painopisteisiin:

- Keskitetään ehdotetut toimet 319 satamaan, jotka kuuluvat Euroopan laajuiseen verkkoon, ja jätetään jäsenvaltioiden päätettäväksi soveltaa ehdotettua asetusta muihin satamiin.
- Ajanmukaistetaan satamapalvelut ja houkutellaan investointeja satamiin varmistamalla vapaa pääsy markkinoille ja lisäämällä satamapalvelujen rahoituksen avoimuutta sekä antamalla satamaviranomaisille huomattava määrä itsemääräämisoikeutta.
- Tukeudutaan 19. kesäkuuta 2013 käynnistetyn ja satamia käsitelleen Euroopan työmarkkinaosapuolten vuoropuhelun tuloksiin.
- Varmistetaan satamien ympäristöjohtamisen entistä suurempi johdonmukaisuus.
- Varmistetaan yhdenmukaisuus EU:n sinisen vyöhykkeen pilottihankkeen kanssa. Pilottihankkeella pyritään osaltaan kehittämään merikuljetusten sisämarkkinoita toisen sisämarkkinoiden toimenpidepaketin mukaisesti.

2. epäilee kuitenkin, soveltaako Euroopan komissio satamapolitiikkaan kokonaisvaltaista lähestymistapaa, sillä ”satamapaketissa” ei viitata Eurooppa 2020 -strategiaan eikä ”sinisen kasvun” aloitteeseen, eikä siinä mainita myöskään satamiin merkittävästi liittyvien, meriliikenteessä käytettävän polttoaineen uusia rikkipitoisuusrajoja käsittelevien säästöjen tarkistusta eikä sitä ole sovitettu yhteen satama-alaan sovellettavien valtiontukien suuntaviivojen tarkistuksen kanssa.

Menetelmä

3. panee merkille, että Euroopan komissio on tehnyt poliittisesti rohkean päätöksen ja esittänyt ehdotuksen asetukseksi, jonka edellyttämät tietyt säädösparametrit, kuten ehdotus direktiiviksi käyttöoikeussopimuksista, ehdotus Euroopan laajuisesta liikenneverkkoa koskeväksi asetukseksi tai ehdotus asetukseksi kolmansien maiden tavaroiden ja palvelujen pääsystä unionin sisämarkkinoille julkisten hankintojen alalla (COM(2012) 124), ovat vielä hyväksymättä, ja näin ollen edelleen ”liikkuvia maaleja”.

4. toteaa, että Euroopan komissio on vuodesta 2011 järjestänyt tiiviitä sidosryhmien konsultaatioita. Komitea pahoittelee kuitenkin sitä, ettei alueiden komiteaa eikä paikallis- ja alueviranomaisia edustavia järjestöjä ole otettu suoraan mukaan kuulemismenettelyihin. Komitea on pettynyt myös siitä syystä, että huolimatta komission äskettäin antamasta valmisteluasiakirjasta alueellisten vaikutusten arviointimenetelmistä⁽¹⁾ alueellista ulottuvuutta ei ole nimenomaisesti käsitelty vaikutuksenarvioinnissa. Tämä on sitäkin valitettavampaa, kun otetaan huomioon eurooppalaisen satamapolitiikan haasteet alueellisen yhteenkuuluvuuden yhteydessä. Kyseisiä haasteita kärjistää parhaillaan konttikuljetusten yleistymisen kuljetusmuotona ja suurimpien satamien taustalla olevien sisämaa-alueiden ruuhkautumisen uhka.

5. painottaa tarvetta ottaa huomioon EU:n satamien moninaisuus, joka johtuu maantieteellisestä sijainnista, erityyppisestä taloudellisesta toiminnasta, erilaisista satamien sääntelyjärjestelmistä sekä erilaisista kansallisista satamapolitiikan puitteista. Komitea muistuttaa tässä yhteydessä, että satamapakettia sovelletaan unionin suuntaviivoista Euroopan laajuisen liikenneverkon kehittämiseksi annetun päätöksen N:o 661/2010/EU mukaisesti (12 artiklan 2 kohta) merisatamiin, jotka kuuluvat seuraavasti määritelyihin A-, B- tai C-luokkiin:

- ”A: kansainvälisesti merkittävät merisatamat: satamat, joiden vuosittaisen liikenteen kokonaismäärä on vähintään 1,5 miljoonaa tonnia tai 200 000 matkustajaa ja joista on yhteys Euroopan laajuisen liikenneverkon maaliikennoosiin, paitsi jos tämä on mahdotonta, ja joilla näin ollen on keskeinen merkitys kansainvälisten merikuljetusten ohjaamisessa;

⁽¹⁾ SWD(2013) 3 final, http://ec.europa.eu/governance/impact/key_docs/docs/cswd_ati_en.pdf

- B: unionin tasolla merkittävät merisatamat (– –); näiden satamien vuosittaisen liikenteen kokonaismäärä on vähintään 0,5 miljoonaa tonnia tai 100 000–199 999 matkustajaa, ja niistä on yhteys Euroopan laajuisen liikenneverkon maaliikenneosiin, paitsi jos tämä on mahdotonta, ja niissä on lyhyen matkan merikuljetuksissa tarvittava uudelleenlastauslaitteisto;
- C: alueelliset satamat; nämä satamat (– –) sijaitsevat saaristoalueilla taikka syrjäisillä tai erittäin syrjäisillä alueilla ja luovat meriliikenneyhteyden näiden alueiden välille tai näiden alueiden ja unionin keskusalueiden välille.”

6. on tyytyväinen siihen, että satama-alalla toimivat työmarkkinaosapuolet ovat perustaneet EU:n tasolla työmarkkinaosapuolten neuvottelukomitean, ja muistuttaa, että on tärkeää kannustaa työmarkkinaosapuolten vuoropuhelua kansallisella ja paikallisella tasolla välineenä, jonka avulla voidaan parantaa elin- ja työoloja sekä edistää alan kilpailukykyä.

Oikeusperusta, toissijaisuusperiaate- ja suhteellisuusperiaate

7. kannattaa Euroopan komission perusteluja oikeusperustan valinnassa (Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 100 artiklan 2 kohta) ja toissijaisuusperiaatteen noudattamista, kuten esitetään ehdotetun asetuksen perusteluissa (kohta 3.3). Suhteellisuusperiaatteen osalta alueiden komitea ei kuitenkaan ole vakuuttunut siitä, että asetus on direktiivin sijaan – kuten Euroopan komission aiemmissa ehdotuksissa tai asiaan liittyvässä lainsäädännössä (etenkin käyttöoikeussopimusten kohdalla) – asianmukainen valinta. Olisi ristiriitaista valita asetuksen kaltainen oikeudellinen väline, jota on sovellettava kokonaisuudessaan sellaisenaan, ja tunnustaa samalla satamainfrastruktuurin kehittämiseen osallistuvien jäsenvaltioiden, alueiden ja kuntien viranomaisten keskeinen rooli. Lisäksi direktiivissä voitaisiin ottaa paremmin huomioon EU:n satamien monimuotoisuus.

Rakennerahastot ja valtiontuet

8. korostaa, että EU on vuodesta 2000 asettanut rakenne- ja koheesiorahastojen kautta käyttöön 6,2 miljardia euroa merisatamien infrastruktuurien rakentamisen osarahoitusta varten. Lisäksi vuosina 2007–2012 satamia varten myönnettiin Euroopan laajuisten verkkojen määrärahoista neljä prosenttia (eli 244,6 miljoonaa euroa).

9. kiinnittää huomiota Euroopan tilintarkastustuomioistuimen erityiskertomukseen nro 4/2012 ”Rakennerahastojen ja koheesiorahaston käyttö merisatamien liikenneinfrastruktuurien osarahoittamiseen”⁽²⁾. Komitea korostaa tilintarkastustuomioistuimen suositusta, että on ”asetettava tulevalle kaudelle merisatamainfrastruktuureja koskevan koheesiorahaston tuen ehdoksi se, että asianomaisilla alueilla on kaikkia alueen satamia varten kattava pitkän aikavälin kehittämisstrategia, joka on laadittu tarvearvioinnin perusteella”.

10. suhtautuu myönteisesti Euroopan komission vahvistukseen⁽³⁾, että yleishyödyllisiä palveluja varten myönnettävää valtiontukea, mukaan luettuna EAKR:n rahoitus, ei oteta huomioon alueellisen tuen enimmäisintensiteettejä koskevassa laskelmassa, jos 20. joulukuuta 2011 annetun päätöksen ehdot täyttyvät⁽⁴⁾.

11. muistuttaa, että on tärkeää, että selkiytetään valtiontukijärjestelmän soveltamista infrastruktuureihin ottaen huomioon tulkintaongelmat unionin yleisen tuomioistuimen 24. maaliskuuta 2011 antamassa tuomiossa asiassa *Freistaat Sachsen ja Land Sachsen-Anhalt* (T-443/08) ja *Mitteldeutsche Flughafen AG ja Flughafen Leipzig-Halle GmbH* (T-445/08) vastaan Euroopan komissio. Tämä on viivästyttänyt huomattavasti noin 200:n rakennerahastoista rahoitettavan infrastruktuurihankkeen ennakkotarkastusta.

12. pahoittelee, ettei Euroopan komissio ole sisällyttänyt satamapakettiin suoraan ehdotuksia, joilla selvennettäisiin tuen käsitettä infrastruktuurin rahoittamisen osalta myös satama-alalla (toimi 5). Euroopan komissio lähetti sen sijaan vain kaikkien jäsenvaltioiden pysyville edustustoille 3. heinäkuuta 2013 kyselylomakkeen satamien toiminnasta ja verotuksesta. Komitea kehottaa Euroopan komissiota ottamaan lähikuukausina käyttöön aiempaa osallistavamman lähestymistavan ja ottamaan paikallis- ja alueviranomaiset alueiden komitean kautta mukaan yleisesti perusrakenteisiin ja erityisesti satamiin sovellettavien valtiontukisääntöjen tarkistamiseen. Tämä pätee etenkin satamainfrastruktuureihin sovellettavien poikkeussääntöjen laadintaan todennäköisesti vuoden 2013 loppuun mennessä.

⁽²⁾ <http://eca.europa.eu/portal/pls/portal/docs/1/14050775.PDF>

⁽³⁾ Guide to the application of the EU rules on state aid, public procurement and the internal market to SGEI, SWD(2013)53, 15.2.2013.

⁽⁴⁾ Joulukuun 20. päivänä 2011 hyväksytyn päätöksen mukaisesti, joka koskee Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 106 artiklan 2 kohdan määräysten soveltamista julkisen palvelun velvoitteesta maksettavina korvauksina myönnettävään valtiontukeen tietyille yleisiin taloudellisiin tarkoituksiin liittyviä palveluja tuottaville yrityksille.

Säädösehdotus

13. suosittelee, että ruoppaus, kiinnittäminen, luotsaus ja hinaus suljetaan asetuksen soveltamisalan ulkopuolelle, sillä kyseiset palvelut ovat yleishyödyllisten palvelujen tavoitteiden (turvallisuus, varotoimet ja ympäristönsuojelu) mukaisia. Komitea kehottaa komissiota poistamaan satamien vastaanottolaitteiden osalta ristiriitaisuudet nykyisiin direktiiveihin nähden tai selventämään rajoituksia tässä yhteydessä. Direktiivissä 2000/59 säädetään jo satamien vastaanottolaitteita koskevista edellytyksistä ja vaatimuksista. Etenkin 8 artiklan säännökset ovat ristiriidassa kaikkien jätehuoltopalvelujen tarjoajien vapaan markkinoille pääsyn kanssa. Jos satamanpitäjä valitsee yksittäisiä satamien vastaanottolaitteita ja sisällyttää ne kyseisessä direktiivissä vaadittuun maksujärjestelmään, sovelletaan direktiivin 2004/17 hankintasääntöjä.

14. pahoittelee, ettei 2 artiklassa ”Määritelmät” määritellä ”toimivaltaista viranomaista”, vaikka sillä on merkittävä rooli 8 ja 9 artiklassa.

15. pahoittelee, ettei paikallis- ja alueviranomaisten roolia tunnusteta riittävästi, kun ajatellaan voimassa olevaa lainsäädäntöä tai satamapalvelujen tarjoamisen vähimmäisvaatimusten asettamista (4 artiklan 2 kohdan d alakohta, 4 artiklan 4 alakohta, 6 artiklan 4 alakohta).

16. pohtii 8 artiklassa määriteltyjen julkisen palvelun velvoitteen piiriin kuuluvien vastuualojen laajentamista edelleen siten, että ne sisältävät alueelliseen koheesioon liittyviä erityiskriteereitä, kuten syrjäseutujen tai saarten ja syrjäisimpien alueiden liikenneyhteyksien parantaminen.

17. ihmettelee 7 artiklassa säädetyn, satamapalvelujen tarjoajien lukumäärän rajoittamismenettelyn yhteydessä, miksi komissio säätelee 10 artiklassa vain mahdollisuudesta eikä velvoitteesta myöntää vakiintuneen satamapalvelujen tarjoajan aiemmin palkkaamalle henkilökunnalle oikeudet, joihin nämä olisivat olleet oikeutettuja, jos kyseessä olisi ollut direktiivissä 2001/23/EY tarkoitettu siirto.

18. ilmaisee epäilevänsä, että etenkin 12 artiklassa säädetty vaatimukset satamaviranomaisille julkisen rahoituksen saamista koskevasta yksityiskohtaisesta tiedotuksesta sekä velvoite pitää kunkin satamapalvelutoimen kirjanpito erillään ovat suhteettomia, etenkin kun ajatellaan satamien sijainnista riippuvia hyvin erilaisia kustannusrakenteita.

19. kehottaa Euroopan komissiota määrittelemään tarkemmin, mitä tarkoitetaan 14 artiklan 5 kohdassa säädettyillä ”yhteisillä maksuperiaatteilla”, sillä kaikki Euroopan komissiolle siirretty valta antaa delegoituja säädöksiä olisi muotoiltava mahdollisimman tarkasti.

20. asettaa kyseenalaiseksi asetuksen soveltamisen seurannasta ja valvonnasta vastaavan riippumattoman valvontaelimen perustamisesta aiheutuvan lisäarvon (johdanto-osa 19 kappale ja 17 artikla). Tällaisesta elimestä saattaa aiheutua lisää byrokratiaa satamien kehittämisen suunnitteluun, ja se voi myös vaikuttaa jäsenvaltioiden talousarvioihin.

21. ilmaisee myös epäilevänsä, tarvitaanko asetuksen yhdenmukaisen täytäntöönpanon helpottamiseksi riippumattomien valvontaelinten välistä yhteistyötä, sillä asetusta sovelletaan määritelmänsä mukaisesti joka tapauksessa sellaisenaan (18 artikla).

II MUUTOSEHDOTUKSET**Muutosehdotus 1**

Otsikko

Komission ehdotus	AK:n muutosehdotus
Ehdotus EUROOPAN PARLAMENTIN JA NEUVOSTON ASETUKSEKSI satamapalvelujen markkinoille pääsyn puitteista ja satamien rahoituksen avoimuudesta	Ehdotus EUROOPAN PARLAMENTIN JA NEUVOSTON <u>DIREKTIIVIKSI</u> ASETUKSEKSI satamapalvelujen markkinoille pääsyn puitteista ja satamien rahoituksen avoimuudesta

Perustelu

Alueiden komitea ei ole vakuuttunut siitä, että asetus on direktiivin sijaan – kuten Euroopan komission aiemmissa ehdotuksissa tai asiaan liittyvässä lainsäädännössä (etenkin käyttöoikeussopimusten kohdalla) – asianmukainen valinta. Lisäksi direktiivissä voitaisiin ottaa paremmin huomioon EU:n satamien monimuotoisuus.

Muutosehdotus 2

Johdanto-osan 4 kappale

Komission ehdotus	AK:n muutosehdotus
Valtaosa unionin meriliikenteestä kulkee Euroopan laajuisen liikenneverkon merisatamien kautta. Jotta tämän asetuksen tavoite saavutettaisiin oikeasuhteisella tavalla luomatta tarpeettomia rasitteita muille satamille, tätä asetusta olisi sovellettava Euroopan laajuisen liikenneverkon satamiin, joista jokaisella on merkittävä asema Euroopan liikennejärjestelmässä joko sen vuoksi, että siellä käsitellään yli 0,1 prosenttia koko EU:n tavara- tai henkilöliikenteestä, tai koska se parantaa saarten tai syrjäseutualueiden alueellisia liikenneyhteyksiä, sanotun kuitenkin rajoittamatta jäsenvaltioiden mahdollisuutta päättää soveltaa tätä asetusta myös muihin satamiin. Avomerellä suoritettavat luotsauspalvelut eivät suoranaisesti vaikuta satamien tehokkuuteen, koska niitä ei käytetä satamaan saavuttaessa ja sieltä poistuttaessa, eivätkä ne sen vuoksi kuulu tämän asetuksen soveltamisalaan.	Valtaosa unionin meriliikenteestä kulkee Euroopan laajuisen liikenneverkon merisatamien kautta. Jotta tämän <u>direktiivin asetuksen</u> tavoite saavutettaisiin oikeasuhteisella tavalla luomatta tarpeettomia rasitteita muille satamille, tätä <u>direktiiviä asetusta</u> olisi sovellettava Euroopan laajuisen liikenneverkon satamiin, joista jokaisella on merkittävä asema Euroopan liikennejärjestelmässä joko sen vuoksi, että siellä käsitellään yli 0,1 prosenttia koko EU:n tavara- tai henkilöliikenteestä, tai koska se parantaa saarten, tai <u>syrjäseutualueiden tai syrjäisimpien alueiden</u> alueellisia liikenneyhteyksiä, sanotun kuitenkin rajoittamatta jäsenvaltioiden mahdollisuutta päättää soveltaa tätä <u>direktiiviä asetusta</u> myös muihin satamiin. <u>Yleishyödyllisiin palveluihin liittyvät avomerellä suoritettavat luotsaus meritekniset</u> palvelut eivät <u>suoranaisesti vaikuta satamien tehokkuuteen</u> , koska niitä ei käytetä satamaan saavuttaessa ja sieltä poistuttaessa, eivätkä ne sen vuoksi kuulu tämän <u>direktiivin asetuksen</u> soveltamisalaan.

Perustelu

Muutosehdotus liittyy 1 artiklaan (soveltamisala) tehtyyn muutosehdotukseen.

Muutosehdotus 3

Johdanto-osan 19 kappale

Komission ehdotus	AK:n muutosehdotus
Jäsenvaltioilla olisi oltava oikeus varmistaa satamapalveluja tarjoavien yritysten henkilöstön riittävä sosiaaliturvan taso. Tämä asetus ei vaikuta jäsenvaltioiden sosiaali- ja työolainsäädännön soveltamiseen. Kun satamapalvelujen tarjoajien lukumäärää rajoitetaan, jos satamapalvelusopimuksen tekeminen voi johtaa satamapalvelun tarjoajan vaihtumiseen, toimivaltaisten viranomaisten olisi voitava velvoittaa valittu palvelun tarjoaja soveltamaan työntekijöiden oikeuksien turvaamista yrityksen tai liikkeen taikka yritys- tai liiketoiminnan osan luovutuksen yhteydessä koskevan jäsenvaltion lainsäädännön lähentämisestä annetun neuvoston direktiivin 2001/23/EY säännöksiä.	Jäsenvaltioilla olisi oltava oikeus varmistaa satamapalveluja tarjoavien yritysten henkilöstön riittävä sosiaaliturvan taso. Tämä <u>direktiivi asetus</u> ei vaikuta jäsenvaltioiden sosiaali- ja työolainsäädännön soveltamiseen. Kun satamapalvelujen tarjoajien lukumäärää rajoitetaan, jos satamapalvelusopimuksen tekeminen voi johtaa satamapalvelun tarjoajan vaihtumiseen, toimivaltaisten viranomaisten olisi voitava velvoittaa valittu palvelun tarjoaja <u>soveltaa soveltamaan</u> työntekijöiden oikeuksien turvaamista yrityksen tai liikkeen taikka yritys- tai liiketoiminnan osan luovutuksen yhteydessä koskevan jäsenvaltion lainsäädännön lähentämisestä annetun neuvoston direktiivin 2001/23/EY säännöksiä.

Perustelu

Muutosehdotus liittyy 10 artiklan 2 kohtaan tehtyyn muutosehdotukseen.

Muutosehdotus 4

Johdanto-osan 29 kappale

Komission ehdotus	AK:n muutosehdotus
Tämän asetuksen eräiden muiden kuin olennaisten kohtien täydentämiseksi ja muuttamiseksi ja erityisesti ympäristömaksujen yhdenmukaisen soveltamisen edistämiseksi, ympäristömaksujen unionin laajuisen johdonmukaisuuden lujittamiseksi ja lähimerenkulun edistämiseen liittyvien yhteisten maksuperiaatteiden varmistamiseksi komissiolle olisi siirrettävä valta hyväksyä Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 290 artiklan mukaisesti säädösvallan siirron nojalla annettavia säädöksiä alusten, polttoaineiden ja sellaisten toimintatyyppien yhteisestä luokittelusta, joiden perusteella infrastruktuurimaksut voivat vaihdella, sekä infrastruktuurimaksun yhteisistä maksuperiaatteista. (...)	Tämän direktiivin asetuksen eräiden muiden kuin olennaisten kohtien täydentämiseksi ja muuttamiseksi ja erityisesti ympäristömaksujen yhdenmukaisen soveltamisen edistämiseksi, ympäristömaksujen unionin laajuisen johdonmukaisuuden lujittamiseksi ja lähimerenkulun edistämiseen liittyvien yhteisten maksuperiaatteiden varmistamiseksi komissiolle olisi siirrettävä valta hyväksyä Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 290 artiklan mukaisesti säädösvallan siirron nojalla annettavia säädöksiä alusten, polttoaineiden ja sellaisten toimintatyyppien yhteisestä luokittelusta, joiden perusteella infrastruktuurimaksut voivat vaihdella, sekä infrastruktuurimaksun yhteisistä maksuperiaatteista. (...)

Perustelu

Muutosehdotus liittyy 14 artiklan 5 kohtaan tehtyyn muutosehdotukseen. Alusten, polttoaineiden ja toimintatyyppien yhteisen luokittelun osalta komitea yhtyy komission kantaan. Ainoastaan satamahallinto voi päättää satamamaksujen vaihtelusta.

Muutosehdotus 5

1 artikla – Aihe ja soveltamisala

Komission ehdotus	AK:n muutosehdotus
1. Tässä asetuksessa vahvistetaan	1. Tässä direktiivissä asetuksessa vahvistetaan
(a) selkeät puitteet pääsyle satamapalvelujen markkinoille;	(i) selkeät puitteet pääsyle satamapalvelujen markkinoille;
(b) rahoituksen avoimuutta koskevat yhteiset säännöt ja hallintoelinten tai satamapalvelujen tarjoajien soveltamat maksut.	(j) rahoituksen avoimuutta koskevat yhteiset säännöt ja hallintoelinten tai satamapalvelujen tarjoajien soveltamat maksut.
2. Tätä asetusta sovelletaan joko satama-alueella taikka satamaan tai satamasta johtavilla vesiväylillä tapahtuvaan seuraavien satamapalveluluokkien tarjoamiseen:	2. Tätä direktiiviä asetusta sovelletaan joko satama-alueella taikka satamaan tai satamasta johtavilla vesiväylillä tapahtuvaan seuraavien satamapalveluluokkien tarjoamiseen:
(a) tankkaus;	(a) tankkaus;
(b) lastin käsittely;	(b) lastin käsittely;
(c) ruoppaus;	(c) ruoppaus;
(d) kiinnitys;	(d) kiinnitys;
(e) matkustajapalvelut;	(e) (c) matkustajapalvelut;
(f) satamien vastaanottolaitteet;	(f) (d) satamien vastaanottolaitteet;
(g) luotsaus; ja	(g) luotsaus; ja
(h) hinaus.	(h) hinaus.

Komission ehdotus	AK:n muutosehdotus
3. Tätä asetusta sovelletaan kaikkiin asetuksen XXX [TEN-T-suuntaviivoja koskeva asetus] liitteessä I määriteltyihin Euroopan laajuisen liikenneverkon merisatamiin.	3. Tätä <u>direktiiviä</u> asetusta sovelletaan kaikkiin asetuksen XXX [TEN-T-suuntaviivoja koskeva asetus] liitteessä I määriteltyihin Euroopan laajuisen liikenneverkon merisatamiin.
4. Jäsenvaltiot voivat soveltaa tätä asetusta myös muihin merisatamiin. Kun jäsenvaltiot päättävät soveltaa tätä asetusta muihin merisatamiin, niiden on ilmoitettava päätöksestään komissiolle.	4. Jäsenvaltiot voivat soveltaa tätä <u>direktiiviä</u> asetusta myös muihin merisatamiin. Kun jäsenvaltiot päättävät soveltaa tätä <u>direktiiviä</u> asetusta muihin merisatamiin, niiden on ilmoitettava päätöksestään komissiolle.

Perustelu

- Luotsaus, hinaus sekä kiinnitys ja irrotus ovat yleishyödyllisiä satamapalveluja (tavoitteena meriturvallisuuden säilyttäminen ja ympäristönsuojelu), jotka ovat tiukasti säänneltyjä jäsenvaltioissa, eikä niihin voida soveltaa markkinalähtöistä lähestymistapaa.
- Ruoppauspalveluiden sisällyttäminen asetukseen tarkoittaa puuttumista satamien omaisuuteen, sillä valtaosa satamista tuskin enää voisi huoltaa väyliään ja alaitaan omin voimin. Lisäksi ruoppaus asianomaisilla satama-alueilla on verrattavissa laitureiden ja sulkujen huoltotoimiin, muttei kuitenkaan muihin satamapalveluihin, jotka liittyvät välittömästi laivan satamaan tuloon ja jotka laskutetaan yksittäin jokaiselta satamassa käynniltä.

Muutosehdotus 6

2 artikla, lisätään uusi kohta 2 a – Määritelmät

Komission ehdotus	AK:n muutosehdotus
	<u>"toimivaltaisella viranomaisella" jäsenvaltion tai jäsenvaltioiden viranomaista tai viranomaisten ryhmittymää, jolla on valtuudet toimia satamapalvelujen alalla tietyllä maantieteellisellä alueella, tai muuta elintä, jolle on annettu tällaiset valtuudet;</u>

Perustelu

Termiä "toimivaltainen viranomainen" käytetään rautateiden ja maanteiden julkisista henkilöliikennepalveluista annetussa asetuksessa (EY) N:o 1370/2007, jossa se määritellään seuraavasti: "jäsenvaltion tai jäsenvaltioiden viranomaista tai viranomaisten ryhmittymää, jolla on valtuudet toimia julkisen henkilöliikenteen alalla tietyllä maantieteellisellä alueella, tai muuta elintä, jolle on annettu tällaiset valtuudet" (2 artiklan b kohta). Määritelmä edistäisi osaltaan EU:n säädöstekstien johdonmukaisuutta ja parantaisi sääntelyn avoimuutta, sillä näin käytettäisiin yhtenäistä määritelmää, jota ei ole rajattu matkustajapalveluihin.

Muutosehdotus 7

2 artiklan 14 kohta – Määritelmät

Komission ehdotus	AK:n muutosehdotus
"julkisen palvelun velvoitteella" vaatimusta, joka on määriteltä tai määrätty sellaisten yleishyödyllisten satamapalvelujen varmistamiseksi, joita toimija ei omien taloudellisten etujensa vuoksi ottaisi hoitaakseen tai ei hoitaisi samassa laajuudessa tai samoin ehdoin;	"julkisen palvelun velvoitteella" vaatimusta, <u>jonka toimivaltainen viranomainen on määritellyt tai määrännyt joka on määriteltä tai määrätty</u> sellaisten yleishyödyllisten satamapalvelujen varmistamiseksi, joita toimija ei omien taloudellisten etujensa vuoksi ottaisi hoitaakseen tai ei hoitaisi samassa laajuudessa tai samoin ehdoin <u>ilman korvausta;</u>

Perustelu

Muutosehdotus heijastaa etenkin johdanto-osan 16 kappaletta, jossa todetaan seuraavaa: ”Tässä asetuksessa ei estetä toimivaltaisten viranomaisten mahdollisuutta myöntää korvaus julkisen palvelun velvoitteen suorittamisesta, jos tämä on sovellettavien valtiontukisääntöjen mukaista.”

Muutosehdotus 8

2 artiklan 15 kohta – Määritelmät

Komission ehdotus	AK:n muutosehdotus
”lähimerenkululla” lastin ja matkustajien kuljettamista meriteitse maantieteellisessä Euroopassa sijaitsevien satamien välillä tai näiden satamien ja sellaisissa Euroopan ulkopuolisissa maissa sijaitsevien satamien välillä, joilla on rantaviivaa Eurooppaan rajautuvissa sisämerissä;	”lähimerenkululla” lastin ja matkustajien kuljettamista meriteitse maantieteellisessä Euroopassa sijaitsevien satamien välillä tai näiden satamien ja sellaisissa Euroopan ulkopuolisissa maissa sijaitsevien satamien välillä, joilla on rantaviivaa Eurooppaan rajautuvissa sisämerissä <u>tai syrjäisimpien alueiden tapauksessa niiden maantieteellisessä läheisyydessä sijaitsevien maiden satamien välillä</u> ;

Perustelu

Ei ole perusteltua rajata läheisyyden käsitettä EU:hun. Käsite on ulotettava koskemaan EU:n koko aluetta maantieteellisestä sijainnista riippumatta erityisesti, kun kyse on syrjäisimmistä alueista, missä EU edistää strategiaa, jolla vahvistetaan niiden integroitumista maantieteelliseen lähiympäristöönsä.

Muutosehdotus 9

2 artiklan 16 kohta – Määritelmät

Komission ehdotus	AK:n muutosehdotus
”merisatamalla” maa- ja vesialuetta, jolla on tehty sellaisia töitä ja joka on varustettu siten, että kyseisellä alueella voidaan pääasiallisesti ottaa vastaan aluksia, lastata ja purkaa ne, varastoida tavaroita, vastaanottaa ja toimittaa tavaroita sekä ottaa aluksiin matkustajia ja laskea matkustajia maihin, sekä kaikkea muuta liikenteenharjoittajien satama-alueella tarvitsemää infrastruktuuria;	”merisatamalla” maa- ja vesialuetta, jolla on tehty sellaisia töitä ja joka on varustettu siten, että kyseisellä alueella voidaan pääasiallisesti ottaa vastaan aluksia, lastata ja purkaa ne, varastoida tavaroita, vastaanottaa ja toimittaa tavaroita sekä ottaa aluksiin matkustajia ja laskea matkustajia maihin, sekä kaikkea muuta liikenteenharjoittajien satama-alueella tarvitsemää infrastruktuuria;

Perustelu

Ehdotetaan, että poistetaan merisataman määritelmän viimeinen osa. Tämä osa on uusi aiemmin ehdotettuihin määritelmiin verrattuna, mutta käsitettä ”satama-alue” ei ole määritelty. Tämä saattaa johtaa epäselvyyksiin paikallis- ja alueviranomaisten käyttöön asettaman, sataman ja sen sisämaan välisen liikenneinfrastruktuurin osalta.

Muutosehdotus 10

2 artiklan 16 kohta (uusi kohta) – Määritelmät

Komission ehdotus	AK:n muutosehdotus
	<u>”meriteknisillä palveluilla” yleishyödyllisiä satamapalveluja, joiden tavoitteena on meriturvallisuuden säilyttäminen ja ympäristönsuojelu, kuten kiinnitys ja irrotus, luotsaus ja hinaus;</u>

Perustelu

Seurausta 2 ja 18 artiklaan tehdyistä muutosehdotuksista.

Muutosehdotus 11

II Luku – Otsikko

Komission ehdotus	AK:n muutosehdotus
II LUKU – Markkinoille pääsy	II LUKU – Markkinoille pääsy Satamapalvelujen tarjoamista ja käyttömahdollisuuksia koskevat periaatteet

Perustelu

Nykyisen otsikon perusteella näyttää siltä, että komission tavoitteena on liberalisointi, vaikka luvussa itse asiassa käsitellään satamapalveluiden – jotka välttämättä eivät ole markkinoille avoimia – tarjoamiselle asetettavia vaatimuksia.

Muutosehdotus 12

4 artikla – Satamapalvelun tarjoamisen vähimmäisvaatimukset

Komission ehdotus	AK:n muutosehdotus
1. Sataman hallinnointielin voi edellyttää, että satamapalvelujen tarjoajien on noudatettava vähimmäisvaatimuksia asianomaisen satamapalvelun suorittamiseksi. 2. Edellä 1 kohdassa tarkoitetut vähimmäisvaatimukset voivat soveltuvien osin koskea ainoastaan seuraavia: (...) d) paikallisten, kansallisten, unionin ja kansainvälisten ympäristövaatimusten noudattaminen. (...) 4. Jos vähimmäisvaatimuksiin kuuluu erityinen paikallistuntemus tai paikallisiin olosuhteisiin tutustuminen, sataman hallinnointielimen on varmistettava, että asiaankuuluvaa koulutusta on saatavilla avoimin ja syrjimättömin ehdoin, paitsi jos asianomainen jäsenvaltio varmistaa tällaisen koulutustarjonnan asianmukaisen saatavuuden.	1. Sataman hallinnointielin voi <u>asianomaisten toimivaltaisten viranomaisten kanssa neuvoteltuaan</u> edellyttää, että satamapalvelujen tarjoajien on noudatettava vähimmäisvaatimuksia asianomaisen satamapalvelun suorittamiseksi. noudattaminen. (...) 2. Edellä 1 kohdassa tarkoitetut vähimmäisvaatimukset voivat soveltuvien osin koskea ainoastaan seuraavia: (...) d) paikallisten, <u>alueellisten</u>, kansallisten, unionin ja kansainvälisten ympäristövaatimusten 4. Jos vähimmäisvaatimuksiin kuuluu erityinen paikallistuntemus tai paikallisiin olosuhteisiin tutustuminen, sataman hallinnointielimen on varmistettava, että asiaankuuluvaa koulutusta on saatavilla avoimin ja syrjimättömin ehdoin, paitsi jos <u>asianomainen toimivaltainen viranomainen jäsenvaltio</u> varmistaa tällaisen koulutustarjonnan asianmukaisen saatavuuden.

Perustelu

Muutosehdotuksella pyritään vahvistamaan paikallis- ja alueviranomaisten roolin tunnustamista, kun ajatellaan voimassa olevaa lainsäädäntöä tai satamapalvelujen tarjoamista koskevien vähimmäisvaatimusten asettamista.

Muutosehdotus 13

6 artiklan 4 kohta – Satamapalvelujen tarjoajien lukumäärän rajoittaminen

Komission ehdotus	AK:n muutosehdotus
Kun sataman hallinnointielin tarjoaa satamapalveluja itse tai sellaisen oikeudellisesti erillisen elimen kautta, jossa se käyttää määräysvaltaa suoraan tai välillisesti, jäsenvaltio voi uskoa satamapalvelujen tarjoajien lukumäärää rajoittavan päätöksen tekemisen sataman hallinnointielimestä riippumattomalle viranomaiselle. Jos jäsenvaltio ei usko satamapalvelujen tarjoajien lukumäärää rajoittavan päätöksen tekemistä tällaiselle viranomaiselle, palvelujen tarjoajia on oltava vähintään kaksi.	Kun sataman hallinnointielin tarjoaa satamapalveluja itse tai sellaisen oikeudellisesti erillisen elimen kautta, jossa se käyttää määräysvaltaa suoraan tai välillisesti, <u>asianomainen toimivaltainen viranomainen</u> jäsenvaltio voi uskoa satamapalvelujen tarjoajien lukumäärää rajoittavan päätöksen tekemisen sataman hallinnointielimestä riippumattomalle viranomaiselle. <u>Sataman hallinnointielimen on todistettava, että markkinatilanne mahdollistaa rajoituksen. Rajoituksen on oltava määräaikainen.</u> Jos jäsenvaltio ei usko satamapalvelujen tarjoajien lukumäärää rajoittavan päätöksen tekemistä tällaiselle viranomaiselle, palvelujen tarjoajia on oltava vähintään kaksi.

Muutosehdotus 14

7 artikla

Komission ehdotus	AK:n muutosehdotus
1. Satamapalvelujen tarjoajien 6 artiklan mukaisessa lukumäärän rajoittamisessa on noudatettava valintamenetelyä, jonka on oltava avoin kaikille asianomaisille osapuolille, syrjimätön ja läpinäkyvä.	1. Satamapalvelujen tarjoajien 6 artiklan mukaisessa lukumäärän rajoittamisessa on noudatettava valintamenetelyä, jonka on oltava avoin kaikille asianomaisille osapuolille, syrjimätön ja läpinäkyvä.
2. Jos satamapalvelun arvioitu arvo ylittää 3 kohdassa määritellyn kynnysarvon, [käyttöoikeussopimusten tekemisestä] annetussa direktiivissä .../... säädettyjä käyttöoikeuden myöntämismenettelyä, menettelyllisiä takeita ja enimmäiskestoja sovelletaan.	2. Jos satamapalvelun arvioitu arvo ylittää 3 kohdassa määritellyn kynnysarvon, [käyttöoikeussopimusten tekemisestä] annetussa direktiivissä .../... säädettyjä käyttöoikeuden myöntämismenettelyä, menettelyllisiä takeita ja enimmäiskestoja sovelletaan.
3. [Käyttöoikeussopimusten tekemisestä] annetun direktiivin .../... asiaankuuluvia ja sovellettavia säännöksiä sovelletaan satamapalvelun kynnysarvoon ja satamapalvelun arvon määrittämismenettelmään.	3. [Käyttöoikeussopimusten tekemisestä] annetun direktiivin .../... asiaankuuluvia ja sovellettavia säännöksiä sovelletaan satamapalvelun kynnysarvoon ja satamapalvelun arvon määrittämismenettelmään.
4. Valitun tarjoajan tai valittujen tarjoajien ja sataman hallinnointielimen on tehtävä satamapalvelusopimus.	4. Valitun tarjoajan tai valittujen tarjoajien ja sataman hallinnointielimen on tehtävä satamapalvelusopimus.
5. Tämän asetuksen soveltamiseksi satamapalvelusopimuksen määräyksiin sen voimassaoloaikana tehtävää, [käyttöoikeussopimusten tekemisestä] annetussa direktiivissä .../... tarkoitettua merkittävää muutosta on pidettävä uuden satamapalvelusopimuksen tekemisenä, joka edellyttää uutta 2 kohdassa tarkoitettua menettelyä.	5. Tämän asetuksen soveltamiseksi satamapalvelusopimuksen määräyksiin sen voimassaoloaikana tehtävää, [käyttöoikeussopimusten tekemisestä] annetussa direktiivissä .../... tarkoitettua merkittävää muutosta on pidettävä uuden satamapalvelusopimuksen tekemisenä, joka edellyttää uutta 2 kohdassa tarkoitettua menettelyä.

Komission ehdotus	AK:n muutosehdotus
6. Tämän artiklan 1–5 kohtaa ei sovelleta 9 artiklassa tarkoitetuissa tapauksissa.	6.3. — Tämän artiklan 1– <u>5 ja 2</u> kohtaa ei sovelleta 9 artiklassa tarkoitetuissa tapauksissa.
7. Tämä asetus ei rajoita [käyttöoikeussopimusten tekemisestä] annetun direktiivin .../[1], [yleishyödyllisistä laitoksista] annetun direktiivin .../[2] ja [julkisista hankinnoista] annetun direktiivin .../[3] soveltamista.	7.4.— Tämä asetus ei rajoita [käyttöoikeussopimusten tekemisestä] annetun direktiivin .../[1], [yleishyödyllisistä laitoksista] annetun direktiivin .../[2] ja [julkisista hankinnoista] annetun direktiivin .../[3] soveltamista. <u>4.a Satamapalvelusopimusten voimassaoloaika suhteutetaan tehtyihin investointeihin.</u>

Muutosehdotus 15

8 artikla – Julkisen palvelun velvoitteet

Komission ehdotus	AK:n muutosehdotus
1. Jäsenvaltiot voivat päättää asettaa satamapalveluihin liittyviä julkisen palvelun velvoitteita satamapalvelujen tarjoajille seuraavien varmistamiseksi: a) palvelu on saatavilla tauotta koko päivän, yön, viikon ja vuoden ajan; b) palvelu on kaikkien käyttäjien saatavilla; c) palvelu on kohtuuhintainen tietyille käyttäjäluokille.	1. Jäsenvaltiot Toimivaltaiset viranomaiset voivat päättää asettaa satamapalveluihin liittyviä julkisen palvelun velvoitteita satamapalvelujen tarjoajille seuraavien varmistamiseksi: a) palvelu on saatavilla tauotta koko päivän, yön, viikon ja vuoden ajan; b) palvelu on kaikkien käyttäjien saatavilla; c) palvelu on kohtuuhintainen tietyille käyttäjäluokille. <u>d) alueelliseen koheesioon liittyvät kriteerit, kuten syrjäseutujen, saarten ja syrjäisimpien alueiden liikenneyhteyksien parantaminen, täyttyvät.</u> <u>e) erityiset vaatimukset, joilla on mm. turvallisuuteen tai ympäristöön liittyvät perusteet ja joita satamapalveluiden tarjoaja ei voi täyttää taloudelliset näkökohdat huomioon ottaen, täyttyvät.</u>
2. Edellä 1 kohdassa tarkoitettut velvoitteet on määriteltävä selkeästi, avoimesti, syrjimättömästi ja varmennettavasti, ja niillä on taattava tasapuolinen pääsy kaikille unioniin sijoittautuneille satamapalvelujen tarjoajille.	2. Edellä 1 kohdassa tarkoitettut velvoitteet on määriteltävä selkeästi, avoimesti, syrjimättömästi ja varmennettavasti, ja niillä on taattava tasapuolinen pääsy kaikille unioniin sijoittautuneille satamapalvelujen tarjoajille.
3. Jäsenvaltioiden on nimettävät alueensa toimivaltaiset viranomaiset, jotka asettavat tällaisia julkisen palvelun velvoitteita. Sataman hallinnointielin voi olla toimivaltainen viranomainen. (...)	3. Jäsenvaltioiden on nimettävät alueensa toimivaltaiset viranomaiset, jotka asettavat tällaisia julkisen palvelun velvoitteita. Sataman hallinnointielin voi olla toimivaltainen viranomainen, <u>jos se on julkinen elin.</u> (...)

Perustelu

- Ehdotetaan, että julkisen palvelun velvoitteita täydennetään alueelliseen koheesioon liittyvillä kriteereillä, kuten ehdotetun asetuksen perusteluissa esitetään (ks. kohdan 1.4 loppuosa). Lisäksi tulisi ottaa huomioon kriteerit, jotka ovat erityisen tärkeitä satamatoiminnan turvaamisen ja ympäristön kannalta, mutta jotka eivät kuitenkaan ole taloudellisesti kannattavia.
- Koska sataman hallinnointielin voi olla yksityinen elin ja saada julkista rahoitusta, olisi 8 artiklan 3 kohdassa säädetty mahdollisuus, että kyseinen elin voi olla toimivaltainen viranomainen, joka asettaa julkisen palvelun velvoitteita, rajoitettava julkisiin hallinnointielimiin.

Muutosehdotus 16

9 artikla – Sataman oma toimija

Komission ehdotus	AK:n muutosehdotus
1. Edellä 6 artiklan 1 kohdan b alakohdassa säädettyissä tapauksissa toimivaltainen viranomainen voi päättää tarjota itse julkisen palvelun velvoitteen alaisen satamapalvelun tai asettaa tällaisia velvoitteita suoraan oikeudellisesti erilliselle elimelle, jossa se käyttää määräysvaltaa samalla tavalla kuin omissa osastoissaan. Tällaisessa tapauksessa satamapalvelujen tarjoajaa on pidettävä tässä asetuksessa sataman omana toimijana. (...) 4. Jos toimivaltainen viranomainen päättää soveltaa 1 kohtaa kaikissa tämän asetuksen soveltamisalaan kuuluvissa merisatamissa, sen on ilmoitettava tästä komissiolle. (...)	1. Edellä 6 artiklan 1 kohdan b alakohdassa säädettyissä tapauksissa toimivaltainen viranomainen voi päättää tarjota <u>satamapalvelun</u> itse julkisen palvelun velvoitteen alaisen satamapalvelun tai asettaa tällaisia velvoitteita suoraan oikeudellisesti erilliselle elimelle <u>oikeudellisesti erillisen elimen toimesta</u>, jossa se käyttää määräysvaltaa samalla tavalla kuin omissa osastoissaan. Tällaisessa tapauksessa satamapalvelujen tarjoajaa on pidettävä tässä <u>direktiivissä</u> asetuksessa sataman omana toimijana. (...) 4. Jos toimivaltainen viranomainen päättää soveltaa 1 kohtaa kaikissa tämän <u>direktiivin</u> asetuksen soveltamisalaan kuuluvissa merisatamissa, sen on ilmoitettava tästä komissiolle. (...)

Perustelu

On kyseenalaista, rajoitetaanko tilanne, jossa satamapalvelujen tarjoajaa on pidettävä ”sisäisenä toimijana”, vain julkisen palvelun velvoitteen alaisiin satamapalveluihin. Sataman hallinnointielin (joka voi olla yksityinen elin) saattaa puhtaasti kaupallisista syistä päättää tarjota palvelun itse ilman, että palvelu on erityisesti määritelty julkiseksi palveluksi.

Muutosehdotus 17

10 artiklan 2 kohta – Työntekijöiden oikeuksien turvaaminen

Komission ehdotus	AK:n muutosehdotus
Kun satamapalvelujen tarjoaja ei ole vakiintunut satamapalvelujen tarjoaja, sataman hallinnointielimet voivat vaatia 7 artiklassa säädettyä menettelyä noudattaen nimitettyä satamapalvelujen tarjoajaa myöntämään vakiintuneen satamapalvelujen tarjoajan aiemmin palkkaamalle henkilökunnalle oikeudet, joihin se olisi ollut oikeutettu, jos kyseessä olisi ollut direktiivissä 2001/23/EY tarkoitettu siirto, sanotun kuitenkin rajoittamatta kansallisen ja unionin lainsäädännön, mukaan lukien työmarkkinaosapuolten väliset työehtosopimukset, soveltamista.	Kun satamapalvelujen tarjoaja ei ole vakiintunut satamapalvelujen tarjoaja, sataman hallinnointielimet <u>vaativat</u> voivat vaatia 7 artiklassa säädettyä menettelyä noudattaen nimitettyä satamapalvelujen tarjoajaa myöntämään vakiintuneen satamapalvelujen tarjoajan aiemmin palkkaamalle henkilökunnalle oikeudet, joihin se olisi ollut oikeutettu, jos kyseessä olisi ollut direktiivissä 2001/23/EY tarkoitettu siirto, sanotun kuitenkin rajoittamatta kansallisen ja unionin lainsäädännön, mukaan lukien työmarkkinaosapuolten väliset työehtosopimukset, soveltamista.

Perustelu

Ei ole ymmärrettävää, miksi komissio säättää vain *mahdollisuudesta* eikä velvoitteesta myöntää vakiintuneen satamapalvelujen tarjoajan aiemmin palkkaamalle henkilökunnalle oikeudet, joihin nämä olisivat olleet oikeutettuja, jos kyseessä olisi ollut direktiivissä 2001/23/EY tarkoitettu siirto.

Muutosehdotus 18

10 artiklan 3 kohta – Työntekijöiden oikeuksien turvaaminen

Komission ehdotus	AK:n muutosehdotus
Kun sataman hallinnointielimet vaativat satamapalvelujen tarjoajia noudattamaan asiaankuuluvien satamapalvelujen tarjonnassa tiettyjä sosiaalisia normeja, tarjouskilpailuasikirjoissa ja satamapalvelusopimuksissa on lueteltava asianomainen henkilökunta ja annettava avoimesti yksityiskohdat sen sopimukseen perustuvista oikeuksista sekä edellytyksistä, joilla työntekijöiden katsotaan olevan yhteydessä satamapalveluihin.	Kun sataman hallinnointielimet vaativat satamapalvelujen tarjoajia noudattamaan asiaankuuluvien satamapalvelujen tarjonnassa tiettyjä sosiaalisia normeja, tarjouskilpailuasikirjoissa ja satamapalvelusopimuksissa on lueteltava asianomainen henkilökunta ja <u>ilmoitettava sellaisten sopimukseen perustuvien henkilökunnan oikeuksien sekä edellytysten tilasta</u> annettava avoimesti yksityiskohdat sen sopimukseen perustuvista oikeuksista sekä edellytyksistä, joilla työntekijöiden katsotaan olevan yhteydessä satamapalveluihin.

Perustelu

Jos julkaistaan ”avoimesti yksityiskohdat henkilökunnan sopimukseen perustuvista oikeuksista”, saatetaan loukata henkilötietojen suojaa.

Muutosehdotus 19

12 artiklan 2 kohta – Taloudellisten suhteiden avoimuus

Komission ehdotus	AK:n muutosehdotus
Jos julkista rahoitusta saavan sataman hallinnointielin tarjoaa satamapalvelut itse, sen on pidettävä kunkin satamapalvelutoimen kirjanpito erillään sen muiden toimien kirjanpidosta, jotta	Jos julkista rahoitusta saavan sataman hallinnointielin tarjoaa satamapalvelut itse, sen on pidettävä kunkin satamapalvelutoimen kirjanpito erillään sen muiden toimien kirjanpidosta, jotta <u>voidaan valvoa kieltoa siirtää yhdelle toiminta—alalle myönnettyjä julkisia varoja toiselle alalle sekä valvoa infrastruktuurimaksuista saatavien tulojen ja muusta kaupallisesta toiminnasta aiheutuvan ylijäämän käyttöä.</u>
a) kaikki tulot ja menot on sidottu tai kohdennettu oikein johdonmukaisesti sovellettavia ja puolueettomasti perusteltuja kustannuslaskentaperiaatteita noudattaen;	a) kaikki tulot ja menot on sidottu tai kohdennettu oikein johdonmukaisesti sovellettavia ja puolueettomasti perusteltuja kustannuslaskentaperiaatteita noudattaen;
b) kustannuslaskentaperiaatteet, joiden mukaisesti kirjanpidot pidetään erillään, on ilmaistu selkeästi.	b) kustannuslaskentaperiaatteet, joiden mukaisesti kirjanpidot pidetään erillään, on ilmaistu selkeästi.

Perustelu

Ehdotetaan, että yksinkertaistetaan yhtenäisen eurooppalaisen rautatiealueen toteuttamisesta annetun direktiivin 2012/34 EU 6 artiklan perustuvia kirjanpitovelvoitteita.

Muutosehdotus 20

14 artiklan 4 kohta

Komission ehdotus	AK:n muutosehdotus
4. Satamainfrastruktuurimaksut voivat vaihdella säännöllisiä käyttäjiä koskevien kaupallisten käytänteiden mukaisesti tai satamainfrastruktuurin tehokkaamman käytön tai lähimerenkulun taikka kuljetusten korkeatasoisen ympäristö-, energia- ja hiilitehokkuuden edistämiseksi, sanotun kuitenkin rajoittamatta 3 kohdan soveltamista. Tällaisessa vaihtelussa käytettävien arviointiperusteiden on oltava tarkoituksenmukaisia, puolueettomia, avoimia ja syrjimättömiä, ja siinä on otettava huomioon kilpailusäännöt asianmukaisella tavalla. Vaihtelun on oltava erityisesti kaikkien asiaankuuluvien satamapalvelujen käyttäjien saatavilla tasapuolisesti.	4. Satamainfrastruktuurimaksut voivat vaihdella säännöllisiä käyttäjiä koskevien kaupallisten käytänteiden mukaisesti tai satamainfrastruktuurin tehokkaamman käytön tai lähimerenkulun taikka kuljetusten korkeatasoisen ympäristö-, energia- ja hiilitehokkuuden edistämiseksi <u>tai alueellisesti koheesiosta, kuten syrjäisimpien alueiden kulkuyhteyksistä, johtuvista syistä</u>, sanotun kuitenkin rajoittamatta 3 kohdan soveltamista. Tällaisessa vaihtelussa käytettävien arviointiperusteiden on oltava tarkoituksenmukaisia, puolueettomia, avoimia ja syrjimättömiä, ja siinä on otettava huomioon kilpailusäännöt asianmukaisella tavalla. Vaihtelun on oltava erityisesti kaikkien asiaankuuluvien satamapalvelujen käyttäjien saatavilla tasapuolisesti.

Perustelu

Muutosehdotuksen tarkoituksena on, että säädöksessä hyväksytään myös muunlaiset hinnoitteluperusteet, joissa otetaan huomioon syrjäisimpien alueiden huonot kulkuyhteydet sekä ylimääräisten kuljetuskustannusten kompensoimisen tarve, jotta kaikille käyttäjille taataan yhdenvertaiset olosuhteet, kuten Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 349 artiklassa määrätään.

Muutosehdotus 21

14 artikla – Satamainfrastruktuurimaksut

Komission ehdotus	AK:n muutosehdotus
(...) 5. Siirretään komissiolle valta antaa tarvittaessa 21 artiklassa tarkoitettua menettelyä noudattaen delegoituja säädöksiä alusten, polttoaineiden ja sellaisten toimintatyyppien yhteisestä luokittelusta, joiden perusteella infrastruktuurimaksut voivat vaihdella, sekä satamainfrastruktuurimaksujen yhteisistä maksuperiaatteista. (...) 7. Sataman hallinnointielimen on pyynnöstä annettava toimivaltaisen riippumattoman valvontaelimen ja komission saataville 4 kohdassa tarkoitetut tiedot sekä yksityiskohtaiset kustannukset ja tulot, joiden perusteella satamainfrastruktuurimaksujen rakenne ja taso määritetään, sekä satamainfrastruktuurimaksujen asettamisessa käytettävä metodiikka sellaisten laitteiden ja palvelujen osalta, joita nämä satamamaksut koskevat.	(...) 5. Siirretään komissiolle valta antaa tarvittaessa 21 artiklassa tarkoitettua menettelyä noudattaen delegoituja säädöksiä alusten, polttoaineiden ja sellaisten toimintatyyppien yhteisestä luokittelusta, joiden perusteella infrastruktuurimaksut voivat vaihdella, sekä satamainfrastruktuurimaksujen yhteisistä maksuperiaatteista. (...) 7. Sataman hallinnointielimen on pyynnöstä annettava toimivaltaisen riippumattoman valvontaelimen ja komission saataville 4 kohdassa tarkoitetut tiedot sekä yksityiskohtaiset kustannukset ja tulot, joiden perusteella satamainfrastruktuurimaksujen rakenne ja taso määritetään, sekä satamainfrastruktuurimaksujen asettamisessa käytettävä metodiikka sellaisten laitteiden ja palvelujen osalta, joita nämä satamamaksut koskevat.

Perustelu

Kyseiset periaatteet (maksu-/hinnoitteluperiaatteet kuuluvat kilpailun piiriin) eivät saa rajoittaa satamien hallinnointielinten kaupallista vapautta. Lisäksi Euroopan komission valtuudet antaa delegoituja säädöksiä olisi pidettävä mahdollisimman tarkkoina ja rajoitettuina.

Muutosehdotus 22

17 artikla

Komission ehdotus	AK:n muutosehdotus
Riippumaton valvontaelin 1. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että riippumaton valvontaelin seuraa ja valvoo tämän asetuksen soveltamista kaikissa tämän asetuksen soveltamisalueen kuuluvissa merisatamissa kaikkien jäsenvaltioiden alueella. 2. Riippumattoman valvontaelimen on oltava oikeudellisesti erillinen ja toiminnallisesti riippumaton sataman hallinnointielimestä tai satamapalvelujen tarjoajista. Niiden jäsenvaltioiden, joilla on omistussuusia tai päätäntävaltaa satamissa tai satamien hallintoelimityksessä, on varmistettava, että tämän asetuksen seuranta ja valvonta sekä omistajuuteen tai päätäntävaltaan liittyvä toiminta erotetaan tehokkaasti ja rakenteellisesti täysin toisistaan. Riippumattoman valvontaelimen on käytettävä toimivaltansa puolueettomasti ja avoimesti liiketoiminnan harjoittamisen vapautta asianmukaisella tavalla kunnioittaen. 3. Riippumattoman valvontaelimen on käsiteltävä osapuolen, jolla on asiassa oikeutettu etu, tekemät kantelut ja sen käsiteltäviksi saatetut riita-asiat tämän asetuksen soveltamiseen liittyvissä kysymyksissä. 4. Jos eri jäsenvaltioihin sijoittautuneiden osapuolten välille syntyy riitaa, sen satamajäsenvaltion riippumaton valvontaelin, jossa riidan oletetaan saaneen alkunsa, on toimivaltainen ratkaisemaan tällaisen riita-asian. 5. Riippumattomalla valvontaelimellä on oikeus vaatia satamien hallinnointielimiä, satamapalvelujen tarjoajia ja sataman käyttäjiä toimittamaan tämän asetuksen soveltamisen seuraamiseksi ja valvomiseksi tarvittavat tiedot. 6. Riippumaton valvontaelin voi antaa lausuntoja jäsenvaltion toimivaltaisen viranomaisen pyynnöstä kaikista tämän asetuksen soveltamiseen liittyvistä kysymyksistä. 7. Riippumaton valvontaelin voi kuulla asianomaisen sataman käyttäjien neuvoa-antavaa komiteaa kanteluja tai riita-asioita käsitellessään. 8. Riippumattoman valvontaelimen päätökset ovat sitovia, sanotun kuitenkaan rajoittamatta oikeudellista valvontaa. 9. Jäsenvaltioiden on ilmoitettava komissiolle riippumattoman valvontaelinten tunnistetiedot viimeistään 1 päivänä heinäkuuta 2015, ja ilmoitettava sille tämän jälkeen kaikista niihin tehdyistä muutoksista. Komissio julkaisee verkkosivullaan riippumattomien valvontaelinten luettelon, jonka se pitää ajan tasalla.	Riippumaton valvontaelin 1. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että riippumaton valvontaelin seuraa ja valvoo tämän asetuksen soveltamista kaikissa tämän asetuksen soveltamisalueen kuuluvissa merisatamissa kaikkien jäsenvaltioiden alueella. 2. Riippumattoman valvontaelimen on oltava oikeudellisesti erillinen ja toiminnallisesti riippumaton sataman hallinnointielimestä tai satamapalvelujen tarjoajista. Niiden jäsenvaltioiden, joilla on omistussuusia tai päätäntävaltaa satamissa tai satamien hallintoelimityksessä, on varmistettava, että tämän asetuksen seuranta ja valvonta sekä omistajuuteen tai päätäntävaltaan liittyvä toiminta erotetaan tehokkaasti ja rakenteellisesti täysin toisistaan. Riippumattoman valvontaelimen on käytettävä toimivaltansa puolueettomasti ja avoimesti liiketoiminnan harjoittamisen vapautta asianmukaisella tavalla kunnioittaen. 3. Riippumattoman valvontaelimen on käsiteltävä osapuolen, jolla on asiassa oikeutettu etu, tekemät kantelut ja sen käsiteltäviksi saatetut riita-asiat tämän asetuksen soveltamiseen liittyvissä kysymyksissä. 4. Jos eri jäsenvaltioihin sijoittautuneiden osapuolten välille syntyy riitaa, sen satamajäsenvaltion riippumaton valvontaelin, jossa riidan oletetaan saaneen alkunsa, on toimivaltainen ratkaisemaan tällaisen riita-asian. 5. Riippumattomalla valvontaelimellä on oikeus vaatia satamien hallinnointielimiä, satamapalvelujen tarjoajia ja sataman käyttäjiä toimittamaan tämän asetuksen soveltamisen seuraamiseksi ja valvomiseksi tarvittavat tiedot. 6. Riippumaton valvontaelin voi antaa lausuntoja jäsenvaltion toimivaltaisen viranomaisen pyynnöstä kaikista tämän asetuksen soveltamiseen liittyvistä kysymyksistä. 7. Riippumaton valvontaelin voi kuulla asianomaisen sataman käyttäjien neuvoa-antavaa komiteaa kanteluja tai riita-asioita käsitellessään. 8. Riippumattoman valvontaelimen päätökset ovat sitovia, sanotun kuitenkaan rajoittamatta oikeudellista valvontaa. 9. Jäsenvaltioiden on ilmoitettava komissiolle riippumattoman valvontaelinten tunnistetiedot viimeistään 1 päivänä heinäkuuta 2015, ja ilmoitettava sille tämän jälkeen kaikista niihin tehdyistä muutoksista. Komissio julkaisee verkkosivullaan riippumattomien valvontaelinten luettelon, jonka se pitää ajan tasalla.

Perustelu

Asetuksen soveltamisen seurannasta ja valvonnasta vastaavasta riippumattomasta valvontaelimestä (tai sen perustamisesta) aiheutuva lisäarvo on kyseenalainen. Nykyiset toimivaltaiset (myös paikallis- ja aluetason) viranomaiset voivat huolehtia tällaisesta valvonnasta. Lisäksi ehdotettua asetusta on määritelmänsä mukaisesti "sovellettava kokonaisuudessaan sellaisenaan", eikä näin ollen tarvita toimia sen yhtenäisen soveltamisen helpottamiseksi. 19 artiklassa säädetään joka tapauksessa muutoksenhausta.

Muutosehdotus 23**18 artikla – Riippumattomien valvontaelinten välinen yhteistyö**

Komission ehdotus	AK:n muutosehdotus
Riippumattomien valvontaelinten välinen yhteistyö 1. Riippumattomien valvontaelinten on vaihdettava työtään, päätöksentekoperiaatteitaan ja käytänteitään koskevia tietoja tämän asetuksen yhdenmukaisen täytäntöönpanon helpottamiseksi. Tämän vuoksi niiden on osallistuttava yhteistyöverkostoon, joka kokoontuu säännöllisin väliajoin ja vähintään kerran vuodessa. Komissio osallistuu verkoston työhön ja koordinoi ja tukee sitä. 2. Riippumattomien valvontaelinten on tehtävä tiivistä yhteistyötä keskinäisen avun antamiseksi tehtävissään, kuten tutkimusten tekeminen kanteluissa ja riita-asioissa, jotka koskevat eri jäsenvaltioissa sijaitsevia satamia. Tätä varten riippumattoman valvontaelimen on perustellusta pyynnöstä annettava toiselle tällaiselle elimelle tarvittavat tiedot, jotta kyseinen elin voi täyttää tämän asetuksen mukaiset velvoitteensa. 3. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että riippumattomat valvontaelimet antavat perustellusta pyynnöstä komissiolle sen tehtäviensä hoitamiseksi tarvitsemat tiedot. Komission pyytämien tietojen on oltava oikeasuhteisia näiden tehtävien suorittamiseen nähden. 4. Kun riippumaton valvontaelin katsoo, että liikesalaisuuksia koskevien unionin tai kansallisten sääntöjen mukaisesti tiedot ovat luottamuksellisia, toisen kansallisen valvontaelimen ja komission on varmistettava tällainen luottamuksellisuus. Tällaisia tietoja voidaan käyttää ainoastaan pyynnössä esitettyä tarkoitusta varten. 5. Riippumattomien valvontaelinten kokemukseen ja 1 kohdassa tarkoitetun verkoston toimintaan perustuen ja jotta tehokas yhteistyö voitaisiin varmistaa, komissio voi laatia yhteiset periaatteet riippumattomien valvontaelinten välistä tiedonvaihtoa koskeville asianmukaisille järjestelyille. Nämä täytäntöönpanosäädökset hyväksytään 22 artiklan 2 kohdassa tarkoitettua tarkastelumenettelyä noudattaen.	Riippumattomien valvontaelinten välinen yhteistyö 1. Riippumattomien valvontaelinten on vaihdettava työtään, päätöksentekoperiaatteitaan ja käytänteitään koskevia tietoja tämän asetuksen yhdenmukaisen täytäntöönpanon helpottamiseksi. Tämän vuoksi niiden on osallistuttava yhteistyöverkostoon, joka kokoontuu säännöllisin väliajoin ja vähintään kerran vuodessa. Komissio osallistuu verkoston työhön ja koordinoi ja tukee sitä. 2. Riippumattomien valvontaelinten on tehtävä tiivistä yhteistyötä keskinäisen avun antamiseksi tehtävissään, kuten tutkimusten tekeminen kanteluissa ja riita-asioissa, jotka koskevat eri jäsenvaltioissa sijaitsevia satamia. Tätä varten riippumattoman valvontaelimen on perustellusta pyynnöstä annettava toiselle tällaiselle elimelle tarvittavat tiedot, jotta kyseinen elin voi täyttää tämän asetuksen mukaiset velvoitteensa. 3. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että riippumattomat valvontaelimet antavat perustellusta pyynnöstä komissiolle sen tehtäviensä hoitamiseksi tarvitsemat tiedot. Komission pyytämien tietojen on oltava oikeasuhteisia näiden tehtävien suorittamiseen nähden. 4. Kun riippumaton valvontaelin katsoo, että liikesalaisuuksia koskevien unionin tai kansallisten sääntöjen mukaisesti tiedot ovat luottamuksellisia, toisen kansallisen valvontaelimen ja komission on varmistettava tällainen luottamuksellisuus. Tällaisia tietoja voidaan käyttää ainoastaan pyynnössä esitettyä tarkoitusta varten. 5. Riippumattomien valvontaelinten kokemukseen ja 1 kohdassa tarkoitetun verkoston toimintaan perustuen ja jotta tehokas yhteistyö voitaisiin varmistaa, komissio voi laatia yhteiset periaatteet riippumattomien valvontaelinten välistä tiedonvaihtoa koskeville asianmukaisille järjestelyille. Nämä täytäntöönpanosäädökset hyväksytään 22 artiklan 2 kohdassa tarkoitettua tarkastelumenettelyä noudattaen.

Perustelu

Poistamista perustellaan samalla tavoin kuin 17 artiklaan tehtyä muutosehdotusta: On epäselvää, miksi tarvitaan riippumattomien valvontaviranomaisten yhteistyötä. Tämä on vieläkin epäselvempää, jos ajatellaan komission päätöstä valita ehdotettavaksi säädökseksi asetus, jota on määritelmänsä mukaisesti "sovellettava kokonaisuudessaan sellaisenaan". Tämän olisi myös estettävä se, että jäsenvaltioille ja komissiolle aiheutuu ylimääräisiä hallinnollisia rasitteita, eikä näin ollen tarvita toimia asetuksen yhtenäisen soveltamisen helpottamiseksi. 19 artiklassa säädetään joka tapauksessa muutoksenhausta.

Muutosehdotus 24

19 artikla – Muutoksenhaku

Komission ehdotus	AK:n muutosehdotus
1. Kaikilla osapuolilla, joilla on asiassa oikeutettu etu, on oltava oikeus hakea muutosta toimivaltaisten viranomaisten, sataman hallinnointielimen tai riippumattoman valvontaelimen tämän asetuksen nojalla tekemiin päätöksiin tai toteuttamiin yksittäisiin toimenpiteisiin asianomaisista osapuolista riippumattomassa muutoksenhakuelimessä. Tämä muutoksenhakuelin voi olla tuomioistuin. 2. Jollei 1 kohdassa tarkoitettu muutoksenhakuelin ole luonteeltaan oikeuslaitos, sen on annettava päätöksilleen kirjalliset perustelut. Myös kansallinen tuomioistuin valvoo sen tekemien päätösten laillisuutta.	1. Kaikilla osapuolilla, joilla on asiassa oikeutettu etu, on oltava oikeus hakea muutosta toimivaltaisten viranomaisten, sataman hallinnointielimen tai riippumattoman valvontaelimen tämän asetuksen nojalla tekemiin päätöksiin tai toteuttamiin yksittäisiin toimenpiteisiin asianomaisista osapuolista riippumattomassa muutoksenhakuelimessä. Tämä muutoksenhakuelin voi olla tuomioistuin. 2. Jollei 1 kohdassa tarkoitettu muutoksenhakuelin ole luonteeltaan oikeuslaitos, sen on annettava päätöksilleen kirjalliset perustelut. Myös kansallinen tuomioistuin valvoo sen tekemien päätösten laillisuutta.

Perustelu

Seurausta 17 ja 18 artiklaan tehdyistä muutosehdotuksista.

Bryssel 28. marraskuuta 2013

*Alueiden komitean
puheenjohtaja*

Ramón Luis VALCÁRCEL SISO

Alueiden komitean lausunto aiheesta ”Romanien integraatiota edistävät strategiat”

(2014/C 114/12)

I POLIITTISET SUOSITUKSET

ALUEIDEN KOMITEA

Yleistä: integraation edistäminen ja syrjinnän torjuminen

1. pitää komission tiedonantoa tervetulleena, sillä se on selkeä merkki EU:n sitoumuksesta edistää romaniyhteisöjen ⁽¹⁾ integraatiota ja torjua heidän usein kokemaa syrjintää kansallisten integraatiostrategioiden avulla.
2. muistuttaa, että arviolta 10–12 miljoonan ihmisen väestöllä (joista 6 miljoonaa elää EU:ssa) romanit ovat Euroopan suurin vähemmistö. Useimmat romanit ovat EU:n kansalaisia.
3. toteaa, että romaniväestön koko ja sosiaalinen ja taloudellinen tilanne ovat erilaisia kussakin jäsenvaltiossa. Sen vuoksi kansalliset toimintamallit romanien osallistamiseksi olisi räätälöitävä vastaamaan kulloisiakin erityisolosuhteita ja tarpeita, esimerkiksi hyväksymällä tai toteuttamalla edelleen politiikkoja, joita sovelletaan syrjäytyneisiin ja muita heikommassa asemassa oleviin väestöryhmiin, kuten romaneihin, laajemmassa yhteydessä.
4. katsoo, että EU:n toimielimillä ja jäsenvaltioilla on jaettu vastuu romanien sosiaalisen osallisuuden ja integraation parantamisessa. Komitea muistuttaa, että romanien kohtaaman syrjinnän, ennakkoluulojen ja sosiaalisen syrjäytymisen torjunta on perussopimukseen kirjattu velvoite ja oikeudellinen vaatimus ⁽²⁾, joka sisältyy rotuun tai etniseen alkuperään, uskontoon tai vakaumukseen, vammaan, ikään tai sukupuoliseen suuntautumiseen perustuvan syrjinnän kieltoon. Komitea tuomitsee jyrkästi kaikenlaisen romaniyhteisöihin kohdistuvan syrjinnän.
5. toteaa, että kansallisissa politiikoissa, joiden avulla pyritään perustellusti edistämään ja tukemaan laillisuusperiaatteen noudattamista romaniväestön suhteen, ei voida missään tapauksessa kyseenalaistaa tai evätä romanien oikeutta EU:n kansalaisuuteen, mikäli he ovat jonkin jäsenvaltion kansalaisia (eivät kansalaisuudettomia). Komitea paheksuu sellaisten epämääräisten karkotusmenettelyjen käyttöä, joiden tarkoituksena on evätä suoralta kädeltä vastaanotto ja torjua kaikenlaiset integrointipyrkimykset. Komitea kehottaa EU:ta selkeyttämään tilannetta tältä osin.
6. tuomitsee havaituista kulttuurieroista johtuvat stereotypiat ja rajalliset mahdollisuudet saada julkisia palveluja. Komitea toistaa kannattavansa komission pyrkimyksiä torjua romaniyhteisöjen ongelmia, jotka liittyvät köyhyyteen, työmarkkinaesteisiin sekä asuntojen ja terveydenhuollon saatavuuteen, keskittymällä integraatiostrategioiden onnistumisen edellytyksiin. Koska näitä ongelmia ei ole vielä ratkaistu riittävällä tavalla, komitea suositaa, että kyseisiä toimia vahvistetaan myös antamalla paikallis- ja alueviranomaisille entistä enemmän vastuuta.
7. korostaa, että integraatio on kaksisuuntainen prosessi. Näin ollen romaneja edustavien organisaatioiden olisi tiedotettava romaniyhteisöille paitsi eduista, joita ne voivat saada integroituaan hyvin oleskelumaahansa, myös velvoitteista, joita maassa asuminen tuo mukanaan.
8. pitää myönteisenä, että komissio asettaa etusijalle useita rakenteellisia edellytyksiä, jotka ovat tärkeitä integraatiostrategioiden tuloksekkaan toteuttamisen kannalta. Näihin kuuluvat entistä tiiviimpi yhteistyö paikallis- ja alueviranomaisten kanssa sekä oikeasuhteisten rahoitusresurssien myöntäminen.

EU:n strategian täytäntöönpano

9. kehottaa Euroopan komissiota määrittelemään jäsenvaltioille, joissa on romaniyhteisö, selkeät ja mitattavissa olevat tavoitteet ja indikaattorit, joilla seurataan edistymistä kaikilla neljällä toimintaloikolla, mukaan lukien paikallis- ja alueviranomaisten kanssa tehtävä yhteistyö.

⁽¹⁾ Komission tiedonannon tapaan ”romanilla” tarkoitetaan tässä useita eri ryhmiä (mm. romat, sintit, kaaleet, gypsy-romanit, romanichel-ryhmä, boyash-romanit, ashkalit, ”egyptiläiset”, jenishit, dom- ja rom-ryhmä). Mukaan luetaan myös ns. travellerit.

⁽²⁾ Neuvoston direktiivi 2000/43/EY, annettu 29 päivänä kesäkuuta 2000, rodusta tai etnisestä alkuperästä riippumattoman yhdenvertaisen kohtelun periaatteen täytäntöönpanosta.

10. tähdentää olevan tärkeää, että jäsenvaltiot hyväksyvät kattavan, monialaisen ja koordinoitun integraatiostrategian. EU:n puitestrategiassa yksilöidyt keskeiset politiikanalat kytkeytyvät nimittäin toisiinsa. EU ja jäsenvaltiot eivät pysty ratkaisemaan kaikkia ongelmia sellaisten ylhäältä alaspäin suuntautuvien strategioiden avulla, joilla pyritään ohjailemaan romaniyhteisöjä ylhäältä käsin, ja niiden olisi tukeuduttava kaikkien toimijoiden kanssa kaikilla tasoilla tehtävään yhteistyöhön.
11. kehottaa Euroopan komissiota luomaan entistä suorituskykyisemmän seurantamekanismin, jotta voidaan arvioida tehokkaammin jäsenvaltioille, joissa on romaniyhteisö, asetettujen tavoitteiden täyttymistä, sekä suosittamaan näille jäsenvaltioille käytännön toimia.
12. pahoittelee, ettei komission asiakirjassa viitata oikeastaan ollenkaan pyrkimyksiin edistää romanien integraatiota EU:n uusimmassa jäsenvaltiossa sekä EU:n ehdokasmaissa ja mahdollisissa ehdokasmaissa, joista osalla on merkittävä, välttämättä tukea tarvitseva romaniväestö. Heidän tilanteensa johtuu syrjäytymisestä ja syrjinnästä tai se on kärjistynyt niiden johdosta.
13. kehottaa EU:n ehdoksmaita ja mahdollisia ehdoksmaita jatkamaan syrjinnänvastaisen lainsäädännön antamista sekä kehittämään/tarkistamaan omia kansallisia strategioitaan romanien integraation edistämiseksi yhteistyössä paikallis- ja alueviranomaistensa kanssa. Lisäksi lainsäädäntöön tulisi sisällyttää mitattavissa olevia tavoitteita sekä tulosten säännöllistä julkaisemista koskeva velvoite.
14. pitää tervetulleena ajatusta perustaa romanien integraatiota edistävien kansallisten yhteysviranomaisten verkosto helpottamaan monenvälistä kokemusten vaihtoa, vertaisoppimista ja yhteistyötä. Komitea toivoo, että verkostoon kutsutaan mukaan myös paikallis- ja alueviranomaisten edustajia sekä kansalaisyhteiskunnan organisaatioita. Tällaiseen foorumiin tulisi päästä osallistumaan myös EU:n ehdokasmaiden ja mahdollisten ehdokasmaiden edustajia.
15. pitää tervetulleena Euroopan neuvoston paikallis- ja aluehallintoasiain kongressin työtä ja erityisesti sen päätöslauselmaa aiheesta "Romanien tilanne Euroopassa: haaste paikallis- ja alueviranomaisille" ⁽³⁾. Komitea kehottaa EU:n toimielimiä tekemään entistä tiiviimpää yhteistyötä Euroopan neuvoston kanssa romanien aseman parantamiseksi sekä tukemaan vastikään perustettua kaupunkien ja alueiden eurooppalaista yhteenliittymää romanien osallisuuden edistämiseksi (*European Alliance of Cities and Regions for Roma Inclusion*) ja erittäin menestyksekkästä *Dosta!*-kampanjaa.
16. kehottaa jäsenvaltioita varmistamaan, että romaneilla on kansainvälisen oikeuden ja erityisesti kansallisten vähemmistöjen suojelua koskevan puiteyleissopimuksen ⁽⁴⁾ tuoma suoja.
17. katsoo, että romaneihin kohdistuvia politiikkoja, strategioita ja rahoitusta ei pidä soveltaa vain vakiintuneeseen romaniväestöön vaan myös muista jäsenvaltioista ja kolmansista maista tuleviin romaneihin.
18. ehdottaa Euroopan komissiolle, että se kehottaa jäsenvaltioita ja paikallis- ja alueviranomaisia perustamaan mentorointijärjestelmiä yhteyksien luomiseksi romanien ja viranomaisten välille ja romanien työmahdollisuuksien laajentamiseksi.
19. korostaa, ettei kansalaisyhteiskunnan roolin pidä rajoittua pelkkään neuvonantoon ja että kansalaisyhteiskunnan olisi oltava aktiivinen toteutettaessa ja seurattaessa kansallisia strategioita.
20. toistaa pitävänsä tärkeänä, että romaniyhteisöjen edustajat pääsevät osallistumaan kaikilla hallintotasoilla romanien integraatiota koskevien politiikkojen ja strategioiden laatimiseen.
21. toteaa romaninaisten joutuvan moninkertaisen syrjinnän kohteeksi ja kehottaa paikallis- ja alueviranomaisia työskentelemään yhdessä jäsenvaltioiden virastojen ja kansalaisyhteiskunnan kanssa tämän ongelman ratkaisemiseksi myös määrittelemällä strategioita, joihin romaninaiset osallistuvat aktiivisesti ja joissa heille annetaan vastuuta torjunta- ja integrointiohjelmissa.

Rahoitus

22. kannattaa varauksettomasti komission suositusta, jonka mukaan romanien integraatio tulee sisällyttää selkeästi kauden 2014–2020 kumppanuussopimuksiin.

⁽³⁾ Kongressin päätöslauselma 333, lokakuu 2011 (<https://wcd.coe.int/ViewDoc.jsp?id=1855297>).

⁽⁴⁾ Euroopan neuvosto, 1995 (www.coe.int/t/dghl/monitoring/minorities/).

23. toivoo entistä ”dynaamisempaa lähestymistapaa” rahoituksen jakamisessa, jotta voidaan vastata paremmin eri tarpeisiin eri puolilla Eurooppaa ja varmistaa tehokas tuki niille alueille, joilla elää ja/tai joille muuttaa keskimääräistä enemmän romaneja. Lisäksi olisi tarjottava selkeää, kestävää ja dynaamista tukea niille alue- ja paikallisviranomaisille, jotka jo toteuttavat tai aikovat toteuttaa erityisiä suunnitelmia romaniväestön tilanteen kehittämiseksi ja heidän asemansa parantamiseksi.

24. toistaa pitävänsä tarpeellisenä tarjota asianmukaista rahoitusta paikallis- ja alueviranomaisille, joilla on lasten suojelua, varhaislapsuuden palveluja ja oikeutta koulutukseen käsittelevien politiikkojensa yhteydessä strateginen rooli varmistettaessa romanilasten osallistuminen esikouluopetukseen ja koulujärjestelmiin.

25. katsoo, että romaneja edustavien ja heidän etujaan ajavien kansalaisyhteiskunnan organisaatioiden on saatava helpommin käyttöönsä julkista rahoitusta (myös EU-rahoitusta) integraatiopolitiikkojen kehittämiseen ja toteuttamiseen.

26. ehdottaa, että eri lähteistä tulevia, romanien integraation edistämiseen tarkoitettuja voimavaroja koordinoitaisiin tehokkaammin. Tällainen aihekohtainen lähestymistapa auttaisi merkittävästi paikallis- ja alueviranomaisia, joiden alueilla elää suuria romaniväestöjä, selviämään tehokkaasti uusista haasteista. Lisäksi se tarjoaisi mahdollisuuksia puuttua hyvissä ajoin heidän syrjäytymiseensä sekä edistää kontakteja paikallisiin yhteisöihin.

27. korostaa, että kaikkiin saman muotin mukaan sovellettavat politiikat saattavat kääntyä tarkoitustaan vastaan. Hedelmällisempää on soveltaa romaneihin politiikkoja, joissa otetaan huomioon yksilöt ja pyritään kannustamaan ja edistämään yksilöiden aloitteita ja palkitsemaan niistä. Tämä koskee erityisesti työllisyyttä ja itsensä työllistämistä. Esimerkkeinä mainittakoon ihmisten ja perheiden säännönmukainen profilointi ja kouluttaminen, uusien yritysten ja koulutuksen tukeminen sekä erityishuomion kiinnittäminen lahjakkaisiin romanioppilaisiin.

Lapset ja koulutus: integraation avaintekijä

28. toteaa romaniväestön olevan ikärakenteeltaan nuorta: 35,7 prosenttia romaneista on alle 15-vuotiaita, kun koko EU:n väestöstä ikäryhmän osuus on 15,7 prosenttia, ja romanien keski-ikä on 24 verrattuna EU:n 40 vuoden keski-ikään. Valtaosalla työikäisistä romaneista ei ole pysyvän työpaikan löytämiseksi tarvittavaa koulutusta, mikä korostaa tarvetta investoida romanilasten koulutukseen, jotta he voivat myöhemmin siirtyä menestyksekkäästi työmarkkinoille ja integroitua yhteiskuntaan.

29. katsoo, että kaikkien integraatio-ohjelmien onnistumisen kannalta enemmistön kohdennetun koulutuksen painottaminen on yhtä tärkeää kuin vähemmistöjen koulutuksen edistäminen.

30. toistaa pitävänsä tarpeellisenä entistä kokonaisvaltaisempaa lähestymistapaa integraatioon ja pitää sen varmistamista, että vanhemmat hallitsevat luku-, kirjoitus- ja laskutaidon perusteet, avaintekijänä sen kannalta, että nämä taidot välittyvät koulutuksessa myös romanilapsille.

31. vaatii lopettamaan erottelevat toimenpiteet, joihin kuuluu romanilasten sijoittaminen oppimisvaikeuksista kärsiville lapsille tarkoitettuihin kouluihin sekä heidän erottelunsa tavanomaisissa kouluissa.

32. katsoo, että positiiviseen syrjintään lukeutuvia käytänteitä olisi otettava käyttöön vain erittäin harkitusti ja suppeassa määrin, jotta ei murenneta yhtäläisiä oikeuksia ja mahdollisuuksia koskevia periaatteita.

33. pitää aiheellisenä ryhtyä toimiin sen edistämiseksi, että opettajista ja oppilaista tulee entistä suvaitsevaisempia romaneja kohtaan.

34. korostaa, että kouluissa olisi vältettävä erottelua ja että sääntönä olisi oltava yhteinen kouluopetus, jotta romanit eivät syrjäydy ja joudu erilleen enemmistöstä. Romanien itsensä olisi oltava aktiivisesti mukana vihamielisyydestä johtuvien esteiden purkamisessa siten, että vanhemmat otetaan mukaan opetukseen ja varhaiskasvatukseen.

35. katsoo, että romanilasten marginalisoitumisen ja syrjäytymisen estämiseksi on toimittava varhaislapsuudesta alkaen ja varmistettava koulutus ja hoiva alle kouluikäisille lapsille.

36. katsoo, että romanien laajamittaisempi työllistäminen opettajina ja kouluavustajina voisi olla yksi keino vähentää aktiivisesti etnisten ryhmien välisiä jännitteitä kouluissa.

37. yhtyy huoleen siitä, että romanilapsilla on Euroopan muihin vähemmistöryhmiin verrattuna korkeampi riski altistua äärimmäiselle köyhyydelle.

38. toivoo, että jäsenvaltiot toteuttavat tehokkaita strategioita, joilla torjutaan lapsityötä, alaikäisten osallistumista kerjäämiseen, järjestettyjä avioliittoja ja alaikäisten kanssa solmittuja avioliittoja ja joilla estetään entistä tehokkaammin ihmiskauppaa.

39. muistuttaa aikaisemmista romaneja käsittelevistä lausunnoistaan⁽⁵⁾, joissa korostettiin tarvetta ottaa paikallis- ja alueviranomaiset ja romaniyhteisöt täysimääräisesti mukaan kansallisiin politiikkoihin, jotka koskevat integraatiota ja sosiaalista syrjäytymistä.

Paikallis- ja alueviranomaisten rooli ja osallistuminen

40. muistuttaa, että paikallis- ja alueviranomaiset ovat hallintotaso, jolla on eniten vastuuta romaniväestöjen integraatiosta.

41. korostaa, että romanien integraatiota edistävien tehokkaiden strategioiden laatiminen onnistuu ainoastaan kaikkien sidosryhmien – mukaan lukien kansalaisyhteiskunnan organisaatioiden ja paikallis- ja alueviranomaisten – vakiintuneiden yhteistyökumppanuuksien avulla. Komitea katsoo, että nykyinen ylhäältä alas suuntautuva lähestymistapa ei tuo tyydyttävää tulosta.

42. katsoo, että romanien muuttoliikkeet muuttavat romaniväestöjen luonnetta ja heidän kokemaansa sosiaalista syrjäytymistä paikallisilla alueilla ja että tarvitaan erilaisia toimintamalleja integraation saavuttamiseksi. On epätodennäköistä, että tavoitteet voidaan saavuttaa keskitetyllä ja kaavamaisella ratkaisulla. Komitea katsoo siksi, että hajautetumpi lähestymistapa tarjoaisi tehokkaamman vastauksen.

43. suosittelee, että romanien integrointistrategiat olisivat yhdenmukaisia köyhyyden sekä sosiaalisen ja taloudellisen syrjäytymisen vähentämiseen tähtäävien EU:n strategioiden kanssa, ja kehottaa laatimaan ja toteuttamaan paikallis- ja alueviranomaisten erityisohjelmia ja -aloitteita konkreettisten ja mitattavien tavoitteiden pohjalta.

44. on huolestunut siitä, että vain 20 jäsenvaltiota on kutsunut paikallis- ja alueviranomaisensa mukaan jäsennehtyyn vuoropuheluun romanien integraatiota edistävien kansallisten strategioiden täytäntöönpanosta. Lisäksi vain 12 jäsenvaltiota on edistänyt paikallisviranomaisten keskinäistä kokemustenvaihtoa ja yhteistyötä ja vain 15 jäsenvaltiota on osoittanut paikallis- ja alueviranomaisille määrärahoja romanien integraation edistämiseksi. Komitea kehottaa jäsenvaltioita ottamaan paikallis- ja alueviranomaiset entistä aktiivisemmin mukaan romanien integraatiota edistävien kansallisten strategioiden laatimiseen.

45. painottaa tarvetta tehostaa romaneihin kohdistuvan syrjinnän ja rasismien torjuntaa sekä valvouttamalla jäsenvaltioiden kansalaisyhteiskuntia romanien osallistamisen sosiaalisista ja taloudellisista hyödyistä että parantamalla romanien tietoisuutta oikeuksistaan ja velvollisuuksistaan.

46. on sitä mieltä, että kaikkiin toimintoihin tai aloitteisiin, joihin liittyy julkista tukea, on sisällyttävä seuraamusten – kuten taloudellisten etuuksien menettämisen – mahdollisuus. Seuraamuksia olisi langetettava vain, jos sovitut toimintamallit ei ole noudatettu tai jos on rikottu lakia. Tulee tukea toimia, joiden tavoitteena on vähentää pitkäaikaista riippuvuutta valtiosta parantamalla romanien työllisyystilannetta ja edistämällä samalla sitä, että palkkatyöstä saadaan suuremmat tulot kuin työttömyyskorvauksista.

47. kehottaa Euroopan komissiota julkistamaan tarkempaa tietoa alue- ja paikallisviranomaisten osallistumisesta romanien integraatiota edistävien kansallisten strategioiden täytäntöönpanoon.

48. toivoo, että vuoropuhelun vahvistamiseksi ja paikallis- ja alueviranomaisten osallistumisen varmistamiseksi jokaiseen jäsenvaltioon perustettaisiin paikallis- ja alueviranomaisten yhteyspiste.

49. kehottaa valtion virastoja tukemaan ja edistämään aikuiskasvatustukiohjelmia, joiden avulla romanit voivat hankkia erityistaitoja, joille on kysyntää. Yksityisen sektorin olisi osallistuttava tällaisten koulutusohjelmien valmisteluun ja toteuttamiseen. Esimerkiksi kausityösopimukset ovat yksi tehokas ja laillinen tapa työllistää romanivähemmistöön kuuluvia vapailla markkinoilla.

⁽⁵⁾ "EU:n puitekehys vuoteen 2020 ulottuville romanien kansallisille integrointistrategioille" (CdR 247/2011 fin) ja "Romanien sosiaalinen ja taloudellinen integraatio Euroopassa" (CdR 178/2010 fin).

50. pitää tärkeänä osoittaa paikallisviranomaisille asianmukaiset taloudelliset ja henkilöstöresurssit, jotta ne pystyvät osallistumaan aktiivisesti romanien integraatiota edistävien strategioiden kaikkien vaiheiden täytäntöönpanoon.

Toissijaisuus ja suhteellisuus

51. arvioi aiemmassa lausunnossaan ⁽⁶⁾ Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 5 artiklassa määriteltyjen toissijaisuus- ja suhteellisuusperiaatteiden noudattamista seuraavasti:

- Komission ehdotus on toissijaisuusperiaatteen mukainen, sillä Euroopan romaniyhteisön transnationaalinen luonne ja romaniyhteisön sosiaalisen syrjäytymisen yhteiset piirteet Euroopan eri osissa ovat syynä siihen, että ehdotetut toimet voidaan toteuttaa parhaiten EU:n tasolla.
- Esitetyt toimet eivät edellytä uusia lainsäädäntövälineitä, koska ne ovat ensinnäkin avoimen koordinoitimenettelyn mukaisia, ja toiseksi monet niistä perustuvat jo voimassa oleviin lainsäädäntökehyksiin, mikä on suhteellisuusperiaatteen mukaisesti.

II MUUTOSEHDOTUKSET EHDOTETTUUN SUOSITUKSEEN (COM(2013) 460 final)

Muutosehdotus 1

Kohta 4.2

Komission ehdotus	AK:n muutosehdotus
Jäsenvaltioiden olisi otettava alueet, paikallisviranomaiset ja paikallinen kansalaisyhteiskunta mukaan tarkistamaan, hallinnoimaan, toteuttamaan ja seuraamaan kansallisia strategioitaan. Asiaankuuluvat sidosryhmät olisi otettava mukaan kumppanuussopimuksiin ja toimintaohjelmiin, jotka yhteisrahoitetaan Euroopan rakenne- ja investointirahastoista. Keskus- ja paikallisviranomaisten olisi jatkuvasti toimittava yhteistyössä strategioiden täytäntöönpanemiseksi. Tätä varten jäsenvaltioiden olisi osoitettava paikallisviranomaisille riittävästi rahoitusta, jotta kohdennettujen politiikkojen täytäntöönpano paikallisella tasolla helpottuu.	Jäsenvaltioiden olisi otettava alueet, paikallisviranomaiset ja paikallinen kansalaisyhteiskunta mukaan tarkistamaan, hallinnoimaan, toteuttamaan ja seuraamaan kansallisia strategioitaan. Asiaankuuluvat sidosryhmät olisi otettava mukaan kumppanuussopimusten laatimiseen ja toimeenpanoon ja niiden toimintaohjelmien laatimiseen ja toimeenpanoon , jotka yhteisrahoitetaan Euroopan rakenne- ja investointirahastoista. Keskus- <u>Kansallisten sekä alue-</u> ja paikallisviranomaisten olisi jatkuvasti toimittava yhteistyössä strategioiden täytäntöönpanemiseksi. Tätä varten jäsenvaltioiden olisi osoitettava <u>alue- ja/tai</u> paikallisviranomaisille riittävästi rahoitusta, jotta kohdennettujen politiikkojen täytäntöönpano <u>alueellisella ja/tai</u> paikallisella tasolla helpottuu.

Perustelu

Muutosehdotus 2

Kohta 4.7

Komission ehdotus	AK:n muutosehdotus
Jäsenvaltioiden olisi annettava romanien integraatiota edistäville kansallisille yhteysviranomaisille riittävät valtuudet, rahavarat ja henkilöstöresurssit, jotta ne voivat tehokkaasti koordinoida romanien integraatiota edistävien politiikkojen monialaista täytäntöönpanoa ja seurantaa kansallisella ja paikallisella tasolla. Jäsenvaltioiden olisi varmistettava, että romanien integraatiota edistäviä kansallisia yhteysviranomaisia kuullaan asiaankuuluvien politiikkojen määrittelyä, rahoitusta ja toteutusta koskeissa päätöksentekoprosesseissa. Romanien integraatiota edistävien kansallisten yhteysviranomaisten olisi helpotettava romanien kansalaisyhteiskunnan osallistumista romanien integraatiota edistävien kansallisten strategioiden ja paikallisten toimintasuunnitelmien täytäntöönpanoon.	Jäsenvaltioiden olisi annettava romanien integraatiota edistäville kansallisille yhteysviranomaisille riittävät valtuudet, rahavarat ja henkilöstöresurssit, jotta ne voivat tehokkaasti koordinoida romanien integraatiota edistävien politiikkojen monialaista täytäntöönpanoa ja seurantaa kansallisella, <u>alueellisella</u> ja paikallisella tasolla. Jäsenvaltioiden olisi varmistettava, että romanien integraatiota edistäviä kansallisia yhteysviranomaisia kuullaan asiaankuuluvien politiikkojen määrittelyä, rahoitusta ja toteutusta koskeissa päätöksentekoprosesseissa. Romanien integraatiota edistävien kansallisten yhteysviranomaisten olisi helpotettava romanien kansalaisyhteiskunnan osallistumista romanien integraatiota edistävien kansallisten strategioiden ja <u>alueellisten tai</u> paikallisten toimintasuunnitelmien täytäntöönpanoon. <u>Romanien integraatiota edistävien kansallisten yhteysviranomaisten olisi oltava selkeästi tunnistettavissa ja myös internetissä helposti löydettävissä.</u>

Perustelu

⁽⁶⁾ CdR 247/2011 fin.

Muutosehdotus 3

Kohta 5.4

Komission ehdotus	AK:n muutosehdotus
Komissio seuraa tilannetta tällä perusteella mahdollisimman tarkoin ja arvioi tarvetta tarkistaa ja saattaa tämä suositus ajan tasalle kolmen vuoden kuluttua sen antamisesta.	Komissio seuraa tilannetta tällä perusteella mahdollisimman tarkoin ja arvioi tarvetta tarkistaa ja saattaa tämä suositus ajan tasalle kolmen vuoden <u>30 kuukauden</u> kuluttua sen antamisesta.

Perustelu

Jos Euroopan komissiolle annetaan vuosi, eli kesäkuuhun 2016 aikaa arvioida suosituksen täytäntöönpanoa, niin vaarana on, että mahdollisia päätelmiä ei sisällytetä rakennerahastoasetusten väliarviointiin.

Bryssel 28. marraskuuta 2013

*Alueiden komitean
puheenjohtaja*

Ramón Luis VALCÁRCEL SISO

Alueiden komitean lausunto aiheesta ”Direktiivi sähköisestä laskutuksesta ja täysin sähköiset hankinnat”

(2014/C 114/13)

I POLIITTISET SUOSITUKSET

ALUEIDEN KOMITEA

Direktiiviä koskevia yleisiä huomioita

1. toteaa, että ehdotuksessaan direktiiviksi sähköisestä laskutuksesta julkisissa hankinnoissa komissio ehdottaa, että Euroopan standardointikomitea (CEN) laatii uuden eurooppalaisen sähköisen laskutuksen standardin ja että jäsenvaltioiden tulee varmistaa, että hankintaviranomaiset ja -yksiköt eivät voi kieltäytyä ottamasta vastaan sähköisiä laskuja, jotka noudattavat eurooppalaista standardia. Näiden sääntöjen olisi komission mukaan tultava voimaan viimeistään 48 kuukauden kuluttua nyt ehdotetun direktiivin voimaantulosta. Alueiden komitea ehdottaa kuitenkin, että sääntöjen olisi tultava voimaan viimeistään 30 kuukauden kuluttua siitä, kun eurooppalaisen standardin viitetiedot on julkaistu direktiivin 3 artiklan 2 kohdan mukaisesti.
2. katsoo, että ehdotusta voidaan pitää yhtenä vaiheena siirtymisessä paperittomaan julkiseen hallintoon. Sähköisen laskutuksen tunnustetut hyödyt ovat saaneet useat EU:n jäsenvaltiot vaatimaan sähköisen laskutuksen käyttämistä julkisissa hankinnoissa julkisen sektorin kaikissa tai joissakin osissa. Nämä aloitteet perustuvat kuitenkin usein kansallisiin standardeihin, jotka eivät ole yhteentoimivia.
3. toteaa, että viimeisten vuosien aikana joukko toimijoita on peräänkuuluttanut EU:n tason toimia, joilla edistettäisiin sähköistä laskutusta, ja jopa esittänyt, että sähköisestä laskutuksesta olisi tultava pakollista. Muun muassa Euroopan parlamentti on 20. huhtikuuta 2012 antamassaan päätöslauselmassa viitannut sähköistä laskutusta koskevista kansallisista säännöistä johtuvaan markkinoiden hajanaisuuteen ja korostanut, että tarvitaan yhteisiin lakisääteisiin vaatimuksiin ja teknisiin standardeihin perustuvia yhteentoimivia sähköisen laskutuksen ratkaisuja.
4. muistuttaa, että alueiden komitea on aiemmin ⁽¹⁾ ilmaissut suhtautuvansa myönteisesti sähköiseen tiedonvaihtoon ja sähköisten välineiden hyödyntämiseen erilaisten hankintamenettelyjen yhteydessä, vaikkakin asian valmisteleminen tarvitaan riittävästi aikaa sen vuoksi, että toteuttamisedellytykset ovat erilaisia etenkin pienyrityksissä.
5. korostaa pitävänsä järkevänä, että myös laskutusprosessi, joka muodostaa hankintaprosessin päättävän vaiheen, voidaan toteuttaa sähköisessä muodossa, jotta voidaan lisätä tehokkuutta ja vähentää hallinnon kustannuksia.
6. pitää ehdotettua direktiiviä yhtenä keinona parantaa yhteentoimivuusedellytyksiä ja sisämarkkinoiden toimivuutta. Se helpottaa hankintaviranomaisten ja -yksiköiden sekä niiden tavarantoimittajien toimintaa ja pitää kustannukset alhaisella tasolla. Samanaikaisesti voidaan todeta, että rajat ylittävä kauppa on nykyisin vähäistä ja että näin ollen on olemassa vaara, että ehdotetun direktiivin taloudelliset seuraukset muodostuvat suhteettoman suuriksi.
7. toteaa, että ehdotetussa direktiivissä annetaan Euroopan komissiolle valtuudet pyytää asianomaista eurooppalaista standardointiorganisaatiota laatimaan sähköisen laskun perustietojen semanttista tietomallia koskeva eurooppalainen standardi. Näin ollen olennainen osa sisällöstä annetaan sellaisen tahon määriteltäväksi, jolla ei ole lainsäädäntävaltaa. Laadittavan standardin konkreettinen sisältö, jota ei siis vielä ole, on edellytys ehdotuksen toteuttamiskelpoisuuden, mukautustarpeiden ja ehdotuksesta aiheutuvien kustannusten arvioinnille kokonaisuudessaan. Siksi tällä hetkellä ei vielä voida arvioida, onko ehdotus suhteellisuusperiaatteen mukainen.

⁽¹⁾ Alueiden komitea on aiemmin ottanut kantaa ehdotukseen Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviksi vesi- ja energiahuollon sekä liikenteen ja postipalvelujen alalla toimivien yksiköiden hankinnoista, COM(2011) 895 final, sekä ehdotukseen Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviksi julkisista hankinnoista, COM(2011) 896 final.

8. pitää myönteisenä sitä, että hankintaviranomaisilla ja -yksiköillä on senkin jälkeen, kun EU:n tasolla on laadittu yhteinen standardi, mahdollisuus ottaa vastaan myös muiden standardien mukaisia laskuja ja jopa paperilaskuja, ellei kansallisessa lainsäädännössä toisin säädetä. Se tarjoaa joustavuutta niin hankintaviranomaisille ja -yksiköille kuin niille tavarantoimittajille, jotka käyttävät nykyisin muita standardeja. Vaatimus siitä, että ne hankintaviranomaiset ja -yksiköt, jotka ovat jo ottaneet käyttöön tiettyä standardia noudattavan sähköisen laskutuksen, joutuisivat vaihtamaan uuteen yhteiseen standardiin, aiheuttaisi kustannuksia sekä niille itselle että niiden toimittajille. Alueiden komitea katsoo sen vuoksi direktiiviehdotuksen mukaisesti, että nykyisten laskutusmuotojen samanaikainen käyttö tulee sallia samalla kun siirrytään vähitellen yhteisen eurooppalaisen standardin yhä yleisempään käyttöön. Kun on kehitetty yhteinen semanttinen tietomalli, myös muuntaminen erilaisten teknisten ratkaisujen välillä helpottuu. Jos esimerkiksi kansallisen lainsäädännön vaatimusten tai tiettyjen alojen tarpeiden tms. johdosta laskussa tarvitaan perussisällön lisäksi muunlaista sisältöä, voitaneen tällaisissa laskuissa hyödyntää nykyisin käytössä olevia laskuformaatteja, jotka usein kattavat tällaiset erityistarpeet.

9. huomauttaa kuitenkin samalla pitävänsä tärkeänä, että laadittavaksi ehdotettu eurooppalainen standardi ei estä tai hankaloita hankintaviranomaisten ja -yksiköiden eikä niiden tavarantoimittajien toimintaa. Komitea korostaa, että järjestelmästä tulee hyvin kallis, jos hankintaviranomaisilta ja -yksiköiltä edellytetään, että ne pystyvät ottamaan vastaan kaikenmuotoiset sähköiset laskut, jotka vastaavat semanttista tietomallia.

10. ehdottaa sen vuoksi, että direktiiviehdotusta selvennetään hankintaviranomaisia ja -yksiköitä koskevien vaatimusten osalta. On muun muassa täsmennettävä, ettei hankintaviranomaisten ja -yksiköiden tarvitse ottaa vastaan kaikkia erilaisia kansallisia tai käyttäjäkohtaisia teknisiä ratkaisumalleja vaan ainoastaan rajallinen määrä malleja. Pikemminkin on säädettävä, että hankintaviranomaiset eivät saa kieltäytyä ottamasta vastaan sähköisiä laskuja, jotka perustuvat semanttisen tietomallin eurooppalaiseen standardiin ja sellaisiin teknisiin malleihin, joiden pohjana on EU:n sääntelyjärjestelmässä tunnustetun standardointielimen (kuten CEN, ISO, UN/CEFACT tai OASIS) kansainvälinen vakiomalli. Direktiivi voidaan tällöin nähdä kansainvälisten standardien yhdenmukaistamistoinena, jolla kuitenkin varmistetaan, että laskun perustiedot noudattavat mm. yhteisen lainsäädännön mukaisia eurooppalaisia vaatimuksia.

11. katsoo, että mikäli laadittavan semanttisen tietomallin pohjaksi otetaan kansainvälisten standardointielinten nykyiset mallit ja mikäli lisäksi tekniset ratkaisumallit rajoitetaan kyseisten elinten vahvistamiin malleihin, tämä parantaisi yhteentoimivuutta ja vähentäisi samalla kustannuksia. Tämä luo kaupallisille toimijoille yhdenmukaiset toimintaedellytykset niiden kehittäessä standardiin perustuvia toimivia ratkaisuja.

12. korostaa niin ikään pitävänsä erittäin tärkeänä, että komissio harkitsee sähköisen laskutuksen edistämistä myös julkisia hankintoja koskevan sopimuksen (*Government Procurement Agreement*) puitteissa. Siten voitaisiin taata, että käytössä olevat säännöt koskevat valtaosaa WTO:n jäseniä, kaikki EU:n jäsenvaltiot mukaan luettuina. Tämä on lisäperuste sille, minkä vuoksi komission laatiman standardin pohjana tulee käyttää kansainvälisiä standardeja. Näin saadaan aikaan paitsi eurooppalainen myös kansainvälinen standardi, jossa otetaan huomioon ja johon sisältyvät mm. yhteisen lainsäädännön mukaiset EU:n vaatimukset ja tarpeet.

13. muistuttaa myös, että on tärkeää ottaa huomioon standardoinnin alalla jo käynnistetty toiminta ja etenkin Euroopan standardointikomiteassa CEN:ssä toteutettava työ, jonka puitteissa määritellään kaupankäyntiä koskevien tiedotusten sisältöä sekä osapuolien välisiä tiedotusten vaihtoprosesseja koskevat vaatimukset julkisten hankintojen alalla. Toiminnassa on jo mukana osallistujia useista EU:n jäsenvaltioista.⁽²⁾ Toiminnan tuloksia aiotaan jatkossakin hyödyntää sellaisissa komission käynnistämässä hankkeissa kuin e-SENS⁽³⁾ ja OpenPEPPOL⁽⁴⁾.

14. pitää erittäin tärkeänä, että kun nykyistä standardia työestetään tai kehitetään edelleen jo käynnistetyn työn pohjalta, huolehditaan siitä, että standardista tulee helppokäyttöinen ja että sitä on testattu ennen kuin annetaan suosituksia sen käytöstä. Olisi myös järkevää, että jonkinlaisen sertifiointin avulla olisi mahdollista varmistaa, että laskut, joiden oletetaan perustuvan standardiin, tosiasiallisesti ovat sen mukaisia. Kokemukset niistä jäsenvaltioista, joissa on käytössä vaatimuksia tietyn mallin noudattamisesta, osoittavat, että tarvetta jonkinlaiselle ohjenuoralle on, jotta jokaisen hankintaviranomaisen ja -yksikön ei tarvitse itse perustella, minkä vuoksi se ei ole voinut ottaa vastaan tiettyä sähköistä laskua. Tällainen menettelytapa voitaisiin todennäköisesti kehittää edellä mainituissa tunnustetuissa kansainvälisissä standardointielimissä.

⁽²⁾ Ks. www.cenbii.eu.

⁽³⁾ Ks. www.esens.eu.

⁽⁴⁾ Ks. www.peppol.eu.

15. painottaa lisäksi, että on erittäin tärkeää ottaa paikallis- ja aluetason samoin kuin muiden, valtion budjetista rahoitusta saavien julkishallintojen ja -laitosten edustajia mukaan standardin kehittämistyöhön.

16. huomauttaa, että koska parhaillaan käydään neuvotteluja ehdotuksesta uudeksi tietosuojasetukseksi, on tärkeää kiinnittää huomiota siihen, että asetuksen säännökset tukevat toimivaa sähköistä laskutusta.

17. korostaa, että yhteisestä arvonlisäverojärjestelmästä annettuun direktiiviin 2006/112/EY sisältyvien sähköistä laskutusta koskevien säännösten mukaan sähköinen laskutus edellyttää vastaanottajan suostumusta. Aivan kuten direktiiviehdotuksessa todetaan, on tämä seikka otettava huomioon nyt tarkasteltavana olevia säännöksiä laadittaessa.

18. huomauttaa, että suurimmalla osalla hankintaviranomaisista ja -yksiköistä ei nykyisin ole mahdollisuutta ottaa vastaan ja käsitellä sähköisiä laskuja. Komitea pitää sen vuoksi olennaisen tärkeänä, että muutokseen varataan riittävästi aikaa ennen direktiivin voimaantuloa. Voimaantuloajankohta on lisäksi sovitettava yhteen julkisia hankintoja koskevaan pakettiin sisältyvien muiden sähköisten hankintamenettelyjen voimaantulon kanssa. Komitea katsoo, että voimaantulon tulisi tapahtua tietyn ajan – esimerkiksi 30 kuukauden – kuluttua siitä, kun komissio on julkaissut standardin. Näin varmistettaisiin, että standardi ehditään ottaa huomioon ohjelmistoissa ja että hankintaviranomaiset ja -yksiköt ehtivät hankkia itselleen standardia tukevia ratkaisuja. Komitea katsoo niin ikään, että jäsenvaltioiden on järjestettävä hankintaviranomaisille koulutusta ja tukea, jotta ehdotetun direktiivin säännökset voidaan panna täytäntöön asetetun määräajan umpeuduttua.

19. muistuttaa, että sähköisen laskutuksen käyttöönotto merkitsee sitä, että monet hankintaviranomaiset ja -yksiköt joutuvat hankkimaan asian vaatimat tietotekniset välineet ja yleensäkin hankkimaan lisätaitoja sähköisten laskujen käsittelyssä. Eri jäsenvaltioissa tarvittaviin toimiin tulee sen vuoksi sisältyä tuki sähköisten laskujen vastaanottamisen mahdollistavien tietoteknisten ratkaisujen hankinnassa. Tuen muotona voivat mahdollisesti olla keskitetyt hankintapuitesopimukset, joita viranomaiset voivat hyödyntää, tai viranomaisia voidaan auttaa vaatimusten muotoilussa, kun ne itse hankkivat sähköisen laskutuksen ratkaisuja.

20. katsoo, että hankintaviranomaisten ja -yksiköiden tueksi toteutettavien koulutus- ym. toimien lisäksi jäsenvaltioiden on panostettava myös osaamisen vahvistamiseen yrityksissä ja etenkin pk-yrityksissä.

21. katsoo, että ehdotus on toissijaisuus- ja suhteellisuusperiaatteiden mukainen, koska jäsenvaltiot eivät voi saavuttaa yksinään ehdotetun direktiivin tavoitetta ratkaista rajat ylittävissä kaupassa esiintyvät yhteentoimivuusongelmat ja koska direktiiviehdotus on tähän asianmukainen väline.

22. korostaa, että komitea on asettanut sähköisen laskutuksen julkisissa hankintamenettelyissä yhdeksi vuodelle 2013 laaditun toissijaisuusperiaatetta koskevan työohjelman viidestä painopisteestä ja että tässä yhteydessä se on kuullut toissijaisuusperiaatteen toteutumista seuraavaan verkostoon kuuluvia kumppaneitaan ja asiantuntijaryhmää toissijaisuusperiaatteeseen liittyvistä kysymyksistä.

23. kehottaa Euroopan komissiota näyttämään hyvää esimerkkiä ja varmistamaan, että sähköiset laskut hyväksytään EU:n tukiohjelmiin liittyvissä julkisissa hankinnoissa.

Tiedonantoa koskevia yleisiä huomioita

24. suhtautuu myönteisesti komission asiakirjansa kohdassa 5.3. ehdottamiin avaintoimiin, joissa esitetään mm., että jäsenvaltioiden tulisi laatia kansallisia strategioita ja yksityiskohtaisia toimintasuunnitelmia täysin sähköisiä hankintoja varten, ottaen huomioon, että suurin osa hankintaviranomaisista ja -yksiköistä ei nykyisin käsittele sähköisiä laskuja.

25. korostaa, että myös yritysten ja etenkin pk-yritysten on lisättävä osaamistaan sähköisen laskutuksen alalla. Monissa jäsenvaltioissa tarvitaan todennäköisesti myös infrastruktuuritoimia. Komitea pitää sen vuoksi komission ehdotusta, jonka mukaan jäsenvaltioiden tulee harkita, voitaisiinko rakennerahastoja käyttää koulutuksen (erityisesti pk-yrityksille suunnatun koulutuksen) rahoittamiseen, hallintokapasiteetin vahvistamiseen ja infrastruktuurin rakentamiseen, yhtenä tapana ratkaista nämä ongelmat.

26. pitää infrastruktuurikysymyksiä olennaisena osana sähköisen laskutuksen toteuttamista ja katsoo sen vuoksi, että myös komission ehdotus, joka esitetään komission asiakirjan kohdan 5.2 alakohdassa 4 ja jonka mukaan täysin sähköisissä hankinnoissa, myös sähköisessä laskutuksessa, käytettävän infrastruktuurin kehittämistä voitaisiin rahoittaa ja tukea ehdotetun Verkkujen Eurooppa -välineen kautta, on yksi tapa tukea toimivaa infrastruktuuria näiden, kyseisiä liiketoimia koskevien viestien välittämiseksi. Komitea arvioi, että lisätoimenpiteitä infrastruktuurin kehittämiseksi saatetaan tarvita, sillä olosuhteet eri jäsenvaltioissa eroavat toisistaan huomattavasti.

27. pitää niin ikään myönteisenä komission aikomusta rahoittaa hankkeita, joilla edistetään yhteentoimivien sovellusten kehittämistä (e-SENS).

28. katsoo, että komission ehdotus työskentelyn jatkamisesta sähköistä laskutusta käsittelevällä eurooppalaisella sidosryhmäfoorumilla on hyvä, mutta haluaa komission samalla varmistavan, että paikallis- ja aluetaso on siinä edustettuna.

II MUUTOSEHDOTUKSET

Muutosehdotus 1

COM(2013) 449 final

Johdanto-osan 7 kappale

Komission ehdotus	AK:n muutosehdotus
Sähköisen laskun perustietojen semanttista tietomallia koskevan eurooppalaisen standardin olisi perustuttava olemassa oleviin eritelmiin, mukaan lukien erityisesti eurooppalaisten tai kansainvälisten organisaatioiden laatimat eritelmät, kuten CEN (CWA 16356 ja CWA 16562), ISO (ISO 20022 -menetelmään perustuva rahoituslasku) ja UN/CEFACT (CII v. 2.0). Siinä ei pitäisi edellyttää sähköisiä allekirjoituksia. Tällaisessa eurooppalaisessa standardissa olisi määriteltävä semanttiset tietoelementit, jotka liittyvät eritoten myyjän ja ostajan täydentäviin tietoihin, prosessien tunnisteisiin, laskun määritteisiin, laskuriveihin, toimitustietoihin sekä maksutietoihin ja -ehtoihin. Sen olisi myös oltava yhteensopiva olemassa olevien maksuja koskevien standardien kanssa, jotta automaattinen maksujen käsittely olisi mahdollista.	Sähköisen laskun perustietojen semanttista tietomallia koskevan eurooppalaisen standardin olisi perustuttava olemassa oleviin eritelmiin, mukaan lukien erityisesti eurooppalaisten tai kansainvälisten organisaatioiden laatimat eritelmät, kuten CEN (CWA 16356 ja CWA 16562), ISO (ISO 20022 -menetelmään perustuva rahoituslasku) ja UN/CEFACT (CII v. 2.0) ja OASIS. Siinä ei pitäisi edellyttää sähköisiä allekirjoituksia. Tällaisessa eurooppalaisessa standardissa olisi määriteltävä semanttiset tietoelementit, jotka liittyvät eritoten myyjän ja ostajan täydentäviin tietoihin, prosessien tunnisteisiin, laskun määritteisiin, laskuriveihin, toimitustietoihin sekä maksutietoihin ja -ehtoihin. Sen olisi myös oltava yhteensopiva olemassa olevien maksuja koskevien standardien kanssa, jotta automaattinen maksujen käsittely olisi mahdollista.

Perustelu

Komission tekstiehdotuksessa viitataan eräisiin eritelmiin. Laskutusta koskevat standardit muuttuvat toisinaan, eikä kaikkia mainittuja standardeja ole otettu käyttöön. Myöskään eräissä jäsenvaltioissa nykyisin käytössä olevia kansainvälisiä standardeja ei ole mainittu. Sen vuoksi on parempi viitata sellaisiin laskutusstandardeja koskeviin eritelmiin, jotka ovat eurooppalaisten tai kansainvälisten organisaatioiden laatimia. Näitä ovat esimerkiksi CEN, ISO, UN/CEFACT tai OASIS. Viimeksi mainittua organisaatiota ei mainita komission ehdotuksessa, mutta se tunnustetaan ns. käytännön standardin (de facto -standardin) tuottajaksi. Kyseinen standardi on monissa jäsenvaltioissa julkisen sektorin käytössä.

Muutosehdotus 2

4 artikla

Komission ehdotus	AK:n muutosehdotus
<i>Eurooppalaisen standardin mukaiset sähköiset laskut</i>	<i>Eurooppalaisen standardin mukaiset sähköiset laskut</i>
Jäsenvaltioiden on varmistettava, että hankintaviranomaiset ja -yksiköt eivät kieltäydy ottamasta vastaan sähköisiä laskuja, jotka noudattavat eurooppalaista standardia, jonka viitetiedot on julkaistu 3 artiklan 2 kohdan nojalla.	Jäsenvaltioiden on varmistettava, että hankintaviranomaiset ja -yksiköt eivät kieltäydy ottamasta vastaan sähköisiä laskuja, jotka noudattavat eurooppalaista standardia, jonka viitetiedot on julkaistu 3 artiklan 2 kohdan nojalla, ja jotka <u>perustuvat EU:n säännöstyössä tunnustettujen kansainvälisten standardointielinten kehittämisiin teknisiin malleihin.</u>

Perustelu

Mikäli hankintaviranomaisten ja -yksiköiden edellytetään ottavan vastaan kaikenmuotoiset sähköiset laskut, jotka vastaavat semanttista tietomallia, järjestelmästä tulee hyvin kallis. Yksi keino laskumuotojen määrän rajoittamiseksi on edellyttää, että sähköiset laskut noudattavat perustietojen semanttista tietomallia koskevaa eurooppalaista standardia ja että ne perustuvat EU:n tunnustamien standardointielinten (kuten CEN, UN/CEFACT, ISO ja OASIS) kehittämisiin teknisiin malleihin (syntaksiin).

Muutosehdotus 3

6 artikla

Komission ehdotus	AK:n muutosehdotus
<i>Saattaminen osaksi kansallista lainsäädäntöä</i>	<i>Saattaminen osaksi kansallista lainsäädäntöä</i>
Jäsenvaltioiden on saatettava tämän direktiivin noudattamisen edellyttämät lait, asetukset ja hallinnolliset määräykset voimaan viimeistään 48 kuukauden kuluttua direktiivin voimaantulosta. Niiden on viipymättä toimitettava komissiolle kirjallisina nämä säännökset.	Jäsenvaltioiden on saatettava tämän direktiivin noudattamisen edellyttämät lait, asetukset ja hallinnolliset määräykset voimaan viimeistään 48 kuukauden kuluttua direktiivin voimaantulosta toimitettava aktiivisesti sen hyväksi, että <u>hankintaviranomaisilla ja -yksiköillä on mahdollisuus ottaa vastaan sähköisiä laskuja, jotka noudattavat eurooppalaista standardia, jonka viitetiedot on julkaistu 3 artiklan 2 kohdan nojalla, ja jotka ovat eurooppalaisiin ja kansainvälisiin standardeihin perustuvien teknisten mallien mukaisia.</u> <u>Jäsenvaltioiden on saatettava eurooppalaisen standardin noudattamisen edellyttämät lait, asetukset ja hallinnolliset määräykset voimaan 30 kuukauden kuluttua siitä, kun komissio on julkaissut 3 artiklan 2 kohdan mukaisesti viittauksen tällaiseen eurooppalaiseen standardiin.</u> Niiden on viipymättä toimitettava komissiolle kirjallisina nämä säännökset.
Näissä jäsenvaltioiden antamissa säädöksissä on viitattava tähän direktiiviin tai niihin on liitettävä tällainen viittaus, kun ne virallisesti julkaistaan. Jäsenvaltioiden on säädettävä siitä, miten viittaukset tehdään.	Näissä jäsenvaltioiden antamissa säädöksissä on viitattava tähän direktiiviin tai niihin on liitettävä tällainen viittaus, kun ne virallisesti julkaistaan. Jäsenvaltioiden on säädettävä siitä, miten viittaukset tehdään.
Jäsenvaltioiden on toimitettava tässä direktiivissä tarkoitettuista kysymyksistä antamansa keskeiset kansalliset säännökset kirjallisina komissiolle.	Jäsenvaltioiden on toimitettava tässä direktiivissä tarkoitettuista kysymyksistä antamansa keskeiset kansalliset säännökset kirjallisina komissiolle.

Perustelu

Toteutusajankohta olisi parempi määrittää tietyn ajan päähän siitä, kun komissio julkaisee standardin. Näin varmistettaisiin, että on aikaa standardin ottamiseksi käyttöön IT-ratkaisuissa ja testaamiseksi ja että hankintaviranomaiset ja -yksiköt ehtivät hankkia itselleen kyseiseen standardiin pohjautuvia ratkaisuja. Sopiva määräaika olisi 30 kuukautta sen jälkeen, kun komissio on julkaissut standardin 3 artiklan 2 kohdan mukaisesti. Lisäksi on tärkeää, että jäsenvaltiot tarjoavat hankintaviranomaisille ja -yksiköille tarvittavaa tukea lisäämällä osaamista sähköisen laskutuksen alalla ja mahdollisesti myös sähköisten laskujen vastaanottamisessa ja käsittelyssä tarvittavan tietoteknisen ratkaisun hankinnassa. Tähän liittyvät toimet voisivat kattaa myös yrityksille ja etenkin pk-yrityksille tarjottavan koulutuksen. Ehdotettu teksti luo myös aiempaa paremmat edellytykset säädetyn standardin mukaisten sähköisten laskujen vastaanottamiselle ehdotetussa ajassa.

Bryssel 28. marraskuuta 2013

*Alueiden komitean
puheenjohtaja*

Ramón Luis VALCÁRCEL SISO

Alueiden komitean lausunto aiheesta ”Julkisten työvoimapalvelujen tehostettu yhteistyö”

(2014/C 114/14)

I POLIITTISET SUOSITUKSET**ALUEIDEN KOMITEA**

1. kannattaa voimakkaasti Euroopan komission ehdotusta vahvistaa eurooppalaisten julkisten työvoimapalvelujen yhteistyötä ja virallistaa se. Yhteistyöllä parannetaan julkisten työvoimapalvelujen toimivuutta ja edistetään näin osaltaan Lissabonin sopimuksen 3 artiklassa mainittua täystyöllisyyden tavoitetta, torjutaan nuorisotyöttömyyttä ja saavutetaan Eurooppa 2020 -strategian työllisyystavoitteet.
2. korostaa sitä tosiasiaa, että perusoikeuskirjan 29 artiklan mukaan ”jokaisella on oikeus maksuttomiin työnvälityspalveluihin”, ja on hämmästyntynyt siitä, ettei tähän määräykseen viitata Euroopan komission ehdottamassa päätöksessä.
3. muistuttaa, että julkiset työvoimapalvelut ovat yleistä taloudellista etua koskevia palveluja ja että niihin sovelletaan siten Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 14 artiklaa ja perusoikeuskirjan 36 artiklaa.
4. korostaa EU:n jäsenvaltioiden julkisten työvoimapalvelujen eroja rakenteissa, palvelujen tarjontamalleissa ja toiminnassa ja toteaa, että ne toimivat erilaisissa työmarkkinaoloissa ja että niillä on erilaiset resurssit.
5. kannattaa Berliinissä 3. heinäkuuta järjestetyn nuorisotyöllisyyskonferenssin osanottajien sitoumuksia, etenkin eurooppalaisten julkisten työvoimapalvelujen edustajien lupausta toimia avainasemassa edistettäessä nuorten työllisyyttä Euroopassa, parantaa tehokkuutta ja tukea yhteistyötä muiden sidosryhmien kanssa.

Julkisten työvoimapalvelujen verkoston tähänastinen toiminta

6. panee merkille, että eurooppalaisten julkisten työvoimapalvelujen epävirallinen verkosto on toiminut vuodesta 1997 ja että siinä toimii työryhmiä, joiden käsittelemiä aiheita ovat esimerkiksi ”Uudet taidot uusia työpaikkoja varten” tai julkisten työvoimapalvelujen tehokkuus, keskinäisen oppimisen ohjelma ja julkisten työvoimapalveluiden vuoropuhelu.
7. toteaa, että verkosto on antanut merkittävän panoksen EU-tason poliittiseen työhön, sillä se on tarjonnut asiantuntijapalautetta erilaisista aiheista, kuten joustoturva, julkisten työvoimapalvelujen rooli siirtymisten kannattavaksi tekemisessä sekä nuorisotakuu.
8. panee merkille, että verkosto on ollut erittäin hyödyllinen ja kustannustehokas foorumi, jossa voidaan vaihtaa parhaita käytänteitä julkisten työvoimapalvelujen kesken, ja että se on merkittävä keskinäisen oppimisen ja innovoinnin lähde monilla aloilla, kuten digitaalipalvelut ja asiakkaiden profilointi.
9. toteaa, että verkostosta oppiminen on eräissä jäsenvaltioissa parantanut ruohonjuuritason palveluja ja niiden tuottamista.

Oikeusperustaan pohjautuvan tehostetun verkoston tarve

10. korostaa, että tällä lainsäädäntöehdotuksella perustettaisiin julkisten työvoimapalvelujen verkosto tavoitteena laajentaa, vahvistaa ja vakiinnuttaa käynnissä olevia aloitteita, jotta tehostetaan edelleen julkisia työvoimapalveluja ja työmarkkinoiden toimintaa.
11. korostaa, että Euroopan komission esittämässä päätösehdotuksessa ei ylitetä Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 149 artiklassa tarkoitettua toimivaltaa, joka rajoittuu koordinointiin ja tukitoimiin, ja se on siis toissijaisuusperiaatteen mukainen.
12. katsoo, että ehdotus parantaa verkoston näkyvyyttä ja oikeutusta ja selventää sen poliittista tehtävää, mutta toteaa, että sillä olisi edelleen oltava neuvoa-antava rooli.
13. arvioi, että kyseinen säädös parantaisi julkisten työvoimapalvelujen sitoutumista verkostoon ja antaisi niille enemmän mahdollisuuksia toimia tarvittaessa yhteistyössä.

14. kiinnittää huomiota siihen, että kaikki julkiset työvoimapalvelut eivät osallistu verkostoon yhtä tiiviisti, mikä alentaa verkoston tulosten laatua ja heikentää verkoston toimintaa.
15. toteaa edelleen, että verkoston virallistamisella varmistettaisiin kaikkien jäsenvaltioiden osallistuminen ja että niitä voitaisiin järjestelmällisesti vaatia todistamaan, miten ne ovat toteuttaneet EU:n poliittisten päätösten edellyttämät muutokset. Näin voitaisiin tunnistaa heikko toimivuus ja siihen liittyvät rakenteelliset ongelmat.
16. korostaa, että tehokkaat julkiset työvoimapalvelut ovat erittäin tärkeitä toteutettaessa nuorisotakuujärjestelmää ja että on oleellista, että kaikilla julkisilla työvoimapalveluilla on syvälliset tiedot nuorisotyöttömyyden rakenteesta, nuorten vahvuuksista ja heikkouksista, työmahdollisuuksista sekä työkohtaisista vaatimuksista.
17. katsoo, että verkoston toiminta-ala on määriteltävä erittäin selvästi, jotta varmistetaan, ettei sen ja esimerkiksi työllisyyskomitean ja sen alaryhmien eikä muiden ryhmien, kuten eurooppalaisen elinikäisen ohjauksen politiikkaverkoston ja Euresin, työ ole päällekkäistä. Komitea on kuitenkin myös sitä mieltä, että vahvistetun verkoston olisi pyrittävä tarvittaessa luomaan synergiaa kyseisten ryhmien kanssa.
18. korostaa, että vahvistetun verkon tuottamat tulokset olisi otettava huomioon EU-tason työllisyyspoliittisessa työssä, etenkin työllisyyskomitean sekä työllisyys-, sosiaalipolitiikka-, terveys- ja kuluttaja-asioiden neuvoston työssä.
19. panee merkille, että työmarkkinoiden lisääntyvä monitahoisuus edellyttää, että lisätään yhteistyötä ja kumppanuustoimintaa työmarkkinaosapuolten ja muiden julkisten, yksityisten ja voittoa tavoittelemattomien sidosryhmien kanssa ja että tämän olisi heijastuttava vahvistetussa verkostossa.

Vertailuanalyysi/vertailuoppiminen

20. on samaa mieltä siitä, että vertailuanalyysia voidaan soveltaa enemmän ja että se on vertailuoppimisen edellytys. Komitea katsoo kuitenkin, että asiassa on edettävä hienotunteisesti ja on otettava täysin huomioon kansalliset tai alueelliset erot.
21. panee merkille, että komission ehdotuksessa annetaan 8 artiklan mukaisesti komissiolle valta antaa delegoituja säädöksiä, jotka koskevat vertaisanalyysiä ja keskinäiseen oppimiseen liittyvien toimenpiteiden toteuttamista. Alueiden komitea huomauttaa tässä yhteydessä, että paikallis- ja alueviranomaisille ei pidä asettaa merkittäviä hallinnollisia rasitteita delegoitujen säästöjen avulla.
22. katsoo, ettei tavoitteena tulisi koskaan olla "tasotaulukon" laatiminen tai tavoitteiden asettelu, vaan että pyrkimyksenä on helpottaa oppimista yhteisen menettelyn pohjalta. EU:n toiminnasta tehdyn sopimuksen 14 artiklan mukaan valtio-, alue- tai paikallistason viranomaisilla on yksinomainen vastuu arvioida julkisten työvoimapalvelujaan laadullisten ja määrällisten indikaattorien pohjalta.
23. painottaa, että vertailuanalyysiin ja vertailuoppimiseen liittyvässä työssä olisi keskityttävä pikemminkin laatuun kuin määrään.
24. kehottaa verkostoa tukeutumaan työssään tinkimättömään ja riippumattomaan tutkimukseen, jossa hyödynnetään parasta saatavilla olevaa aineistoa.
25. ehdottaa, että uudessa lainsäädännössä tarjottaisiin mahdollisuus kehittää edelleen verkoston näkyvyyttä internetissä, jotta voidaan tiedottaa sen toiminnasta ja ottaa sidosryhmät mukaan toimiin.
26. katsoo, että yksi vahvistetun verkoston tuloksista on suurempi valmius työskennellä entistä kokonaisvaltaisemmin julkisten työvoimapalvelujen keskeisillä vastuualoilla ja niihin tiiviisti liittyvillä aloilla, kuten oppisopimuskoulutus, yritysten perustaminen ja yrittäjyyskoulutus. EU:n rahoituksen merkitystä ja tehokkuutta kyseisillä aloilla tulee korostaa.

Paikallinen ja alueellinen ulottuvuus

27. korostaa, että eräissä jäsenvaltioissa alue- ja paikallisviranomaiset ovat vastuussa julkisista työvoimapalveluista ja että niiden rakenne ja päätöksenteko on hajautettu, kun taas useissa jäsenvaltioissa ne ovat vastuussa esimerkiksi oppisopimusjärjestelmistä, työvoiman kysynnän ja tarjonnan kohtaamisesta ja osaamistarpeiden ennakoinnista, koulutuksesta ja työllistämistuista, jotka joko liittyvät tiiviisti julkisten työvoimapalvelujen keskeisiin tehtäviin tai kuuluvat eräissä jäsenvaltioissa julkisten työvoimapalvelujen vastuualaan.

28. toteaa, että hyvät ja parhaat käytänteet ilmenevät usein paikallis- ja aluetasolla, joten on välttämätöntä, että kyseisillä tasoilla tehdyn työn merkitys tunnustetaan. Verkostossa tulee ottaa huomioon parhaat käytänteet ja jakaa niitä.

29. panee merkille, että paikallis- ja aluetaso on usein lähimpänä työnhakijoita ja useimpia työnantajia ja että työmarkkinat ovat pääasiassa paikalliset.

30. kehottaa jäsenvaltioiden edustajia tekemään kaikkensa sen varmistamiseksi, että paikallisten ja alueellisten julkisten työvoimapalvelujen näkemykset ja kokemukset otetaan huomioon verkoston toiminnassa ja että paikalliset ja alueelliset julkiset työvoimapalvelut pidetään täysin ajan tasalla verkoston toiminnasta. Lisäksi on tärkeää korostaa, että jäsenvaltioiden edustajien tehtävänä on myös huolehtia, että verkoston toiminnassa otetaan huomioon työnhakijoiden kanssa työskentelevien paikallisten ja alueellisten toimijoiden näkemykset ja kokemukset, ja löytää asianmukaiset rakenteet tätä varten paikallisten ja alueellisten julkisten työvoimapalvelujen kanssa käytävän vuoropuhelun puitteissa.

31. kehottaa ottamaan verkostoon mukaan alueiden komitean nimittämän edustajan tarkkailijaksi, jotta varmistetaan, että paikallis- ja aluetason näkökannat, kokemukset ja käytänteet otetaan huomioon verkostossa.

II MUUTOSEHDOTUKSET

Muutosehdotus 1

Johdanto-osa

Komission ehdotus	AK:n muutosehdotus
ottavat huomioon Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen ja erityisesti sen 149 artiklan,	ottavat huomioon Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen ja erityisesti sen 14 ja 149 artiklan, <u>ottavat huomioon perusoikeuskirjan ja erityisesti sen 29 ja 36 artiklan.</u>

Perustelu

Seurausta lausunnon kohdista 2 ja 3.

Muutosehdotus 2

Johdanto-osan 8 kappale

Komission ehdotus	AK:n muutosehdotus
Julkisten työvoimapalvelujen verkoston olisi tehostettava jäsentensä keskinäistä yhteistyötä ja kehitettävä yhteisiä aloitteita, jotka koskevat tietojen ja parhaiden käytäntöjen vaihtamista kaikilla julkisten työvoimapalvelujen kattamilla aloilla, vertailuanalyseja ja neuvontaa samoin kuin innovatiivisten käytäntöjen edistämistä työvoimapalvelujen tarjoamisessa. Tämän verkoston perustamisen ansiosta pystytään tekemään kattava, näyttöön perustuva ja tulossuuntautunut vertailu kaikista julkisista työvoimapalveluista ja kartoittamaan näin parhaat käytännöt. Näiden tulosten avulla verkoston jäsenten pitäisi pystyä muokkaamaan työvoimapalvelujen rakennetta ja tarjoamista omilla vastuualueillaan. Verkoston toteuttamien toimien pitäisi parantaa julkisten työvoimapalvelujen vaikuttavuutta ja tehostaa julkista varainkäyttöä.	Julkisten työvoimapalvelujen verkoston olisi tehostettava jäsentensä keskinäistä yhteistyötä ja kehitettävä yhteisiä aloitteita, jotka koskevat tietojen ja parhaiden käytäntöjen vaihtamista kaikilla julkisten työvoimapalvelujen kattamilla aloilla, vertailuanalyseja ja neuvontaa samoin kuin innovatiivisten käytäntöjen edistämistä työvoimapalvelujen tarjoamisessa. Tämän verkoston perustamisen ansiosta pystytään tekemään kattava, näyttöön perustuva ja tulossuuntautunut vertailu kaikista julkisista työvoimapalveluista ja kartoittamaan näin parhaat käytännöt. Näiden tulosten avulla verkoston jäsenten pitäisi pystyä muokkaamaan työvoimapalvelujen rakennetta ja tarjoamista omilla vastuualueillaan. Verkoston toteuttamien toimien pitäisi parantaa julkisten työvoimapalvelujen vaikuttavuutta ja tehostaa julkista varainkäyttöä taata julkisen varainkäytön tehokkuus.

Perustelu

Komission ehdottama johdanto-osan 8 kappale on suurelta osin tarpeeton, koska siinä toistetaan johdanto-osan 4 kappaletta. Sen ensimmäisessä ja viimeisessä virkkeessä tiivistetään kuitenkin ytimekkäästi, mikä tarkoitus verkostolla tulisi olla ja miten verkosto toimii.

Muutosehdotus 3

1 artikla

Komission ehdotus	AK:n muutosehdotus
Perustetaan EU:n laajuinen julkisten työvoimapalvelujen verkosto, jäljempänä "verkosto", 1 päivän tammikuuta 2014 ja 31 päivän joulukuuta 2020 väliseksi kaudeksi.	Perustetaan EU:n laajuinen julkisten työvoimapalvelujen verkosto, jäljempänä "verkosto", 1 päivän tammikuuta 2014 ja 31 päivän joulukuuta 2020 väliseksi kaudeksi.
Verkosto toteuttaa 3 artiklassa määritellyt toimenpiteet.	Verkosto toteuttaa 3 artiklassa määritellyt toimenpiteet.
Verkostoon kuuluvat	Verkostoon kuuluvat
(a) jäsenvaltioiden nimeämät julkiset työvoimapalvelut ja	(a) jäsenvaltioiden nimeämät julkiset työvoimapalvelut ja
(b) komissio.	(b) komissio.
Jäsenvaltioiden, joilla on alueellisia itsenäisiä julkisia työvoimapalveluja, on varmistettava niiden riittävä edustus verkoston eri toimenpiteissä.	Jäsenvaltioiden, joilla on alueellisia itsenäisiä <u>ja hajautettuja tai paikallisia</u> julkisia työvoimapalveluja, on varmistettava niiden riittävä edustus verkoston eri toimenpiteissä.

Perustelu

Muutosehdotuksen tarkoituksena on varmistaa, että silloin kun julkiset työvoimapalvelut on osittain tai kokonaan hajautettu, verkostolla on oikeudellinen velvoite varmistaa, että kyseiset palvelut otetaan asianmukaisesti huomioon verkoston erityisaloitteissa.

Muutosehdotus 4

2 artikla

Komission ehdotus	AK:n muutosehdotus
Tavoitteet	Tavoitteet
Tässä päätöksessä säädetyllä edistämistoimenpiteellä on verkoston kautta edistettävä	Tässä päätöksessä säädetyllä edistämistoimenpiteellä on verkoston kautta edistettävä
(a) työllisyyttä ja älykästä, kestävää ja osallistavaa kasvua koskevan Eurooppa 2020 -strategian ja sen etenkin työllisyyttä koskevien päätavoitteiden toteuttamista	(a) työllisyyttä ja älykästä, kestävää ja osallistavaa kasvua koskevan Eurooppa 2020 -strategian ja sen etenkin työllisyyttä koskevien päätavoitteiden toteuttamista
(b) EU:n työmarkkinoiden toiminnan parantamista	(b) <u>laadukasta ja kestävää työllisyyttä</u>
(c) työmarkkinoiden yhdentymisen parantamista	(b)(c) (EU:n työmarkkinoiden toiminnan parantamista
(d) maantieteellisen ja ammatillisen liikkuvuuden lisäämistä	(c)(d) työmarkkinoiden yhdentymisen parantamista
(e) sosiaalisen syrjäytymisen torjuntaa ja työmarkkinoilta syrjäytyneiden integroitumista työelämään.	(d)(e) maantieteellisen ja ammatillisen liikkuvuuden lisäämistä <u>ilman vilpillistä kilpailua työntekijöiden välillä asiaan liittyvän EU:n lainsäädännön mukaisesti</u>
	(e)(f) sosiaalisen syrjäytymisen torjuntaa ja työmarkkinoilta syrjäytyneiden integroitumista työelämään.

Perustelu

Itsestään selvä.

Muutosehdotus 5

4 artikla

Komission ehdotus	AK:n muutosehdotus
Yhteistyö	Yhteistyö
Verkosto tekee yhteistyötä työmarkkinoiden sidosryhmien kanssa, mukaan luettuina muut työvoimapalvelujen tarjoajat, ottamalla ne mukaan asiaan liittyviin verkoston toimiin ja kokouksiin ja vaihtamalla tietoja.	1. Verkosto tekee yhteistyötä työmarkkinoiden sidosryhmien kanssa, mukaan luettuina muut työvoimapalvelujen tarjoajat, ottamalla ne mukaan asiaan liittyviin verkoston toimiin ja kokouksiin ja vaihtamalla tietoja. 2. Verkosto myöntää tarkkailija-aseman alueiden komitean nimittämälle edustajalle.

Perustelu

Kuten edellinen muutosehdotus, tämä lisäys on tärkeä, koska se heijastaa sitä, että monissa jäsenvaltioissa alue- ja paikallisviranomaiset ovat joko kokonaan vastuussa julkisista työvoimapalveluista tai toteuttavat esimerkiksi koulutuksen, ohjauksen, neuvonnan, työllistymistukien ja osaamistarpeiden ennakoinnin kaltaisia toimia, jotka liittyvät erittäin läheisesti julkisten työvoimapalvelujen työhön (tai kuuluvat eräissä jäsenvaltioissa niiden vastuualaan).

Muutosehdotus 6

7 artikla

Komission ehdotus	AK:n muutosehdotus
Siirretään komissiolle valta antaa 8 artiklan mukaisesti delegoituja säädöksiä, jotka koskevat 3 artiklan 1 kohdassa määriteltyjen vertaisanalyysien ja keskinäiseen oppimiseen liittyvien toimenpiteiden toteuttamisen yleisiä puitteita, mukaan luettuina menettelyt, määrälliset ja laadulliset perusindikaattorit, joilla arvioidaan julkisten työvoimapalvelujen toimintaa, integroituun keskinäiseen oppimisen ohjelmaan liittyvät oppimisvälineet ja edellytykset, jotka koskevat osallistumista näihin toimiin.	Siirretään komissiolle valta antaa 8 artiklan mukaisesti delegoituja säädöksiä, jotka koskevat 3 artiklan 1 kohdassa määriteltyjen vertaisanalyysien ja keskinäiseen oppimiseen liittyvien toimenpiteiden toteuttamisen yleisiä puitteita, mukaan luettuina menettelyt, määrälliset ja laadulliset perusindikaattorit, joilla arvioidaan julkisten työvoimapalvelujen toimintaa, integroituun keskinäiseen oppimisen ohjelmaan liittyvät oppimisvälineet ja edellytykset, jotka koskevat osallistumista näihin toimiin.

Perustelu

Terminologinen korjaus, jolla varmistetaan johdonmukaisuus kohdan 21 kanssa.

[Suom. huom: Muutos ei koske suomenkielistä toisintoa: englanninkielinen termi *performance* (suorituskyky) korvataan termillä *functioning* (toiminta), ja suomenkielisessä toisinnossa puhutaan jo työvoimapalvelujen toiminnasta.]

Bryssel 28. marraskuuta 2013

Alueiden komitean
puheenjohtaja

Ramón Luis VALCÁRCEL SISO

Alueiden komitean lausunto aiheesta ”Älykkäät rajat -paketti”

(2014/C 114/15)

I YLEISET SUOSITUKSET

ALUEIDEN KOMITEA

Yleistä

1. on tyytyväinen siihen, että äskettäin hyväksyttiin ”Schengen-alueen hallinnointi” -paketti, joka koostuu Schengenin säännösten soveltamisen uudesta arviointimekanismista ⁽¹⁾ sekä yhteisistä säännöistä, jotka koskevat rajavalvonnan väliaikaista palauttamista sisärajoille poikkeuksellisissa olosuhteissa ⁽²⁾.
2. toteaa, että Schengenin alueen asianmukainen toiminta riippuu keskinäisestä luottamuksesta ja jäsenvaltioiden kyvystä valvoa ulkorajoja yhteisten sääntöjen mukaisesti.
3. pitää myönteisenä sitä, että Schengenin uuden arviointimekanismin puitteissa ryhdytään soveltamaan jäsenvaltioiden ja komission yhteisvastuuta niin, ettei järjestelmä ole enää yksinomaan hallitustenvälinen. Tämä voi osaltaan auttaa puutteiden korjaamisessa sekä keskinäisen luottamuksen edistämässä ja ulottamisessa koskemaan Schengenin säännösten kaikkia näkökohtia, sisärajavälön puuttuminen mukaan luettuna, jotta vältetään laittomat tarkastukset, jotka vahingoittavat ihmisten vapaan liikkuvuuden periaatetta.
4. korostaa, että rajavalvonnan palauttaminen sisärajoille edellyttää EU-tason koordinoitua, jotta vältetään yksipuoliset päätökset, jotka loukkaavat henkilöiden täysin vapaata liikkuvuutta alueella, jolla ei ole sisäisiä rajoja.
5. katsoo, että muuttovirrat ulkorajoilla eivät sinällään muodosta sellaista uhkaa yleisen järjestyksen tai sisäisen turvallisuuden kannalta, joka voisi oikeuttaa rajavalvonnan palauttamisen sisärajoille.
6. muistuttaa, että tilanteessa, jossa jäsenvaltioiden ulkorajaan kohdistuu painetta, eurooppalainen yhteisvastuun periaate edellyttää jäsenvaltio- ja unionitason kaikkien teknisten ja taloudellisten tukitoimenpiteiden sekä Frontexin ja Euroopan turvapaikka-asioiden tukiviraston (EASO) kaltaisten EU:n elinten avun mobilisoimista.
7. suhtautuu myönteisesti toimenpiteisiin, jotka mahdollistavat rajavalvonnan tiukentamisen, lainvalvonnan parantamisen, terrorismirikosten ja muiden vakavien rikosten torjunnan sekä laittoman maahanmuuton vähentämisen.
8. katsoo siksi, että rajavalvonnan väliaikaista palauttamista sisärajoille vastauksena ulkorajavalvontaan liittyviin jatkuviin vakaviin puutteisiin on tarkasteltava objektiivisen arviointiprosessin puitteissa, ja se tulee sallia ainoastaan poikkeuksellisenä viime käden toimenpiteenä.
9. kehottaa huolehtimaan siitä, että paikallis- ja alueviranomaiset osallistuvat täysipainoisesti ulkorajavalvontaan liittyvien vakavien puutteiden arviointiin ja kartoittamiseen, jotta varmistetaan, että rajavalvonnan sisärajoille palauttamisen lähtökohtana on aina paikalla tehtävä tilanteen asianmukainen arviointi, joka perustuu eri tietolähteisiin ja eri toimijoiden panoksiin.
10. on samaa mieltä EU:n ulkorajojen valvonnan tärkeydestä, jotta varmistetaan sekä turvallisuus että liikkuvuus unionin sisällä. ⁽³⁾
11. suhtautuu myönteisesti Euroopan rajavalvontajärjestelmän (Eurosur) äskettäiseen käyttöönottoon. Kyseessä on mekanismi, jolla vahvistetaan ulkorajavalvontaa ulko-, meri- ja maarakajavalvonnasta vastaavien jäsenvaltioiden viranomaisten ja Frontexin välisen operatiivisten tietojen vaihdon ja yhteistyön avulla. Komitea korostaa, että mekanismin tärkeimpänä tavoitteena on oltava merellä menetettyjen ihmishenkien vähentäminen sen lisäksi, että sen avulla havaitaan laittomia maahanmuuttajia ja parannetaan sisäistä turvallisuutta rajatylittävää rikollisuutta, kuten ihmis- ja huumekauppaa, ehkäisemällä.

⁽¹⁾ COM(2011) 559 final.⁽²⁾ COM(2011) 560 final.⁽³⁾ Ks. Tukholman ohjelmaa käsittelevä alueiden komitean lausunto, jonka esittelijä oli Anna Terrón i Cusí, EUVL C 79, 27.3.2010, kohta 52.

12. varoittaa kuitenkin, ettei tämän järjestelmän pitä vaarantaa ihmisoikeuksien suojelua ja ettei sen tule olla etusijalla, kun kyse on oikeudesta hakea turvapaikkaa tai suojasta palauttamistapauksissa, jotka taataan perusoikeuskirjan 18 artiklassa ja 19 artiklan 2 kohdassa. ⁽⁴⁾

13. ilmaisee huolestuneisuutensa suuntauksesta, jossa turvaudutaan uudelleen harkintavaltaan vapaan liikkuvuuden kaltaisilla "eurooppalaistetuilla" aloilla, sekä erityisesti eräiden jäsenvaltioiden äskettäisestä ehdotuksesta ottaa käyttöön laajat mahdollisuudet rajoittaa vapaata liikkuvuutta koskevaa oikeutta, joka on unionin kansalaisuuden kannalta olennainen.

14. toteaa jälleen, että henkilöiden vapaa liikkuvuus alueella, jolla ei ole sisäisiä rajoja, on yksi EU:n johtavista periaatteista sekä kansalaisten kannalta yksi sen konkreettisimmista ja merkittävimmistä eduista, jota ei pidä kyseenalasta.

15. katsoo, että "Älykkäät rajat" -pakettia – joka koostuu seuraavista asetusehdotuksista: EU:n alueelle saapuvien kolmansien maiden kansalaisten maahantulon ja maastalähdön rekisteröimiseen tarkoitettun maahantulo- ja maastalähtöjärjestelmän (Entry/Exit System – EES) perustaminen ⁽⁵⁾, rekisteröityjen matkustajien ohjelman (registered traveller programme – RTP) perustaminen ⁽⁶⁾ sekä Schengenin rajasäännösten muuttaminen edellä mainittujen kahden järjestelmän käyttöönoton mahdollistamiseksi ⁽⁷⁾ – on arvioitava nimenomaan vapauden, turvallisuuden ja oikeuden alueen toiminnan yleistä taustaa vasten.

II POLIITTISET SUOSITUKSET

"Älykkäät rajat" -pakettia koskevat erityishuomiot

16. toteaa, että uusilla teknologioilla on merkittävä rooli, jotta varmistetaan rajavalvonnan tehokkuus ja vastataan ulkorajojen ylitysten lukumäärän merkittävään lisääntymiseen samalla kun varmistetaan rajojen luotettava valvonta, kuten jo tapahtuu useissa jäsenvaltioissa.

17. toteaa, että EES:llä on tarkoitus korvata nykyinen menetelmä, jossa maahantulo- tai maastalähtöleimat lyödään passiin käsin, Schengen-alueella lyhytaikaiseen oleskeluun (korkeintaan kolme kuukautta) oikeutettujen kolmansien maiden kansalaisten maahantulo- ja maastalähtöaikaisten ja -paikkojen sähköisellä rekisterillä, joka mahdollistaa laillisten oleskeluaikojen automaattisen laskennan.

18. pitää erittäin tervetulleena sitä, että RTP:n tarkoituksena on helpottaa usein matkustavien, ennakolta tarkastettujen ja ennakkotutkinnan läpäisseiden kolmansista maista tulevien matkustajien rajanylitystä ulkorajoilla sellaisten käyttöön otettavien automaattisten rajatarkastusjärjestelmien avulla, jotka helpottavat usein ja vilpittömässä mielessä matkustavien maahantuloa EU:n alueella.

Huomioita "Älykkäät rajat" -paketin vaikutuksista perusoikeuksiin

19. muistuttaa olevansa huolissaan EES:n perustamisesta ja sen mahdollisista vaikutuksista perusoikeuksiin erityisesti henkilötietojen suojan osalta. ⁽⁸⁾

20. toteaa, että henkilötietojen, biometriset tiedot mukaan luettuina, suuren määrän kerääminen luo erityisen jännitteen näiden järjestelmien ja perusoikeuksien välille, erityisesti kun ajatellaan oikeutta yksityisyyteen ja oikeutta henkilötietojen suojaan, jotka edellyttävät järjestelmien käyttötarkoituksen tiukkaa rajaamista sekä niiden tarpeellisuuden ja oikeasuhteisuuden erityistä valvontaa.

⁽⁴⁾ Tähän liittyen ks. myös aihetta "Maahanmuutto ja liikkuvuus – kokonaisvaltainen lähestymistapa" käsittelevä alueiden komitean lausunto, jonka esittelijä oli Nichi Vendola.

⁽⁵⁾ COM(2013) 95 final.

⁽⁶⁾ COM(2013) 97 final.

⁽⁷⁾ COM(2013) 96 final.

⁽⁸⁾ Alueiden komitean lausunto aiheesta "Tukholman ohjelma: EU:n vapauden, turvallisuuden ja oikeuden alueen uutta monivuotista ohjelmaa koskevat haasteet ja mahdollisuudet", EUVL C 79, 27.3.2010, kohta 56

21. muistuttaa kannattavansa korkeatasoista henkilötietojen suojaa ja olevansa huolissaan tieto- ja viestintäteknologian kehittämisestä johtuvasta, kansalaisia koskevien digitaalisten tietojen eksponentiaalisesta lisääntymisestä. ⁽⁹⁾

22. varoittaa siitä, että ehdotetut järjestelmät ovat syrjimättömyyden ja henkilötietojen suojan periaatteen näkökulmasta vakava huolenaihe johtuen vaikutuksista, joka niillä on perusoikeuksiin erityisesti, kun kyse on kolmansien maiden kansalaisista ja turvapaikanhakijoista, jotka yrittävät saapua EU:n alueelle.

Huomioita ”Älykkäät rajat” -paketin lisäarvosta, tarpeellisuudesta ja oikeasuhteisuudesta

23. katsoo, että koska molemmat ”Älykkäät rajat” -paketin järjestelmät edellyttävät tietojen – biometriset tiedot mukaan luettuina – laaja-alaista keräämistä, on osoitettava asianmukaisesti, että järjestelmät ovat välttämättömiä, legitimejä ja oikeasuhteisia ja ettei niiden tavoitteita voida saavuttaa yksityisyyttä vähemmän loukkaavilla ja halvemmilla järjestelmillä.

24. ottaa huomioon Euroopan tietosuojavaltuutetun lausunnon, jossa kritisoitiin ”Älykkäät rajat” -pakettia ja kyseenalaistettiin sen tarpeellisuus ja oikeasuhteisuus, sillä ei ole luotettavaa näyttöä siitä, että tarvittaisiin uusia järjestelmiä. Erityisesti tietosuojavaltuutettu katsoo, että EES loukkaa oikeutta yksityisyyteen ja että järjestelmän kustannustehokkuus on kyseenalainen taloudellisesti ja perusoikeuksiin liittyen. ⁽¹⁰⁾

25. panee merkille, että myös Euroopan parlamentti, 29 artiklan mukainen tietosuojaryhmä ja valtaosa kansalaisyhteiskunnan edustajista ovat esittäneet epäilyksiä EES:n tarpeellisuudesta ja lisäarvosta. ⁽¹¹⁾

26. toteaa, että kysymykset etenkin EES:n perustamisen tarpeellisuudesta ja oikeasuhteisuudesta ovat ristiriitaisia, sillä ei ole kiistämätöntä näyttöä niiden tehokkuudesta ehdotettujen tavoitteiden saavuttamiseksi rajavalvonnan tehokkuuden, laittoman maahanmuuton torjunnan ja järjestäytyneen rikollisuuden vakavien muotojen torjunnan vahvistamisen osalta.

27. panee merkille, että EES:n keskeisenä tavoitteena on tunnistaa ne lyhytaikaista oleskelua varten viisumin kanssa tai ilman viisumia laillisesti Schengenin alueelle saapuneet kolmansien maiden kansalaiset, jotka ovat ylittäneet laillisen oleskeluajan. Tätä varten järjestelmä laskee laillisen oleskeluajan sähköisesti ja lähettää jäsenvaltion viranomaisille ilmoituksen henkilöistä, jotka ovat ylittäneet kyseisen ajan, mikä edistää laittomien maahanmuuttajien kiinniottamista ja palauttamista.

28. katsoo, ettei EES:n lisäarvo tämän tavoitteen saavuttamisen osalta ole ilmeinen, sillä ilmoitus laittomasta oleskelusta perustuu oletukseen, että henkilöt, jotka saapuvat maahan lyhytaikaista oleskelua varten viisumin kanssa tai ilman viisumia, ovat ehdoitta velvollisia lähtemään EU:n alueelta korkeintaan kolmen kuukauden määräajan kuluessa. Tällöin ei oteta huomioon erityisiä olosuhteita, kuten turvapaikkahakemusta tai oleskelun laillistamista kansallisen lainsäädännön nojalla.

29. toteaa, että analyysi EES:n tarpeellisuudesta ja suhteellisuudesta on sitäkin välttämättömämpi, kun otetaan huomioon, että jos pidättäminen laittoman oleskelun takia ei ole mahdollista, järjestelmä kykenee tunnistamaan laittomat maahanmuuttajat vasta heidän lähtiessään Schengenin alueelta, mikä tekee EES:stä ainoastaan ”äärimmäisen kalliin mekanismin muuttoliikkeitä koskevien tilastotietojen keräämiseksi” ⁽¹²⁾.

30. katsoo, että EES ei kykene tunnistamaan maahanmuuttajia, jotka ovat laillistaneet oleskelunsa turvapaikkalainsäädännön tai maahanmuuttoa koskevien kansallisten säädösten nojalla. Nämä henkilöt ovat vaarassa joutua laittomasti pidätetyiksi sen seurauksena, että EES-järjestelmä lähettää oleskeluajan automaattiseen laskentaan perustuvan ilmoituksen, jossa ei oteta eikä voida ottaa huomioon tämääntyppejä tilanteita.

⁽⁹⁾ Alueiden komitean lausunto aiheesta ”Tukholman ohjelma: EU:n vapauden, turvallisuuden ja oikeuden alueen uutta monivuotista ohjelmaa koskevat haasteet ja mahdollisuudet”, EUVL C 79, 27.3.2010, s. 37

⁽¹⁰⁾ Euroopan tietosuojavaltuutetun lausunto, 18. heinäkuuta 2013, saatavilla osoitteesta https://secure.edps.europa.eu/EDPSWEB/webdav/site/mySite/shared/Documents/Consultation/Opinions/2013/13-07-18_Smart_borders_EN.pdf. Ks. myös Euroopan tietosuojavaltuutettu (2008), alustavia huomioita ”Älykkäät rajat” -pakettia koskevasta ehdotuksesta, 3. maaliskuuta 2008, s. 4, julkaistu osoitteessa <http://www.edps.europa.eu>. Ks. lisäksi Euroopan tietosuojavaltuutetun lausunto Tukholman ohjelmasta, EUVL C 276, 17.11.2009, kohta 71.

⁽¹¹⁾ Komission yksiköiden valmisteluasiakirja *Impact Assessment accompanying the document Proposal for a Regulation establishing an entry/exit system (EES)*, SWD(2013) 47 final, Bryssel, 28. helmikuuta 2013.

⁽¹²⁾ Bigo, D., Carrera, S. et al (2012), *Evaluating current and forthcoming proposals on JHA data bases and a smart borders system at EU external borders*, Euroopan parlamentin tilaama tutkimus, s. 37.

31. katsoo, että EES:n osalta on myös nostettava esiin kysymys tarkastusten nopeudesta, sillä järjestelmä pakottaa keräämään suuren määrän aakkosnumeerisia ja biometrisia tietoja. Tämä pidentää matkustajien odotusaikaa rajatarkastuksissa ja vaikuttaa kielteisesti liikkuvuuteen yli rajojen ilman että tätä voitaisiin kompensoida tehokkaasti RTP:llä. Voidaan myös kysyä, ovatko RTP:n kustannukset oikeassa suhteessa niiden ihmisten vähäiseen määrään nähden, joiden komissio arvioi vuosittain hyötyvän ohjelmasta (viisi miljoonaa) ja joiden osuus ulkorajan vuosittain ylittävien ihmisten arvioidusta kokonaismäärästä (noin 700 miljoonaa) on 0,7 prosenttia.⁽¹³⁾ Se, että joissakin maissa on ohjelmia usein matkustaville, osoittaa, että niiden toteuttaminen on mahdollista ilman EES-järjestelmää. Eri jäsenvaltiot ovat jo ottaneet käyttöön automatisoituja valvontajärjestelmiä niitä EU:n kansalaisia varten, joilla on biometrinen passi.

32. huomauttaa, että kysymyksiä näiden järjestelmien oikeasuhteisuudesta ja legitimiudesta on analysoitava myös suhteessa niiden korkeisiin kustannuksiin, joiden arvioidaan olevan 1,1 miljardia euroa ja jotka on tarkoitus kattaa sisäisen turvallisuuden rahastosta vuosiksi 2014–2020 osoitettavilla 4,6 miljardilla eurolla. Komitea muistuttaa, että kyseinen summa on paljon suurempi kuin komissio arvioi vuonna 2008, minkä lisäksi sen riittävyydestä ei ole takeita, kuten Euroopan tietosuojavaltuutettu on huomauttanut⁽¹⁴⁾.

33. toistaa aiemmin esittämänsä epäilykset siitä, onko huomattava investointi rajavalvontaan tehokkain keino torjua laitonta maahanmuuttoa merkittävästi pitkällä aikavälillä.⁽¹⁵⁾

34. toteaa, että kustannus–hyöty–suhteen analyysissä on myös otettava huomioon näistä järjestelmistä jäsenvaltioille mahdollisesti aiheutuvat korkeat kustannukset ja hallinnolliset rasitteet suhteessa vähäiseen määrään matkustajia, jotka ylittävät ulkorajan.

Alueiden ja paikallisviranomaisten rooli ulkorajojen yhdenmukaisen valvontajärjestelmän asteittaisessa käyttöönotossa

35. katsoo, että ulkorajavalvontaa koskeva johdonmukainen eurooppalainen lähestymistapa käsittää eri tasoja ja merkitsee haasteita rajavalvonnasta vastuussa oleville jäsenvaltioiden viranomaisille, jotka toimivat yhteistyössä erilaisten alueellisten ja paikallisten toimijoiden kanssa.

36. pahoittelee, ettei monitasoisen hallinnon ulottuvuutta oteta riittävästi huomioon poliittisissa keskusteluissa, joita EU:ssa käydään Schengenin alueesta, sillä toissijaisuusperiaatteen asianmukainen soveltaminen edellyttää paikallis- ja alueellisuuden entistä järjestelmällisempää huomioon ottamista.

37. kehottaa edistämään paikallis- ja alueviranomaisten sekä alueiden komitean osallistumista, jotta tällä alalla varmistetaan alhaalta ylöspäin suuntautuva lähestymistapa, joka osaltaan edistää paikallis- ja alueviranomaisten kokemusten ja näkemysten huomioon ottamista EU:n päätöksentekoprosessin eri vaiheissa erityisesti, kun on kyse rajavalvonnan palauttamisesta sisärajoille, EU-rahoituksen tehokkuudesta ja lisäarvosta sekä ”Älykkäät rajat” -paketin monitasoisen hallinnon osatekijästä.

38. kehottaa Schengenin rajasäännösten täytäntöönpanosta paikallistasolla vastuussa olevia tahoja edistämään koulutustoimia ja valistuskampanjoita rajoja ja kansalaisten oikeuksia koskevasta EU:n lainsäädännöstä, ottamaan paikallis- ja alueviranomaiset sekä keskeiset ruohonjuuritason toimijat mukaan toimintaan, edistämään keskinäistä luottamusta sekä välttämään kielteisiä vaikutuksia vapaan liikkuvuuden alueeseen ja perusoikeuksiin.

39. muistuttaa, että paikallis- ja alueviranomaisilla voi olla merkittävä rooli perusoikeuksien turvaamisen edistämisessä eri tasoilla⁽¹⁶⁾ myös EU:n sisä- ja ulkorajoilla.

40. toteaa, että ulkorajavalvontaan tarkoitettussa EU:n rahoituksessa keskitytään turvallisuuteen ja jätetään kysymys perusoikeuksista vaille huomiota. Komitea kehottaakin antamaan paikallis- ja alueviranomaisille aiempaa merkittävemmän aseman EU:n talousarvion painopisteiden määrittelyssä rajavalvonnan sekä maahanmuutto- ja pakolaispolitiikkojen rahoituksen alalla, jolloin voidaan varmistaa, että rahoitus kanavoidaan infrastruktuureihin ja rajaviranomaisille, jotka tarvitsevat eniten tukea tällä alalla.

41. ehdottaa näin ollen, että jäsenvaltioiden hallinto veloitetaan nykyistä tiukemmin kuulemaan paikallis- ja alueviranomaisia EU:n rahoitusohjelmasta näillä aloilla.

⁽¹³⁾ Komission yksiköiden valmisteluasiakirja *Impact Assessment – Accompanying document to the Proposal for a Regulation establishing a Registered Traveller Programme*, SWD(2013) 50 final, Bryssel, 28. helmikuuta 2013.

⁽¹⁴⁾ Euroopan tietosuojavaltuutettu (2008), alustavia huomioita ”Älykkäät rajat” -pakettia koskevasta ehdotuksesta, 3. maaliskuuta 2008, s. 4, julkaistu osoitteessa <http://www.edps.europa.eu>.

⁽¹⁵⁾ Lausunto aiheesta ”EU:n rahoitusvälineet sisäasioissa” (esittelijä: Samuel Azzopardi), CdR 12/2012 fin, kohta 47.

⁽¹⁶⁾ Alueiden komitean lausunto aiheesta ”Strategia perusoikeuskirjan panemiseksi tehokkaasti täytäntöön”, EUVL C 9, 11.1.2012.

42. toistaa kehoituksensa vahvistaa paikallis- ja alueviranomaisia muuttoliikettä ja pakolaisuutta koskevissa kysymyksissä ”kussakin valtiossa niille osoitetun toimivallan mukaisesti ja käyttämään sitä varten välineitä, joiden kautta ne voivat saada unionin rahoitusta myös ilman keskushallinnon viranomaisten väliintuloa”⁽¹⁷⁾.

43. katsoo, että EES- ja RTP-järjestelmät merkitsevät jäsenvaltioiden viranomaisten keräämien tietojen valvontaa ja käyttöä koskevan toimivallan vähittäistä siirtymistä EU:n toimielimille, millä on vaikutuksia toissijaisuusperiaatteeeseen.

44. kehottaakin lisäämään paikallis- ja alueviranomaisten sekä alueiden komitean kuulemista järjestelmien suunnittelun osalta, kun otetaan huomioon vaikutus raja-alueisiin sekä se, että paikallistasolla käsitys rajavalvonnasta voi olla erilainen kuin intressit, jotka ohjaavat kansallisen tai keskustason viranomaisia. Kansalliset viranomaiset ovat enemmän huolissaan kansallisen turvallisuuden ulottuvuudesta kuin rajat ylittävän liikenteen helpottamisesta, joka on huolenaihe raja-alueilla.

”Älykkäät rajat” -lainsäädäntöpakettia koskevat suositukset

45. kehottaa Euroopan parlamenttia ja neuvostoa laatimaan EES:n ja RTP:n kustannus-hyöty-suhteesta luotettavan ja tyhjentävän analyysin, joka on välttämätön taloudellisen taantumun ja voimakkaiden talousarviorajoitusten tilanteessa, sekä vastaavanlaisen arvion järjestelmien tarpeellisuudesta, oikeasuhteisuudesta ja tehokkuudesta ennen niihin liittyvien neuvotteluiden jatkamista.

46. kehottaa Euroopan parlamenttia ja neuvostoa huolehtimaan EES-järjestelmään liittyvistä takeista siinä tapauksessa, että ne etenevät sen käyttöönotossa, jotta estetään ilmoitukset, jotka voisivat johtaa sellaisten henkilöiden laittomaan pidättämiseen, jotka järjestelmän mukaan ovat jääneet EU:n alueelle laittomasti, kun he todellisuudessa ovat saaneet oleskeluluvan johonkin jäsenvaltioon ja nauttivat näin ollen oikeudesta vapaaseen liikkuvuuteen EU:n alueella, jolla ei ole sisäisiä rajoja.

47. kiinnittää huomiota tarpeeseen varmistaa julkisen talouden säästötoimien aikana, että kaikki käyttöön otettavat järjestelmät ovat yhteentoimivia olemassa olevien kansallisten järjestelmien kanssa, jottei aiheuteta vahinkoa niiden toiminnalle eikä haastata toteutettuja kansallisia investointeja.

48. suositaa, että annetaan vahvat takeet syrjimättömyydestä sekä riittävät takeet oikeudesta tietosuojaan, oikeudesta yksityisyyteen sekä kolmansien maiden kansalaisten oikeudesta hakea muutosta tuomioistuimissa erityisesti EES:n antamaan virheelliseen ilmoitukseen perustuvan aiheettoman palauttamisen estämiseksi.

49. ehdottaa, että mikäli nämä järjestelmät otetaan käyttöön, jäsenvaltio-, alue- ja paikallistasolla edistetään koulutustoimia, joissa keskitytään henkilöiden oikeuksiin, sekä ammattilaisille suunnattuja valistuskampanjoita erityisesti riskeistä sekä järjestelmien asianmukaisesta/epäasianmukaisesta soveltamisesta, mikä auttaa näin osaltaan estämään laittoman ja syrjivän käytön.

II MUUTOSEHDOTUKSET

Muutosehdotus 1

COM(2013) 95 final

8 artikla

Komission ehdotus	AK:n muutosehdotus
Kunkin toimivaltaisen viranomaisen, jolla on valtuudet päästä EES:ään tämän asetuksen mukaisesti, on varmistettava, että EES:n käyttö on tarpeen, asianmukaista ja oikeasuhteista toimivaltaisten viranomaisten tehtävien suorittamisen kannalta.	Kunkin toimivaltaisen viranomaisen, jolla on valtuudet päästä EES:ään tämän asetuksen mukaisesti, on varmistettava, että EES:n käyttö on tarpeen, asianmukaista ja oikeasuhteista toimivaltaisten viranomaisten tehtävien suorittamisen kannalta, <u>ja noudatettava kaikkia asiaankuuluvia EU:n ja kansallisia säännöksiä henkilötietojen suojaamisesta.</u>

⁽¹⁷⁾ Alueiden komitean lausunto aiheesta ”Maahanmuutto ja liikkuvuus – kokonaisvaltainen lähestymistapa”, 18.–19. heinäkuuta 2012 pidetty 96. täysistunto.

Perustelu

On tärkeää, että asetuksen yleisperiaatteena on toimivaltaisten viranomaisten velvollisuus noudattaa asiaankuuluvia säännöksiä henkilötietojen suojaamisesta.

Bryssel 28. marraskuuta 2013

*Alueiden komitean
puheenjohtaja*

Ramón Luis VALCÁRCEL SISO

Alueiden komitean lausunto aiheesta ”Virallista valvontaa koskeva asetus”

(2014/C 114/16)

I POLIITTISET SUOSITUKSET**ALUEIDEN KOMITEA*****Yleisiä huomioita***

1. merkitsee tiedoksi komission ehdotuksen virallisesta valvonnasta ja muista virallisista toimista, jotka suoritetaan elintarvike- ja rehulainsäädännön ja eläinten terveyttä ja hyvinvointia, kasvien terveyttä, kasvien lisäysaineistoa ja kasvinsuojeluaineita koskevien sääntöjen soveltamisen varmistamiseksi, kun otetaan huomioon asetuksen pääasialliset tavoitteet eli ihmisten terveyden suojelun korkean tason takaaminen ja huolehtiminen sisämarkkinoiden kitkattomasta toiminnasta.

2. on hyvillään siitä, että komissio on tietoinen tarpeesta vahvistaa jäsenvaltioiden toimivaltaisten viranomaisten käytettävissä olevia välineitä EU:n lainsäädännön noudattamisen todentamiseksi (valvontatoimet, tarkastukset ja testit).

Yhteistä maatalouspolitiikkaa koskevat viittaukset

3. toteaa, että EU:n maataloustuotteiden laatu on yksi tärkeimmistä tekijöistä, jotka määrittävät yhteisen maatalouspolitiikan lisäarvon, ja on yksi sen tärkeimmistä valteista maailmanmarkkinoilla. Elintarvike- ja rehulainsäädännön ja eläinten terveyttä ja hyvinvointia, kasvien terveyttä, kasvien lisäysaineistoa ja kasvinsuojeluaineita koskevien sääntöjen noudattamisen tehokas valvonta edistää markkinoiden vakautta, joka perustuu kansalaisten luottamukseen mainittuja tuotteita kohtaan.

4. uskoo, että kilpailukyky sekä paikallisella että globaalilla tasolla kyetään varmistamaan ainoastaan kehittämällä eurooppalaisia maatalouselintarvikemarkkinoita keskeytyksettä. Niinpä komitea on tyytyväinen tähän aloitteeseen, joka on omiaan takaamaan maataloustuotteiden laadun virallisen valvonnan keinoin ja muin virallisin toimin.

5. katsoo, että asetus täyttää tarpeen turvata sellaisten elintarvikeketjuun kuuluvien yritysten laajapohjainen kilpailukyky, joihin toimivaltaisten viranomaisten suorittama virallinen valvonta kohdistetaan.

Toissijaisuusperiaate, suhteellisuusperiaate sekä sääntelyn parantaminen

6. toteaa, että ehdotettu asetus sisältää lähes kaikilla soveltamisaloilla komission valtuutuksia delegoitujen säädösten antamiseksi (vrt. artikkelit 15–24). Komitea torjuu erityisesti ehdotetun säädöksen artikloissa 15–25 sekä 110, 132 ja 133 esitetyt perustat sellaisten delegoitujen säädösten antamista koskevan toimivallan siirtämiseksi, jotka käsittävät erityisiä määräyksiä virallisen valvonnan suorittamisesta. Komitea pitää ehdottoman tarpeellisenä, että asetukseen sisällytetään suoraan kaikki määräykset, jotka vaikuttavat merkittävästi valvontatoimiin ja maiden talousarvioihin. Lisäksi komitea pyytää, että komissio selvittää 139 artiklan mukaisen delegoitujen säädösten antamisen yhteydessä, miten se aikoo toteuttaa perusteluosan kohdassa 81 kuvatun menettelyn. Sen mukaan komission on asiaa valmistellessaan toteutettava asianmukaiset kuulemiset, myös asiantuntijatasolla. Komitea pitää tarpeellisenä kirjata jäsenvaltioiden asiantuntijoiden osallistumisen varsinaiseen 139 artiklaan.

7. yhtyy käsitykseen, että on hyödyllistä ja tärkeää yhdenmukaistaa virallista valvontaa koskevaa lainsäädäntöä, jotta pystytään varmistamaan riittävä elintarvikkeita ja rehuotteita koskeva turvallisuustaso sekä huolehtimaan tavaroiden vapaasta liikkuvuudesta sisämarkkinoilla sekä suojelemaan sisämarkkinoita, vapaata kilpailua ja kuluttajien etuja ja heille tiedottamista menetyksellisesti petoksia ja sellaisia tuontituotteita vastaan, jotka eivät ole EU:n vaatimusten mukaisia, sekä pitämään yllä luottamusta EU:sta käsin vietyjä tai EU:n alueen kautta kuljetettuja tuotteita kohtaan.

8. on tyytyväinen siihen, että asetukseen sisältyy joukko maatalouselintarvikeketjun viralliseen valvontaan kuuluvia toimia, muun muassa kasvintuhoojien torjuntatoimien osalta, kasvien lisäysaineiston tuotantoa (markkinoille saattamista varten) koskevia sääntöjä sekä eläimistä saatavia sivutuotteita koskevia sääntöjä.

9. on yhtä mieltä siitä, että paras tapa suojella EU:n maatalouselintarviketuotteita tuloksekkaasti on varmistaa, että kaikki EU:ssa myytävät tuotteet alkuperästään riippumatta kuuluvat saman tai samanvertaisen elintarvikkeiden hygieniä-, turvallisuus- ja laatuvalvonnan piiriin. Komitea katsoo, että tietyissä tapauksissa asetus ei rajoita jäsenvaltioiden oikeutta ryhtyä toimenpiteisiin tasokkaamman kuluttajansuojelun tarjoamiseksi virallisen valvonnan keinoin.

10. on hyvillään sääntöjen yksinkertaistamisesta seuraavissa tapauksissa: uudet rajatarkastusasemat ja niiden hallinnointi yhteisten sääntöjen pohjalta; yhteisen terveyttä koskevan tuloasiakirjan (*Common Health Entry Document*, CHED) ottaminen käyttöön – se korvaa nykyjärjestelmän, jossa kullakin valvonnan alaisella alalla käytetään eri asiakirjoja –; asiakirjojen vakioiminen ja niiden aitouden laadunvarmistus; EU:n harjoittamaa virallista valvontaa koskevan tarkkailujärjestelmän käyttöönotto ja sen digitalisoiminen.

11. panee merkille, että eläinlääkintätuotejämiin kohdistettaviin virallisiin valvontatoimiin nykyisin sovellettavia sääntöjä ollaan korvaamassa säännöillä, jotka perustuvat aikaisempaa suuremmassa määrin riskinarvioiteihin, unohtamatta kuitenkaan tarvetta säilyttää mahdollisuudet terveyden turvaamiseen asianmukaisina.

Kolmansista maista peräisin olevien tuotteiden valvonnan tiukentaminen

12. on tyytyväinen komission ehdotukseen, johon sisältyy muun muassa sääntöjä, joiden tarkoituksena on tiukentaa kolmansista maista peräisin olevien tuotteiden valvontaa, jotta pystytään vastaamaan elintarvikeketjun tuottamiin haasteisiin ja puuttumaan tähän liittyviin EU:n kansalaisten turvallisuutta uhkaaviin riskeihin.

13. on hyvillään sääntöjen yksinkertaistamisesta, joka koskee rajatarkastuspisteiden (eläinten ja eläimistä saatavien sivutuotteiden osalta), nimettyjen saapumipaikkojen (kasvipohjaisten elintarvikkeiden ja rehutuotteiden osalta) ja saapumipaikkojen (kasvien ja kasvituotteiden osalta) korvaamista rajatarkastusasemilla, joita hallinnoidaan yhteisin säännöin. Toimintamallin ansiosta on helpompi suojella Euroopan markkinoita sellaisten maatalouselintarvikkeiden tuonnilta, jotka eivät täytä asetettuja vaatimuksia.

14. on tyytyväinen, että ”hallinnollisen avun” alalle on luotu mekanismeja, joiden myötä kansalliset valvontaviranomaiset pystyvät tekemään yhtenäistä ja johdonmukaista yhteistyötä sääntöjen noudattamisen valvonnassa yli rajojen. Komitea kiinnittää huomiota siihen, että EU:n sääntöjen rikkojiin kohdistetaan vastedes toimia paitsi siinä jäsenvaltiossa, missä rikkomus ilmoitettiin, myös siinä jäsenvaltiossa, missä rikkomus tapahtui.

Paikalliset ja alueelliset vaikutukset

15. toteaa, että uusi, riskin arviointiin perustuva valvonnan toimintamalli mahdollistaa nopean puuttumisen ja päätöksenteon eri tuoteluokissa nykyisen tietotason mukaisesti.

16. toteaa, että velvoite laatia raportti jokaisen virallisen valvonnan yhteydessä ja asettaa se valvonnan kohteena olevan toimijan käyttöön merkitsee huomattavaa lisätaakkaa toimivaltaisille yksiköille. Tämä on torjuttava, kun otetaan huomioon byrokraattinen taakka sekä tuskin poissuljettavissa oleva oikeussuojakeinojen käytön mahdollisuus.

17. Mikäli komissio ei poista tätä vaatimusta, on laadittava tarkka vaikutuksenarviointi, jotta voidaan arvioida hallintoon ja rahoitukseen kohdistuvaa lisätaakkaa lukuarvoina. Lisäksi komission ehdotuksen 34 artiklassa olisi tästä syystä selvennettävä, että mainittu toinen asiantuntijalausunto tarkoittaa jo yleistä tarkistusnäytteen tai toisen näytteen menetelmää ja siihen liittyvää toimijan suorittamaa tutkimusta eikä tarkoituksena ole ottaa käyttöön uutta menetelmää.

18. yhtyy lähtökohtaisesti komission kantaan, jonka mukaan pienten yritysten edut on otettava huomioon hinnaston määrittelyssä. Ehdotukseen sisältyvä sääntö, jonka mukaan maksuista vapautettaisiin yleisesti kaikki yritykset, joissa on vähemmän kuin 10 työntekijää ja joiden liikevaihto tai tase on enintään 2 miljoonaa euroa, on kuitenkin ristiriidassa 76 artiklan periaatteiden kanssa, joilla on tarkoitus varmistaa, että käytettävissä on riittävät varat henkilöstön ja muiden resurssien hankkimiseksi. Komitea ehdottaa, että uuteen säädökseen kuluja korvaamisesta sisällytettäisiin asetuksen (EY) N:o 882/2004 27 artiklan 6 kohtaa vastaava sääntö, jotta jäsenvaltioilla on mahdollisuus päättää itse poikkeuksien laadusta ja laajuudesta.

19. toteaa, että 80 artiklassa säädetään jatkuvasti säännösten mukaisesti toimivien toimijoiden ensisijaisesta kohtelusta siinä tapauksessa, että 79 artiklan 1 kohdan a alakohdan mukaisesti vahvistetaan kiinteämääräiset valvontamaksut. Sen sijaan uuteen säädökseen valvonnan kulujen korvaamisesta tulisi sisällyttää asetuksen (EY) N:o 882/2004 27 artiklan 6 kohtaa vastaavat säännökset, jotta jäsenvaltioilla on mahdollisuus päättää itse poikkeuksien laadusta ja laajuudesta, myös mikroyritysten osalta.

20. kiinnittää huomiota tarpeeseen taata tehokas (asianmukainen) turvataso, kun on kyse aineistosta ja tiedoista järjestelmissä, jotka on luotu käyttövarmennusta ja luvaton käyttöä koskevien sääntöjen panemiseksi täytäntöön – ottaen samalla huomioon tarpeet sekä toimivaltaisten viranomaisten velvollisuuden ilmoittaa yleisölle maatalouselintarvikeketjussa sattuneista merkittävistä tapahtumista.

Koska eräissä jäsenvaltioissa elintarvikeketjun valvonnan toimivaltuudet on jaettu eri elinten välille, on välttämätöntä, että tietojärjestelmiä kehitettäessä virallisen valvonnan eri toiminnot kootaan yhteen ainoaan asiakirjaan. Lisäksi tulee ottaa käyttöön virallisen valvonnan tiedonhallinnan yhdenmukainen järjestelmä ja kehittää sitä.

21. pitää nykyisten seuraamustoimenpiteiden soveltamisalan laajentamisen ohella tervetulleena myös vähimmäisaikojen asettamista sellaisten toimien toteuttamiselle, jotka oikeuttavat poikkeuslupien ja tariffi-alennusten muodossa olevat kannustimet toimijoille, jotka noudattavat (jatkuvasti) elintarvikkeita ja rehut tuotteita koskevan lainsäädännön säännöksiä ja muita maatalouselintarvikeketjuun liittyviä määräyksiä. Rutiinitarkastusten pakollisia maksuja koskevien päätösten tekemisen tulisi kuitenkin kuulua jäsenvaltioille.

22. toteaa, että lukuisat valtuutukset delegoitujen säädösten antamiseksi vähentävät jäsenvaltioiden osallistumismahdollisuuksia ja aiheuttavat sen, etteivät jäsenvaltiot pysty ennakkoimaan mahdollisia henkilöstö- tai taloudellisten resurssien lisätarpeita.

II MUUTOSEHDOTUKSET

Muutosehdotus 1

1 artiklan 1 kohta

Komission ehdotus	AK:n muutosehdotus
Tässä asetuksessa säädetään	Tässä asetuksessa säädetään
a) jäsenvaltioiden toimivaltaisten viranomaisten suorittamien virallisen valvonnan ja muiden virallisten toimien suorittamisesta;	c) jäsenvaltioiden välisestä hallinnollisesta avusta ja yhteistyöstä 2 kohdassa tarkoitettujen sääntöjen asianmukaisesti soveltamista varten;
b) virallisen valvonnan rahoituksesta;	d) komission valvonnan suorittamisesta jäsenvaltioissa ja kolmansissa maissa;
c) jäsenvaltioiden välisestä hallinnollisesta avusta ja yhteistyöstä 2 kohdassa tarkoitettujen sääntöjen asianmukaisesti soveltamista varten;	e) sellaisten edellytysten asettamisesta, jotka unioniin jostakin kolmannesta maasta tulevien eläinten ja tavaroiden on täytettävä;
d) komission valvonnan suorittamisesta jäsenvaltioissa ja kolmansissa maissa;	e) sellaisten edellytysten asettamisesta, jotka unioniin jostakin kolmannesta maasta tulevien eläinten ja tavaroiden on täytettävä;
a) jäsenvaltioiden toimivaltaisten viranomaisten suorittamien virallisen valvonnan ja muiden virallisten toimien suorittamisesta;	f) sähköisen tietojärjestelmän perustamisesta viralliseen valvontaan liittyvien tietojen hallinnoimiseksi.
b) virallisen valvonnan rahoituksesta;	f) sähköisen tietojärjestelmän perustamisesta viralliseen valvontaan liittyvien tietojen hallinnoimiseksi, mukaan luettuna voimassa olevien sääntöjen, erityisesti direktiivin 95/46/EY, sekä asetusehdotuksen COM(2012) 11 final ja direktiiviehdotuksen COM(2012) 10 final mukaisista tietosuojamekanismeista.

Perustelu

Tietosuojaan tulisi kiinnittää huomiota, sillä järjestelmä perustetaan EU:n tasolle ja yksi sen tärkeimmistä tehtävistä on tiedon jakaminen suoritetuista virallisista valvonnoista.

Muutosehdotus 2

13 artiklan 2 kohdan d alakohta

Komission ehdotus	AK:n muutosehdotus
hyviin tuotantotapoihin, hyvään hygieniakäytäntöön, hyvään maatalouskäytäntöön sekä vaara-analyysin ja kriittisten hallintapisteiden järjestelmään (HACCP) liittyvien menettelyiden arviointi;	hyviin tuotantotapoihin, hyvään hygieniakäytäntöön, hyvään maatalouskäytäntöön sekä vaara-analyysin ja kriittisten hallintapisteiden järjestelmään (HACCP) liittyvien menettelyiden arviointi, sekä muiden sellaisten vastaavien järjestelmien arviointi, joiden soveltamista edellytetään 1 artiklan 2 kohdassa tarkoitetuissa säännöksissä;

Perustelu

On välttämätöntä laajentaa säännös kattamaan periaatteet (järjestelmät), jotka saatetaan säätää pakollisiksi.

Muutosehdotus 3

82 artikla

Komission ehdotus	AK:n muutosehdotus
Maksupalautukset ja mikroyrityksiä koskeva vapautus	Maksupalautukset ja mikroyrityksiä koskeva vapautus
1. Edellä olevassa 77 artiklassa säädettyjä maksuja ei saa palauttaa suoraan eikä välillisesti, jolleivät ne ole aiheuttomasti perittyjä.	2. Yritykset, joissa on vähemmän kuin 10 työntekijää ja joiden vuosiliikevaihto tai taseen loppusumma ei ylitä kahta miljoonaa euroa, vapautetaan 77 artiklassa säädettyistä maksuista.
1. Edellä olevassa 77 artiklassa säädettyjä maksuja ei saa palauttaa suoraan eikä välillisesti, jolleivät ne ole aiheuttomasti perittyjä.	2. Yritykset, joissa on vähemmän kuin 10 työntekijää ja joiden vuosiliikevaihto tai taseen loppusumma ei ylitä kahta miljoonaa euroa, vapautetaan voidaan vapauttaa 77 artiklassa säädettyistä maksuista.
3. Edellä 77, 78 ja 79 artiklassa tarkoitetut kustannukset eivät sisällä 2 kohdassa tarkoitettuihin yrityksiin kohdistuvan virallisen valvonnan suorittamisesta aiheutuneita kustannuksia.	3. Edellä 77, 78 ja 79 artiklassa tarkoitetut kustannukset eivät sisällä Jäsenvaltiot voivat antaa erilliset säännökset laskelmista, jotka koskevat 2 kohdassa tarkoitettuihin yrityksiin kohdistuvan virallisen valvonnan suorittamisesta aiheutuneita kustannuksia, jos tämä on sopusoinnussa Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen (SEUT) 101–109 artiklaan kirjattujen Euroopan unionin kilpailupolitiikan periaatteiden kanssa.

Perustelu

Jäsenvaltioiden tulisi sallia antaa erillisiä säännöksiä tällä alalla, kun otetaan huomioon se, että erikokoisten liikeyritysten jakauma EU:ssa vaihtelee tuntuvasti. Tämä koskee varsinkin maita, joiden talous on voimakkaan pilkkoutunut (lukuista mikroyrityksiä).

Muutosehdotus 4

131 artikla

Komission ehdotus	AK:n muutosehdotus
IMSOC:n avulla a) on mahdollista käsitellä ja vaihtaa sähköisesti virallisen valvonnan suorittamiseksi tarvittavia tietoja ja asiakirjoja, jotka saadaan virallisen valvonnan yhteydessä tai virallisen valvonnan suorittamiseen liittyvien tietojen tai tulosten tallentamisen yhteydessä, kaikissa tapauksissa, joissa 1 artiklan 2 kohdassa tarkoitetuissa säännöissä ja 15–24 artiklassa tarkoitetuissa delegoiduissa säädöksissä edellytetään tällaisten tietojen ja asiakirjojen vaihtoa toimivaltaisten viranomaisten kesken, toimivaltaisten viranomaisten ja komission välillä ja tarvittaessa muiden viranomaisten ja toimijoiden kanssa; b) tarjotaan mekanismi IV osaston säännösten mukaiseen tietojen vaihtoon; c) tarjotaan väline, jolla kerätään jäsenvaltioiden komissiolle toimittamat virallista valvontaa koskevat raportit ja hallinnoidaan niitä; d) on mahdollista tuottaa, käsitellä ja siirtää, myös sähköisessä muodossa, asetuksen (EY) N:o 1/2005 5 artiklan 4 kohdassa tarkoitettu reittisuunnitelma, asetuksen (EY) N:o 1/2005 6 artiklan 9 kohdassa tarkoitettulla paikannusjärjestelmällä saadut tiedot, viralliset todistukset ja tämän asetuksen 54 artiklassa tarkoitettu yhteinen terveyttä koskeva tuloasiakirja.	IMSOC:n avulla a) on mahdollista käsitellä ja vaihtaa sähköisesti virallisen valvonnan suorittamiseksi tarvittavia tietoja ja asiakirjoja, jotka saadaan virallisen valvonnan yhteydessä tai virallisen valvonnan suorittamiseen liittyvien tietojen tai tulosten tallentamisen yhteydessä, kaikissa tapauksissa, joissa 1 artiklan 2 kohdassa tarkoitetuissa säännöissä ja 15–24 artiklassa tarkoitetuissa delegoiduissa säädöksissä edellytetään tällaisten tietojen ja asiakirjojen vaihtoa toimivaltaisten viranomaisten kesken, toimivaltaisten viranomaisten ja komission välillä ja tarvittaessa muiden viranomaisten ja toimijoiden kanssa; b) tarjotaan mekanismi IV osaston säännösten mukaiseen tietojen vaihtoon; c) tarjotaan väline, jolla kerätään jäsenvaltioiden komissiolle toimittamat virallista valvontaa koskevat raportit ja hallinnoidaan niitä; d) on mahdollista tuottaa, käsitellä ja siirtää, myös sähköisessä muodossa, asetuksen (EY) N:o 1/2005 5 artiklan 4 kohdassa tarkoitettu reittisuunnitelma, asetuksen (EY) N:o 1/2005 6 artiklan 9 kohdassa tarkoitettulla paikannusjärjestelmällä saadut tiedot, viralliset todistukset ja tämän asetuksen 54 artiklassa tarkoitettu yhteinen terveyttä koskeva tuloasiakirja e) perustetaan voimassa olevien sääntöjen, erityisesti direktiivin 95/46/EY, sekä asetusehdotuksen COM(2012) 11 final ja direktiiviehdotuksen COM(2012) 10 final mukainen tietosuojamekanismi.

Perustelu

Tietosuojaan tulisi kiinnittää huomiota, sillä järjestelmä perustetaan EU:n tasolle ja yksi sen tärkeimmistä tehtävistä on tiedon jakaminen suoritetuista virallisista valvonnoista.

Bryssel 29. marraskuuta 2013

Alueiden komitean
puheenjohtaja

Ramón Luis VALCÁRCEL SISO

ISSN 1977-1053 (sähköinen julkaisu)
ISSN 1725-2490 (painettu julkaisu)



Euroopan unionin julkaisutoimisto
2985 Luxembourg
LUXEMBURG

FI